Азаматтық авиация саласында кәсіптік біліктілік жөніндегі Салалық кеңестің шешімімен отырыс хаттамасы № 3 «5» сәуір 2024 жылы БЕКІТІЛГЕН

«Авиакөлік (Азаматтық авиация)» бағыты бойынша САЛАЛЫҚ БІЛІКТІЛІК ШЕҢБЕРІ

МАЗМҰНЫ

1.	Салалық біліктілік шеңберінің паспорты Жалпы ережелер	
2.	Жалпы ережелер	
3.	Саланың (аяның) ағымдағы жай-күйі	
4.	Саланы (аяны) талдау	
5.	ЭҚЖЖ бойынша кәсіптік қызметтің әрбір түрінің кәсіпорындарында ҰҚЖ бойынша қызметтер мен кәсіптердің негізгі топтарының сипаттамасы және олардың білімі (дипломдар, сертификаттар, куәліктер) және жұмыс тәжірибесі бойынша тиісті біліктіліктер	
6.	Саланың (аяның) кәсіптік стандарттарының тізбесі: қолданыстағы және әзірлеуге жоспарланған	
7.	Қорытындылар мен ұсыныстар	
8.	СБШ біліктілік деңгейлерінің кестелік форматтағы сипаттамасы	
9.	Кәсіптік топтардағы кәсіптерді көрсете отырып, кәсіптік біліктіліктің функционалдық картасы	
10.	2008 (ISCO-08) Кәсіптер сыныптауышының халықаралық стандартын және ҰКС ескере отырып, СБШ-дағы кәсіптік біліктілік картасы	

1. «АВИАКӨЛІК (АЗАМАТТЫҚ АВИАЦИЯ)» БАҒЫТЫ БОЙЫНША САЛАЛЫҚ БІЛІКТІЛІК ШЕҢБЕРІНІҢ ПАСПОРТЫ

2. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

СБШ миссиясы – азаматтық авиация саласындағы мамандардың жоғары кәсібилігі мен тиімділігіне бағытталған стандарттар мен өлшемшарттардың бірыңғай жүйесін құру.

Саланың көзқарасы. Жаһандану жағдайында Қазақстанның Азаматтық авиациясының болашағы тек ұлттық ғана емес, сонымен қатар жетекші әлемдік державалар мен одақтардың отын саясатына, көлік телематикасын ілгерілетуге және зияткерлік көлік жүйелерін, көлік логистикасын және халықаралық әуе құқығын, ең алдымен ЕАЭО құқығын дамытуға байланысты. Қазақстанның азаматтық авиациясы өз миссиясын жаңа, қоршаған ортаға қолайлы және тиімді технологияларды енгізу, тиісті кадрлық әлеуетті қалыптастыру шартымен ғана орындай алады.

СБШ мақсаты – «Азаматтық авиация» – салада танылатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдық сипаттамасын, экономиканы дамытудың перспективаларын, басымдықтарын және азаматтық авиацияны дамыту стратегиясын ескере отырып, ұлттық біліктілік шеңбері (бұдан әрі – ҰБШ) негізінде қолданыстағы біліктіліктерге қойылатын талаптарды тұжырымдау, сондай-ақ салааралық құзыреттерді және сабақтас кәсіп түрлерін (біліктіліктерді) көрсете отырып, біліктілік деңгейлері бойынша кәсіптерді картаға түсіру.

СБШ міндеті:

1. Құзыреттерді стандарттау: азаматтық авиация саласын табысты дамыту үшін қажетті негізгі құзыреттерді айқындау
2. Функцияларды тиімді орындау үшін қажетті білімді, дағдыларды және дағдыларды стандарттау.
3. Азаматтық авиацияның серпінді өзгеріп отыратын саласының талаптарына сәйкес АА қызметкерлерінің біліктілігін тұрақты жаңарту және арттыру үшін мүмкіндіктерді қамтамасыз ету.
4. Сертификаттау және оқыту жүйесі арқылы кәсіби дамуды қолдау.
5. Процестің ашықтығына ықпал ететін біліктілікті бағалаудың нақты және түсінікті стандарттарын құру
6. Білім беру бағдарламалары мен «Азаматтық авиация» саласындағы еңбек нарығының талаптары арасында байланыс орнату.

«Кәсіптік біліктіліктер туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабының 4-тармағына сәйкес, СБШ Қазақстан Республикасының Ұлттық біліктілік жүйесінде белгіленген ҰБШ-е негізделеді. ҰБШ біліктіліктің сегіз деңгейін қамтиды, бұл «Білім туралы» 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңында айқындалған Еуропалық біліктілік шеңберіне және білім беру деңгейлеріне сәйкес келеді. Ұсынылған сегіз деңгей ҰБШ-де оқыту нәтижелері түрінде сипатталған

СБШ Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2023 жылғы 14 қыркүйектегі № 384 бұйрығымен бекітілген Салалық біліктілік шеңберлерін әзірлеу және (немесе) өзектендіру қағидалары негізінде әзірленді және көлік саласындағы (азаматтық авиация) мақсаттарды, міндеттерді, өндірістік циклды, қызмет түрлерін және ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлін ескере отырып, ҰБШ-де қызметкерлердің құзыреттеріне қойылатын талаптарын нақтылайды.

«Авиатранспорт (Азаматтық авиация)» СБШ кәсіптік стандарттарды әзірлеу үшін негіз қалаушы құжат болып табылады, ол өз кезегінде көлік (азаматтық авиация) саласындағы білім беру бағдарламаларының негізіне алынуы және сала қызметкерлерінің құзыреттерін бағалаудың объективті жүйесін құруы тиіс. СБШ келесі қағидаттарды ескере отырып әзірленді:

1) саладағы негізгі өнімді айқындау-әуе кемелері мен инфрақұрылымды пайдалана отырып, жолаушыларды, багажды, жүктерді және пошта жөнелтілімдерін тасымалдау бойынша қызметтер көрсету;

2) сала шекараларын айқындау;

3) еңбек бөлінісі жүйесін анықтау;

4) болу перспективалары мен өзгергіштігін ескере отырып, салада өзара байланысты кәсіби топтарды және/немесе кіші топтарды айқындау;

5) практикалық тәжірибені ескере отырып, Біліктіліктің төменгі деңгейлерінен жоғары деңгейлеріне өту кезінде біліктілікті дамыту траекторияларының сабақтастығы;

6) СБШ талаптарының барлық кәсіби топтарға және/немесе кіші топтарға қолданылуы;

7) біліктілік деңгейлері иерархиясының еңбек бөлінісінің құрылымына және Қазақстан Республикасының Білім беру жүйесіне сәйкестігі;

8) кәсіби қызмет және экономикалық орындылық параметрлері арқылы СБШ біліктілік деңгейлерін (кіші деңгейлерін) сипаттау;

9) саланың функционалдық картасын жасау арқылы салаға Функционалдық талдау жүргізу;

10) барлық пайдаланушылар үшін біліктілік деңгейлерін сипаттаудың анықтығы және пайдалану ыңғайлылығы.

Бұл СБШ да терминдер қолданылады:

Салалық терминдер мен анықтамалар:

1) авиакомпания – азаматтық әуе кемелерін пайдаланушының сертификаты бар заңды тұлға;

2) авиация – қызметі әуе кемелерінің көмегімен адамның әуе кеңістігін пайдалануына және оған жағдайлар жасауға бағытталған ұйымдардың барлық түрлері;

3) авиациялық жұмыстар - басқа жеке және (немесе) заңды тұлғалардың мүдделері үшін пайдаланушы азаматтық әуе кемелерін қолдана отырып орындайтын мамандандырылған операциялар;

4) авиациялық қауіпсіздік – азаматтық авиацияны заңсыз араласу актілерінен қорғау, оған шаралар кешенін іске асыру мен адами және материалдық ресурстарды тарту арқылы қол жеткізіледі;

5) авиациялық қызмет - әуе кемелерінің көмегімен адамның әуе кеңістігін пайдалануына жағдайлар жасауға бағытталған қызметтің барлық түрі;

6) авиациялық қызметтер көрсету – азаматтық авиацияның жолаушыларды, багажды, жүкті, почта жөнелтілімдерін әуемен тасымалдауды ұйымдастыру мен қамтамасыз етуге және авиациялық жұмыстарды ақысын алып немесе жалдау бойынша орындауға байланысты қызметтер көрсетуі;

7) авиациялық медициналық сарапшы – авиациялық медициналық сарапшы сертификаты бар, авиациялық медицина саласында даярлықтан өткен және практикалық дағдылары мен еңбек өтілі бар, әуе кемелерінің ұшуын орындауға және қамтамасыз етуге және оларға техникалық қызмет көрсетуге, әуе қозғалысына қызмет көрсетуге тікелей байланысты адамдарды куәліктерді немесе біліктілік белгілерін алуға медициналық куәландырудан өткізу үшін азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйым тағайындайтын дәрігер;

8) авиация персоналы - арнайы және (немесе) кәсіптік даярлығы бар, әуе кемелерінің ұшуын, әуе тасымалдары мен авиациялық жұмыстарды орындау және қамтамасыз ету, әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету, әуе қозғалысын ұйымдастыру және оған қызмет көрсету, әуе қозғалысын басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын жеке адамдар;

9) авиациялық хаб – жолаушыларды, багажды, пошта жөнелтілімдерін және жүктерді межелі орынға жеткізу үшін авиакомпаниялар аралық пункт ретінде пайдаланатын, тоғысатын рейстерді ұйымдастыру үшін қажетті инфрақұрылымы бар авиакөліктік тораптық әуежай;

10) азаматтық авиация саласындағы халықаралық ұйымдар – азаматтық авиация саласындағы қызметті жүзеге асыратын және әуе көлігінің қауіпсіздігін, тұрақтылығын, тиімділігін қамтамасыз етуге және оның басқа да мәселелерін реттеуге бағытталған авиациялық қағидаларды қабылдайтын халықаралық ұйымдар;

11) азаматтық авиация ұйымы – азаматтық авиация саласындағы қызметті жүзеге асыратын заңды тұлға;

12) аэронавигациялық қызмет көрсету – әуе қозғалысын ұйымдастыруды, байланыс, навигация және байқау жүйелерін ұсынуды, ұшуларды метеорологиялық жағынан және іздестіру-құтқарумен қамтамасыз етуді, аэронавигациялық ақпарат беруді қамтитын қызмет;

13) әуеайлақ – жер немесе су бетінің толықтай немесе ішінара әуе кемелерінің келуіне, жөнелтілуіне және осы жер бетімен қозғалуына арналған белгілі бір учаскесі (ғимараттарды, құрылыстарды және жабдықты қоса алғанда);

14) әуежай – әуе кемелерін қабылдауға және жөнелтуге, әуе тасымалдарына қызмет көрсетуге арналған және осы мақсаттар үшін әуеайлағы, аэровокзалы, сондай-ақ басқа да қажетті құрылыстары мен жабдығы бар құрылыстар кешені;

15) әуемен тасымалдау – жеке және заңды тұлғалардың әуе кемелерімен жолаушыларды, багажды, жүктерді және почта жөнелтілімдерін тасымалдау қызметі;

16) жолаушы – экипаж құрамына кірмейтін және әуемен тасымалдау шартына сәйкес немесе өзге де заңды негіздерде әуе кемесімен тасымалданатын жеке адам;

17) кабиналық экипаж мүшесі – қауіпсіздік мүддесіне орай және жолаушыларға қызмет көрсету және (немесе) жүктерді тасымалдау мақсатында әуе кемесінің бортында пайдаланушы немесе әуе кемесінің командирі өзіне тапсыратын міндеттерді орындайтын, авиация персоналына жататын, бірақ ұшу экипажының мүшесі болып табылмайтын тұлға;

18) коммерциялық әуе тасымалы – заңды тұлғалардың жолаушыларды, багажды, жүктер мен почта жөнелтілімдерін әуемен тасымалдау шартына сәйкес азаматтық әуе кемелерімен ақысын төлеу немесе жалдау бойынша тасымалдау жөніндегі қызметі;

19) мемлекеттік авиация саласындағы уәкілетті орган – Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және мемлекеттік авиация қызметі саласында басшылықты жүзеге асыратын орталық атқарушы орган;

20) пилотсыз әуе кемесі – дербес жұмыс істеуге және (немесе) бортында пилотсыз қашықтан басқаруға пайдаланылатын немесе арналған әуе кемесі;

21) пайдаланушы – азаматтық әуе кемелерін пайдаланумен айналысатын немесе осы салада өз қызметтерін ұсынатын жеке немесе заңды тұлға;

22) тұрақты емес рейс (ұшу) – тұрақты рейс (ұшу) болып табылмайтын және әуе тасымалы мақсатында немесе онсыз белгілі бір тапсырыс беруші үшін орындалатын рейс (ұшу);

23) тұрақты рейс – авиакомпания белгілеген және жариялаған кестеге сәйкес орындалатын рейс;

24) тікұшақ – ауадан ауыр, ұшу кезінде негізінен шамамен тік қалыпта болатын осьтердің айналасындағы күш қондырғысы арқылы айналатын бір немесе бірнеше тірек бұрандамен ауа реакциясының есебінен қалықтайтын әуе кемесі;

25) ұшақ – ауадан ауыр, ұшу кезіндегі көтеру күші негізінен осы ұшу жағдайларында қозғалмаған күйінде қалатын үстіңгі беттердегі аэродинамикалық реакциялар есебінен қалыптасатын күш қондырғысы арқылы қозғалысқа келтірілетін әуе кемесі;

26) ұшу экипажының мүшесі – авиация персоналына жататын, авиация персоналының қолданыстағы куәлігі бар, ұшу уақыты ішінде әуе кемесін басқаруға байланысты міндеттер жүктелген тұлға;

27) Халықаралық азаматтық авиация ұйымы (ИКАО) – әуе қатынасы қауіпсіздігін, сенімділігі мен тиімділігін қамтамасыз ету үшін қажетті халықаралық нормаларды белгілейтін және азаматтық авиацияға байланысты барлық салада халықаралық ынтымақтастықты үйлестіруді жүзеге асыратын Біріккен Ұлттар Ұйымының мамандандырылған мекемесі;

28) Халықаралық азаматтық авиация ұйымының (ИКАО) стандарты – Халықаралық азаматтық авиация ұйымы (ИКАО) қабылдайтын, біркелкі қолданылуы халықаралық аэронавигацияның қауіпсіздігін немесе тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін қажет болып танылатын физикалық сипаттамаларға, конфигурацияға, материалдық бөлікке, техникалық сипаттамаларға, персоналға немесе қағидаларға қойылатын талап;

29) Халықаралық азаматтық авиация ұйымының (ИКАО) ұсынылатын практикасы – Халықаралық азаматтық авиация ұйымы (ИКАО) қабылдайтын, біркелкі қолданылуы халықаралық аэронавигацияның қауіпсіздігі, тұрақтылығы немесе тиімділігі мүдделерінде дұрыс болып танылатын физикалық сипаттамаларға, конфигурацияға, материалдық бөлікке, техникалық сипаттамаларға, персоналға немесе қағидаларға қойылатын талап;

30) халықаралық әуежай – кедендік, шекаралық және санитарлық-карантиндік бақылау ұйымдастырылған халықаралық әуемен тасымалдауды қамтамасыз ететін әуежай;

31) халықаралық ұшу – әуе кемесінің шет мемлекет шекарасын кесіп өтетін ұшуы;

32) халықаралық әуемен тасымалдау – тасымалдауда немесе қайта тиеуде үзілістің болуына немесе болмауына қарамастан, тасымалдауды орындау кезінде жөнелту және межелі пункттері:

33) экипаж мүшесі – авиация персоналына жататын, ұшу уақыты ішінде әуе кемесінің бортында белгілі бір міндеттерді орындау үшін тағайындалған тұлға;

3. САЛАНЫҢ (АЯНЫҢ)АҒЫМДАҒЫ ЖАЙ-КҮЙІ

АА саласының құрылымы басқарушылық, негізгі өндірістік, дайындық, өндірістен кейінгі және қосалқы процестерді қамтиды, олардың арасындағы байланыс төмендегі кестеде көрсетілген.

<table>
<tr><td>ҰБШ деңгейі</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td>6 – 8</td><td colspan="3">1. Басқару процестері
1.1. Техникалық бақылау және қадағалау
1.2. Әуе қозғалысына аэронавигациялық қызмет көрсету
1.3. Аэронавигациялық ақпаратты басқару
1.4. Авиациялық персоналды кәсіби даярлау</td></tr>
<tr><td>2 – 8</td><td>3. Өндірістік процесті дайындау
3.1.Әуе кемелерінің ұшуын авиаотынмен қамтамасыз ету;
3.2.ӘК жерүсті қызметі;
3.3.Әуе тасымалын ұйымдастыру</td><td>2. Негізгі өндірістік процестер
2.1. Әуе кемелерін ұшу арқылы пайдалану;
2.2. Жолаушыларға борттық қызмет көрсету;
2.3. Авиациялық техниканы, оның ішінде пилотсыз авиациялық құрылғылар мен жүйелерді әзірлеу және дайындау;
2.4. Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету және ұшуға жарамдылығын сақтау
2.5. Авиациялық техниканы жөндеу
2.6. Ұшқышсыз авиациялық жүйелер</td><td>4. Өндірістен кейінгі процестер
4.1.Авиациялық техниканың жай-күйін және оның сенімділігін талдау.
4.2.Ұшу қауіпсіздігі мен авиациялық қауіпсіздіктің жай-күйін қадағалау және бақылау.
4.3.Авиациялық оқиғалар мен инциденттерді тергеу.</td></tr>
<tr><td>1 – 7</td><td colspan="3">5. Қосалқы процестер
5.1. Ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету және авиациялық электр байланысы;
5.2. Әуе кемелерінің ұшуын метеорологиялық қамтамасыз ету;
5.3. Әуе кемелерінің ұшуын әуеайлақтық қамтамасыз ету;
5.4. Әуе кемелерінің ұшуын орнитологиялық қамтамасыз ету;
5.5. Әуе кемелерінің ұшуын электр жарығымен техникалық қамтамасыз ету;
5.6. Әуе кемелерінің ұшуын авариялық-құтқару қамтамасыз ету;
5.7. Ұшуды медициналық қамтамасыз ету.</td></tr>
</table>

4. САЛАНЫ (АЯНЫ) ТАЛДАУ

Азаматтық авиация – қызмет саласы әуе кемелерін, жер үсті құралдары мен инфрақұрылымды пайдалана отырып, жолаушыларды, багажды, жүктерді және пошта жөнелтілімдерін әуе тасымалдауды ұйымдастыру және жүзеге асыру болып табылатын экономика саласы.

Мақсаты бойынша әуе тасымалы жүктерді, жолаушылар мен багажды, пошта жөнелтілімдерін тасымалдауға бөлінеді.

Қатынас түрлері бойынша жолаушылар мен багажды тасымалдау мыналарға бөлінеді:

1) Халықаралық – Қазақстан Республикасы мен шет мемлекеттер арасындағы немесе Қазақстан Республикасының аумағы арқылы транзитпен тасымалдар;

2) Республика ішінде – Қазақстан Республикасының аумағында орналасқан елді мекендер арасындағы тасымалдау;

3) Облыс ішінде – әртүрлі аудандардағы елді мекендер арасында жүзеге асырылатын немесе елді мекендерді облыстық маңызы бар қалалармен байланыстыратын бір облыс шегіндегі тасымалдаулар.

Ұйымдастыру сипаты бойынша жолаушылар мен багажды әуе тасымалы тұрақты және тұрақты емес болып бөлінеді. Сондай-ақ 5700 кг және одан аз шағын авиация әуе кемелерімен авиациялық жұмыстардың 11 түрі көрсетіледі (авиациялық-химиялық жұмыстар, әуе түсірілімдері мен бақылаулар, орман қорын қорғау және қорғау жөніндегі авиациялық жұмыстар құрылыс монтаждау және тиеу-түсіру жұмыстары, ашық теңіздер мен мұхиттар аралдарында ұшу, іздестіру және авариялық - құтқару жұмыстары, басқа түрлері).

Әуе жүктері ұйымдық, аумақтық және салалық белгілері бойынша жіктеледі.

Аумақтық негізде әуе жүктерін республикаішілік, Халықаралық болып бөлуге болады.

Салалық негізде әуе жүк тасымалын құрылыс жүктерін, өндіру және өңдеу өнеркәсібінің жүктерін, сауда желісін, орман өнеркәсібі мен ауыл шаруашылығын, елді мекендердегі коммуналдық тасымалдарды (төтенше жағдайлар кезінде халыққа қызмет көрсету және т.б.) тасымалдауға бөлуге болады. Әуе тасымалының аталған түрлерінің әрқайсысы белгілі бір пайдалану жағдайларымен және әуе кемелерінің тиісті түрлерімен сипатталады.

Әлемдік экономиканың дамуының соңғы онжылдықтары қоғамдық тасымалдау қажеттіліктерін қамтамасыз етудегі әуе көлігінің рөлінің тұрақты өсуімен сипатталды. Бұл көліктің осы түрінің объективті артықшылықтарымен, әуежайлардың қарқынды дамуымен, сондай-ақ әуе кемелерін, аэронавигациялық құралдарды және т. б. сындарлы жетілдірудегі прогреспен түсіндіріледі.

Қазақстандық авиакомпаниялар мен әуежайлардың 2023 жылғы қызметі оң нәтиже көрсетеді. Мәселен, 2023 жылы тасымалданған жолаушылар саны 13,3 млн. адамға жетті (2022 жылғы көрсеткішпен салыстырғанда өсім 21% – құрады). Қазақстан әуежайлары қызмет көрсеткен жолаушылар саны 26,1 млн. жолаушыны құрады (2022 жылмен салыстырғанда өсім 24% – құрады).

Алматы және Астана әуежайларында айтарлықтай өсім байқалады, онда өткен жылы рекордтық 9 млн (+31%) және 7,5 млн.жолаушыға (+27%) қызмет көрсетілді.

Сондай-ақ, әуежайларда өңделген жүктердің көлемі 15% – ға өсіп, 145 мың тоннаны құрады.

Қазіргі уақытта Қазақстанда ішкі авиарейстерді 57-ші ішкі бағыт бойынша (аптасына 732-ден астам рейс) 5 қазақстандық авиакомпания – «Эйр Астана» (FlyArystan) компаниялар тобы, «СКАТ», «Жетісу авиа», «Qazaq Air» және «Оңтүстік аспан» орындайды.

Барлық қалалар өзара байланысты, бұл ретте ішкі және халықаралық әуе қатынасы бойынша негізгі хабтар Астана және Алматы қалалары болып табылады.

Ұшулардың тұрақтылығын және авиатасымалдардың қолжетімділігін арттыру үшін отандық компаниялардың ұшақтар паркі толықтырылуда.

Өткен жылы қазақстандық авиакомпаниялар 11 әуе кемесін сатып алды. Нәтижесінде орындардың сыйымдылығы 28% – ға артып, 15 мың 400 орынды құрады.

Сонымен қатар, жүк тасымалы сегментін дамыту мақсатында 3 жаңа жүк авиатасымалдаушы құрылды.

Сондай-ақ әуежайлардың инфрақұрылымын жаңғырту жұмыстары жалғасуда.

Республикада республикалық және облыстық маңызы бар 25 әуежай жұмыс істейді

Тәуелсіздік жылдарында барлығы 22 әуежайда ұшу-қону жолағын қайта құру және салу, сондай-ақ 16 әуежайда жолаушылар терминалдарын қайта құру және салу жүргізілді.

2022 жылы 5 жоба іске асырылды, атап айтқанда Орал және Қостанай әуежайларындағы терминалдарды, Өскемен, Үшарал, Үржар әуежайларындағы ұшу-қону жолақтарын қайта жаңарту.

Ағымдағы жылы 4 жоба іске асырылуда:

– Қостанай әуежайының аэровокзалын телескопиялық трап құрылғысымен және келу залын салумен қайта жаңарту – Үкімет резервінен қаражат есебінен (мерзімі – ақпан 2024 ж.);

– Алматы, Шымкент, Қызылорда қалаларының әуежайларында жеке инвестициялар есебінен жаңа жолаушылар терминалдарын салу (мерзімі – 2024 ж.).

Жоғарыда аталған инфрақұрылымдық жобаларды іске асыру жолаушылар тасымалының өткізу қабілетін арттыруға мүмкіндік береді, бұл өз кезегінде ел тұрғындарын жайлылықтың жоғары деңгейімен қамтамасыз етеді.

Өңірлік әуежай желісінің инфрақұрылымын дамыту бойынша шараларға қарамастан, еліміздегі жергілікті әуе желілерінің ұшақ паркінің дамуы 25-40 жыл өнімділігімен әуе кемелерін пайдаланатын парк негізінде істеп жатыр.

Бүгінгі таңда шағын авиация паркі шамамен 690 әуе кемесін құрайды, оның ішінде 602 әуе кемесі толыққанды жолаушылар тасымалын көрсетуді қоспағанда, шаруашылық мақсатта пайдаланылуы мүмкін.

Аймақтық авиакомпаниялар паркі (жергілікті әуе желілері) Ан-24 және Як-40 типті 10-ға жуық ұшақты құрайды. Бұл әуе кемелері 25-40 жылдан астам уақыт жұмыс істейді. Соңғы жылдары аталған әуе кемелерінің ресурстарын өндіру үрдісі күшейіп, пайдаланылатын кемелердің саны айтарлықтай азайып келеді. Мәселен, 1991 жылға дейінгі кезеңде аталған модификациядағы кемелердің саны Қазақстан бойынша 240-тан астам ұшақты құрады.

Қазақстан Республикасында тіркелген әуе кемелерінің жалпы саны 2024 жылғы ақпандағы жағдай бойынша 945 әуе кемесін құрады, оның ішінде жеңіл әуе кемелері (салмағы 5700 кг және одан аз ұшақтар, салмағы 3180 кг және одан аз тікұшақтар) – 690 бірлік.

Қазақстан бір-бірімен үлкен ұзындықтағы жолдармен байланысты кең аумақтарға ие. Халықтың шаруашылық байланыстарын қамтамасыз ету тәсілдерінің бірі тұрақты, барлық маусымдық, жолаушылар, пошта және санитарлық авиатасымалдар жүйесін құру болып табылады. Бұл міндетті өңірлік сыныптағы ұшақтарды пайдалана отырып, тұрақты авиациялық маршруттар желісін іске қосу арқылы шешуге болады.

Жалпы, тұрақты авиациялық байланыстың болуы өңірлердің экономикалық қызметін жандандыруға, сондай-ақ олардың туристік тартымдылығын айтарлықтай арттыруға мүмкіндік береді.

Әуежайлардағы қолданыстағы тарифтік саясат Азаматтық авиация нарығының, оның ішінде Халықаралық тасымалдар нарығының конъюнктурасының өзгеруіне ден қоюдың икемділігі мен уақтылығын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Қазіргі уақытта тек 7 әуежай (Астана, Өскемен, Шымкент, Ақтөбе, Ақтау, Атырау, Тараз) бойынша бес және одан да көп жылға реттеліп көрсетілетін қызметтерге (әуе кемесінің ұшып көтерілуін және қонуын қамтамасыз ету және авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету) тарифтер бекітілді. Әуежайлардың көпшілігі материалдар, отын, энергия шығыстарының үлгілік нормаларының және әуежайлардың реттелетін қызметтеріне арналған үлгілік нормативтерінің болмауы себебінен тарифтердің экономикалық негізделген деңгейлерін бекітуге өтінім берген жоқ.

Ішкі рейстерге қызмет көрсету кезінде әуежайларды қатаң тарифтік реттеу және тарифтердің төмен деңгейі авиабилеттер бағасының төмендеуіне әкелді, ал керісінше, авиакомпаниялардың кірістілігінің артуы аясында әуежайлардың шығынына әкелді.

Әуежайлардың негізгі құралдарының тозуының жоғары деңгейі және инфляциялық таргеттеу жағдайында әуежай қызметтеріне тарифтердің төмен кірістілігі қажетті қаражат санын жаңа активтер құруға, негізгі құралдарды

жаңартуға, реконструкциялауға және техникалық қайта жарақтандыруға бағыттауға, сондай-ақ авиациялық қауіпсіздіктің тиісті деңгейін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Бүгінгі таңда әуежайлардың авиациялық қауіпсіздік бойынша деңгейі пайыздық қатынаста: орташадан жоғары 75% (Астана, Алматы, Түркістан), орташа 50 % (Ақтау, Атырау, Ақтөбе, Қызылорда, Көкшетау, Шымкент, Қарағанды, Өскемен) және төмен 30% (Қостанай, Тараз, Петропавл, Павлодар, Семей, Талдықорған, Жезқазған, Орал, Боралдай, Балқаш, Үржар, Зайсан, Үшарал, Теңіз).

Авиациялық қауіпсіздіктің ағымдағы жағдайы:

– тексеру және қауіпсіздік құралдарымен әлсіз жарақтандырылуы;

– жеткіліксіз қаржыландыру (төмен алымдар мен тарифтер);

– Кадрлық ауысым және қызметкерлердің төмен жалақысы;

– стратегиялық объектілерді қорғаудағы АҚҚ қызметінің пайдаланушы – асшылығынан, оның ішінде шетелдік менеджменттің қатысуымен тәуелділігі;

– Төтенше жағдайлар мен штаттан тыс жағдайларда уақтылы әрекет ету мүмкіндіктерінің болмауы.

Мұның бәрі отандық әуежайларға шекара маңындағы мемлекеттердің әуежайларымен бәсекелесуге мүмкіндік бермейді, бұл мемлекеттің транзиттік әлеуетін дамытуға теріс әсер етеді, сондай-ақ жаңа халықаралық маршруттардың ашылуына ықпал етпейді.

Тасымалдау кірістілігіне әсер ететін факторлардың бірі-тасымалдау тарифтерінің мөлшері. Көбінесе тариф жолаушылар ағынын тексеру нәтижелері бойынша тасымалдаушылардың ұсыныстары бойынша белгіленеді. Тиімсіз әлеуметтік маңызы бар авиамаршруттарды пайдаланғаны үшін субсидиялар төлеу де тарифтердің шамасына әсер етеді

Авиациялық персонал.

Азаматтық авиация саласының негізгі проблемаларының бірі кадрлардың (әуе қозғалысына қызмет көрсетудің ұшқыштары мен диспетчерлерінің және т.б.) тапшылығы және жеткіліксіз даярлығы болып табылады.

Қазіргі уақытта азаматтық авиация саласында 23 мыңға жуық адам жұмыс істейді (әуежайлар шамамен 10000 адам, 9500-ден астам адам пайдаланушылар, шамамен 2900 адам аэронавигациялық қамтамасыз ету).

Ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесіндегі АА саласының персоналы ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесінің негізгі элементі болып табылады.

«Ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі басшылық ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етудің» «ретро – белсенді» әдісінен «про – белсендіге» көшуді декларативті түрде талап етеді.

Қазақстан Республикасында азаматтық авиация үшін кадрлар даярлауды құрамында авиациялық колледж жұмыс істейтін азаматтық авиация

академиясы, сондай-ақ азаматтық авиация ұйымының базасында жұмыс істейтін 25 авиациялық оқу орталығы жүзеге асырады.

Қазақстан Республикасында азаматтық авиация үшін кадрлар даярлауды құрамында авиациялық колледж жұмыс істейтін азаматтық авиация академиясы, сондай-ақ азаматтық авиация ұйымының базасында жұмыс істейтін 25 авиациялық оқу орталығы жүзеге асырады.

"Қазаэронавигация" РМК АОО базасында халықаралық талаптарға сәйкес азаматтық авиация саласының барлық мамандарын кәсіптік даярлау жөніндегі салалық оқу орталығы бар. Аталған оқу орталығы өз қызметін 2004 жылы "Қазаэронавигация" "авиациялық оқу орталығы" РМК (бұдан әрі – ЕМК) еншілес мемлекеттік кәсіпорны ретінде аэронавигациялық мамандардың – әуе қозғалысына қызмет көрсету диспетчерлерінің, радиотехникалық жабдықтар мен байланыс құралдарын пайдалану жөніндегі персоналдың біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастырудан және өткізуден бастады.

Орталықтың құрылуы уақтылы және өзекті оқиға болды, өйткені осы кезеңде Қазақстанда ӘҚҚ ұлттық жүйесін дамыту бойынша жұмыстар белсенді жүргізілді, Ақтөбе, Астана және Алматы қалаларында әуе қозғалысын басқарудың заманауи жабдықтарымен және технологияларымен жарақтандырылған ӘҚБ АЖ орталықтары қолданысқа енгізілді. Қарқынды және үнемі өсіп келе жатқан әуе трафигіне қызмет көрсету үшін Қазақстанға әлемдік стандарттар бойынша алдыңғы қатарлы жабдықтарда жұмыс істей алатын ӘҚҚ жүйесінің жоғары білікті мамандары қажет болды. ӘҚҚ диспетчерлері мен ұшуды радиотехникалық қамтамасыз ету жөніндегі мамандарды бастапқы даярлау курстарының алғашқы шығарылымдары "Қазаэронавигация" РМК бөлімшелеріндегі кадрлар тапшылығын едәуір қысқартуға және шетелдік оқу орталықтарында авиадиспетчерлерді даярлауға арналған ресурстарды неғұрлым ұтымды пайдалануға мүмкіндік берді.

2014 жылы Қазақстан Республикасының көлік жүйесінің инфрақұрылымын дамыту мен интеграциялаудың мемлекеттік бағдарламасында авиация саласында білікті кадрлардың тапшылығы мәселесі белгіленген кезде, ККО Азаматтық авиация саласының басқа кәсіпорындары үшін персоналды даярлауды жүзеге асыра отырып, Қазақстан Республикасының авиация персоналын даярлау саласындағы авиациялық ұйымдармен белсенді ынтымақтаса бастады.

2008 жылдан бастап ККО ИКАО шкаласы бойынша ағылшын тілін меңгеру деңгейін анықтауға біліктілік тестілеуді жүзеге асырады. ӘК диспетчерлері мен ұшқыштарының ИКАО шкаласы бойынша жұмыс деңгейінде ағылшын тілін меңгеруіне қатысты талаптардың сақталуын қамтамасыз ету мақсатында ККО жалпы және авиациялық ағылшын тілі және ӘҚҚ диспетчерлерін бастапқы даярлау курстарында ағылшын тілінде радио

алмасу фразеологиясы бойынша даярлауды жүзеге асырады, сондай-ақ ИКАО шкаласы бойынша ағылшын тілінің 4 деңгейін қолдау курстарын іске асырады. 2021 жылы ККО ағылшын тілінде "radiotelephony communication in case of standard, abnormal and emergency situations / стандартты, штаттан тыс, қауіпті және авариялық жағдайларда радио алмасу фразеологиясы" (STP/FSM/179/RCSAE/239EN) стандартталған оқу-әдістемелік кешенін әзірледі және табысты іске асыруда диспетчерлердің кәсіби деңгейін қолдау курсының модулі ретінде ІІО курсты аяқтау туралы ИКАО сертификатын бере отырып.

2016 жылдан бастап ККО Қазақстан Республикасындағы ИКАО TRAINAIR PLUS бағдарламасының толыққанды қатысушысы мәртебесіне ие жалғыз авиациялық оқу орталығы болып табылады. Авиация мамандарын оқытуға үлкен мән бере отырып, ИКАО TRAINAIR PLUS бағдарламасы арқылы азаматтық авиация мамандарын даярлаудың жоғары, бірыңғай стандарттарын енгізу арқылы осы ұйымға мүше мемлекеттерге белсенді қолдау көрсетеді.

ИКАО-ның TRAINAIR PLUS бағдарламасы-ИКАО мойындаған оқу курстарын бірлесіп әзірлейтін және өткізетін оқу ұйымдары мен салалық серіктестердің корпоративтік қауымдастығы. TRAINAIR PLUS оқу орталықтарына стандартты авиациялық оқу материалдары мен бағдарламаларының жаһандық желісіне қол жеткізуді қамтамасыз ету, олардың техникалық сараптамасын жүзеге асыру, сондай-ақ авиация мамандарын оқыту сапасын қадағалау арқылы авиация персоналын оқытудың жаһандық стандарттауын қамтамасыз етеді.

Бүгінгі таңда бұл бағдарламаның мүшелері корпоративтік серіктестерді (жоғары оқу орындары мен халықаралық ұйымдарды) қоса алғанда 134 қатысушы болып табылады. Аэронавигация саласында "Қазаэронавигация" РМК ККО-дан басқа бағдарламаның қатысушылары Ecole Nationale de l ' aviation Civile (ENAC), Франция; Embry-Riddle Aeronautical University, АҚШ; Madhav Institute of Technology and Science, Үндістан; Nanyang Technological университет, Сингапур; University of Messina, Италия, сондай – ақ ENAIRE-EUROCONTROL Aviation Learning Center, Air Navigation service provider of Spain және Federal Aviation Administration, АҚШ және басқа да оқу орталықтары, жоғары оқу орындары мен халықаралық ұйымдар. TRAINAIR PLUS бағдарламасына толыққанды қатысу шеңберінде 2016 жылдан бастап ИКАО сертификатталған ККО әзірлеушілері ИКАО әзірледі, мақұлдады және 8 стандартталған оқу-әдістемелік кешен сәтті іске асырылуда, оның 5-і орыс тілінде және 3-і ағылшын тілінде

2016 жылдан бастап оқу бағдарламаларын әзірлеу ККО-да "ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қатысатын авиациялық персоналды кәсіптік даярлаудың үлгілік бағдарламаларына" және ИКАО 9868 pans-TRG

«Персоналды даярлау» құжатына сәйкес даярлау мен бағалаудың құзыреттілікке бағытталған жүйесін кәсіби даярлау процестеріне кезең-кезеңімен енгізуді ескере отырып жүзеге асырылады. Жүйелік тәсілді қолдана отырып, оқу бағдарламаларын әзірлеу әдістемесі мыналарды қамтиды: қол жеткізу қажет құзыреттердің негізгі аспектілерін белгілеу; құзыреттердің осы деңгейіне қол жеткізудің неғұрлым тиімді әдісін айқындау; құзыреттердің осы деңгейіне қол жеткізуді бағалаудың тиімді және сенімді құралдарын әзірлеу. ИКАО TRAINAIR PLUS бағдарламасының толыққанды қатысушысы мәртебесі ҚҚО персоналына авиациялық персоналды даярлау мен бағалауға құзыреттілік тәсілді табысты енгізу үшін маңызды құзыреттерді сатып алуға мүмкіндік берді. Қазіргі уақытта ҚҚО-да ИКАО сертификаты бар: 4 курс әзірлеушісі, 2 аға курс әзірлеушісі, 3 нұсқаушы және 2 ИКАО курсының әдіснамасының валидаторы. Сонымен қатар, "Қазаэронавигация"РМК ІІО РО ОВД филиалы ІІБ қызметінің 4 маманы ИКАО нұсқаушыларының мақұлдауына ие болды.

Азаматтық авиация академиясының базасында жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің барлық үш деңгейінде (бакалавриат, магистратура және PhD докторантура) әуе кемелерінің ұшуын орындаумен және қамтамасыз етумен, әуе тасымалдарын ұйымдастырумен, әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қамтамасыз етумен, жер үсті құралдары мен инфрақұрылымды пайдаланумен, сондай-ақ әуе қозғалысын ұйымдастырумен және басқарумен байланысты білім беру бағдарламалары бойынша кадрлар даярлау жүзеге асырылады

Білім беру және жұмыс бағдарламалары тобының атауы	**Білім беру (жұмыс) бағдарламасының атауы**
Авиациялық оқу орталығы	
Ab-Initio	Ұшқыштарды кәсіби даярлау
	Модульдер бойынша инженерлік-техникалық персоналды бастапқы даярлау
Қайта даярлау	Инженерлік-техникалық персоналды әуе кемесінің типіне оқыту
Колледж	
07160800 – Жердегі авиациялық радиоэлектрондық жабдықты техникалық пайдалану	Радионавигация, радиолокация және байланыс жөніндегі техник
	Техник-электрик
07161000 – Әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету және жөндеу	Авиациялық техниканы жөндеу жөніндегі слесарь-механик
	Авиациялық техниканы жинаушы слесарь
	В 3 санатты әуе кемесіне техникалық қызмет көрсетудің техник-механигі
	А санатты әуе кемесіне техникалық қызмет көрсетудің техник-механигі

10410100 – Әуе тасымалын ұйымдастыру	Авиатасымалдарды брондау және сату жөніндегі агенті
	Авиациялық тасымалдауды ұйымдастыру жөніндегі агенті
Бакалавриат	
B067 – Әуе көлігі және технологиялар	Ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарын техникалық пайдалану
	Ұшу аппараттарының авионика жүйелерін техникалық пайдалану
	Әуежайлардың жерүсті радиоэлектрондық жабдықтарына қызмет көрсету
	Авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету
	Әуежай қызметін ұйымдастыру
	Авиациядағы көлік процестерінің технологиясы
B167 – Ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарын ұшуда пайдалану	Азаматтық ұшақтарды ұшуды пайдалану (ұшқыш)
	Азаматтық тікұшақтарды ұшуды пайдалану (ұшқыш)
	Әуе қозғалысына қызмет көрсету және ұшуларды аэронавигациялық қамтамасыз ету
B095 – Көлік қызметтері	Авиациялық тасымалдарды ұйымдастыру
	Көліктегі Логистика
Магистратура	
M105– Авиациялық техника және технологиялар	Авиациялық техника және технологиялар (бейіндік, ғылыми-педагогикалық бағыт)
M106 – Ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарын ұшуда пайдалану	Ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарын ұшу арқылы пайдалану (бейінді, ғылыми-педагогикалық бағыт)
M151 – Көлік қызметтері	Тасымалдауды, қозғалысты ұйымдастыру және көлікті пайдалану (бейінді, ғылыми-педагогикалық бағыт)
Докторантура	
D105 – Авиациялық техника және технологиялар	Авиациялық техника және технологиялар

Барлық білім беру бағдарламалары әуе мамандарын кәсіби даярлауға қойылатын халықаралық және Ұлттық талаптарды ескере отырып әзірленген. Азаматтық авиация академиясында жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауды, бастапқы даярлау мен қайта даярлауды, сондай-ақ авиакомпаниялардың біліктілігін арттыруды жүзеге асыру үшін қажетті рұқсат құжаттары мен инфрақұрылымы бар.

Серіктес кәсіпорындарда, сондай-ақ жеке оқу орталықтарында нақты өндірістік міндеттерді орындау арқылы білім алушылардың кәсіби құзыреттілігін қалыптастыруға үлкен мән беріледі. Авиация саласының өкілдерімен бірлескен іс-шаралар тұрақты негізде жүргізіледі, бірлескен жұмыс үшін қызметті келісуге және бағыттарды айқындауға, ынтымақтастықты кеңейту мен нығайтуға, мамандарды даярлау сапасын және түлектерді жұмысқа орналастыру көрсеткіштерін арттыру үшін жұмыс

берушілер мен академияның өзара іс-қимылының тиімді жүйесін құруға бағытталған.

2013 жылдан бастап Академия базасында ТМД кеңістігінде ICAO Avsec авиациялық қауіпсіздік жөніндегі үшінші Субөңірлік Оқу орталығы табысты жұмыс істейді. Оның материалдық-техникалық базасы, оқу-әдістемелік құжаттамасы және нұсқаушы құрамы ICAO (халықаралық азаматтық авиация ұйымы) стандарттарына сәйкес қалыптастырылған. Орталық өз қызметін Халықаралық Азаматтық авиация ұйымының (ICAO) авиакөлік басқармасы (АТВ) әуе көлігін дамыту және енгізуді қолдау бөлімшесімен (ISD – ӘКК) тығыз ынтымақтастықта жүргізеді және әлемдегі ICAO авиациялық қауіпсіздік жөніндегі 35 өңірлік оқу орталықтарының бірі және ТМД-дағы төртінші болып табылады.

2016 жылдан бастап Академияда Ұшу-жаттығу орталығы жұмыс істейді. Студенттердің қазіргі заманғы Boeing-737NG тренажер кешендерінде, Airbus-319/320/321 барлық желісінде және Орталық Азиядағы жалғыз Fntp-II Alsim көпфункционалды кешенінде пилоттық дағдыларды алуға бірегей мүмкіндігі бар. Студенттерден басқа тренажерларда ҚР авиакомпанияларының қазіргі ұшқыштары қайта даярлаудан өтуде. Сабақтарды Boeing-767/757, Airbus-319/320/321 әуе кемелерінің командирлері жүргізеді, олардың жалпы ұшу уақыты 15000 сағаттан асады.

Академияда авиациялық персоналды даярлау орталығы жұмыс істейді, онда әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету бойынша оқыту жүргізіледі. 2020 жылдан бастап B1 (механика) және B2 (авионика) санатындағы мамандарды даярлау Еуропалық ұшу қауіпсіздігі агенттігінің (EASA) ҚР НҚА-да имплементацияланған бағдарламалары бойынша жүргізіледі.

Халықаралық әуе көлігі қауымдастығының (IATA) стандарттарына сәйкес авиациялық тасымалдар және логистика бойынша мамандарды даярлауды қамтамасыз ету үшін Академияда ТМД-да мамандандырылған, бесінші, IATA аккредиттелген оқу орталығы бар. Оқыту нәтижелері бойынша халықаралық сертификаттар беру көзделеді.

2022 жылдан бастап Академияда ұшқыштар мен әуе қозғалысына қызмет көрсету диспетчерлері үшін ИКАО талаптарына сәйкес авиациялық ағылшын тілін меңгеру деңгейін анықтауға арналған EALTS бағдарламасы бойынша тестілеуді дайындау және тапсыру бойынша Қазақстанда үшінші аккредиттелген орталық жұмыс істейді. Өткізілген тест нәтижесі ұшу құрамы мен әуе қозғалысына қызмет көрсету диспетчерлері үшін міндетті болып табылатын ҚР авиация әкімшілігі мен Ұлыбританияның азаматтық авиация басқармасы мақұлдаған халықаралық үлгідегі сертификат болып табылады.

2025 жылы EASA PART FCL ұшқыштарды даярлау орталығы мен EASA part 66/147 әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету мамандарын даярлау орталығын сертификаттау жоспарлануда, бұл кадрларды даярлау сапасын әлемдік стандарттарға дейін арттыруға мүмкіндік береді.

Төмендегі кестеде көрсетілген 2019-2023 жылдардағы жүк және жолаушылар авиатасымалдарының статистикасы АА саласын одан әрі дамыту және әуе қозғалысы қарқындылығының өсу перспективаларын көрсетеді.

2019-2023 жылдардағы әуе көлігімен тасымалдау көрсеткіштері.

	Тасымалдау түрі / жыл	2019	2020	2021	2022	2023
1	жолаушылар (мын. адам)	8614,79	5489,71	9434,05	10993,60	13266,60
2	жолаушылар айналымы (млн ж/шм)	16940,30	8335,00	14815,70	20109,30	26100,00
3	жүк жне багаж (мын. тонна)	26,6	24,15	34,01	24,51	23,8
4	жүк айналымы (млн т/шм)	83	56,22	81,86	54,44	53,07

stat.gov.kz мәлімет алынды

5. ЭҚЖЖ БОЙЫНША КӘСІПТІК ҚЫЗМЕТТІҢ ӘРБІР ТҮРІНІҢ КӘСІПОРЫНДАРЫНДА ҰҚЖ БОЙЫНША ҚЫЗМЕТТЕР МЕН КӘСІПТЕРДІҢ НЕГІЗГІ ТОПТАРЫНЫҢ СИПАТТАМАСЫ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ БІЛІМІ (ДИПЛОМДАР, СЕРТИФИКАТТАР, КУӘЛІКТЕР) ЖӘНЕ ЖҰМЫС ТӘЖІРИБЕСІ БОЙЫНША ТИІСТІ БІЛІКТІЛІКТЕР

5.1. «Ұшу өндірісі» кәсіптік тобының «Әуе кемелерін ұшу арқылы пайдалану» кіші тобындағы негізгі кәсіптер мен кәсіптердің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰКЖ бойынша	ҰКЖ бойынша сабақ топтарының атауы	Тиісті кіші деңгейдегі біліктілікке жету жолдары	Ұсынылатын лауазым атаулары
8	1210-0	Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары	Жоғары оқу орнынан кейінгі немесе жоғары білім (кәсіптік білімнің артықшылығы бар), АА саласында жұмыс істеудің практикалық және басқарушылық тәжірибесі бар	Бас директор
7	1325-4-008	Ұшу қауіпсіздігі бастығы	Авиация, техника, инженерия немесе соған байланысты мамандықтар бойынша жоғары немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білім. Ұшу қауіпсіздігі бастығының сертификаты (Chief Flight Safety Officer Certificate). Авиация саласындағы жұмыс тәжірибесі бар, ұшу қауіпсіздігі инспекторы немесе басқа да осыған ұқсас лауазым позициясында жұмыс істегені жақсырақ, әуе қозғалысының қауіпсіздігін арттыру жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және енгізу тәжірибесі бар.	Ұшу қауіпсіздігі жөніндегі директор
7	1325-4	Мамандандырылған әуе көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	Авиация немесе аэронавигация саласындағы жоғары оқу орнынан кейінгі немесе жоғары білім әуе кемесін басқаруға лицензияның	Ұшу қызметінің Басшысы, ұшу қызметінің Директоры

			болуы. Авиация саласындағы жұмыс тәжірибесі	
6	2172-1-003	Әуе кемесінің капитаны (әуе тасымалдары)	Жоғары кәсіптік білім, әуе кемесін басқару лицензиясы (ATPL). Коммерциялық рейстерде ұшқыш болу тәжірибесі және рейтингтің тиісті деңгейі. Әуе кемесінің нақты түрін басқару бойынша мамандандырылған оқыту және сертификаттау	Әуе кемесінің командирі
6	2172-2-008	Ұшқыш-сынаушы	Жоғары кәсіптік білім, арнайы дайындық және сертификаттау сынақтары. Әуе кемелерінің әртүрлі түрлерінде ұшқыш ретінде жұмыс істеу тәжірибесі. Аэродинамикалық сипаттамаларды, қауіпсіздікті және ұшу аппараттарының басқа да параметрлерін сынау саласындағы кәсіби дайындық. Жоғары физикалық төзімділік	Эксперименттік авиация ұшқышы
6	2172-1-008	Нұсқаушы ұшқыш	1) ұшқышқа қойылатын талаптар; 2) нұсқаушының біліктілігіне сәйкес даярлау (764-бұйрық)	Нұсқаушы ұшқыш, Емтихан ұшқышы
6	2144-4-026	Ұшу қауіпсіздігі жөніндегі инженер-инспектор	Жоғары кәсіптік білім. Авиация саласында, ұшу қауіпсіздігі саласында жұмыс тәжірибесі болғанының артықшылығы бар. Ұшу қауіпсіздігі саласындағы құзыретті растайтын уәкілетті органның сертификаты	Ұшу қауіпсіздігі жөніндегі инженер-инспектор
6	1329-1-007	Техникалық директор	Жоғары кәсіптік білім. Авиация саласында, жақсырақ әуе көлігі операциялары саласында жұмыс тәжірибесі. Әуе көлігінің операциялық қызметкерінің лицензиясы (Flight Dispatcher License)	ҒОО бөлімшесінің басшысы
5	2172-2-014	Желілік ұшқыш	Біліктілік талаптарына сәйкес (№362 бұйрық): 1) ең төменгі жас-18 жас; 2) қолданыстағы медициналық қорытынды; 3) сертификатталған АОО-да теориялық дайындық және теориялық білім деңгейін көрсету, 4) ұшуға дайындық	Желілік ұшқыш
5	2172-1-001	Екінші ұшқыш (коммерциялық)	Біліктілік талаптарына сәйкес (№362 бұйрық): 1) ең төменгі жас-18 жас; 2) қолданыстағы медициналық қорытынды; 3) сертификатталған АОО-да теориялық дайындық және теориялық білім деңгейін көрсету, 4) ұшуға дайындық	Екінші ұшқыш
5	2172-3-001	Борт инженері (борт механигі)		Борт инженері, Бортинженер-нұсқаушы
5	2172-3-002	Бортмеханик-нұсқаушы	1) бортмеханикке қойылатын талаптар; 2) нұсқаушының біліктілігіне сәйкес даярлау (764-бұйрық)	Бортмеханик, Бортмеханик-нұсқаушы
5	3152-2-011	Авиация штурманы	Біліктілік талаптарына сәйкес (№362 бұйрық): 1) ең төменгі жас-18 жас;	Штурман-инспектор, штурман-нұсқаушы, штурман-сынаушы, штурман-ұшқыш,

			2) қолданыстағы медициналық қорытынды; 3) сертификатталған АОО-да теориялық дайындық және теориялық білім деңгейін көрсету, 4) ұшуға дайындық	штурман-әдіскер, штурман-оператор, штурман-бағдарламашы
	3523-0-002	Борт радисі		Борт радисі
4	3154-0-004	Аға диспетчер (ұшу және қону жөніндегі)	Біліктілік талаптарына сәйкес (№362 бұйрық): 1) ең төменгі жас-18 жас; 2) қолданыстағы медициналық қорытынды; 3) сертификатталған АОО-да теориялық дайындық және теориялық білім деңгейін көрсету, 4) ұшуға дайындық	Ұшу диспетчері, Flight operation officer
3	2172-2-016	Әуе кемесінің ұшқышы (коммерциялық әуе компаниясын және әскери күштерді қоспағанда)	Біліктілік талаптарына сәйкес (№362 бұйрық): 1) ең төменгі жас-18 жас; 2) қолданыстағы медициналық қорытынды; 3) сертификатталған АОО-да теориялық дайындық және теориялық білім деңгейін көрсету, 4) ұшуға дайындық	Жеке ұшқыш, жеңіл әуе кемесінің ұшқышы
2	2172-9-001	Аэростат пилоты		Мотодельтапландағы аса жеңіл ӘК ұшқышы, автогирдегі аса жеңіл ӘК ұшқышы, планердегі аса жеңіл ӘК ұшқышы, бос аэростаттағы жеңіл ӘК ұшқышы

5.2. «Ұшу өндірісі» кәсіптік тобының «Жолаушыларға Борттық қызмет көрсету» кіші тобындағы сыныптаушы мен кәсіптердің негізгі түрлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ бойынша	ҰҚЖ бойынша сыныптауышы топтарының атауы	Тиісті кіші деңгейдегі біліктілікке жету жолдары	Ұсынылатын лауазым атаулары
7	1325-4-014	1325-4 мамандандырылған әуе көлігі бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары) (Борттық қызмет көрсету департаментінің басшысы)	1) Департамент қызметінің бейіні бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім; 2) 7 және одан да көп жылдық тәжірибе	Борттық қызмет көрсету департаментінің директоры, борттық қызмет көрсету департаментінің вице-президенті, департамент директорының орынбасары
6	1325-4-014	Борттық қызмет көрсету департаменті бөлімшесінің / бөлімінің басшысы	1) Департамент қызметінің бейіні бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім 2) аға бортсерік / бортсерік супервайзер, бортсерік-нұсқаушы ретінде жұмыс істеудің практикалық тәжірибесі	Бортсеріктестермен жұмыс бөлімінің менеджері, стандарттар және сапа менеджері, өндіріс бөлімінің менеджері, қауіпсіздік стандарттары менеджері, база менеджері, борттық қызмет көрсету менеджері

5	3151-1	Авиакөлік қызметі жөніндегі супервайзер	1) Техникалық және кәсіптік не жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім 2) бортсерік-супервайзер, аға бортсерік ретіндегі практикалық тәжірибе	Бортсеріктестермен жұмыс жөніндегі супервайзер, стандарттар мен сапа бойынша супервайзер, сервис бойынша супервайзер.
5	5111-1-003	Бортжолсерік-инструкторы, емтихан алушы.	1) бортсерік-нұсқаушы, нұсқаушы-емтихан алушыны даярлау бойынша оқу курсынан өту. Экипаж мүшесінің қолданыстағы куәлігі. Қолданыстағы медициналық қорытынды 2)кабиналық экипаждың аға мүшесі ретіндегі практикалық тәжірибе, кабиналық экипаждың емтихан алушысы үшін – нұсқаушы ретінде 100 сағаттық ұшу.	бортсерік нұсқаушы, нұсқаушы-емтихан алушы, кабиналық экипаждың емтихан алушысы
4	5111-1-002	Аға бортжолсерігі / борт жолсерік-супервайзер	1) кабиналық экипаждың аға мүшесін даярлау бойынша оқу курсынан өту. Экипаж мүшесінің қолданыстағы куәлігі. Қолданыстағы медициналық қорытынды 2) бортжолсерігі ретінде алдыңғы жұмыс тәжірибесі 1 жыл.	Старший бортпроводник, бортпроводник-супервайзер
4	5111-1-002	Борт жолсерігі (әуе)	1) (кабиналық) экипаж мүшесінің куәлігін алуға арналған біліктілік оқу курстарды қажетті өтуі 2) Экономикалық класс, бизнес-класс бортсерігі, эконом-класс аға бортсерігі позициясында бір жылға дейінгі жұмыс тәжірибесі	Бортсерік, экономикалық класс, бизнес-класс бортсерігі, экономикалық класс аға бортсерігі.

5.3. «Аэронавигациялық қызмет көрсету» кәсіби тобындағы негізгі кәсіптер мен кәсіптердің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ бойынша	ҰҚЖ бойынша сыныптауышы топтарының атауы	Тиісті кіші деңгейдегі біліктілікке жету жолдары	Ұсынылатын лауазым атаулары
8	1210-0	Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары	Жоғары оқу орнынан кейінгі немесе жоғары білім (жақсырақ кәсіптік), АА саласында жұмыс істеудің практикалық және басқарушылық тәжірибесі	Бас директор, Басқарма Төрағасы
7	1325-4	Мамандандырылған әуе көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	Жоғары білім және бағыттар бойынша практикалық жұмыс тәжірибесі (ӘҚҚ, ААБ, РТЖПБ, авиациялық метеорология)	ӘҚҚ бойынша директор
				ААБ бойынша директор
				РТЖПБ бойынша директор
6	1325-4	Мамандандырылған әуе көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары	Жоғары білім және бағыттар бойынша практикалық жұмыс тәжірибесі (ӘҚҚ, ААБ, РТЖПБ, авиациялық метеорология)	ӘҚҚ ауысым басшысы (қызметі), ӘҚҚ ауысым басшысының орынбасары, (АДЦ, РДЦ, ДТЦ) ӘҚҚ зызметінің орталық басшысы, Ұшу басшысы (аға диспетчер), Бөлім басшысы,

				Бас жоспарлау орталығының басшысы, Бас жоспарлау орталығы бөлімшесінің басшысы, Бас жоспарлау орталығының ауысым бастығы, Директордың орынбасары
				ӘҚҚ директордың орынбасары, Бөлімшенің басшысы
				Директордың орынбасары, Бөлімшенің басшысы, РТЖПБ қызмет басшысы, РТЖПБ қызмет басшысының орынбасары
6	3154-0-016	Қозғалыс қызметінің диспетчер-инструкторы		Диспетчер-инструктор, Емтихан алушы
6	1329-1-027	Метеорологиялық қызмет бастығы		Метеорологиялық қызмет бастығы
5	2112-0-006	Инженер-метеоролог	Жоғары кәсіптік білім және кәсіптік даярлық	Метеорологиялық қамтамасыз ету инженері
5	2152-4-002	Инженер-аспапшы	Жоғары білім (жақсырақ кәсіптік) және кәсіптік дайындық	Метеожабдықтарға техникалық қызмет көрсету инженері
5	3154-0	Авиация диспетчері	Техникалық және кәсіптік білім (орта буын маманы), кәсіптік даярлық	Әуе қозғалысына қызмет көрсету диспетчері, тренажер орталығының диспетчер-нұсқаушысы, брифингтің аға диспетчері, бас жоспарлау орталығының диспетчері, теңіздегі стационарлық тікұшақ айлағындағы диспетчер
5	3159-0	Б.т.к. көлік жөніндегі диспетчерлер және тектес қызметтер саласындағы жұмыскерлер	Техникалық және кәсіптік білім (орта буын маманы), кәсіптік даярлық	Аэронавигациялық ақпаратпен қамтамасыз ету жөніндегі маман
5	2152-9-007	Радионавигация, радиолокация және байланыс жөніндегі инженерлер	Техникалық және кәсіптік білім (орта буын маманы), кәсіптік даярлық	Радиолокация, радионавигация және байланыс инженері
4	3154-0-017	Диспетчер-оператор	ТжКБ (орта буын маманы), кәсіптік даярлау	Тікұшақ алаңының авиациялық станциясының операторы, авиациялық станцияның операторы (теңіз қондырғысында), авиациялық

				станцияның оператор-нұсқаушысы (теңіз қондырғысында), тренажер орталығының операторы, ұшу-ақпараттық қызмет көрсету маманы
4	3159-0	Б.т.к. көлік жөніндегі диспетчерлер және тектес қызметтер саласындағы жұмыскерлер	ТжКБ (орта буын маманы), кәсіптік даярлау	Объективті бақылау құралдарының диспетчері, брифинг диспетчері
4	3155-0-008	Радионавигация және байланыс, радиолокация жөніндегі техник	ТжКБ (орта буын маманы), кәсіптік даярлау	Радиолокация, радионавигация және байланыс технигі
4	3114-1-013	Техник-метеоролог	ТжКБ (орта буын маманы), кәсіптік даярлау және жұмыс орнындағы тағылымдама	Метеорологиялық бақылаулар өндірісінің технигі
4	3122-4-009	Техник-аспапшы	ТжКБ (орта буын маманы) және жұмыс орнындағы тағылымдама	Метеожабдықтарға техникалық қызмет көрсету технигі
3	3159-0	Б.т.к. көлік жөніндегі диспетчерлер және тектес қызметтер саласындағы жұмыскерлер	Кәсіптік даярлау бағдарламасы бойынша білім беру ұйымының базасында жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе курстар немесе кәсіпорында оқыту	Диспетчер, телеграфшы-радиооператор

5.4. «Ұшуға жарамдылық» кәсіптік тобының «Авиациялық техниканы, оның ішінде ұшқышсыз авиациялық жүйелерді әзірлеу және дайындау» кіші тобындағы сыныптауышылар мен кәсіптердің негізгі түрлерін сипаттау

СБШ деңгейі	ҰҚЖ бойынша	ҰҚЖ бойынша сыныптауышы топтарының атауы	Тиісті кіші деңгейдегі біліктілікке жету жолдары	Ұсынылатын лауазым атаулары
8	1210-0-024	Ұйымдардың (іздестірушілік, конструкторлық, жобалық) директоры (бастығы)	PhD докторы ғылыми дәрежесі, бейіні бойынша PhD докторы, ғылым кандидаты, ғылым докторы немесе мамандығы бойынша жоғары кәсіптік білім және практикалық тәжірибе, не басқарушылық жұмыс тәжірибесі	Бөлім бастығы, департамент бастығы, жобалау-конструкторлық орталық бастығы
8	1210-0-013	Бас конструктор	PhD докторы ғылыми дәрежесі, бейіні бойынша PhD докторы, ғылым кандидаты, ғылым докторы немесе мамандығы бойынша жоғары кәсіптік білім және практикалық тәжірибе, не басқарушылық жұмыс тәжірибесі	Бас конструктор, Жетекші конструктор, топ жетекшісі
7	1325-1-006	Бас инженер	Магистратура және / немесе практикалық тәжірибе	Жетекші инженер, ТМЗ бойынша жетекші инженер, Жетекші инженер-конструктор, Ат га ЖШС ұйымдарын сертификаттауды ұйымдастыру жөніндегі жетекші инженер,

				Мемлекеттік авиация ат Тқкб ұйымдарын сертификаттауды ұйымдастыру жөніндегі жетекші инженер, Мемлекеттік авиация бойынша жетекші инженер-инспектор, Азаматтық авиация бойынша жетекші инженер-инспектор, Бригада бастығы, зертхана бастығы
7	1329-1-028	Бөлімнің бастығы (басқа да салалардағы мамандандырылған)	Магистратура және / немесе практикалық тәжірибе	Аэуа бойынша техникалық бақылау бөлімі бастығының орынбасары, Техникалық бақылау бөлімі бастығының түрі бойынша орынбасары, Директордың орынбасары, бастықтың міндетін атқарушы, бастықтың орынбасары.
7	1329-2-002	Сапаны бақылау жөніндегі инспекция бастығы	Магистратура және / немесе практикалық тәжірибе	Техникалық бақылау бөлімінің бастығы, директордың ұшу сапасы мен қауіпсіздігі жөніндегі орынбасары
7	1321-0-014	Бас технолог (өңдеу өнеркәсібі)	Магистратура және / немесе практикалық тәжірибе	Бас маман, СЭҚ бойынша бас технологтың орынбасары, Аэуа бойынша бас технологтың орынбасары
7	1329-1-045	Цех бастығы	Магистратура және / немесе практикалық тәжірибе	Кешен бастығы, бас метролог
6	2144-1-003	Инженер-конструктор	Жоғары білім. Бакалавриат, мамандық, резидентура және практикалық тәжірибе	Бас конструктордың орынбасары, II санатты инженер-конструктор, I санатты инженер-конструктор
6	2144-4-018	Авиацияны арнайы қолдану жөніндегі инженер	Жоғары білім. Бакалавриат, мамандық, резидентура және практикалық тәжірибе	Арнайы процестер инженері, Жинақтау жөніндегі инженер, талдаушы инженер
6	2151-1-005	Инженер-электромеханик	Жоғары білім. Бакалавриат, мамандық, резидентура және практикалық тәжірибе	Инженер-электромеханик
6	2149-4-001	Метрология жөніндегі инженер	Жоғары білім. Бакалавриат, мамандық, резидентура және практикалық тәжірибе	Аспаптық және метрологиялық қамтамасыз ету қызметінің инженері
6	2141-4-005	Бұзылмайтын бақылау жөніндегі инженер	Жоғары білім. Бакалавриат, мамандық, резидентура және практикалық тәжірибе	3-деңгейді бақылаудың бұзбайтын әдістері бойынша маман
5	2141-1-001	Өндіріс инженері	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын	Инженер, III санатты инженер-конструктор, Инженер-конструктор,

			меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	Инженер-оператор
5	2141-1-005	Инженер-технолог (жалпы бейін)	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	Жаңа технологияларды енгізуде Инженер-технолог, Түрі бойынша инженер-технолог, Агрегаттарды жөндеуді игеру жөніндегі инженер-технолог, Пидо технолог инженері, Авионика инженері
5	2141-4-002	Сапа жөніндегі инженер	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	В және Д бойынша аға инженер; АиРЭО бойынша аға инженер; ОУКиС,аға маманы ОТК инженері
5	2144-2-005	Жабдықтарды жинақтау жөніндегі инженер	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	Жинақтау жөніндегі инженер
5	2141-9-011	Ұшу аппараттарына және/немесе қозғалтқыштарға техникалық қызмет көрсетуді басқару жөніндегі Инженер	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	"Ұшу аппараттарына және/немесе қозғалтқыштарға техникалық қызмет көрсетуді басқару жөніндегі Инженер"
5	2141-9-013	Әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық жабдықтарына техникалық қызмет көрсетуді басқару жөніндегі Инженер	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	Әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық жабдықтарына техникалық қызмет көрсетуді басқару жөніндегі Инженер
5	2144-4-011	Ұшу аппараттары мен қозғалтқыштар инженері	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	В және Д бойынша Ұшу жарамдылығы жөніндегі инженер
5	2144-9	Б.т.к. басқа да инженер-механиктер	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	Ұшу жарамдылығын жоспарлау жөніндегі инженер, ТҚҚ және ТҚ инженері)
5	2141-9-002	Пайдалану мен жөндеуді ұйымдастыру жөніндегі инженер	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	Авиациялық техниканы пайдалануды ұйымдастыру жөніндегі Инженер, диспетчерлеу жөніндегі Инженер
5	2152-9-002	Аэронавигациялық және радиоэлектрондық құрылғылар инженері	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын	АиРЭО Ұшуға жарамдылық инженері

			меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	
5	2144-4-012	Авиациялық техниканы диагностикалау жөніндегі инженер	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	Авиациялық техниканы диагностикалау жөніндегі Инженер
5	2144-4-014	Авиациялық техниканың сенімділігі жөніндегі инженер	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	Авиациялық техниканың сенімділігі жөніндегі Инженер
5	2149-4-002	Стандарттау жөніндегі инженер	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	Стандарттау жөніндегі инженер
5	2375-0-002	Кадрларды даярлау (кәсіптік бейімдеу) жөніндегі инженер	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	Кадрларды даярлау (кәсіптік бейімдеу) жөніндегі инженер
5	3112-4-001	Сапаны бақылау қызметі жөніндегі техник	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	ОТК аға шебері
5	3112-1	Техник-технологтар (жалпы бейін)	Жалпы орта білім и ТжБК (орта буын маманы) жалпы орта білім және практикалық тәжірибе	Құжаттама технигі
5	3112-4	Сапаны бақылау жөніндегі техниктер	Жалпы орта білім и ТжБК (орта буын маманы) жалпы орта білім және практикалық тәжірибе	ОТК мастері
5	1329-1-008	Зертхана меңгерушісі (басқа да салаларда)	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	Химия зертханасының басшысы, дефектоскопия қызметінің басшысы
5	3124-4-005	Сызушы-конструктор	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	Техник-конструктор
5	1325-1-020	Участок мастері (көлікте)	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	Өндіріс шебері
5	4411-2 *)	Азаматтық авиациядағы кітапханашы	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	Техникалық кітапхана меңгерушісі, техникалық кітапханашы

5	3115-1-016	Техник-механик (жалпы бейін)	Жалпы орта білім и ТжКБ (орта буын маманы) Жалпы орта білім және практикалық тәжірибе	Техник, техник-конструктор, ЛА жөндеу жөніндегі техник механик
5	3121-2-005	Техник-электромеханик	Қолданбалы бакалавриат, практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе мамандық бағдарламаларын меңгерген үш жыл, практикалық тәжірибе	Электромеханик
4	7232-9-003	Авиациялық техниканың дефектілерін анықтаушы	Жалпы орта білім және ТжКБ (орта буын маманы) Жалпы орта білім және практикалық тәжірибе	АжРЖБ бойынша 7-8 разрядты анықтаушы, 7-8 разрядты түрі бойынша аннықтаушы
4	8219-9-026	Жинаушы-тойтарушы (ұшу аппараттары)	Жалпы орта білім және ТжКБ (орта буын маманы) Жалпы орта білім және практикалық тәжірибе	7-8 разрядты жинаушы-тойтарушы
4	7232-9-026	Ұшу аппараттарын жөндеуші слесарь	Жалпы орта білім және ТжКБ (орта буын маманы) Жалпы орта білім және практикалық тәжірибе	7-8 разрядты ұшу аппараттарын жөндеу жөніндегі Слесарь
4	7412-4-022	Ұшу аппараттарының электр жабдықтарын монтаждаушы	Жалпы орта білім және ТжКБ (орта буын маманы) Жалпы орта білім және практикалық тәжірибе	6-7 разрядты ұшу аппараттарының электр жабдықтарын монтаждаушы
4	7232-1-001	Әуеқозғалтқыштарды жөндеуші слесарь	Жалпы орта білім және ТжКБ (орта буын маманы) Жалпы орта білім және практикалық тәжірибе	6-7 разрядты АТ жөндеу жөніндегі Слесарь
4	7232-9-024	Агрегаттарды жөндеуші слесарь (ұшу аппараттары)	Жалпы орта білім және ТжКБ (орта буын маманы) Жалпы орта білім және практикалық тәжірибе	7-8 разрядты агрегаттарды (ұшу аппараттарын) жөндеу жөніндегі Слесарь
4	7232-9-029	Авиациялық аспаптарды жөндеуші слесарь – механик	Жалпы орта білім және ТжКБ (орта буын маманы) Жалпы орта білім және практикалық тәжірибе	7-8 разрядты РЭЖ жөндеу жөніндегі механик Слесарь
4	7232-9-034	Электр жабдықтарын сынау және жөндеу жөніндегі электромеханик (ұшу аппараттары)	Жалпы орта білім және ТжКБ (орта буын маманы) Жалпы орта білім және практикалық тәжірибе	7-8 разрядты электр жабдықтарын (ұшу аппараттарын) сынау және жөндеу жөніндегі Электромеханик
4	8214-5	Дефектоскопистер	Жалпы орта білім және ТжКБ (орта буын маманы) Жалпы орта білім және практикалық тәжірибе	2-деңгейді бақылаудың бұзбайтын әдістері бойынша маман
4	7222-0-011	Слесарь-құрал-сайманшы	Жалпы орта білім және ТжКБ (орта буын маманы) Жалпы орта білім және практикалық тәжірибе	Техник-аспапшы
4	8211-1-004	Қозғалтқыштар мен агрегаттарды құрастырушы-слесарь	Жалпы орта білім және ТжКБ (орта буын маманы) Жалпы орта білім және практикалық тәжірибе	6-7 разрядты қозғалтқыштарды құрастырушы
4	8211-4-004	Ұшу аппараттарын құрастырушы слесарь	Жалпы орта білім және ТжКБ (орта буын маманы) Жалпы орта білім және практикалық тәжірибе	7-8 разрядты ұшу аппараттарын жинаушы
4	7232-9-031	Авиациялық аспаптарды құрастырушы слесарь	Жалпы орта білім және ТжКБ (орта буын маманы) Жалпы орта білім және практикалық тәжірибе	Аспаптық жабдықтың (ұшу аппараттарының) Слесарь-монтажшысы, 7-8 разрядты РЭЖ жөндеу жөніндегі Радиоэлектромеханик
4	2622-9-004	Мұрағаттау жөніндегі маман	Жалпы орта білім және ТжКБ (орта буын маманы) Жалпы орта білім және практикалық тәжірибе	Құжаттама технигі

3	8214-5	Дефектоскопистер	Негізгі орта білім және типі (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және / немесе білім беру ұйымының базасында проф. бір жылға дейін даярлау немесе кәсіпорында оқыту бағдарламасы бойынша курстар	1-деңгейлі бақылаудың бұзбайтын әдістері бойынша маман
3	232-9-003	Авиациялық техниканың ақауын анықтаушы	Негізгі орта білім және практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей)	АжРЭЖ бойынша 4, 5, 6-разрядты ақаулар беруші, 4, 5, 6-разрядты ақауларды анықтаушы
3	7232-1-001	Әуе қозғалтқыштарын жөндеу жөніндегі Слесарь	Негізгі орта білім және практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей)	4-5 разрядты АТ жөндеу жөніндегі Слесарь
3	7232-9-026	Ұшу аппараттарын жөндеу жөніндегі Слесарь	Негізгі орта білім және практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей)	4, 5, 6-разрядты ұшу аппараттарын жөндеу жөніндегі Слесарь
3	7232-9-031	Авиациялық аспаптарды жинаушы-Слесарь	Негізгі орта білім және ТжКБ (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және / немесе білім беру ұйымының базасында проф. бір жылға дейін даярлау немесе кәсіпорында оқыту бағдарламасы бойынша курстар	5-6 разрядты радиоэлектр монтажшысы, 5-6 разрядты РЭЖ жөндеу жөніндегі Радиоэлектромонтажник
3	8211-4-004	Ұшу аппараттарын құрастырушы-Слесарь	Негізгі орта білім және ТжКБ (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және / немесе білім беру ұйымының базасында проф. бір жылға дейін даярлау немесе кәсіпорында оқыту бағдарламасы бойынша курстар	4, 5, 6-разрядты ұшу аппараттарын жинаушы
3	8211-1-004	Қозғалтқыштар мен агрегаттарды құрастырушы-Слесарь	Негізгі орта білім және ТжКБ (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және / немесе білім беру ұйымының базасында проф. бір жылға дейін даярлау немесе кәсіпорында оқыту бағдарламасы бойынша курстар	4-5 разрядты қозғалтқыштарды құрастырушы
3	7232-9-024	Агрегаттарды жөндеу жөніндегі Слесарь (ұшу аппараттары)	Негізгі орта білім және практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей)	5-6 разрядты агрегаттарды (ұшу аппараттарын) жөндеу жөніндегі Слесарь
3	7232-9-029	Авиациялық аспаптарды жөндеу жөніндегі Слесарь-механик	Негізгі орта білім және практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей)	5-6 разрядты РЭЖ жөндеу жөніндегі механик Слесарь
3	8219-9-026	Жинаушы-тойтарушы (ұшу аппараттары)	Негізгі орта білім және практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді	4, 5, 6-разрядты жинаушы-тойтарушы

			курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей)	
3	7232-9-034	Электр жабдықтарын сынау және жөндеу жөніндегі Электромеханик (ұшу аппараттары)	Негізгі орта білім және практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей)	5-6 разрядты электр жабдықтарын (ұшу аппараттарын) сынау және жөндеу жөніндегі Электромеханик
3	7412-4-022	Ұшу аппараттарының электр жабдықтарын монтаждаушы	Негізгі орта білім және практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей)	4-5 разрядты ұшу аппараттарының электр жабдықтарын монтаждаушы
2	232-9-003	Авиациялық техниканың дефектілерін анықтаушы	Бастауыш білім және практикалық тәжірибе және \ немесе қысқа мерзімді оқыту нұсқау) жұмыс орнында және\немесе қысқа мерзімді курстар	2-3 разрядты АжРЭЖ бойынша ақаушы, 2-3 разрядты В және Д бойынша дефектілерін анықтаушы
2	7412-4-022	Ұшу аппараттарының электр жабдықтарын монтаждаушы	Бастауыш білім және практикалық тәжірибе және \ немесе қысқа мерзімді оқыту нұсқау) жұмыс орнында және\немесе қысқа мерзімді курстар	2-3 разрядты ұшу аппараттарының электр жабдықтарын монтаждаушы
2	7232-9-031	Авиациялық аспаптарды жинаушы-Слесарь	Бастауыш білім және практикалық тәжірибе және \ немесе қысқа мерзімді оқыту нұсқау) жұмыс орнында және\немесе қысқа мерзімді курстар	3-4 разрядты радиоэлектр монтажшысы, 3-4 разрядты РЭЖ жөндеу жөніндегі Радиоэлектромонтажник
2	7232-9-026	Ұшу аппараттарын жөндеу жөніндегі Слесарь	Бастауыш білім және практикалық тәжірибе және \ немесе қысқа мерзімді оқыту нұсқау) жұмыс орнында және\немесе қысқа мерзімді курстар	2-3 разрядты ұшу аппараттарын жөндеу жөніндегі Слесарь
2	7232-9-034	Электр жабдықтарын сынау және жөндеу жөніндегі Электромеханик (ұшу аппараттары)	Бастауыш білім және практикалық тәжірибе және \ немесе қысқа мерзімді оқыту нұсқау) жұмыс орнында және\немесе қысқа мерзімді курстар	Электр жабдықтарын (ұшу аппараттарын) сынау және жөндеу жөніндегі Электромеханик 2-3 разряд
2	7232-9-024	Агрегаттарды жөндеу жөніндегі Слесарь (ұшу аппараттары)	Бастауыш білім және практикалық тәжірибе және \ немесе қысқа мерзімді оқыту нұсқау) жұмыс орнында және\немесе қысқа мерзімді курстар	Агрегаттарды (ұшу аппараттарын) жөндеу жөніндегі Слесарь 3-4 разряд
2	7232-1-001	Әуеқозғалтқыштарды жөндеуші слесарь	Бастауыш білім және практикалық тәжірибе және \ немесе қысқа мерзімді оқыту нұсқау) жұмыс орнында және\немесе қысқа мерзімді курстар	2-3 разрядты АТ жөндеу жөніндегі Слесарь
2	7232-9-029	Авиациялық аспаптарды жөндеу жөніндегі Слесарь-механик	Бастауыш білім және практикалық тәжірибе және \ немесе қысқа мерзімді оқыту нұсқау) жұмыс орнында және\немесе қысқа мерзімді курстар	3-4 разрядты РЭЖ жөндеу жөніндегі Слесарь механигі
2	8211-1-004	Қозғалтқыштар мен агрегаттарды құрастырушы-Слесарь	Бастауыш білім және практикалық тәжірибе және \ немесе қысқа мерзімді оқыту нұсқау) жұмыс	2-3 разрядты қозғалтқыштарды құрастырушы

			орнында және\немесе қысқа мерзімді курстар	
2	8211-4-004	Ұшу аппараттарын құрастырушы слесарь	Бастауыш білім және практикалық тәжірибе және \ немесе қысқа мерзімді оқыту нұсқау) жұмыс орнында және\немесе қысқа мерзімді курстар	2-3 разрядты ұшу аппараттарын жинаушы
2	8214-5	Дефектоскопистер	Бастауыш білім және практикалық тәжірибе және \ немесе қысқа мерзімді оқыту нұсқау) жұмыс орнында және\немесе қысқа мерзімді курстар	Функциялары шектеулі 1-деңгейдегі бұзбайтын бақылау әдістері бойынша маман
2	8219-9-026	Жинаушы-тойтарушы (ұшу аппараттары)	Бастауыш білім және практикалық тәжірибе және \ немесе қысқа мерзімді оқыту нұсқау) жұмыс орнында және\немесе қысқа мерзімді курстар	2-3 разрядты жинаушы-тойтарушы
2	7232-9-006	Авиациялық техниканы жинақтаушы	Бастауыш білім және практикалық тәжірибе және \ немесе қысқа мерзімді оқыту нұсқау) жұмыс орнында және\немесе қысқа мерзімді курстар	Авиациялық техниканы жинақтаушы
2	7534-2-001	Авиациялық техниканы қаптаушы (тігінші)	Бастауыш білім және практикалық тәжірибе және \ немесе қысқа мерзімді оқыту нұсқау) жұмыс орнында және\немесе қысқа мерзімді курстар	Авиациялық техниканы қаптаушы (тігінші)

5.5. «Ұшуға жарамдылық» кәсіби тобының «Ұшуға жарамдылығына техникалық қызмет көрсету және қолдау» кіші тобындағы негізгі кәсіптер мен кәсіптердің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ бойынша	ҰҚЖ бойынша сыныптауышы топтарының атауы	Тиісті кіші деңгейдегі біліктілікке жету жолдары	Ұсынылатын лауазым атаулары
8	1210-0	Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары	8 деңгей Жоғары оқу орнынан кейінгі білім (тиісті мамандық бойынша магистр, философия докторы (PhD) және бейіні бойынша докторлар академиялық дәрежесін алуға әкелетін бағдарламалар және/немесе практикалық тәжірибе). Магистр немесе маман даярлаудың игерілген бағдарламасы, қосымша кәсіптік білім, практикалық тәжірибе және салалық, салааралық, халықаралық деңгейде қоғамдық-кәсіптік тану. PhD Докторантура, PhD докторы ғылыми дәрежесі, ғылым кандидаты, ғылым докторы, практикалық тәжірибе.	- Бас директор; - Президент; - Chief Executive Officer (CEO); - Бас атқарушы директор.
7	1325-4-023 *)	Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі жауапты басшы (Accountable Manager Maintenance)	7 деңгей Жоғары оқу орнынан кейінгі білім. Магистратура (игерілген бакалавриат бағдарламасы негізінде), практикалық тәжірибе. Бакалавриат және қосымша кәсіптік білім, практикалық тәжірибе.	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі жауапты басшы (Accountable Manager Maintenance)**қараңыз) **)- Бас директордың немесе бас директор осы функцияны

				тапсырған басқа басшының міндеттеріндегі қосымша функция ретінде қарастырылады
7	1325-4-024 *)	Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын басқарудың жауапты басшысы (accountable Manager Continuing Airworthiness)	7 деңгей Жоғары оқу орнынан кейінгі білім. Магистратура (игерілген бакалавриат бағдарламасы негізінде), практикалық тәжірибе. Бакалавриат және қосымша кәсіптік білім, практикалық тәжірибе.	- Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын басқарудың жауапты басшысы (accountable Manager Continuing Airworthiness)* * қараңыз) Қараңыз**) **)- бас директор осы функцияны орындауға тағайындаған басшының қосымша функциясы ретінде қарастырылады
7	1325-4-026 *)	Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі тағайындалған басшы (Post Holder Maintenance)	7 деңгей Жоғары оқу орнынан кейінгі білім. Магистратура (игерілген бакалавриат бағдарламасы негізінде), практикалық тәжірибе. Бакалавриат және қосымша кәсіптік білім, практикалық тәжірибе	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі тағайындалған басшы (Post Holder Maintenance) Қараңыз**) **)- міндеттердегі қосымша функция ретінде қарастырылады бас директор осы функцияны орындауға тағайындаған басшыны
7	1325-4-027 *)	Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын сақтау жөніндегі тағайындалған басшы (Post holder Continuing Airworthiness)	7 деңгей Жоғары оқу орнынан кейінгі білім. Магистратура (игерілген бакалавриат бағдарламасы негізінде), практикалық тәжірибе. Бакалавриат және қосымша кәсіптік білім, практикалық тәжірибе.	- Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын сақтау жөніндегі тағайындалған басшы (Post holder Continuing Airworthiness) Қараңыз**) **)- бас директор осы функцияны орындауға тағайындаған басшының қосымша функциясы ретінде қарастырылады
7	1325-4-031 *)	Пайдаланушының сапасын басқаруға (бақылауға) және әуе кемелерін техникалық тексеру ұйымындағы сапа кепілдігіне жауапты тағайындалған басшы (Post Holder Quality Management (control) for Air Operator and Qality Assurance In Maintenance Organisation)	7 деңгей Жоғары оқу орнынан кейінгі білім. Магистратура (игерілген бакалавриат бағдарламасы негізінде), практикалық тәжірибе. Бакалавриат және қосымша кәсіптік білім, практикалық тәжірибе.	Пайдаланушының сапасын басқаруға (бақылауға) және әуе кемелерін техникалық тексеру ұйымындағы сапа кепілдігіне жауапты тағайындалған басшы (Post Holder Quality Management (control) for Air Operator and Qality Assurance In Maintenance Organisation)
7	1325-4-028 *)	Әуе кемелеріне техникалық қызмет	7 деңгей Жоғары оқу орнынан кейінгі білім. Магистратура (игерілген	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет

		көрсету жөніндегі Менеджері	бакалавриат бағдарламасы негізінде), практикалық тәжірибе. Бакалавриат және қосымша кәсіптік білім, практикалық тәжірибе.	көрсету жөніндегі Менеджер (басшы) ; - Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі Директор
7	1325-4-029 *)	Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі Менеджер (басшы)	7 деңгей Жоғары оқу орнынан кейінгі білім. Магистратура (игерілген бакалавриат бағдарламасы негізінде), практикалық тәжірибе. Бакалавриат және қосымша кәсіптік білім, практикалық тәжірибе.	- Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі Менеджер (басшы)
6	1329-1-045	Цех бастығы (басқа салаларда)	6 деңгей Жоғары білім. Бакалавриат, резидентура, практикалық тәжірибе.	- Әуе кемелеріне желілік техникалық қызмет көрсету цехының бастығы; - Әуе кемелеріне базалық техникалық қызмет көрсету цехының бастығы; - Әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу цехының бастығы.
6	1325-4-030 *)	Әуе кемелеріне және олардың компоненттеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі аға (жетекші) инженерлер	6 деңгей Жоғары білім. Бакалавриат, резидентура, практикалық тәжірибе.	- B1 тобының аға (жетекші) инженері; - B2 тобының аға (жетекші) инженері; - Әуе кемелерінің құрамдас бөліктерін басқару және жөндеу жөніндегі аға (жетекші) инженер; - Әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі аға (жетекші) инженер; - Ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеу жөніндегі аға (жетекші) инженер
6	2141-4-005	Бұзылмайтын бақылау жөніндегі инженер	6 деңгей Жоғары білім. Бакалавриат, резидентура, практикалық тәжірибе.	- 3-деңгейдегі бұзбайтын бақылау инженері; - 3-деңгейді бақылаудың бұзбайтын әдістері бойынша маман;
6	1329-9-010 *)	Ұшу қауіпсіздігінің сәйкестігін қамтамасыз ету бөлімшесінің басшысы	6 деңгей Жоғары білім. Бакалавриат, резидентура, практикалық тәжірибе.	- Қауіпсіздік стандарттарына сәйкестікті қамтамасыз ету жөніндегі бөлімшенің (бөлімнің, топтың) бастығы
5	1325-4-031 *)	Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету ауысымының бастығы	5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе	- Әуе кемелеріне желілік техникалық қызмет көрсету ауысымының бастығы;

			жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары.	- Әуе кемелеріне базалық техникалық қызмет көрсету ауысымының бастығы
5	1324-0-023*)	Басшы (басқарушы) (материалдық-техникалық жабдықтау)	5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	- Техникалық қойма бастығы
5	2144-4-023 *)	Авиация инженері	5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	- Ұшу аппараттарының және / немесе қозғалтқыштардың ұшуға жарамдылығын сақтауды басқару жөніндегі Инженер
5	2144-4-023 *)	Авиация инженері	Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	- Ұшу аппараттарының және / немесе қозғалтқыштардың ұшуға жарамдылығын сақтауды басқару жөніндегі Инженер
5	2144-4-023 *)	Авиация инженері	Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	- Авиациялық техниканың сенімділігі жөніндегі Инженер
5	1329-1-045*)	Кәсіптік оқыту бойынша мамандар	5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	- Оқыту және стандарттар бойынша бөлімшенің (бөлімнің, топтың) бастығы
4.1 4.2 5.1 5.2	2144-4-011 *)	Ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі Инженер	4 деңгей 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей 2 опция	- B1 санатындағы ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі Инженер;
4.2 5.1 5.2			Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде. 5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	- - B 1 санатты әуе кемелеріне желілік техникалық қызмет көрсету Инженер-бригадирі; - - B 1 санатты әуе кемелеріне базалық техникалық қызмет көрсету Инженер-бригадирі;
4.2 5.1 5.2				- B1 санатындағы тәжірибелік тағылымдаманың супервайзері-қараңыз.**); - A санатындағы механиктің

				тапсырмаларын практикалық орындауға үйрету бойынша Супервайзер-қараңыз.**); - - 1 санаттағы қызметкерлердің тәжірибелік тағылымдамасының емтихан алушысы-қараңыз.**);
4.1 4.2 5.1 5.2				- Әуе кемесіне сервистік қызмет көрсету міндеттерін оқыту жөніндегі Супервайзер-қараңыз**);
4.2 5.1 5.2				- Негізгі дағдыларды оқыту бойынша Супервайзер-қараңыз**); - Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлердің базалық дағдыларын емтихан алушы - **қараңыз). **)- B1 санатындағы ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі инженердің қосымша функциясы ретінде қарастырылады
4.1 4.2 5.1 5.2	2144-4-019 *)	Әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық жабдықтарын техникалық пайдалану жөніндегі Инженер	4 деңгей 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде. 5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалар	- - B 2 санаттағы әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық жабдықтарын техникалық пайдалану жөніндегі Инженер;
4.2 5.1 5.2				- - B 2 санатты әуе кемелеріне желілік техникалық қызмет көрсету Инженер-бригадирі; - - B 2 санатты әуе кемелеріне базалық техникалық қызмет көрсету Инженер-бригадирі;
4.2 5.1 5.2				- - 2 санаттағы тәжірибелік тағылымдаманың супервайзері-қараңыз.**); - - 2 санаттағы қызметкерлердің тәжірибелік

				тағылымдамасының емтихан алушысы-қараңыз.**);
4.1 4.2 5.1 5.2				- Әуе кемесіне сервистік қызмет көрсету міндеттерін оқыту жөніндегі Супервайзер-қараңыз**);
4.2 5.1 5.2				- Негізгі дағдыларды оқыту бойынша Супервайзер-қараңыз**); - Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлердің базалық дағдыларын емтихан алушы - **қараңыз). **)- B1 санатындағы ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі инженердің қосымша функциясы ретінде қарастырылады
4.1 4.2 5.1 5.2	2144-4-023 *)	Авиация инженері	4 деңгей 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда.	- Әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі Инженер;
4 5	2141-4-005	Бұзылмайтын бақылау жөніндегі инженер	5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, қосымша кәсіптік білім практикалық тәжірибесі жоқ білім беру бағдарламалары 4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде.	- 2-деңгейдегі бұзбайтын бақылау инженері; - 2-деңгейді бақылаудың бұзбайтын әдістері бойынша маман;
4.2 5.1 5.2			4 деңгей 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде. 5 деңгей	- Әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу міндеттерін Практикалық оқытудың

			Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	супервайзері-қараңыз**); - Әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша Практикалық оқытудың емтихан алушысы-қараңыз**); - Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлердің базалық дағдыларын емтихан алушы-қараңыз**); - Негізгі дағдыларды оқыту бойынша Супервайзер-қараңыз**). **)- * *)- әуе кемесінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі инженердің қосымша функциясы ретінде қарастырылады.
4 5	2144-4-023 *)	Авиация инженері	Уровень 4 опция 1 При наличии технического и профессионального образования на базе основного среднего образования и практический опыт не менее трех лет. Уровень 4 опция 2 При наличии технического и профессионального образования повышенного уровня (дополнительная профессиональная подготовка или послесреднее образование) без практического опыта. 5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	- Ұшу аппараттарының құрылымын жөндеу жөніндегі Инженер;
4 5				- Ұшу аппараттарының құрылымын жөндеуге Практикалық оқытудың емтихан алушысы-қараңыз.**); - Ұшу аппараттарының құрылымын жөндеуге Практикалық оқытудың супервайзері-қараңыз**); - Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлердің базалық дағдыларын емтихан алушы-қараңыз**); - Негізгі дағдыларды оқыту бойынша Супервайзер-қараңыз**). **)- ұшу аппараттарының құрылымын жөндеу жөніндегі инженердің қосымша функциясы ретінде қарастырылады.
4.1			4 деңгей - 1 опция	

5	2141-4-004	Сапаны бақылау инженерлері	Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция практикалық тәжірибесі жоқ кәсіптік дайындық немесе орта білімнен кейінгі білім.	- Қауіпсіздік стандарттарына сәйкестік мониторингі бойынша Аудитор; - Қауіпсіздік стандарттарына сәйкестікті қамтамасыз ету жөніндегі Инженер.
			5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	
4	4411-2 *)	Азаматтық авиациядағы кітапханашы	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция практикалық тәжірибесі жоқ кәсіптік дайындық немесе орта білімнен кейінгі білім.	- Техникалық кітапханашы
3.1 3.2 4.1 4.2	3115-4-001*)	Ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі Техник	3 деңгей - 1 опция Практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (бір жылға дейінгі кәсіптік даярлық бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту) 3 деңгей - 2 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде практикалық тәжірибесі жоқ білім немесе жалпы орта білім беру 4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде	- В1 санатындағы ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі Техник; - - В 3 санатты әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі Техник;
4.1 4.2				- - В 1 санатты әуе кемелеріне желілік техникалық қызмет көрсету Техник-бригадирі; - - В 1 санатты әуе кемелеріне базалық техникалық қызмет көрсету Техник-бригадирі; - - В 3 санатты әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету Техник-бригадирі;
4.1 4.2				- В1 санатындағы тәжірибелік тағылымдаманың супервайзері-қараңыз.**); - - 1 санаттағы қызметкерлердің тәжірибелік тағылымдамасының емтихан алушысы-қараңыз.**);

				- - 3 санаттағы тәжірибелік тағылымдаманың супервайзері-см.***); - Қызметкерлердің тәжірибелік тағылымдамадан өту емтихан алушысы Санаттар 3 - См. ***); - А санатындағы механиктің тапсырмаларын практикалық орындауға үйрету бойынша Супервайзер-қараңыз.**);
3.1 3.2 4.1 4.2				- Әуе кемелеріне сервистік қызмет көрсету міндеттерін оқыту жөніндегі Супервайзер-қараңыз**);
4.1 4.2				- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлердің базалық дағдыларын емтихан алушы-қараңыз**): - Негізгі дағдыларды оқыту бойынша Супервайзер. **)- В1 санатындағы ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі техниктің қосымша функциясы ретінде қарастырылады. ***)- * * *)- в 3 санаттағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі техниктің қосымша функциясы ретінде қарастырылады.
3.1 3.2 4.1 4.2	3115-4-002 *)	Әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық жабдықтарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі Техник	3 деңгей - 1 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде. 3 деңгей - 2 опция Негізгі орта білім немесе жалпы орта білім базасында практикалық тәжірибесі жоқ техникалық және кәсіптік білім болған жағдайда. 4 деңгей - 1 опция	- - В 2 санаттағы әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық жабдықтарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі Техник;
4.1 4.2				- В 2 санатты әуе кемелеріне желілік техникалық қызмет

			Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде.	көрсету Техник-бригадирі; - - В 2 санатты әуе кемелеріне базалық техникалық қызмет көрсету Техник-бригадирі;
4.1 4.2				- - 2 санаттағы қызметкерлердің тәжірибелік тағылымдамасының супервайзері-қараңыз.**); - - 2 санаттағы қызметкерлердің тәжірибелік тағылымдамасының емтихан алушысы-қараңыз.**);
3.1 3.2 4.1 4.2				- Әуе кемелеріне сервистік қызмет көрсету міндеттерін оқыту жөніндегі Супервайзер-қараңыз**);
4.1 4.2				- Негізгі дағдыларды оқыту бойынша Супервайзер-қараңыз**); - Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлердің базалық дағдыларын емтихан алушы - **қараңыз). **)- В2 санатындағы әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық жабдықтарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі техниктің қосымша функциясы ретінде қарастырылады.
3.1 3.2 4.1 4.2	3115-4-013 *)	Авиациялық техник	3 деңгей - 1 опция Жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім болған жағдайда (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) практикалық тәжірибесі жоқ.	- Кемелердің әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі Техник;
4.1 4.2			3 деңгей - 2 опция Негізгі орта білім немесе жалпы орта білім базасында практикалық тәжірибесі жоқ техникалық және кәсіптік білім болған жағдайда. 4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім	- Әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу міндеттерін Практикалық оқытудың супервайзері-қараңыз**);

			болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде.	- Әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша Практикалық оқытудың емтихан алушысы-қараңыз**); - Негізгі дағдыларды оқыту бойынша Супервайзер-қараңыз**); - Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлердің базалық дағдыларын емтихан алушы - **қараңыз). **)- әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі техниктің қосымша функциясы ретінде қарастырылады.
4	2422-2-009	Кәсіптік оқыту жөніндегі маман	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде.	- Техникалық персоналды оқыту жөніндегі нұсқаушы
3 4	3115-4-013 *)	Авиациялық техник	3 деңгей - 1 опция Жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім болған жағдайда (қосымша кәсіби дайындық немесе орта білімнен кейінгі білім) практикалық тәжірибесі жоқ. 3 деңгей - 2 опция Негізгі орта білім немесе жалпы орта білім базасында практикалық тәжірибесі жоқ техникалық және кәсіптік білім болған жағдайда.	- Ұшу аппараттарының құрылымын жөндеу жөніндегі Техник;
4			4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық	- Ұшу аппараттарының құрылымын жөндеуге Практикалық оқытудың супервайзері-қараңыз**); - Ұшу аппараттарының құрылымын жөндеуге Практикалық оқытудың емтихан алушысы-қараңыз.**);

			немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде.	- Негізгі дағдыларды оқыту бойынша Супервайзер-қараңыз**); - Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлердің базалық дағдыларын емтихан алушы - **қараңыз). **)- ұшу аппараттарының құрылымын жөндеу жөніндегі техниктің қосымша функциясы ретінде қарастырылады.
3.1 3.2 4.1 4.2	3115-4-007 *)	Авиациялық механик	3 деңгей - 1 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде. 3 деңгей - 2 опция Негізгі орта білім немесе жалпы орта білім базасында практикалық тәжірибесі жоқ техникалық және кәсіптік білім болған жағдайда.	- А санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі Механик
			4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде.	
3 4	4321-0-014	Қойма қызметкері	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде.	- Әуе кемелерінің материалдары мен қосалқы бөлшектерін және олардың компоненттерін қабылдау жөніндегі Инспектор
			3 деңгей - 1 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде. 3 деңгей - 2 опция	

			Негізгі орта білім немесе жалпы орта білім базасында практикалық тәжірибесі жоқ техникалық және кәсіптік білім болған жағдайда.	
4	4322-2-001	Өндірістік жоспарлау үйлестірушісі	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде.	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету үйлестірушісі; - Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуді жоспарлау жөніндегі маман; - Өндірістік-диспетчерлік бөлімнің диспетчері (Maintenance Control Centre Controller).
4	1329-9-010 *)	Әуе кемелерін жинау, жабдықтау және жуу қызметінің бастығы	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция практикалық тәжірибесі жоқ кәсіптік дайындық немесе орта білімнен кейінгі білім.	- Әуе кемелерін жинау, жабдықтау және жуу қызметінің бастығы
2.1 2.2 3 4	3115-4-007 *)	Авиациялық механик	2 деңгей Жалпы орта білімнің болуы, бірақ негізгі орта білімнен төмен емес, практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту). 3 деңгей - 1 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде. 3 деңгей - 2 опция Негізгі орта білім немесе жалпы орта білім базасында практикалық тәжірибесі жоқ техникалық және кәсіптік білім болған жағдайда.	- Жұмыстарды сертификаттау құқығы бар әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі Механик
			4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде.	
2.1 2.2 3	3115-4-007 *)	Авиациялық механик	2 деңгей Жалпы орта білімнің болуы, бірақ негізгі орта білімнен төмен емес, практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы	- Жұмыстарды сертификаттау құқығынсыз әуе кемелеріне техникалық

			базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту).	қызмет көрсету жөніндегі Механик
			3 деңгей - 1 опция Практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (бір жылға дейінгі кәсіптік даярлық бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту). 3 деңгей - 2 опция Негізгі орта білім немесе жалпы орта білім базасында практикалық тәжірибесі жоқ техникалық және кәсіптік білім болған жағдайда.	
2.1 2.2 3	3115-4-007 *)	Авиациялық механик	2 деңгей Жалпы орта білімнің болуы, бірақ негізгі орта білімнен төмен емес, практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту). 3 деңгей - 1 опция Практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (бір жылға дейінгі кәсіптік даярлық бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту). 3 деңгей - 2 опция Негізгі орта білім немесе жалпы орта білім базасында практикалық тәжірибесі жоқ техникалық және кәсіптік білім болған жағдайда.	- Жұмыстарды сертификаттау құқығынсыз әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі Механик
2.1 2.2 3	3115-4-007 *)	Авиациялық механик	2 деңгей Жалпы орта білімнің болуы, бірақ негізгі орта білімнен төмен емес, практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту).	- Әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі Механик
			3 деңгей - 1 опция Практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (бір жылға дейінгі кәсіптік даярлық бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту). 3 деңгей - 2 опция Негізгі орта білім немесе жалпы орта білім базасында практикалық тәжірибесі жоқ техникалық және кәсіптік білім болған жағдайда.	
2.1 2.2 3	3115-4-007 *)	Авиациялық механик	2 деңгей Жалпы орта білімнің болуы, бірақ негізгі орта білімнен төмен емес, практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту). 3 деңгей - 1 опция Практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (бір жылға дейінгі	- Әуе кемелерінің жолаушылар салонына қызмет көрсету жөніндегі Механик

			кәсіптік даярлық бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту). 3 деңгей - 2 опция Негізгі орта білім немесе жалпы орта білім базасында практикалық тәжірибесі жоқ техникалық және кәсіптік білім болған жағдайда.	
2.1 2.2 3	3115-4-007 *)	Авиациялық механик	3 деңгей - 1 опция Практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (бір жылға дейінгі кәсіптік даярлық бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту). 3 деңгей - 2 опция Негізгі орта білім немесе жалпы орта білім базасында практикалық тәжірибесі жоқ техникалық және кәсіптік білім болған жағдайда.	- Ұшу аппараттарының құрылымын жөндеу жөніндегі Механик
			2 деңгей Жалпы орта білімнің болуы, бірақ негізгі орта білімнен төмен емес, практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту).	
3	8214-5	Дефектоскопистер	3 деңгей - 1 опция Практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (бір жылға дейінгі кәсіптік даярлық бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту). 3 деңгей - 2 опция Негізгі орта білім немесе жалпы орта білім базасында практикалық тәжірибесі жоқ техникалық және кәсіптік білім болған жағдайда.	-1-деңгейді бақылаудың бұзбайтын әдістері бойынша маман
3	3151-1-013 *)	Азаматтық авиациядағы қауіпсіздік стандарттарына сәйкестікті қамтамасыз ету жөніндегі Супервайзер	3 деңгей - 1 опция Практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (бір жылға дейінгі кәсіптік даярлық бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту). 3 деңгей - 2 опция Негізгі орта білім немесе жалпы орта білім базасында практикалық тәжірибесі жоқ техникалық және кәсіптік білім болған жағдайда.	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуде және/немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауда қауіпсіздік стандарттарына сәйкестікті қамтамасыз ету жөніндегі Супервайзер
3	4322-2-001	Өндірістік жоспарлау үйлестірушісі	3 деңгей - 1 опция Практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (бір жылға дейінгі кәсіптік даярлық бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту). 3 деңгей - 2 опция Негізгі орта білім немесе жалпы орта білім базасында практикалық	- Өндірісті бақылаушы; - Әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу цехының өндірісін бақылаушы.

			тәжірибесі жоқ техникалық және кәсіптік білім болған жағдайда.	
3	3345-0-003	Персоналды оқыту және дамыту жөніндегі қызметші	3 деңгей - 1 опция Практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (бір жылға дейінгі кәсіптік даярлық бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту). 3 деңгей - 2 опция Негізгі орта білім немесе жалпы орта білім базасында практикалық тәжірибесі жоқ техникалық және кәсіптік білім болған жағдайда.	- Техникалық персоналды оқыту жөніндегі үйлестіруші
3	1325-1-038	Ауысым бастығы (көлікте)	3 деңгей - 1 опция Практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (бір жылға дейінгі кәсіптік даярлық бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту). 3 деңгей - 2 опция Негізгі орта білім немесе жалпы орта білім базасында практикалық тәжірибесі жоқ техникалық және кәсіптік білім болған жағдайда.	- Әуе кемелерін жинау, жабдықтау және жуу қызметінің ауысым бастығы
2	3115-4-007 *)	Авиациялық механик	2 деңгей Жалпы орта білімнің болуы, бірақ негізгі орта білімнен төмен емес, практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту).	- Әуе кемелеріне сервистік қызмет көрсету жөніндегі Механик; - Әуе кемелеріне сервистік қызмет көрсету жөніндегі маман.
2	8214-5	Дефектоскопистер	2 деңгей Жалпы орта білімнің болуы, бірақ негізгі орта білімнен төмен емес, практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту).	- Функциялары шектеулі 1-деңгейлі бақылаудың бұзылмайтын әдістері бойынша маман
2	4321-0-014	Қойма қызметкері	2 деңгей Жалпы орта білімнің болуы, бірақ негізгі орта білімнен төмен емес, практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту).	- Техникалық қойманың қоймашысы; - Аспаптық қойманың қоймашысы.
2	2622-9-001	Құжат жүргізуші	2 деңгей Жалпы орта білімнің болуы, бірақ негізгі орта білімнен төмен емес, практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту).	- Әуе кемелерінің техникалық құжаттамасы бойынша маман
2	7133-9-033 *)	Әуе кемелерінің сырлаушы-технологы	2 деңгей Жалпы орта білімнің болуы, бірақ негізгі орта білімнен төмен емес, практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы	-Әуе кемелерінің сырлаушы-технологы

			базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту).	
1	9629-9-004	Қоймашы	1 деңгей Бастауыш білім және практикалық тәжірибе және \ немесе қысқа мерзімді оқыту нұсқау) жұмыс орнында және\немесе қысқа мерзімді курстар	- Әуе кемесінің бортына жұмсақ мүліктер мен жолаушыларға қызмет көрсету құралдарын тиеу жөніндегі маман
1	9629-9-004	Қоймашы	1 деңгей Бастауыш білім және практикалық тәжірибе және \ немесе қысқа мерзімді оқыту нұсқау) жұмыс орнында және\немесе қысқа мерзімді курстар	- Жұмсақ мүліктерді және жолаушыларға қызмет көрсету құралдарын буып-түю және сұрыптау жөніндегі маман
1	9117-0-001	Ұшақтағы тазалаушы	1 деңгей Бастауыш білім және практикалық тәжірибе және \ немесе жұмыс орнындағы қысқа мерзімді оқыту (нұсқау) және \ немесе қысқа мерзімді курстар	- Әуе кемелерін ішкі тазалау жөніндегі маман; - Әуе кемелерінің санитарлық тораптарын жуу жөніндегі маман

5.6. «Ұшқышсыз авиациялық құрылғылар мен жүйелер» кәсіби тобындағы негізгі кәсіптер мен кәсіптердің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ бойынша	ҰҚЖ бойынша сыныптауышы топтарының атауы	Тиісті кіші деңгейдегі біліктілікке жету жолдары	Ұсынылатын лауазым атаулары
8	1210-0	Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары	PhD докторы дәрежесі (не ғылым докторы немесе кандидаты дәрежесі), кәсіпорын (мекеме, ұйым) қызметінің негізгі бейіні бойынша басқарушылық тәжірибе және практикалық тәжірибе не жоғары кәсіптік білім, кәсіпорын (мекеме, ұйым)қызметінің негізгі бейіні бойынша басқарушылық тәжірибе және практикалық тәжірибе	Бас директор, Басқарма Төрағасы, Вице-президент
7	1325-4	Мамандандырылған әуе көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	ҚБАЖ (ҚБӘК, ПҰА)қызметінің бейіні бойынша жоғары білім және практикалық жұмыс тәжірибесі	ҚБАЖ техникалық қызмет көрсету басшысы, ҚБӘК техникалық қызмет көрсету басшысы, ҚБҰА/ ПҰА электрондық жүйелер және бағдарламалық қамтамасыз ету жөніндегі басшысы
6	2144-4-018	Авиацияны арнайы қолдану жөніндегі инженер	ҚБАЖ (ҚБӘК ПҰА)ұшу және техникалық пайдалану саласындағы кәсіби бағдарламаларды қамтитын жоғары авиациялық білім (бакалавриат)	ҚБАЖ бағдарламалық қамтамасыз ету жөніндегі маман, ҚБӘК электрондық компоненттері жөніндегі маман, ҚБАЖ бағдарламалық қамтамасыз ету

				жөніндегі маман, ҚБАЖ инженер-бағдарламашысы, Инженер
6	* 2172-1-010	Сыртқы нұсқаушы ұшқыш	Орта кәсіптік немесе жоғары білім (азаматтық немесе әскери), сыртқы пилоттар мен сыртқы Пилот-нұсқаушыларды кәсіби даярлау бағдарламалары ҚБАЖ (ҚБӘК, ПҰА), тиісті біліктілік белгілері бар сыртқы пилоттың қолданыстағы куәлігінің болуы, пилоттаудың практикалық тәжірибесі кемінде 150 сағат, авиациялық ағылшын тілі, немесе Ұшуды пайдалану саласындағы авиациялық орта кәсіптік немесе жоғары авиациялық білім (азаматтық немесе әскери) ҚБАЖ (ҚБӘК, ПҰА), ҚБАЖ нұсқаушыларын кәсіптік даярлау бағдарламалары(ҚПП, ПАЖ), тиісті біліктілік белгілері бар сыртқы ұшқыштың қолданыстағы куәлігінің болуы, ұшуды орындаудың практикалық тәжірибесі кемінде 150 сағат, авиациялық ағылшын тілі.	Сыртқы нұсқаушы ұшқыш, сыртқы емтихан ұшқышы
5	*2172-1-009	Қашықтықтан басқарылатын авиациялық жүйелердің сыртқы ұшқышы	Орта кәсіптік немесе жоғары білім (азаматтық немесе әскери), сыртқы пилоттар мен сыртқы Пилот-нұсқаушыларды кәсіби даярлау бағдарламалары (ҚБӘК, ПАЖ), тиісті біліктілік белгілері бар сыртқы пилоттың қолданыстағы куәлігінің болуы, пилоттаудың практикалық тәжірибесі кемінде 150 сағат, авиациялық ағылшын тілі, немесе Ұшуды пайдалану саласындағы авиациялық орта кәсіптік немесе жоғары авиациялық білім (азаматтық немесе әскери) ҚБАЖ ұшуды даярлауды қамтитын ҚБӘК, ПҰА), ҚБАЖ нұсқаушыларын кәсіптік даярлау	Сыртқы пилот, Пилот-ҚПП операторы, қашықтағы ҚППБӘК пилоты

			бағдарламалары(ҚБӘК, ПҰА), тиісті біліктілік белгілері бар сыртқы ұшқыштың қолданыстағы куәлігінің болуы	
5	2144-4-019	Техникалық қызмет көрсету жөніндегі инженер	ТҚК бейіні бойынша уәкілетті ұйыммен келісілген орта кәсіптік білім, техникалық пайдалану жөніндегі мамандарға арналған кәсіптік даярлау бағдарламалары, немесе Жоғары авиациялық білім-ҚБАЖ (ҚБӘК, ПҰА)техникалық қызмет көрсету және жөндеу саласындағы кәсіби бағдарламаларды қамтитын бакалавриат	ҚБАЖ техникалық пайдалану инженері, ҚБӘК диагностикасы және жөндеу инженері, ҚБАЖ операторы, ҚБӘК қондырмаларын пайдалану инженері, ҚБӘК конструкциясы мен электр қондырғыларын жөндеу инженері, жүйелер инженері, Инженер
5	2375-0-011	Тренажер инструкторы	Орта кәсіптік немесе жоғары білім (азаматтық немесе әскери), ҚБАЖ (ҚБӘК, ПҰА) тренажерының сыртқы ұшқыштары мен нұсқаушыларын кәсіптік даярлау бағдарламалары, практикалық тәжірибе, немесе ӘК немесе ҚБАЖ (ұшуға даярлауды қамтитын ҚБӘК, ПҰА), ҚБАЖ тренажеры нұсқаушыларын кәсіптік даярлау бағдарламалары (ҚБӘК, ПҰА) саласындағы авиациялық орта кәсіптік немесе жоғары авиациялық білім (азаматтық немесе әскери), ұшуларды орындаудың практикалық тәжірибесі.	ҚБӘК тренажер нұсқаушысы, ҚБӘК тренажер нұсқаушысы
4	3115-4-019	пилот қашықтан басқаратын әуе аппараттары жөніндегі техник	Орта кәсіптік білім беру, уәкілетті ұйыммен келісілген ҚБАЖ (ҚБӘК, ПҰА) техникалық пайдалану жөніндегі мамандарға арналған кәсіптік даярлау бағдарламалары	Жүйелер мен компоненттер бойынша техник-механик, аспалы жабдықтар бойынша техник-механик, ПҰА технигі, ҚБАЖ технигі
2	2172-9	* Пилотсыз авиациялық жүйелерінің операторы	АА саласындағы уәкілетті ұйым келіскен бағдарламалар бойынша "спецификалық" 3 - санат үшін-авиациялық оқу орталығында кәсіптік даярлау	1-санатты ПАЖ операторы, 2-санатты бас операторы, 3-санатты бас операторы, ПАЖ операторы ("спецификалық" санаттар), ПАЖ операторы

5.7. «Әуежай қызметі» кәсіптік тобының «Әуе кемелерінің ұшуын әуеайлақтық қамтамасыз ету» кіші тобындағы сабақтар мен кәсіптердің негізгі түрлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ бойынша	ҰҚЖ бойынша сыныптауышы топтарының атауы	Тиісті кіші деңгейдегі біліктілікке жету жолдары	Ұсынылатын лауазым атаулары
7	1325-4	Мамандандырылған әуе көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	Жоғары оқу орнынан кейінгі немесе жоғары білім (жақсырақ кәсіптік) және АА саласында практикалық жұмыс тәжірибесі	Әуеайлақ қызметінің бастығы, әуеайлақ қызметі бастығының орынбасары
6	1329-1-045	Цех бастығы	Жоғары білім және АА саласындағы практикалық жұмыс тәжірибесі	Әуеайлақтарды пайдалану жөніндегі ауысым бастығы, әуеайлақтық арнайы техниканы ұстау жөніндегі бөлімше бастығы
6	2144-4-026	Ұшу қауіпсіздігі жөніндегі инженер-инспектор	Жоғары білім (жақсырақ кәсіптік) және АА саласында практикалық жұмыс тәжірибесі	Ұшу қауіпсіздігі жөніндегі инспекторы
5	2142-9-005	Әуеайлақтарды пайдалану жөніндегі инженер	Техникалық және кәсіптік білім (орта буын маманы) және АА саласындағы практикалық жұмыс тәжірибесі	Әуеайлақтарды пайдалану жөніндегі Инженер, әуеайлақ қызметінің шебері
4	3155-0-006	Әуеайлақ қызметінің технигі	Жалпы орта білім және ТжКБ (орта буын маманы) немесе жалпы орта білім және практикалық жұмыс тәжірибесі	Әуеайлақ қызметінің технигі, тікұшақ алаңын пайдалану жөніндегі Техник, тікұшақты теңіз қондырғысына қондыру жөніндегі маман, тікұшақты теңіз қондырғысына қондыру жөніндегі маман-нұсқаушы, тікұшақты теңіз қондырғысына қондыру жөніндегі маманның көмекшісі
2	7549-5-001	Аэроалаң жұмысшысы	Жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей)	Аэроалаң жұмысшысы
2	8332-5-001	Әуежайдағы моторландырылған жабдықтардың жүргізушісі	Жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей)	Жүргізуші-әуеайлақ қызметінің операторы

5.8. «Әуежай қызметі» кәсіптік тобының «Әуе кемелерінің ұшуын орнитологиялық қамтамасыз ету» кіші тобындағы сабақтар мен кәсіптердің негізгі түрлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰКЖ бойынша	ҰҚЖ бойынша сыныптауышы топтарының атауы	Тиісті кіші деңгейдегі біліктілікке жету жолдары	Ұсынылатын лауазым атаулары
7	1325-4-007	Аэродром қызметінің бастығы	Жоғары оқу орнынан кейінгі немесе жоғары білім (жақсырақ кәсіптік) және АА саласында практикалық жұмыс тәжірибесі	Әуеайлақ қызметі бастығының құстар мен өзге де жануарларды бақылау жөніндегі орынбасары
6	2152-9-004	Ұшудың орнитологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі инженер	Жоғары білім және АА саласындағы практикалық жұмыс тәжірибесі	Ұшуды орнитологиялық қамтамасыз ету жөніндегі Инженер
3	2131-3-008	Орнитолог	Негізгі орта білім және ТжКБ немесе кәсіптік даярлау бағдарламасы бойынша білім беру ұйымының базасындағы жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе курстар немесе кәсіпорында оқыту	Ұшуды орнитологиялық қамтамасыз ету жөніндегі маман

5.9. «Әуежай қызметі» кәсіптік тобының «Әуе кемелерінің ұшуын электр жарығымен техникалық қамтамасыз ету» кіші тобындағы сабақтар мен кәсіптердің негізгі түрлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰКЖ бойынша	ҰҚЖ бойынша сыныптауышы топтарының атауы	Тиісті кіші деңгейдегі біліктілікке жету жолдары	Ұсынылатын лауазым атаулары
7	1325-4-020	Ұшуды жарық техникасымен және электр техникасымен қамтамасыз ету торабының бастығы	Жоғары оқу орнынан кейінгі немесе жоғары білім (жақсырақ кәсіптік) және АА саласында практикалық жұмыс тәжірибесі	ҰЭЖТҚЕ ұшуларын электр жарықпен техникалық қамтамасыз ету қызметінің бастығы, ҰЭЖТҚЕ қызметі бастығының орынбасары, ҰЭТҚ торабының бастығы, ҰЭТҚ торабының бастығы
6	2152-9-008	Ұшудың жарық техникасын қамтамасыз ету жөніндегі инженерлер	Жоғары білім және АА саласындағы практикалық жұмыс тәжірибесі	Ұшуды жарық-техникалық қамтамасыз ету жөніндегі жетекші инженер, ұшуды электротехникалық қамтамасыз ету жөніндегі жетекші инженер
5	2152-9-008	Ұшудың жарық техникасын қамтамасыз ету жөніндегі инженерлер	Техникалық және кәсіптік білім (орта буын маманы) және АА саласындағы практикалық жұмыс тәжірибесі	Ұшуды жарықпен қамтамасыз ету жөніндегі Инженер, ұшуды электротехникалық қамтамасыз ету жөніндегі Инженер, ұшуды жарықпен қамтамасыз ету

				жөніндегі Супервайзер, ұшуды электротехникалық қамтамасыз ету жөніндегі супервайзер
4	8213-5-001	Ұшуды қамтамасыз ету жүйелерінің жарық техникалық жабдықтарына қызмет көрсетуші элетрмеханик	Жалпы орта білім және ТжКБ (орта буын маманы) немесе жалпы орта білім және практикалық жұмыс тәжірибесі	ҰЭЖТҚЕ Электромеханигі
4	3122-4-007	Ұшуды жарық техникалық және электротехникалық қамтамасыз ету жөніндегі техник		ҰЭЖТҚЕ Электромонтері

5.10. «Әуежай қызметі» кәсіптік тобының «Әуе кемелерінің ұшуын авариялық-құтқару қамтамасыз ету» кіші тобындағы сабақтар мен кәсіптердің негізгі түрлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ бойынша	ҰҚЖ бойынша сыныптауышы топтарының атауы	Тиісті кіші деңгейдегі біліктілікке жету жолдары	Ұсынылатын лауазым атаулары
7	1329-1-036	Өртке қарсы қызметтің бастығы	Жоғары оқу орнынан кейінгі немесе жоғары білім (жақсырақ кәсіптік) және ГА саласында практикалық жұмыс тәжірибесі	ҰІАҚҚҚ бастығы, ҰІАҚҚҚ ұшуларын өртке қарсы және авариялық-құтқару қамтамасыз ету қызметі бастығының орынбасары
6	1329-1-036	Өртке қарсы қызметтің бастығы	Жоғары білім және га саласындағы практикалық жұмыс тәжірибесі	Ауысым бастығы ҰІАҚҚҚ
6	2149-3-002	Авариялық-құтқару жұмыстарының инженері		Жетекші инженер ҰІАҚҚҚ
5	2149-3-002	Авариялық-құтқару жұмыстарының инженері	Техникалық және кәсіптік білім (орта буын маманы) және АА саласындағы практикалық жұмыс тәжірибесі	Инженер ҰІАҚҚҚ
4	1349-0-022	Өрт сөндіруші машиналар расчетінің бастығы	Жалпы орта білім және ТжКБ (орта буын маманы) немесе жалпы орта білім және практикалық жұмыс тәжірибесі	Өрт есебінің бастығы
3	5415-9-010	Құтқарушы	Негізгі орта білім және ТжКБ немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлау бағдарламасы бойынша білім беру ұйымының базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту	Өрт сөндіруші-құтқарушы ҰІАҚҚҚ

5.11. «Әуежай қызметі» кәсіптік тобының «әуе кемелерінің ұшуын авиаотынмен қамтамасыз ету» кіші тобындағы сабақтар мен кәсіптердің негізгі түрлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ бойынша	ҰҚЖ бойынша сыныптауышы топтарының атауы	Тиісті кіші деңгейдегі біліктілікке жету жолдары	Ұсынылатын лауазым атаулары
7	1325-4	Мамандандырылған әуе көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	Жоғары оқу орнынан кейінгі немесе жоғары білім (жақсырақ кәсіптік) және АА саласында практикалық жұмыс тәжірибесі	Авиаотынмен қамтамасыз ету қызметінің бастығы, авиаотынмен қамтамасыз ету қызметі бастығының орынбасары
6	1420-0-010	Жанар-жағармай құю станциясының меңгерушісі	Жоғары білім және га саласындағы практикалық жұмыс тәжірибесі	Авиаотынмен қамтамасыз ету қызметінің ауысым бастығы
6	2145-2-001	Жанар-жағармай материалдары жөніндегі инженер		Авиаотынмен қамтамасыз ету қызметінің жетекші инженері
5	2145-2-001	Жанар-жағармай материалдары жөніндегі инженер	Техникалық және кәсіптік білім (орта буын маманы) және АА саласындағы практикалық жұмыс тәжірибесі	Авиаотынмен қамтамасыз ету қызметінің инженері
5	1325-1-029	Зертхана бастығы (көлікте)		Авиаотынмен қамтамасыз ету зертханасының инженері
4	3115-9-002	Жанар-жағармай материалдары жөніндегі авиация технигі	Жалпы орта білім және ТжКБ (орта буын маманы) немесе жалпы орта білім және практикалық жұмыс тәжірибесі	Авиаотынмен қамтамасыз ету қызметінің технигі
4	3118-9-001	Есепке алу жөніндегі техник (жанар-жағармай материалдарын және басқасын)		Авиаотынмен қамтамасыз ету қоймасы зертханасының технигі
4	1324-0-020	Қойма бастығы (жанар-жағармай материалдары, жүк, материалдықтехникалық және т.б.)		Авиаотынмен қамтамасыз ету қоймасының қоймашысы
3	8187-1-007	Жанар-жағар май станциясының операторы	Негізгі орта білім және ТжКБ немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлау бағдарламасы бойынша білім беру ұйымының базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту	Әуе кемелеріне май құюшы

5.12. «Әуежай қызметі» кәсіптік тобының «әуе кемелеріне жерүсті қызмет көрсету» кіші тобындағы сабақтар мен кәсіптердің негізгі түрлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ бойынша	ҰҚЖ бойынша сыныптауышы топтарының атауы	Тиісті кіші деңгейдегі біліктілікке жету жолдары	Ұсынылатын лауазым атаулары
8	1210-Мекемелердің, ұйымдардың және	52 жүктерді жинау және қосалқы көлік қызметі	Жоғары оқу орнынан кейінгі білім, жақсырақ, бірақ	Жедел қызмет жөніндегі вице-президент,

	кәсіпорындардың бірінші басшылары	52.23 әуе көлігінің қосалқы қызметі 52.23.2 әуежайлардың қызметі- жолаушыларды, жануарлар мен жүктерді әуе көлігімен тасымалдауға қатысты қызмет: - әуежайлар сияқты терминалдардың қызметі - әуе кемелеріне жерүсті қызмет көрсету - әуежайларда багажды уақытша сақтау	міндетті түрде PhD емес, басшылық лауазымдардағы жұмыс өтілі кемінде 5 жыл.	(Директор, бастық, аға менеджер)
7	1325-4	Мамандандырылған әуе көлігі бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	ӘК жерүсті қызмет көрсету саласында жоғары, авиациялық болса жақсырақ , техникалық білімі және басшы лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде 5 жыл	ӘК сервистік қызмет көрсету бөлімшесінің басшысы, жөндеу қызметінің және арнайы техниканың бастығы. Перрондық қызмет бастығы, арнайы көлік қызметінің бастығы, перрондық қызмет бастығының орынбасары, арнайы көлік қызметі бастығының орынбасары, әуе кемелеріне жерүсті қызмет көрсету қызметінің бастығы, Әуе кемелеріне жерүсті қызмет көрсету қызметі бастығының орынбасары
6	1325-1-006	Бас инженер (көлікте)	Кәсіптік немесе техникалық жоғары білім немесе кәсіптік және техникалық білім немесе бакалавр болса жақсырақ Кәсіптік оқытудың негізгі бағдарламалары бейіні бойынша жұмыс өтілі мамандығы үш жыл	Перрон қызметінің жетекші инженері Арнайы көлік қызметінің жетекші инженері Арнайы техниканы жөндеу және техникалық қызмет көрсету қызметінің жетекші инженері)
6	1325-4	Мамандандырылған әуе көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	Жақсырақ кәсіптік немесе экономикалық, жоғары білім немесе кәсіптік және техникалық білім немесе бакалавр Кәсіптік оқытудың негізгі бағдарламалары мамандық бейіні бойынша жұмыс өтілі үш жыл	Перрондық қызмет ауысымының бастығы, арнайы көлік қызметі ауысымының бастығы, Әуе кемесіне жерүсті қызмет көрсету ауысымының бастығы

5	2432-0-002	Арнаулы автокөлік қозғалысын ұйымдастыру жөніндегі инженер	Жақсырақ кәсіптік және техникалық білім немесе бакалавр Кәсіптік оқытудың негізгі бағдарламалары	Перрондық қызмет инженері Арнайы көлік қызметінің инженері Жер үсті көлігі бөлімшесінің ауысым инженері
5	3151-1-009	Орталықтау жөніндегі үйлестіруші	Жақсырақ кәсіптік және техникалық білім немесе бакалавр Кәсіптік оқытудың негізгі бағдарламалары Орталықтандыру бойынша диспетчердің жұмыс өтілі 1 жыл	Әуе кемелерін орталықтандыру жөніндегі аға диспетчер, үйлестірудің аға диспетчері, ӘК-ге қызмет көрсетудің толық циклінің үйлестірушісі
4	3154-0-012	Орталықтау жөніндегі диспетчер Диспетчер КӨДҚ	кәсіптік және техникалық білім болғаны жақсырақ, Кәсіптік оқытудың негізгі бағдарламалары	Орталықтандыру жөніндегі Диспетчер Кесте диспетчері, тәуліктік жоспар диспетчері, үйлестіру диспетчері
4	3151-1-012	Авиациялық тасымалдау жөніндегі маман	Жақсырақ кәсіптік және техникалық білім, Кәсіптік оқытудың негізгі бағдарламалары	Перрондық қызмет технигі, арнайы көлік қызметінің технигі, ауысым аға, арнайы көлік пен жабдықты тексеру жөніндегі Супервайзер, Рамп-супервайзер, багажды сұрыптау жөніндегі Супервайзер, арнайы техника мен жабдықты тексеру жөніндегі Супервайзер, әуе кемелеріне сервистік қызмет көрсету жөніндегі маман, ӘК жерүсті қызмет көрсету жөніндегі Агент, ӘК жерүсті қызмет көрсету жөніндегі бөлімшесінің диспетчері
3	8332-5	Әуежайдағы моторландырылған жабдықтардың және эвакуаторлардың жүргізушісі Телескопиялық трап машинисі	Негізгі орта білім кәсіптік даярлық	Бөлімше бригадирі Жүргізуші-әуеайлақ арнайы техникасының операторы, әуеайлақ арнайы техникасының операторы, әуеайлақ арнайы техникасының жүргізушісі, Ауыр жердегі жабдық операторы, жеңіл жердегі жабдық операторы Аэровокзал кешенінің телескопиялық трап операторы
2	9333-3	Аэропорттағы жүк тасушылар	Жалпы орта білім кәсіптік даярлық	Жүк тасушы
2	9120-2-002	Әуе кемелерін жуушы (ӘК жуу бригадирі, әуе кемелерінің сыртқы жуу жуушысы, әуе кемелерінің санитарлық	Жалпы орта білім кәсіптік даярлық	Ұшақ тазалаушылар Ұшақ жуушылар

		тораптарын жуу жөніндегі маман) 9117-0-001 Самолеттегі жинап тазалаушылар)		

5.13. «Әуежай қызметі» кәсіптік тобының «әуе тасымалдарын ұйымдастыру» кіші тобындағы негізгі кәсіптер мен кәсіптердің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰКЖ бойынша	ҰҚЖ бойынша сыныптауышы топтарының атауы	Тиісті кіші деңгейдегі біліктілікке жету жолдары	Ұсынылатын лауазым атаулары
8	1210-0 Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары	52 жүктерді жинау және қосалқы көлік қызметі 52.23 әуе көлігінің қосалқы қызметі 52.23.2 әуежайлардың қызметі- жолаушыларды, жануарлар мен жүктерді әуе көлігімен тасымалдауға қатысты қызмет: - әуежайлар сияқты терминалдардың қызметі - әуе кемелеріне жерүсті қызмет көрсету - әуежайларда багажды уақытша сақтау	Жоғары оқу орнынан кейінгі білім, жақсырақ, бірақ міндетті түрде PhD емес, басшылық лауазымдардағы жұмыс өтілі кемінде 5 жыл.	Жедел қызмет жөніндегі вице-президент, (Директор, бастық, аға менеджер)
7	1210-0-014	Жолаушыларға жерде қызмет көрсету жөніндегі бас менеджер	Кәсіптік немесе экономикалық, жақсырақ, жоғары білім, басшылық лауазымдардағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл 5 жылдан кем емес	Авиакомпанияның орналасқан әуежайынан басқа әуежайлардағы өкілі, Тасымалдауды және жерүсті қызмет көрсетуді ұйымдастыру стандарттары мен сапасы бойынша жұмыс жөніндегі Менеджер (бөлім бастығы)
7	1325-4-018	Жолаушылар тасымалын ұйымдастыру қызметінің бастығы	Кәсіптік немесе экономикалық, жоғары білім, басшылық лауазымдардағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл. басшы лауазымдарда кемінде 5 жыл.	Жолаушылар тасымалын ұйымдастыру бөлімшесінің басшысы
7	1325-4	Мамандандырылған әуе көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	Кәсіптік немесе экономикалық, жоғары білім, басшылық лауазымдардағы жұмыс өтілі кемінде 5 жыл.	Жүк тасымалын ұйымдастыру бөлімшесінің басшысы
6	1325-1-038	Ауысым бастығы (көлікте)	кәсіптік немесе экономикалық жоғары білім жұмыс өтілі немесе бакалавр болғаны жақсырақ,	Жолаушылар тасымалын ұйымдастыру жөніндегі бөлімшенің ауысым бастығы

			техникалық және кәсіптік білім жұмыс өтілі кемінде 3 жыл	Ұйым бойынша бөлімшенің ауысым бастығы жүк тасымалы
6	2432-0-003	Тасымалдауды ұйымдастыру жөніндегі инженер	кәсіптік немесе экономикалық жоғары білім жұмыс өтілі немесе бакалавр болғаны жақсырақ, техникалық және кәсіптік білім жұмыс өтілі кемінде 3 жыл	Жолаушылар тасымалын ұйымдастыру инженері технологы Жүк тасымалдауды ұйымдастыру инженері технологы Қауіпті жүктер бойынша жетекші маман Аға жүк менеджері
5	3151-1-012	Авиациялық тасымалдау жөніндегі маман	бакалавр болғаны жақсырақ,, техникалық және кәсіптік білім немесе негізгі орта білім және кәсіптік оқытудың негізгі бағдарламалары-қызметшілер лауазымдары бойынша кәсіптік даярлау бағдарламалары және әуе тасымалын ұйымдастыруда кемінде үш жыл жұмыс өтілі	Жолаушылар тасымалын ұйымдастыру жөніндегі Технолог Жүк тасымалын ұйымдастыру жөніндегі Технолог Жолаушылар тасымалын ұйымдастыру стандарттары бойынша Менеджер Жүк тасымалдауды ұйымдастыру стандарттары бойынша Менеджер Қауіпті жүктер жөніндегі маман Үйлестіру жөніндегі маман Интермодальды жүктерді тасымалдау жөніндегі Менеджер Жолаушылар тасымалын ұйымдастыру жөніндегі шағымдар жөніндегі Инспектор Жүк тасымалын ұйымдастыру жөніндегі шағымдар жөніндегі Инспектор
5	3154-0-009	Авиациялық (жолаушыларды, пошта-жүктерді, халықаралық) тасымалдауды ұйымдастыру жөніндегі диспетчер	бакалавр болғаны жақсырақ, техникалық және кәсіптік білім немесе негізгі орта білім және кәсіптік оқытудың негізгі бағдарламалары-қызметшілер лауазымдары бойынша кәсіптік даярлау бағдарламалары және әуе тасымалын ұйымдастыруда кемінде екі жыл жұмыс өтілі	Жолаушылар тасымалын ұйымдастыру бөлімшесінің диспетчері Жүк тасымалын ұйымдастыру бөлімшесінің диспетчері Үйлестіруші-диспетчер
4	4221-0-005	Жолаушылар әуетасымалдары бойынша қызмет көрсетуді ұйымдастыру жөніндегі агент	Жақсырақ техникалық және кәсіптік білім немесе негізгі орта білім және кәсіптік оқытудың негізгі	Жолаушыларға қызмет көрсету жөніндегі аға агент, багажды іздестіру жөніндегі аға агент, жолаушыларға қызмет

			бағдарламалары-қызметкерлердің лауазымдары бойынша кәсіптік даярлау бағдарламалары	көрсету жөніндегі Агент, халықтың мобильділігі төмен топтарына жататын жолаушыларға қызмет көрсету жөніндегі Агент, багажды іздестіру жөніндегі Супервайзер
4	4221-0-006	Пошта-жүк әуе тасымалдары бойынша қызмет көрсетуді ұйымдастыру жөніндегі агент	Қызметшілер лауазымдары бойынша техникалық және кәсіптік немесе негізгі орта білім беру және кәсіптік оқытудың негізгі бағдарламалары жөн тасымалдауды ұйымдастыруда кемінде үш жыл жұмыс өтілі	Жүк менеджері Қауіпті жүктерді өңдеу жөніндегі маман Жүктерді пакеттеу құралдарын бақылау жөніндегі маман Жүктерді аға қабылдаушы
4	4323-3-001	Әуеанықтама қызметі жөніндегі қызметші	техникалық және кәсіптік білім болғны жақсырақ немесе негізгі орта білім және кәсіптік оқытудың негізгі бағдарламалары-қызметкерлердің лауазымдары бойынша кәсіптік даярлау бағдарламалары	Call-орталықтың агенті, диктор, информатор
4	4323-9-002	Жүктер мен багажды іздестіру жөніндегі агент	техникалық және кәсіптік білім болғаны жақсырақ немесе негізгі орта білім және кәсіптік оқытудың негізгі бағдарламалары-қызметкерлердің лауазымдары бойынша кәсіптік даярлау бағдарламалары	Жүктерді іздеу агенті Багажды іздеу агенті
4	4323-9-018	Жүктің жақындауы мен келуі туралы ақпарат бюросының операторы 4323-9-019 Тасымалдау құжаттарын өңдеу операторы	Жақсырақ техникалық және кәсіптік білім немесе негізгі орта білім және кәсіптік оқытудың негізгі бағдарламалары-қызметкерлердің лауазымдары бойынша кәсіптік даярлау бағдарламалары	Есеп және ақпарат жөніндегі маман
3	9333-3-001	Жүк пен қолжүктерді қабылдап тапсырушы	Жалпы орта білім Кәсіптік оқытудың негізгі бағдарламалары-қызметшілер лауазымдары бойынша кәсіптік даярлау бағдарламалары	Багажды қабылдау Жүкті қабылдап тапсырушы
2	8343-3-001	Жүк тиеуші жүргізушісі	Кәсіптік оқытудың негізгі бағдарламалары жұмысшылардың	Жүк қоймасындағы Жүк тиегіштің жүргізушісі

			кәсіптері бойынша кәсіптік даярлау бағдарламалары, жұмысшыларды қайта даярлау бағдарламалары	
2	8343-3-002	Электрокар жүргізушісі	Кәсіптік оқытудың негізгі бағдарламалары жұмысшылардың кәсіптері бойынша кәсіптік даярлау бағдарламалары, жұмысшыларды қайта даярлау бағдарламалары Практикалық тәжірибе	Қоймадағы электр көліктерінің жүргізушісі
1	9333-4	Қоймадағы жүк тасушылар	Кәсіптік оқытудың негізгі бағдарламалары жұмысшылардың кәсіптері бойынша кәсіптік даярлау бағдарламалары, жұмысшыларды қайта даярлау бағдарламалары Практикалық тәжірибе	Қоймадағы жүк тасушылар

5.14. «Авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету» кәсіби тобындағы негізгі кәсіптер мен кәсіптердің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ бойынша	ҰҚЖ бойынша сыныптауышы топтарының атауы	Тиісті кіші деңгейдегі біліктілікке жету жолдары	Ұсынылатын лауазым атаулары
7	1325-4-014	Авиациялық қауіпсіздік бөлімшесінің бастығы (Бұдан әрі- АҚБ)	1) "Құқық", "Бизнес және басқару" (Менеджмент), "инженерлік, өңдеу және құрылыс салалары" (авиациялық қауіпсіздік, авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, әуе қозғалысына қызмет көрсету, ұшу аппараттарын техникалық пайдалану, ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарын техникалық пайдалану, авиациялық техника және технологиялар) саласындағы жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім, Ұшу аппараттарын ұшуда пайдалану), " көлік қызметтері "(әуе тасымалдарын ұйымдастыру), "білім туралы" Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі – "білім	АҚБ басшысының орынбасары не қауіпсіздік бөлімшесінің бастығы не АҚБ тексеру бөлімшесінің бастығы

			туралы"Қазақстан Республикасының Заңы)39-бабына сәйкес құжатпен расталады; 2) жедел-іздестіру қызметін жүзеге асыруға байланысты мемлекеттік органдарда қызмет өтілі сегіз жылдан кем емес не авиациялық қауіпсіздік қызметінің маманы ретінде жұмыс өтілі алты жылдан кем емес не Азаматтық авиацияның жоғары оқу орындарында оқуын аяқтаған кезде авиациялық қауіпсіздік қызметінің маманы ретінде жұмыс өтілі екі жылдан кем емес; 3) авиациялық қауіпсіздік қызметі басшысының курстарын аяқтағаны туралы сертификат	
7	1325-4-014	Авиациялық қауіпсіздік бөлімшесінің бастығы (авиакомпания немесе аэронавигациялық қызмет көрсетуші)	1) "Құқық", "Бизнес және басқару" (Менеджмент), "инженерлік, өңдеу және құрылыс салалары" (авиациялық қауіпсіздік, авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, әуе қозғалысына қызмет көрсету, ұшу аппараттарын техникалық пайдалану, ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарын техникалық пайдалану, авиациялық техника және технологиялар) саласындағы жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім"Көлік қызметтері" (әуе тасымалын ұйымдастыру) Қазақстан Республикасының "Білім туралы"Заңының 39-бабына сәйкес құжаттамамен расталады; 2) жедел-іздестіру қызметін жүзеге асыруға байланысты мемлекеттік органдарда қызмет өтілі бес жылдан кем емес, не авиациялық қауіпсіздік қызметінің маманы ретінде жұмыс өтілі үш жылдан кем емес, не Азаматтық авиацияның жоғары оқу орындарында оқуын аяқтаған кезде авиациялық қауіпсіздік қызметінің	авиациялық қауіпсіздік бөлімінің бастығы, авиациялық қауіпсіздік жөніндегі жетекші маман, авиациялық қауіпсіздік жөніндегі маман

			маманы ретінде жұмыс өтілі екі жылдан кем емес; 3) авиациялық қауіпсіздік қызметі басшысының курстарын аяқтағаны туралы сертификат	
7	1325-4-014	Авиациялық қауіпсіздік бөлімшесінің бастығының орынбасары	1) "Құқық", "Бизнес және басқару" (Менеджмент), "инженерлік, өңдеу және құрылыс салалары" (авиациялық қауіпсіздік, авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, әуе қозғалысына қызмет көрсету, ұшу аппараттарын техникалық пайдалану, ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарын техникалық пайдалану, авиациялық техника және технологиялар) саласындағы жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім"Көлік қызметтері" (әуе тасымалын ұйымдастыру) Қазақстан Республикасының "Білім туралы"Заңының 39-бабына сәйкес құжаттамамен расталады; 2) жедел-іздестіру қызметін жүзеге асыруға байланысты мемлекеттік органдарда қызмет өтілі бес жылдан кем емес, не авиациялық қауіпсіздік қызметінің маманы ретінде жұмыс өтілі үш жылдан кем емес, не Азаматтық авиацияның жоғары оқу орындарында оқуын аяқтаған кезде авиациялық қауіпсіздік қызметінің маманы ретінде жұмыс өтілі екі жылдан кем емес; 3) авиациялық қауіпсіздік қызметі басшысының курстарын аяқтағаны туралы сертификат	Әкімшілік бөлімінің бастығы не қауіпсіздік бөлімшесінің бастығы не АҚБ тексеру бөлімшесінің бастығы
7	1325-4-014	Авиациялық қауіпсіздік қызметі басшысының орынбасары (авиакомпания немесе аэронавигациялық қызмет көрсетуді жеткізуші)	1) "Құқық", "Бизнес және басқару" (Менеджмент), "инженерлік, өңдеу және құрылыс салалары" (авиациялық қауіпсіздік, авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, әуе қозғалысына қызмет көрсету, ұшу аппараттарын техникалық пайдалану, ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарын	авиациялық қауіпсіздік бөлімінің бастығы, авиациялық қауіпсіздік жөніндегі жетекші маман, авиациялық қауіпсіздік жөніндегі маман

			техникалық пайдалану, авиациялық техника және технологиялар) саласындағы жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім"Көлік қызметтері" (әуе тасымалын ұйымдастыру) Қазақстан Республикасының "Білім туралы"Заңының 39-бабына сәйкес құжаттамамен расталады; 2) жедел-іздестіру қызметін жүзеге асыруға байланысты мемлекеттік органдарда қызмет өтілі бес жылдан кем емес, не авиациялық қауіпсіздік қызметінің маманы ретінде жұмыс өтілі үш жылдан кем емес, не Азаматтық авиацияның жоғары оқу орындарында оқуын аяқтаған кезде авиациялық қауіпсіздік қызметінің маманы ретінде жұмыс өтілі екі жылдан кем емес; 3) авиациялық қауіпсіздік қызметі басшысының курстарын аяқтағаны туралы сертификат	
7	1325-4-014	Авиациялық қауіпсіздік жөніндегі жауапты тұлға	1) "Құқық", "Бизнес және басқару" (Менеджмент), "инженерлік, өңдеу және құрылыс салалары" (авиациялық қауіпсіздік, авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, әуе қозғалысына қызмет көрсету, ұшу аппараттарын техникалық пайдалану, ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарын техникалық пайдалану, авиациялық техника және технологиялар) саласындағы жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім, Ұшу аппараттарын ұшуда пайдалану), " көлік қызметтері "(әуе тасымалдарын ұйымдастыру), "білім туралы" Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі – "білім туралы"Қазақстан Республикасының Заңы)39-бабына сәйкес құжатпен расталады;	авиациялық қауіпсіздік бөлімінің бастығы, авиациялық қауіпсіздік жөніндегі жетекші маман, авиациялық қауіпсіздік жөніндегі маман

			2) авиациялық қауіпсіздік қызметінің маманы ретінде жұмыс өтілі кемінде үш жыл, не авиациялық персонал ретінде жұмыс тәжірибесі кемінде бес жыл, не Азаматтық авиацияның жоғары оқу орындарында оқуын аяқтаған кезде авиациялық қауіпсіздік қызметінің маманы ретінде жұмыс өтілі кемінде екі жыл 3) авиациялық қауіпсіздік қызметі басшысының курстарын аяқтағаны туралы сертификат	
6	1325-4-014	Тексеру бөлімшесінің бастығы, тексеру бөлімшесі бастығының орынбасары, қауіпсіздік бөлімшесінің бастығы, қауіпсіздік бөлімшесі бастығының орынбасары, бақылау және бейнебақылау пунктінің бастығы, әкімшілік бөлімшенің бастығы, өткізу бюросының бастығы.	1) "Құқық", "Бизнес және басқару" (Менеджмент), "педагогикалық ғылымдар", "инженерлік, өңдеу және құрылыс салалары" (авиациялық қауіпсіздік, авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, әуе қозғалысына қызмет көрсету, ұшу аппараттарын техникалық пайдалану, ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарын техникалық пайдалану) саласындағы жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім, Авиациялық техника және технологиялар, ұшу аппараттарын ұшуда пайдалану), " көлік қызметтері "(әуе тасымалдарын ұйымдастыру), "білім туралы"Қазақстан Республикасы Заңының 39-бабына сәйкес құжатпен расталады; 2) авиациялық персонал ретінде жұмыс өтілі үш жылдан кем емес, не авиациялық қауіпсіздік қызметінің маманы ретінде жұмыс өтілі екі жылдан кем емес, не Азаматтық авиацияның жоғары оқу орындарында оқуын аяқтаған кезде авиациялық қауіпсіздік саласында жұмыс өтілі екі жылдан кем емес (бақылау және бейнебақылау пунктінің басшыларын қоспағанда);	Қауіпсіздік бөлімшесінің ауысым бастығы, тексеру бөлімшесінің ауысым бастығы, бақылау және бейнебақылау пунктінің аға инспекторы, өткізу бюросының аға инспекторы, әкімшілік бөлімшенің аға инспекторы

			3) авиациялық қауіпсіздік бойынша курстарды аяқтағаны туралы сертификат;	
6	1325-4-014	Авиациялық қауіпсіздік бөлімінің бастығы, авиациялық қауіпсіздік жөніндегі жетекші маман, авиациялық қауіпсіздік жөніндегі маман	1) "Құқық", "Бизнес және басқару" (Менеджмент), "педагогикалық ғылымдар", "инженерлік, өңдеу және құрылыс салалары" (авиациялық қауіпсіздік, авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, әуе қозғалысына қызмет көрсету, ұшу аппараттарын техникалық пайдалану, ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарын техникалық пайдалану) саласындағы жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім, Авиациялық техника және технологиялар, ұшу аппараттарын ұшуда пайдалану), " көлік қызметтері "(әуе тасымалдарын ұйымдастыру), "білім туралы"Қазақстан Республикасы Заңының 39-бабына сәйкес құжатпен расталады; 2) авиациялық персонал ретінде жұмыс өтілі үш жылдан кем емес, не авиациялық қауіпсіздік қызметінің маманы ретінде жұмыс өтілі екі жылдан кем емес, не Азаматтық авиацияның жоғары оқу орындарында оқуын аяқтаған кезде авиациялық қауіпсіздік саласында жұмыс өтілі екі жылдан кем емес (бақылау және бейнебақылау пунктінің басшыларын қоспағанда); 3) авиациялық қауіпсіздік бойынша курстарды аяқтағаны туралы сертификат;	
5	3155-0-001	тексеру бөлімшесінің ауысым бастығы, тексеру бөлімшесінің ауысым бастығының орынбасары, қауіпсіздік бөлімшесінің ауысым бастығы, қауіпсіздік бөлімшесінің ауысым бастығының	1) Техникалық және кәсіптік не жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім 2) ауысым бастығы, ауысым бастығының орынбасары және тексеру бөлімшесінің (қауіпсіздік бөлімшесінің) аға инспекторы және	қауіпсіздік бөлімшесінің инспекторы, әкімшілік бөлімшенің инспекторы тексеру бөлімшесінің инспекторы

		орынбасары, қауіпсіздік бөлімшесінің аға инспекторы, тексеру бөлімшесінің аға инспекторы, әкімшілік бөлімшенің аға инспекторы	әкімшілік бөлімшенің аға инспекторы үшін тексеру бөлімшесінің (қауіпсіздік бөлімшесінің) инспекторы ретінде жұмыс өтілі екі жылдан кем емес, не авиациялық қауіпсіздік қызметінің маманы ретінде жұмыс өтілі екі жылдан кем емес, не авиациялық қауіпсіздік қызметінің маманы ретінде жұмыс өтілі екі жылдан кем емес Азаматтық авиацияның жоғары оқу орындарында оқуды аяқтаған кезде авиациялық қауіпсіздік саласындағы жұмыстар 3) авиациялық қауіпсіздік бойынша курстарды аяқтағаны туралы сертификат	
4	3160-4-005	Қауіпсіздік бөлімшесінің инспекторы, әкімшілік бөлімшенің инспекторы тексеру бөлімшесінің инспекторы.	1) Техникалық және кәсіптік не жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім 2) ауысым бастығы, ауысым бастығының орынбасары және тексеру бөлімшесінің (қауіпсіздік бөлімшесінің) аға инспекторы және әкімшілік бөлімшенің аға инспекторы үшін тексеру бөлімшесінің (қауіпсіздік бөлімшесінің) инспекторы ретінде жұмыс өтілі екі жылдан кем емес, не авиациялық қауіпсіздік қызметінің маманы ретінде жұмыс өтілі екі жылдан кем емес, не авиациялық қауіпсіздік қызметінің маманы ретінде жұмыс өтілі екі жылдан кем емес Азаматтық авиацияның жоғары оқу орындарында оқуды аяқтаған кезде авиациялық қауіпсіздік саласындағы жұмыстар 3) авиациялық қауіпсіздік бойынша курстарды аяқтағаны туралы сертификат	
5	3160-4-005	Авиациялық қауіпсіздік жөніндегі аға инспектор, авиациялық қауіпсіздік жөніндегі инспектор:	1) Техникалық және кәсіптік не жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім 2) авиациялық қауіпсіздік бойынша курстарды аяқтағаны туралы сертификат	

6	2422-2-002	Оқытуды үйлестіруші - нұсқаушылар	1) жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім 2) авиациялық қауіпсіздік қызметінің маманы ретінде кемінде үш жыл жұмыс өтілі 3) авиациялық қауіпсіздік бойынша курстарды аяқтағаны туралы сертификат	авиациялық қауіпсіздік қызметінің маманы
6	2634	Профайлинг бөлімшесінің бастығы, аға инспектор-профайлер, инспектор-профайлер:	1) "Әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат", "Педагогикалық ғылымдар" (Психология) саласындағы жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім 2) авиациялық қауіпсіздік бойынша курстарды аяқтағаны туралы сертификат	
6	2422-2-002	Киберқауіпсіздік инспекторлары:	жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлау бағыттарының сыныптауышына сәйкес "ақпараттық–коммуникациялық технологиялар" (киберқауіпсіздік, Ақпараттық қауіпсіздік жүйелері, ақпараттық қауіпсіздік, компьютерлік қауіпсіздік, киберфизикалық жүйелер, ақпараттық қауіпсіздікті кешенді қамтамасыз ету) саласындағы жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім 2) ақпараттық қауіпсіздік саласындағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл	
5	5415-9-005	Кинология бөлімінің бастығы, қызметтік иттердің аға инспекторы (патрульдік-іздестіру итінің жолсерігі), қызметтік иттердің инспекторы-жолсерігі(патрульдік-іздестіру итінің жолсерігі), қызметтік иттердің нұсқаушысы:	Техникалық және кәсіптік және (немесе) жоғары білім ("білім туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 39-бабына сәйкес құжаттамамен расталады), 2) кинологтар курстарында оқығанын растайтын құжат; 3) авиациялық қауіпсіздік бойынша курстарды аяқтағаны туралы сертификат	
5	2250-0-003	Ветеринариялық дәрігер	1) "Ветеринария"саласындағы техникалық және кәсіптік және (немесе) жоғары білім	

5	3155-0-001	Техникалық жабдықтар мен қауіпсіздік құралдары бойынша тексеру бөлімшесінің аға инспекторы, техникалық жабдықтар мен қауіпсіздік құралдары бойынша тексеру бөлімшесінің инспекторы, бақылау және бейнебақылау пунктінің аға инспекторы, бақылау және бейнебақылау пунктінің инспекторы, өткізу бюросының аға инспекторы, өткізу бюросының инспекторы	1) Техникалық және кәсіптік не жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім 2) авиациялық қауіпсіздік бойынша курстарды аяқтағаны туралы сертификат 3) техникалық жабдықтар мен қауіпсіздік құралдары бойынша тексеру бөлімшесінің инспекторы үшін Радиациялық қауіпсіздік жөніндегі курстарды аяқтағаны туралы сертификаттың болуы	
4	3115-1-014	қауіпсіздік бөлімшесінің инспектор-жүргізушілері	1) Техникалық және кәсіптік және (немесе) жоғары білім 2) көлік құралын басқару құқығына жүргізуші куәлігі 3) әуеайлақта жүріп-тұру бойынша рұқсаттың болуы	
6		Сапаны бақылау аудиторы	1) жоғары немесе орта (техникалық және кәсіптік) білім 2) авиациялық қауіпсіздік қызметінің маманы ретінде кемінде үш жыл жұмыс өтілі 3) авиациялық қауіпсіздік жөніндегі ұлттық инспекторлар курстарын аяқтағаны туралы сертификат	Авиациялық қауіпсіздік жөніндегі маман

5.15. «Авиация персоналын кәсіптік даярлау» кәсіптік тобындағы сабақтар мен кәсіптердің негізгі түрлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ бойынша	ҰҚЖ бойынша сыныптауышы топтарының атауы	Тиісті кіші деңгейдегі біліктілікке жету жолдары	Ұсынылатын лауазым атаулары
8	1210-0	Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары	PhD докторы (не ғылым докторы немесе кандидаты дәрежесі), авиациялық мамандықтар (кәсіптер) бойынша басқару тәжірибесі және практикалық тәжірибесі кемінде бес жыл, не Нұсқаушы біліктілігінің сәйкестігі, басқару	Бас директор, Басқарма Төрағасы, вице-президент, техникалық персоналды оқытудағы жауапты басшы (Accountable Manager Maintenance)

			тәжірибесі кемінде бес жыл.	
7	1325-4-025	Мамандандырылған әуе көлігі бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	7 деңгей Жоғары оқу орнынан кейінгі білім. Магистратура (игерілген бакалавриат бағдарламасы негізінде), практикалық тәжірибе. Бакалавриат және қосымша кәсіптік білім, практикалық тәжірибе.	Техникалық персоналды оқыту жөніндегі жауапты басшы (Accountable Manager Maintenance Training)
7	1439-9	Б.т.к. басқа да қызмет салалары жөніндегі мамандандырылған бөлімшелердің басқа да басшылары (басқарушылары)	Нұсқаушы біліктілігінің сәйкестігі және АОО қызметінің бейіні бойынша практикалық жұмыс тәжірибесі кемінде үш жыл.	АОО директоры, АОО басшысы, кәсіптік даярлау жөніндегі мамандандырылған құрылымдық бөлімшенің басшысы, техникалық құрамды оқыту және емтихандарды қабылдау жөніндегі Менеджер
6			6 деңгей Жоғары білім. Бакалавриат, резидентура, практикалық тәжірибе.	Техникалық құрамды оқыту және емтихандарды қабылдау жөніндегі Менеджер
6	2371-3-002	Кәсіби білім беру бағдарламаларын және оқу-әдістемелік құралдарын әзірлеу жөніндегі мамандар	Курсты әзірлеушінің біліктілігіне сәйкестігі және курстарды әзірлеу тәжірибесі кемінде 3 жыл	Оқу-әдістемелік кешендердің валидаторы
6	2371-3-001	Курстар әзірлеушісі	Нұсқаушы біліктілігінің сәйкестігі және арнайы дайындық әзірлеу әдістемесі	Курстарды әзірлеуші, оқу-әдістемелік кешендерді әзірлеуші
6	2375-0-004	Инструктор	Авиациялық мамандықтар бойынша Бакалавриат, білім алған мамандыққа сәйкес пайдалану тәжірибесі кемінде үш жыл және оқыту әдістемесі саласындағы арнайы дайындық, немесе Кез келген саладағы Бакалавриат және авиациялық мамандықтар бойынша кәсіптік даярлау, білім алған авиациялық мамандыққа сәйкес кемінде бес жыл пайдалану тәжірибесі және оқыту әдістемесі саласындағы арнайы даярлық, немесе	Практикалық даярлық нұсқаушысы, авиациялық қызмет бағыттары бойынша арнайы пәндер нұсқаушысы, авиациялық персонал куәлігін немесе авиациялық қызмет түріне рұқсат беруге байланысты арнайы авиациялық пәндердің жетекші/бас / аға нұсқаушысы

			Кәсіптік техникалық білім алған авиациялық мамандыққа сәйкес кемінде бес жыл пайдалану тәжірибесі және оқыту әдістемесі саласындағы арнайы дайындық.	
6	2375-0-008	Теориялық дайындық жөніндегі инструктор	Авиациялық мамандықтар бойынша Бакалавриат,білім алған мамандыққа сәйкес пайдалану тәжірибесі кемінде үш жыл және оқыту әдістемесі саласындағы арнайы дайындық, немесе Кез келген саладағы Бакалавриат, жалпы техникалық және гуманитарлық пәндердің іске асырылатын бағытына сәйкес кемінде бір жыл жұмыс тәжірибесі және оқыту әдістемесі саласындағы арнайы дайындық, немесе Авиациялық ағылшын тілі нұсқаушылары үшін-лингвистер үшін ағылшын тілі саласындағы бакалавриат және мамандандырылған дайындық.	Теориялық даярлық нұсқаушысы, жалпы техникалық, гуманитарлық пәндер нұсқаушысы
6	2375-0-011	Тренажер инструкторы	Жаттығу жаттығуларының ерекшеліктеріне сәйкес: Авиациялық мамандықтар бойынша Бакалавриат, сатып алынған мамандыққа сәйкес пайдалану тәжірибесі кемінде үш жыл және тренажерлік даярлық әдістемесі саласында арнайы даярлық, немесе Кез келген саладағы Бакалавриат және авиациялық мамандықтар бойынша кәсіптік даярлау, білім алған авиациялық мамандыққа сәйкес кемінде бес жыл пайдалану тәжірибесі және тренажерлік	STI, STI, STI, MCCI, соның ішінде ҚБАЖ және бортсеріктер үшін

			даярлық саласындағы арнайы даярлық, немесе Кәсіптік техникалық білім алған авиациялық мамандыққа сәйкес кемінде бес жыл пайдалану тәжірибесі және тренажерлік даярлық әдістемесі саласында арнайы даярлық.	
4 5	2375-0-008	Теориялық дайындық бойынша нұсқаушы	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде. 5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары.	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның (Basic Instructor) куәлігін алуға үміткерлерді бастапқы (модульдік) даярлау нұсқаушысы - **қараңыз). **)- Нұсқаушы авиациялық оқу орталығында оқытуды жүргізеді.
4 5	2375-0-004	Инструктор (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде. 5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, тәжірибесіз	- B1 санатындағы әуе кемесінің типіне оқытудың теориялық элементінің нұсқаушысы (B1 нұсқаушысының Теориялық элемент type Training) - қараңыз**). **)- Нұсқаушы авиациялық оқу орталығында оқытуды жүргізеді.

			қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	
4 5	2375-0-004	Инструктор (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру)	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде.	- - B2 санатындағы әуе кемесінің типіне оқытудың теориялық элементінің нұсқаушысы (B2 нұсқаушысының Теориялық элемент type Training) - қараңыз**). **)- Нұсқаушы авиациялық оқу орталығында оқытуды жүргізеді.
			5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	
4 5	2375-0-004	Инструктор (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру)	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде.	- Емтихан алушы функциясы бар қосымша курстардың нұсқаушысы (Instructor of additional courses with examiner function) - қараңыз**). **)- Нұсқаушы авиациялық оқу орталығында әуе кемесінің типіне оқыту курсы болып табылмайтын қайта даярлау курстары бойынша оқытуды жүргізеді.
			5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	
4	2375-0-004	Инструктор (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру)	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда.	- Техникалық персоналды оқыту жөніндегі нұсқаушы (technical Staff Training Instructor) - қараңыз**). **)- Нұсқаушы авиациялық оқу орталығында немесе

			4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде.	авиациялық техникалық персоналдың кәсіптік деңгейін қолдау курстары бойынша әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда және бағдарламалары авиациялық оқу орталығынсыз азаматтық авация ұйымдарында Қазақстан Республикасында өткізуге рұқсат етілген басқа да курстарда теориялық оқытуды жүргізеді.
6	2375-0-026	Экзаменатор (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру)	Нұсқаушы құзыретінің кемінде 3 жыл болуы және персоналды бағалау әдістемесі бойынша арнайы даярлау	Емтихан менеджері, теориялық/практикалық дайындық емтихан алушысы; ИКАО шкаласы бойынша ағылшын тілін меңгеру деңгейін анықтау бойынша емтихан алушы/Рейтер.
4.2 5.1 5.2 6	2375-0-026	Экзаменатор (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру)	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде. 5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары.	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның (Basic Skills Assessor) куәлігін алуға үміткерлердің негізгі дағдыларының емтихан алушысы - **қараңыз). **)- Емтихан алушы авиациялық оқу орталығында немесе әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда блокты немесе оның базалық дағдылар бағдарламасының жекелеген міндеттерін өткізу орны бойынша бағалау жүргізеді.
4 5	2375-0-026	Экзаменатор (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру)	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл	- Әуе кемесінің типіне (knowledge Examiner in Maintenance) бастапқы (модульдік) даярлау және/немесе оқыту кезінде Техникалық

			практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде.	персоналдың теориялық білімін бағалау бойынша емтихан алушы-қараңыз**). **)- Емтихан алушы авиациялық оқу орталығында білімін бағалайды.
			5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары.	
4.2 5.1 5.2	2375-0-026	Экзаменатор (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру)	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде.	- Әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша практикалық оқыту емтихан алушысы (Tasks Training Components Assessor) - қараңыз**). **)- Емтихан алушы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның зертханалары мен шеберханаларында бағаланатын практикалық білімдерін, іскерліктері мен дағдыларын бағалауды жүргізеді.
			5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары.	
4 5	2375-0-026	Экзаменатор (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру)	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта	- Ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеуге Практикалық оқытудың емтихан алушысы (Tasks Training Structure Repair Assessor) - **қараңыз). **)- Емтихан алушы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның шеберханаларында

			білімнен кейінгі білім) болған кезде 5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары.	және әуе кемелерінде бағаланатын практикалық білімдерді, іскерліктер мен дағдыларды бағалауды жүргізеді.
4.2 5.1 5.2	2375-0-026	Экзаменатор (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру)	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде. 5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	- B1 санатындағы қызметкерлердің практикалық тағылымдамадан өту емтихан алушысы (J the Job Training B1 Assessor) - * * қараңыз, ***қараңыз). **)- Емтихан алушы әуе кемелеріне нақты техникалық қызмет көрсету жағдайында әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда бағаланатын практикалық білімдерді, іскерліктер мен дағдыларды бағалауды жүргізеді. ***)- B1 санатындағы персоналдың тәжірибелік тағылымдама емтихан алушысы әуе кемелеріне нақты техникалық қызмет көрсету жағдайында A санатындағы механиктің практикалық білімін, іскерлігі мен дағдыларын бағалауды жүргізеді.
4.2 5.1 5.2	2375-0-026	Экзаменатор (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру)	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта	- Экзаменатор практической стажировки персонала категории B2 (On the Job Training B2 Assessor) - См. **). **) - Экзаменатор проводит оценку практических знаний, умений и навыков оцениваемого в организации по техническому обслуживанию

			білімнен кейінгі білім) болған кезде. 5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	воздушных судов в условиях реального технического обслуживания воздушных судов.
4.1 4.2	2375-0-026	Экзаменатор (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру)	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде.	- В3 санатындағы қызметкерлердің тәжірибелік тағылымдамасының емтихан алушысы (J the Job Training B3 Assessor) - **қараңыз). **)- Емтихан алушы әуе кемелеріне нақты техникалық қызмет көрсету жағдайында әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда бағаланатын практикалық білімдерді, іскерліктер мен дағдыларды бағалауды жүргізеді.
4	2375-0-026	Экзаменатор (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру)	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде	- Емтихан әуе кемесінің типіне оқытудың орнына өткізілетін кезде әуе кемесінің типіне емтихан алушы. (Type Examination Examiner) - Қараңыз**). **)- Емтихан алушы теориялық білімін тексеруді және оларды сынипта авиациялық өкіметтерде немесе авиациялық оқу орталықтарында бағалауды жүргізеді, оларға мұндай емтиханды жеке рейтингпен немесе қабылданған Халықаралық қысқартулар тізбесінен толық рейтингпен қамтылатын, осындай топтарда немесе кіші топтарда әуе кемесінің типіне немесе бір үлгідегі әуе кемелерінің тобына қабылдау құқығы беріледі. емтихан қарастырылған.

6	2144-4-026	Ұшу қауіпсіздігі жөніндегі инженер-инспектор	Авиациялық мамандықтар бойынша Бакалавриат және сатып алынған мамандыққа сәйкес пайдалану тәжірибесі кемінде үш жыл, немесе Кез келген саладағы Бакалавриат және авиациялық мамандықтар бойынша кәсіптік даярлау, сатып алынған авиациялық мамандыққа сәйкес пайдалану тәжірибесі кемінде бес жыл, немесе Авиациялық мамандықтар бойынша техникалық және кәсіптік білім және сатып алынған авиациялық мамандыққа сәйкес пайдалану тәжірибесі кемінде жеті жыл	Инспектор / менеджер / ұшу қауіпсіздігі жөніндегі маман
5	2421-0-017	Сапа менеджменті жүйесі жөніндегі маман	Кез келген саладағы Бакалавриат, сапаны қамтамасыз ету жүйесі (аудиттерді қоса алғанда), авиациялық мамандықтар бойынша кәсіптік даярлау, авиациялық қызмет негіздері және ұйымның ерекшелігі бойынша жалпы таныстыру даярлығы.	Сапаны қамтамасыз ету жөніндегі Менеджер/маман, сәйкестікті қамтамасыз ету жөніндегі Менеджер/маман
5	2371-8-001	Оқытудың техникалық құралдары жөніндегі маман	Техникалық, кәсіптік білім және арнайы дайындық, немесе Техникалық мамандықтар бойынша Бакалавриат және арнайы дайындық.	Тренажерге/техникалық оқыту құралдарына қызмет көрсету/ функционалдық қамтамасыз ету жөніндегі Инженер/маман
4.2 5.1 5.2	2375-0-027 *)	Практикалық оқыту бойынша мамандар	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе	- B1 санатындағы қызметкерлердің тәжірибелік тағылымдамасының супервайзері (J the Job Training B1 Supervisor) - **қараңыз). **)- Супервайзер әуе кемелеріне нақты техникалық қызмет көрсету жағдайында әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі

			орта білімнен кейінгі білім) болған кезде. 5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	ұйымда білім алушыға білім, білік және дағдыларды бере отырып, білім алушыны практикалық оқытуды жүргізеді.
4.2 5.1 5.2	2375-0-027 *)	Практикалық оқыту бойынша мамандар	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде. 5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	- В2 санатындағы қызметкерлердің тәжірибелік тағылымдамасының супервайзері (J the Job Training B2 Supervisor) - **қараңыз). **)- Супервайзер әуе кемелеріне нақты техникалық қызмет көрсету жағдайында әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда білім алушыға білім, білік және дағдыларды бере отырып, білім алушыны практикалық оқытуды жүргізеді.
4.1 4.2	2375-0-027 *)	Практикалық оқыту бойынша мамандар	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде.	- В3 санатындағы тәжірибелік тағылымдаманың супервайзері(J the Job Training B3 Supervisor) - қараңыз**). **)- Супервайзер әуе кемелеріне нақты техникалық қызмет көрсету жағдайында әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда білім алушыға білім, білік және дағдыларды бере отырып, білім алушыны практикалық оқытуды жүргізеді.
4.2 5.1 5.2 6	2375-0-027 *)	Практикалық оқыту бойынша мамандар	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және	- Негізгі дағдыларды оқыту бойынша Супервайзер (Basic Skills Supervisor). - Қараңыз**).

			кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде.	**)- Супервайзер білім алушыға зертханалар мен шеберханаларда әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда немесе авиациялық оқу орталығында, оқытуға арналған және әуе кемелерін қоса алғанда, Бағдарлама модульдеріне сәйкес келетін орындарда білім, білік пен дағдыларды бере отырып, практикалық оқытуды жүргізеді.
			5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	
			6 деңгей Жоғары білім. Бакалавриат, резидентура, практикалық тәжірибе.	
4.2 5.1 5.2	2375-0-027 *)	Практикалық оқыту бойынша мамандар	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде.	- А санатындағы механиктің міндеттерін практикалық орындауға үйрету бойынша Супервайзер (Category A Tasks Training Supervisor) - қараңыз**). **)- Супервайзер әуе кемелеріне нақты техникалық қызмет көрсету жағдайында әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда білім алушыға білім, білік және дағдыларды бере отырып, практикалық оқыту жүргізеді.
			5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	
4.1 4.2 5.1 5.2	2375-0-027 *)	Практикалық оқыту бойынша мамандар	3 деңгей - 1 опция Практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (бір жылға дейінгі кәсіптік даярлық бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасындағы	- Әуе кемелеріне сервистік қызмет көрсету міндеттерін оқыту жөніндегі Супервайзер (service Tasks Training Supervisor) - қараңыз**).

			курстар немесе кәсіпорында оқыту). 3 деңгей - 2 опция Негізгі орта білім немесе жалпы орта білім базасында практикалық тәжірибесі жоқ техникалық және кәсіптік білім болған жағдайда.	**)- Супервайзер әуе кемелеріне нақты сервистік қызмет көрсету жағдайында азаматтық авиация ұйымында білім алушыға білім, білік және дағдыларды бере отырып, практикалық оқытуды жүргізеді.
4 5	2375-0-027 *)	Практикалық оқыту бойынша мамандар	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде. 5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	- Ұшу аппараттарының құрылымын жөндеуге Практикалық оқытудың супервайзері (Structure Repair Tasks Training Supervisor) - қараңыз**). **)- Супервайзер білім алушыға әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның шеберханаларында және әуе кемелерінде білім, білік және дағдыларды бере отырып, практикалық оқыту жүргізеді.
4.2 5.1 5.2	2375-0-027 *)	Практикалық оқыту бойынша мамандар	4 деңгей - 1 опция Негізгі орта білім базасында техникалық және кәсіптік білім болған кезде және кемінде үш жыл практикалық тәжірибе болған жағдайда. 4 деңгей - 2 опция Практикалық тәжірибесі жоқ жоғары деңгейдегі техникалық және кәсіптік білім (қосымша кәсіптік даярлық немесе орта білімнен кейінгі білім) болған кезде. 5 деңгей Техникалық және кәсіптік білім (немесе орта білімнен кейінгі білім), практикалық тәжірибе немесе жоғары білім, практикалық тәжірибесі жоқ қосымша кәсіптік білім беру бағдарламалары	- Әуе кемесінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсетуді Практикалық оқытудың супервайзері (components Tasks Training Supervisor) - қараңыз**). **)- Супервайзер әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның зертханалары мен шеберханаларында білім алушыға білім, білік және дағдыларды бере отырып, практикалық оқыту жүргізеді.

4	2371-7	Кәсіптік бағдарламалар жөніндегі әдіскерлер	Жоғары білім, не техникалық және кәсіптік білім, не жалпы орта білім және авиациялық қызмет негіздері мен ұйымның ерекшелігі бойынша жалпы таныстыру даярлығы.	Кәсіби даярлық процестерін қамтамасыз ету/сүйемелдеу жөніндегі маман, әдіскер, тестілеу әкімшісі
2	2375-0-026	Экзаменатор (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру)	2 деңгей Жалпы орта білімнің болуы, бірақ негізгі орта білімнен төмен емес, практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту).	- Әуе кемесінің типіне (Basic/Type Training Course Invigilator) бастапқы (модульдік) даярлау және / немесе оқыту емтиханында бақылаушы-қараңыз**). **)- Бақылаушы авиациялық оқу орталығында емтихан қабылдауды жүргізеді.

5.16. «Ұшуды медициналық қамтамасыз ету» кәсіби тобындағы негізгі кәсіптер мен кәсіптердің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ бойынша	ҰҚЖ бойынша сыныптауышы топтарының атауы	Тиісті кіші деңгейдегі біліктілікке жету жолдары	Ұсынылатын лауазым атаулары
8	1210-0	Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары	"Емдеу ісі", "Жалпы медицина" мамандықтары бойынша жоғары оқу орнынан кейінгі немесе жоғары білім, "жалпы практика дәрігері", "Терапия" немесе "авиациялық және ғарыштық медицина"мамандықтары бойынша дәрігер-маман сертификаты. Авиациялық медицина бойынша жұмыс өтілі 1 жылдан 3 жылға дейін; Авиациялық медицина бойынша қайта даярлаудан немесе біліктілігін арттырудан өту	Авиациялық медициналық орталықтың директоры, Бас директор
7	2216	Сараптамалық-диагностикалық қызмет саласындағы дәрігерлер мен кәсіби мамандар	"Емдеу ісі", "Жалпы медицина" мамандықтары бойынша жоғары білім, "жалпы практика дәрігері", "Терапия" немесе "авиациялық және ғарыштық медицина"мамандықтары	1-сыныпты авиациялық медициналық сарапшы, 2-сыныпты авиациялық медициналық сарапшы, ЖА және АЖА авиациялық медициналық сарапшысы

			бойынша дәрігер-маман сертификаты. Авиациялық медициналық сарапшылар үшін кәсіптік даярлаудың базалық және тереңдетілген курстарынан өту (ИКАО оқыту бағдарламасы мен оқытушылар құрамына қойылатын талаптарға сәйкес теориялық және практикалық даярлықтың жалпы саны 60-120 сағат). Азаматтық авиация ұйымдарында, оның ішінде ұшу және (немесе) диспетчерлік тренажерде немесе ұшуда куәландырылатын адамдардың еңбек жағдайларымен танысу (жылына кемінде 10 сағат). Авиациялық медицина бойынша жұмыс өтілі 1 жылдан 3 жылға дейін. Авиациялық медицина бойынша қайта даярлаудан немесе біліктілігін арттырудан өту. Ұшқыштың немесе әуе диспетчерінің жұмыс орнында тағылымдамадан өту (on the the job training).	

5.17. «Техникалық бақылау және қадағалау» кәсіби тобындағы негізгі кәсіптер мен кәсіптердің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ бойынша	ҰҚЖ бойынша сыныптауышы топтарының атауы	Тиісті кіші деңгейдегі біліктілікке жету жолдары	Ұсынылатын лауазым атаулары
8	1210-0	Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары	PhD докторы дәрежесі (не ғылым докторы немесе кандидаты дәрежесі), кәсіпорын (мекеме, ұйым) қызметінің негізгі бейіні бойынша басқарушылық тәжірибе және практикалық тәжірибе не жоғары кәсіптік білім, кәсіпорын (мекеме, ұйым)қызметінің негізгі бейіні бойынша басқарушылық тәжірибе	Бас директор, Басқарма Төрағасы, Вице-президент

			және практикалық тәжірибе	
7	1325-4	Мамандандырылған әуе көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	Жоғары білім және бөлімше қызметінің бейіні бойынша практикалық жұмыс тәжірибесі	Департамент басшысы, басқарма басшысы
6	2144-4-026	Ұшу қауіпсіздігі жөніндегі инженер-инспектор	Жоғары авиациялық Білім және қызмет ерекшелігі бойынша авиациялық индустриядағы жұмыс тәжірибесі кемінде 3 (үш) жыл; қызмет бағыты бойынша АА саласындағы нормативтер мен регламенттерді білу. Ұйымда іс қағаздарын жүргізу үшін талап етілетін тілдерді, сондай-ақ ағылшын тілін білу (Қызмет бағыты бойынша кәсіби терминология).	Бас / аға авиация инспекторы, авиация инспекторы
6	3160-4-005	Авиациялық қауіпсіздік жөніндегі инспектор	Жоғары білім және авиациялық қауіпсіздікте кемінде 3 (үш) жыл жұмыс тәжірибесі; АА саласындағы нормативтер мен регламенттерді білу. Ұйымда іс қағаздарын жүргізу үшін талап етілетін тілдерді, сондай-ақ ағылшын тілін білу (Қызмет бағыты бойынша кәсіби терминология).	Бас / аға авиация инспекторы, авиация инспекторы
5	3152-2-001	Ұшу стандарттары жөніндегі менеджер	Жоғары немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білім: Құқықтану (құқықтану, халықаралық құқық) немесе жоғары білім: техникалық ғылымдар және технологиялар (авиациялық техника және технологиялар, ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарын ұшу арқылы пайдалану) мамандығы бойынша Азаматтық авиация саласындағы жұмыс тәжірибесі кемінде бес жыл. Қажет болған жағдайда құжаттаманы басқаруға қажетті тілдерді, сондай-ақ ағылшын тілін білу	Маман, менеджер, ұшу қауіпсіздігі жөніндегі Менеджер

			(қызмет саласындағы кәсіби терминология).	
5	3155-0-001	Авиациялық қауіпсіздік менеджері	Жоғары немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білім: Авиациялық қауіпсіздік саласындағы жұмыс тәжірибесі кемінде бес жыл. Қажет болған жағдайда құжаттаманы басқаруға қажетті тілдерді, сондай-ақ ағылшын тілін білу (қызмет саласындағы кәсіби терминология).	Авиациялық қауіпсіздік жөніндегі менеджер

6. САЛАНЫҢ (АЯНЫҢ) КӘСІПТІК СТАНДАРТТАРЫНЫҢ ТІЗБЕСІ

Қолданыстағы кәсіптік стандарттарының тізбесі

№	Кәсіби кіші топтар	Әзірлеу жылы	Өзектендіру жылы
1.	Жеңіл авиация әуе көлігін пайдалану	2019	2022
2.	Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету	2019	2022
3.	Азаматтық авиация ұйымдарының авиациялық медицинасының қызметі	2019	2022
4.	Азаматтық авиацияның авиациялық оқу орталықтары	2019	2022
5.	Азаматтық авиацияның авиациялық персоналын тренажерлік даярлауды қамтамасыз ету	2019	2022
6.	Авиациялық медициналық куәландыруды қамтамасыз ету	2019	2022
7.	Авиациялық-медициналық орталықтың сараптамасын жүргізу	2019	2022
8.	Борттық қызмет көрсету	2019	2022
9.	Авиация персоналын біліктілік тестілеу	2019	2022
10.	Ұшуды тікұшақ айлағымен қамтамасыз ету" (оның ішінде теңіз қондырғыларына)	2019	2022
11.	Авиациялық персоналды практикалық даярлауды қамтамасыз ету	2019	2022
12.	ИКАО шкаласы бойынша авиациялық ағылшын тілі деңгейін беру	2019	2022
13.	Әуе қозғалысына диспетчерлік қызмет көрсету	2019	2022
14.	Қауіпті жүктерді әуе көлігімен тасымалдау	2019	2022
15.	Авиациялық қауіпсіздік	2019	2022

Әзірлеуге жоспарланған кәсіптік стандарттарының тізбесі

№	Кәсіби кіші топтар	Кәсіби стандартты әзірлеу мерзімі
1.	Әуе кемелерінің ұшуды пайдалану	2024
2.	Жолаушыларға борттық қызмет көрсету	2024
3.	Әуе қозғалысына қызмет көрсету	2024
4.	Аэронавигациялық ақпаратты басқару	2024

5.	Ұшуларды және авиациялық электр байланысын радиотехникалық қамтамасыз ету	2024
6.	Әуе кемелерінің ұшуын метеорологиялық қамтамасыз ету	2024
7.	техникалық қызмет көрсету және ұшуға жарамдылықты қолдау	2024
8.	Пилотсыз авиациялық құрылғылар мен жүйелер	2024
9.	Әуе кемелерінің ұшуларын әуеайлақтық қамтамасыз ету	2024
10.	Әуе кемелерінің ұшуын электрлі жарықпен-техникалық қамтамасыз ету	2024
11.	Әуе кемелерінің ұшуын орнитологиялық қамтамасыз ету	2024
12.	Әуе кемелерінің ұшуын авариялық-құтқару тұрғысынан қамтамасыз ету	2024
13.	Әуе кемелеріне жерде қызмет көрсетуді жүзеге асыру	2024
14.	Әуе кемелерінің ұшуын авиаотынмен қамтамасыз ету	2024
15.	Әуе тасымалын ұйымдастыру	2024
16.	Авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету	2024
17.	Авиациялық персоналды кәсіби даярлау	2024
18.	Ұшуды медициналық қамтамасыз ету	2024
19.	Техникалық бақылау және қадағалау	2024
20.	Авиациялық техниканы, оның ішінде пилотсыз авиациялық құрылғылар мен жүйелерді әзірлеу және дайындау	2025

7. ҚОРЫТЫНДЫЛАР МЕН ҰСЫНЫСТАР

Жұмыс тобының қорытындысы бойынша кәсіптік топтар мен кіші топтар арасында қызметкерлердің, инженерлік-техникалық мамандардың және әкімшілік персоналдың мансаптық өсуі мен көлденең орын ауыстыруының ықтимал перспективалары қағидаты бойынша 9 кәсіптік салаға біріктірілген кәсіптік стандарттардың санын 20-ға дейін азайту ұсынылды. Сондай-ақ, алдыңғы салалық біліктілік шеңбері мен бірқатар кәсіби стандарттар бекітілген кезден бастап «Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы» Заңына 10-нан астам елеулі өзгерістер енгізілді. Осы кезеңде Заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерге бірнеше рет өзгерістер енгізілді.

СБШ-ны құрайтын жиырма кәсіби стандарттың төртеуі алғаш рет әзірлеуге ұсынылады:

– Авиациялық техниканы, оның ішінде пилотсыз авиациялық құрылғылар мен жүйелерді әзірлеу және дайындау;
– Пилотсыз авиациялық құрылғылар мен жүйелер;
– Техникалық бақылау және қадағалау;
– Әуе тасымалын ұйымдастыру.

«Авиациялық техниканы, оның ішінде пилотсыз авиациялық құрылғылар мен жүйелерді әзірлеу және дайындау» кәсіби стандарты авиация өнеркәсібінің дамуына және Қазақстан Республикасының жұмыс істеп тұрған кәсіпорындарының өндірістік қуаттарында авиациялық техниканы дайындаудың басталуына байланысты қажет, оған әртүрлі деңгейдегі біліктілігі бар және әртүрлі түрлермен айналысатын басшы, инженерлік-техникалық, әкімшілік және көмекші персонал жұмылдырылған кәсіби қызмет, персоналдың бір бөлігі Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация (авиатехника және авиамеханика) қызметі туралы

заңнамаға сәйкес рұқсат алады. Бұл кәсіби стандарт салааралық болып табылады.

«Пилотсыз авиациялық құрылғылар мен жүйелер» кәсіби стандартының қажеттілігі адам қызметінің әртүрлі салаларында ұшқышсыз авиациялық құрылғылар мен жүйелерді қолдануды қарқындатудың жаһандық тенденцияларына байланысты, бұл өз кезегінде оларды пайдалану және техникалық қызмет көрсету бойынша мамандардың кең спектрін жүйелі дайындауды талап етеді. Осыған байланысты Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы заңнамаға елеулі өзгерістер енгізілді, ал тартылған персоналдың қызметі «Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдалану қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің м.а. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы № 706 бұйрығымен реттеледі.

«Техникалық бақылау және қадағалау» кәсіби стандартын әзірлеу қажеттілігі акционерлік қоғам болып табылатын және «Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы» Заңның 10 және 16-9-баптарының ережелеріне сәйкес қызметін жүзеге асыратын азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның қызметін енгізуге байланысты.

«Әуе тасымалдарын ұйымдастыру» кәсіби стандартына қажеттілік оның жергілікті және халықаралық жүк және жолаушылар авиатасымалдарының өсіп келе жатқан көлемі жағдайында болмауынан туындайды. Сонымен қатар, бүгінгі таңда халықаралық әуежайлар сияқты бірқатар азаматтық авиация объектілерін пайдаланушы ұйымдардың құрылымы өзгеруде, осыған байланысты жаңа кәсіп түрлері мен оларға қажетті жұмысшылар мен қызметкерлердің кәсіптерін қамтитын «Әуе тасымалын ұйымдастыру» кәсіби стандартын әзірлеу де өзекті болып табылады.

Қалған 16 кәсіби кіші топтың құрылымы мен мазмұнына енгізілген елеулі өзгерістерге байланысты олар үшін кәсіби стандарттарды қайта әзірлеу талап етіледі.

Қолданыстағы нормативтік-құқықтық Құжаттаманы талдау ҚР ҰЖ мен БТБА-дан ескірген сабақтарды алып тастаудың және оларға азаматтық авиация саласының перспективалық кәсіптері мен кәсіптерін енгізудің орындылығын көрсетті.

-Қашықтықтан басқарылатын авиациялық жүйелердің сыртқы пилоты (Сыртқы пилот, ҚБӘК Пилот-операторы, ҚБӘК қашықтағы пилоты) - ҚР ҰК – ға енгізу үшін ұсынылатын нөмір-2172-1-009 (ТжКБ жіктеуішіндегі код 5ab07160701);

- **Сыртқы пилот-нұсқаушы, Сыртқы пилот-емтихан алушы**-ҚР ҰК-ға енгізу үшін ұсынылатын нөмір-2172-1-010.

- **Пилотсыз авиациялық жүйенің операторы**. Қазақстан Республикасының әуе кеңістігінде пилотсыз авиациялық жүйелерді пайдалану қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Индустрия және

инфрақұрылымдық даму министрінің міндетін атқарушының 2020 жылғы 31 желтоқсандағы № 706 бұйрығын орындау мақсатында ҚР ҰК және БТБА -ға "пилотсыз авиациялық жүйенің операторы" мамандығын енгізу қажет ҚР ҰК-на енгізу үшін ұсынылатын нөмір-2172-1-011.

«Аспаптар бойынша авиациялық техник – метролог» кәсібін БТБА-да және СБШ-ны өзектендіруге қатысқан АА ұйымдарының құрылымында болмауына байланысты ҚР ҰК-нен алып тастау ұсынылады. АА – ның басқа кәсіпорындарында жеке лауазым үшін айқындалған «Аспаптар бойынша авиациялық техник-метролог» кәсібі болған кезде ол тиісті кәсіби стандартқа енгізілетін болады.

8. КЕСТЕЛІК ФОРМАТТА СБШ БІЛІКТІЛІК ДЕҢГЕЙЛЕРІНІҢ СИПАТТАМАСЫ

8.1 кесте – «Ұшу өндірісі» кәсіптік тобының «Әуе кемелерін ұшуда пайдалану» кіші тобындағы біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
1	2	3	4	5	6	7	8
8	1210-0 Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары (Бас директор)	8	Ұйымның қызметін басқару, Стратегиялық жоспарлау және бақылау	Институционалдық құрылымдардың жұмыс істеуі мен даму стратегиясын құруды, ағымдағы және перспективалық жобаларды инфрақұрылымдық іске асыру жағдайларын ұйымдастыруды, нәтижеге қол жеткізу үшін жауапкершілікті көздейтін басқару қызметі. Өндірістік-шаруашылық қызметті ұйымдастыру	Макроәлеуметтік және макроэкономикалық жүйелерді модельдеу және басқару әдістемесін құру. Басқару жүзеге асырылатын қызмет саласының ерекшеліктері (ӘК ұшуды пайдалану).	Логикалық әдістерді қолдана отырып, келісілген шешімдер үшін жауапкершілікті өз мойнына алу, кәсіби қызмет пен өзара әрекеттесу модельдерін құру және жоғалту. Пәндік саладағы құзыреттер (ӘК ұшуды пайдалану).	Көшбасшылық Коммуникативтілік Жауапкершілік . Ұйымдастыру Әділдік Толеранттылық
7	1325-4-008 Ұшу қауіпсіздігінің бастығы	8	Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету, ұшу кезінде авариялар мен оқиғалардың алдын алуға бағытталған барлық іс-шаралардың орындалуын	Ұшу қауіпсіздігі бойынша персоналды оқыту, қауіпсіздік саясатын әзірлеу және енгізу және авиациядағы барлық ұлттық және халықаралық қауіпсіздік стандарттарын сақтау	1. Ұшу қауіпсіздігін реттейтін заңдар, ережелер және нормативтік құжаттар. 2. Кәсіби стандарттар және ұшу	Дағдарыс пен апаттарды басқару. Қызметкерлердің жұмысын үйлестіру және басқа қызметтермен және ұйымдармен өзара әрекеттесу. Ұшу қауіпсіздігі туралы деректерді	Көшбасшылық Қарым-қатынас Жауапкершілік Эмпатия Икемділік

			ұйымдастыру және бақылау		қауіпсіздігіне қойылатын талаптар. 3. Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету принциптері мен әдістері. 4. Әуе кемелерінің техникалық жай-күйі және оларды қауіпсіздік құралдарымен жарақтандыру. 5. Ұшу қауіпсіздігі саласындағы тәуекелдерді бағалау және шешім қабылдау рәсімдері мен стандарттары. 6. Экстремалды ортадағы психология мен адамның мінез-құлқының жалпы принциптері	талдау және бағалау, қауіпсіздікті жақсарту жөніндегі іс-шараларды әзірлеу. Персоналды ұшу қауіпсіздігі мәселелері бойынша оқыту.	
7	1325-4 Мамандандырылған әуе көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	7	Әуе кеңістігіндегі барлық операциялар мен ұшуларды ұйымдастыру және үйлестіру	Ұшу қауіпсіздігі мен тиімділігін қамтамасыз ету үшін қажетті барлық қызметкерлер мен ресурстарды басқару	Авиация саласының барлық аспектілерін, соның ішінде қауіпсіздік ережелері мен нормаларын, ұшудың техникалық аспектілерін білу	Персонал мен ресурстарды басқару саласындағы дағдылар	Көшбасшылық Қарым-қатынас Жауапкершілік Эмпатия Икемділік
6	2172-1-003 Әуе кемесінің капитаны (әуе тасымалдары)	6	Ұшу кезінде экипаждың	Төтенше жағдайларда шешімдер қабылдау, ұшудың қауіпсіздігін	Практикалық аэродинамика, авиациялық	Әуе кемесін басқарудың тамаша дағдылары, төтенше	Тыныштық пен шешімділік

			әрекеттерін басқару және үйлестіру	және әуе кемесінің жалпы жай-күйін қамтамасыз ету, әуе қозғалысының барлық нұсқаулықтары мен ережелерін орындау, диспетчерлік орталықпен байланысты сақтау, экипаж мүшелерінің жұмысын бақылау, ұшу кезінде жедел міндеттерді тиімді орындауды қамтамасыз ету	Метеорология, әуе навигациясы, авиациялық техника және ұшу физикасы, әуе заңнамасы, басқарылатын техниканы ұшуды пайдалану басшылығы саласындағы жоғары білім	жағдайларда жылдам шешім қабылдау қабілеті. ATPL болуы	Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық
6	2172-2-008 Ұшқыш-сынаушы (Эксперименттік авиация ұшқышы)	6	Жаңа ұшақ үлгілеріндегі немесе басқа ұшатын аппараттардағы сынақтар мен сынақтар	Сериялық өндіріске немесе пайдалануға енгізер алдында ұшақтардың немесе басқа ұшу аппараттарының жаңа үлгілерінің мүмкіндіктерін, олардың сипаттамалары мен қауіпсіздігін тексеру	Практикалық аэродинамика, авиациялық Метеорология, әуе навигациясы, авиациялық техника және ұшу физикасы, әуе заңнамасы, басқарылатын техниканы ұшуды пайдалану басшылығы саласындағы жоғары білім	Жоғары пилоттық дағдылар, сараптамалық біліктілік деңгейі және авиациядағы тәжірибе	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық
6	2172-1-008 Ұшқыш-нұсқаушы (ұшқыш-нұсқаушы, ұшқыш-емтихан алушы)	6	Әуе кемесін басқарудың қауіпсіз әдістерін үйрету, практикалық емтихандар кезінде ұшқыштарды бағалау	Жаңа ұшқыштарды даярлау, оларға ұшуды сәтті орындау үшін қажетті дағдылар мен білімді игеруге көмектесу, ұшқыштардың білімі мен дағдыларын тексеру және оларды іс жүзінде қолдану мүмкіндігі	Практикалық аэродинамика, авиациялық Метеорология, әуе навигациясы, авиациялық техника және ұшу физикасы, әуе заңнамасы, басқарылатын техниканы ұшуды пайдалану басшылығы	Авиациядағы біліктілік пен тәжірибенің жоғары деңгейі, ATPL, авиация органдары берген нұсқаушы және/немесе емтихан алушы сертификатының болуы	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық

					саласындағы тамаша білім		
6	2144-4-026 Ұшу қауіпсіздігі жөніндегі инженер-инспектор (Ұшу қауіпсіздігі жөніндегі инспекторы)	6	Авиациялық операциялар кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету	Әуе қозғалысы қауіпсіздігі нормалары мен ережелерінің сақталуын тексеру, авиакомпаниялар мен әуежайлардың персоналын қауіпсіздік ережелеріне оқыту, инспекциялар мен аудиттер жүргізу, ұшу қауіпсіздігі туралы деректерді талдау және авиациялық оқиғалардың алдын алу және жолаушылар мен экипаждардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін оларды жақсарту жөніндегі іс-шараларды әзірлеу	1. Ұшуды жүргізу қағидалары 2. Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қамтамасыз ету 3. Шетелдік авиатасымалдаушылардың әуе кемелерінің техникалық ерекшеліктері 4. Әуеайлақтар перронында ұшу қағидалары 5. Әуеайлақтарда (тікұшақ айлақтарында) ұшу ережесі. және алаңдар 6. Әуе тасымалы ережелері 7. Авиациялық персоналды аттестаттау және сертификаттау қағидалары 8. Авиациялық оқиғалар мен инциденттерді тергеп-тексеру қағидалары	1. Ұшу өндірісін бақылау 2. Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын бақылау 3. Шетелдік авиатасымалдаушылардың әуе кемелерін бақылау 4. Әуеайлақтар перронында ұшу қауіпсіздігін бақылау 5. Әуеайлақтарда (тікұшақ айлақтарында) ұшуды бақылау. және алаңдар 6. Әуе тасымалы қағидаларының орындалуын бақылау 7. Авиациялық персоналға куәліктер беруді бақылау 8. Авиациялық оқиғалар мен инциденттерді тергеп-тексеруді бақылау	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық

6	1329-1-007 Техникалық директор (FOO бөлімшесінің басшысы)	6	Компанияның жалпы стратегиясына сәйкес FOO бөлімшесінің стратегиясы мен даму жоспарларын әзірлеу. Қойылған міндеттерді орындау және FOO бөлімшесінің мақсаттарына жету. Бөлімше қызметінің тиімділігін арттыру мақсатында жұмыстың жаңа процестері мен әдістерін әзірлеу және енгізу	Бөлімше қызметкерлерінің жұмысын ұйымдастыру және тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету. FOO бөлімшесінің бюджеті мен ресурстарын басқару. FOO бөлімшесінің жұмысын бағалау және бақылау, деректерді талдау және жоғары басшылыққа есеп беру. Бөлімше ішіндегі қақтығыстар мен мәселелерді шешу, қызметкерлердің дамуын қолдау және команданы ортақ мақсаттарға жетуге ынталандыру	Авиациялық қауіпсіздікті, ұшуды жедел жоспарлауды, персонал мен ресурстарды басқаруды, авиация саласындағы заңнаманы, сондай-ақ авиакомпания жұмысының техникалық аспектілерін қамтамасыз ету қағидаттары	Жоғары ұйымдастырушылық дағдылар, шешім қабылдау, Жанжалдарды басқару	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық
5	2172-2-014 Желілік ұшқыш	5	Жолаушылар мен жүктерді тасымалдау үшін коммерциялық авиациялық кемелерді басқару	Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету және барлық авиациялық ережелер мен нормаларды сақтау	Практикалық аэродинамика, авиациялық Метеорология, әуе навигациясы, авиациялық техника және ұшу физикасы, әуе заңнамасы, басқарылатын техниканы ұшуды пайдалану басшылығы саласындағы тамаша білім	Әуе кемесін басқарудың тамаша дағдылары, төтенше жағдайларда жылдам шешім қабылдау қабілеті. ATPL болуы	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
5	2172-1-007 Ұшақ пилоты 2172-9-002 Тікұшақ пилоты	5	Бірінші ұшқышқа әуе кемесін басқаруға көмектесу	Бірінші ұшқыштың нұсқауларын орындау, оның ішінде әуе кемесін басқару	1. ӘК туралы жалпы білім: конструкциясы мен жүйелері, электрмен жабдықтау	1. ӘК басқару оның шектеулері шегінде.	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас

	2172-1-001 Екінші ұшқыш (коммерциялық)				және электроника, күштік қондырғы, авариялық-құтқару жабдығы, аспаптық жабдық, ӘК ұшу сипаттамалары, пайдалану рәсімдері. 2. Ұшу принциптері (аэродинамика, аэронавигация). 3. Авиациялық заңнама. 4. Ұшуды жоспарлау және бақылау. 5. Радионавигация және радиобайланыс	2. Маневрлерді тегіс және дәл орындау. 3. Жылдам шешім қабылдау және ұшу қабілеті. 4. Барлық жағдайларда әуе кемесін бақылау. CPL болуы	Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
5	2172-3-001 Борт инженері (борт механигі) (Бортинженер, Бортинженер-нұсқаушы)	5	ӘК-ні ұшуға дайындау, ұшу алдындағы тексерулер жүргізу және ұшу кезінде техникалық бақылау	Борттық жабдыққа, коммуникация және навигация жүйелеріне қызмет көрсету және жөндеу	1. ӘК қозғалтқыштары мен техникалық жүйелерінің жұмыс істеу және қызмет көрсету принциптері. 2. Борттық жүйелер мен аспаптардың аппаратурасының жұмыс істеу және баптау принциптері. 3. Ұшу қауіпсіздігі принциптері. 4. Авиациялық заңнама және нормативтік құжаттар	ӘК бортындағы техникалық құрылғылардың жұмысқа қабілеттілігін қамтамасыз ету, жабдыққа тұрақты тексеру және қызмет көрсету, ақауларды диагностикалау және жою	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

5	2172-3-002 Бортмеханик-нұсқаушы (Бортмеханик, Бортмеханик- нұсқаушы)	5	Ұшу қауіпсіздігін және ӘК техникалық жарамдылығын қамтамасыз ету	Бортмеханиктердің біліктілігін арттыру үшін олардың жұмысын бақылау және оқыту	Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу саласындағы білім	ӘК техникалық қызмет көрсету және жөндеу, ақауларды анықтау және жою, ұшу алдындағы және ұшудан кейінгі тексерулер, ӘК техникалық жай-күйін бақылау	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
5	3152-2-011 Авиация штурманы (Штурман-инспектор, штурман-нұсқаушы, штурман-сынаушы, штурман-ұшқыш, штурман-әдіскер, штурман-оператор, штурман-бағдарламашы) 3523-0-002 Борт радисі (Борт радисі)	5	Ұшу кезінде әуе кемесінің навигациясы	Ұшу қауіпсіздігін және межелі жерге дәл келуін қамтамасыз ету	1. Әуе навигациясы. 2. Авиациялық метеорология. 3. Авиациялық заңнама 4. Пайдаланылатын ӘК навигациялық жабдығы	Навигациялық жабдықтар мен карталардың көмегімен ӘК жағдайын анықтау, ауа райы жағдайларын, әуе кеңістігін және басқа факторларды ескере отырып, ұшу бағытын құру және бақылау, метеорологиялық ақпарат пен болжамдарды түсіндіру, ұшқыштарды маршруттағы жағдай туралы уақтылы хабардар ету және қажет болған жағдайда ұшу жоспарын түзету	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	3154-0-004 Аға диспетчер (ұшу және қону жөніндегі) (Ұшу менеджері, Flight operation officer)	4	Ұшуды жоспарлау және бақылау	Экипаж жұмысын үйлестіру және ұшқыштар мен диспетчерлік орталық арасында ақпарат алмасу	Авиациялық рәсімдер мен ережелерді жақсы білу	Әуе кемесінің техникалық сипаттамаларын және метеорологиялық жағдайларды ескере отырып, ұшу бағыты туралы шешімдер қабылдау	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
3	2172-2-016 Әуе кемесінің ұшқышы	3	Функционалдық міндеттерді өз	Өз бетінше жоспарлауды, қойылған	Жеңіл әуе кемелерінің ұшу пайдалану	Жеңіл әуе кемелерінде көзбен шолып ұшуды	Жауапкершілік Сенімділік

	(коммерциялық әуе компаниясын және әскери күштерді қоспағанда) (Жеке ұшқыш, жеңіл әуе кемесінің ұшқышы)		бетінше және сапалы орындау арқылы АА ұйымының операциялық қызметін қамтамасыз ету	міндеттерді орындау үшін жауапкершілікті көздейтін басшылық етумен норманы іске асыру жөніндегі орындаушылық қызмет	ерекшеліктері мен ережелері туралы терең теориялық білім	қауіпсіз орындай білу. PPL немесе LAPL болуы	Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп
2	2172-9-001 Аэростат ұшқышы (Мотодельтапландағы аса жеңіл ӘК ұшқышы, автогирдегі аса жеңіл ӘК ұшқышы, планердегі аса жеңіл ӘК ұшқышы, бос аэростаттағы жеңіл ӘК ұшқышы)	2	Жұмыстарды орындау алгоритмін мүлтіксіз орындау жолымен АА ұйымының операциялық қызметін қамтамасыз ету	Шектеулі жауапкершілікті және белгілі бір дербестік дәрежесін көздейтін басшылық етумен норманы іске асыру жөніндегі орындаушылық қызмет	Аса жеңіл әуе кемелерінің ұшу пайдалану ерекшеліктері мен ережелері туралы базалық білім	Аса жеңіл әуе кемелерінде көзбен шолып ұшуды қауіпсіз орындай білу. ULAPLUS болуы	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

8.2 кесте – «Ұшу өндірісі» кәсіби тобының «Жолаушыларға борттық қызмет көрсету» кіші тобындағы біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
3	2	3	4	5	6	7	8
8	1210-0 Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары	8	АА ұйымының қызметіне басшылық жасау, стратегиялық жоспарлау және бақылау	Мемлекеттік ауқымдағы ірі институционалдық құрылымдардың жұмыс істеуі мен даму стратегиясын құруды, оны іске асыру шарттарын ұйымдастыруды, нәтижеге қол жеткізу үшін жауапкершілікті көздейтін басқару қызметі	Қызметтің және өзара іс-қимылдың кооперативтік жүйелерін құру, макроәлеуметтік және макроэкономикалық жүйелерді модельдеу және басқару әдіснамасы туралы білім	Логикалық әдістерді қолдана отырып, келісілген шешімдер қабылдауға, кәсіби қызмет пен өзара әрекеттесу модельдерін құруға және жоғалтуға жауап береді және жауап береді	Көшбасшылық Коммуникативтілік Жауапкершілік Ұйымдастыру Әділдік Толеранттылық

7	1325-4-014 Мамандандырылған әуе көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	7	Сараптамалық деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және жұмыс орнындағы әріптестеріне кәсіби тәжірибені беру	Барлық әрекеттерді үйлестіру және дамыту қауіпсіздікке бағытталған борттық қызмет көрсету департаменті, жоғары сапалы қызмет көрсету, экономикалық және тиімді даму, сондай-ақ қамтамасыз ету ең жоғары деңгей өнімділік және қауіпсіздік. Қажетті қамтамасыз ету және дамыту көрсетілетін қызметтер деңгейі борттық қызмет көрсетуді назарға ала отырып өндірістік қауіпсіздік стандарттары қызмет және авиациялық қауіпсіздік, жоғары сапалы қызмет көрсету және экономикалық факторлар. Басқаруды қамтамасыз етеді және бақылайды пайдалану тәуекелдері мен қауіптері борттық қызмет көрсету шеңберіндегі қауіпсіздік	Республиканың қолданыстағы нормативтік актілері Қазақстан, мемлекеттік органдардың актілері, өндірістік-шаруашылық және қаржы - экономикалық регламенттеу анықтайтын ұйымның қызметі азаматтық дамудың басым бағыттары авиация. Саладағы ғылыми-техникалық жетістіктер саладағы жолаушыларға борттық қызмет көрсету азаматтық авиация. Қауіпсіздік саласындағы халықаралық стандарттар және бортта қызмет көрсету. Перспективалар, стратегиялар, техникалық басымдықтар, экономикалық және әлеуметтік даму ұйымның/Департамент тің қызметіне қатысты реттеуші органдардың ұйымдары, әдістемелік	Ұйымдастырушылық және жоспарлау дағдылары жұмыс уақыты Қауіпсіздікті, қызмет көрсету сапасын әзірлеу, енгізу, талдау және тұрақты жақсарту жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыру және орындау, тиімді дамыту, сондай-ақ қамтамасыз ету ең жоғары деңгей өнімділік және қауіпсіздік	Көшбасшылық Қарым-қатынас Жауапкершілік Эмпатия Икемділік

					және басқа материалдары.		
6	1325-4-014 Борттық қызмет көрсету департаменті бөлімшесінің / бөлімінің басшысы	6	Сараптамалық деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және жұмыс орнындағы әріптестеріне кәсіби тәжірибені беру	Ұйымдастыру және жұмысты бақылау өндірістік бөлім және орталығы бар сервис-орталық жедел басқару, және басқа да байланысты бөлімдер мен қызметтер, процеске қатысқандар ұшуды ұйымдастыру және басшылық бойынша департаментінің қызмет көрсету.	Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері және лауазымдық нұсқаулықта көзделген және Авиакомпания қойған тапсырмаларды орындау үшін қажетті міндеттердің орындалуын реттейтін халықаралық құжаттар. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ережелер мен нұсқаулықтар, өндірістік санитария және еңбек гигиенасы. Талаптар ішкі нормативтік құжаттар Денсаулық сақтау менеджменті жүйелері және өндірістегі қауіпсіздік (және жүйелер менеджмент ақпараттық қауіпсіздік Талаптар өрт қауіпсіздігі. Бойынша нұсқаулық қауіпсіздік және еңбекті қорғау	Ұйымдастыру және дамуын бақылау және операциялық бөлмелерді қайта қарау бортсеріктердің рәсімдері. Ұйымдастыру және енгізуді бақылау жаңа ақпараттық үшін технологиялар жетілдіру жүйелеу және құжаттаманы автоматтандыру, мәліметтер базасы, және есеп беру рәсімдері стюардессалар.	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық

					стюардессалар. Нұсқаулық ұшу өндірісіне Басқалары нормативтік регламенттейтін құжаттар қызметі.		
5	3151-1 Авиакөлік қызметі жөніндегі супервайзер	5	Жоғары кәсіби деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және құзыреті аз мамандарға нұсқау беру	Барлық бортсеріктердің сервис, қауіпсіздік және операциялық қызмет стандарттарының талаптарына сәйкестігін, сәйкестігін, сондай-ақ корпоративтік және бортсерік имиджін сақтауды және сақтауды қамтамасыз ету үшін бортсеріктер командасының жұмысын, оның ішінде бортсерік-супервайзерлерді, аға бортсеріктерді, бортсеріктерді, бизнес-класс бортсеріктерін ұйымдастыру және бақылау.	Қауіпсіздік және қызмет көрсету стандарттарын жақсы білу. Авиация қызметтері мен өнімін түсіну. Авиакомпанияның қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік және құқықтық актілері. Еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі ережелері мен нормалары.	Ұйымдастыру дағдылары, уақытты басқару дағдылары. Тамаша тыңдау дағдылары. Белсенді ойлау және адамдарға әсер ету қабілеті. Барлық мүдделі тұлғалармен берік және ұзақ мерзімді қарым-қатынас орнату мүмкіндігі. Шешім қабылдау қабілеті. Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары. Презентация дағдылары. Барлық деңгейлердегі тиімді қарым-қатынас дағдылары, анық және анық сөйлеу қабілеті. Нәтижеге назар аудару	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
5	5111-1 Бортсер-нұсқаушы/экзамен алушы	5	Жоғары кәсіби деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және құзыреті аз	Кәсіби тексерулер жүргізу кабиналық экипажға рейстік жағдайларда ұшуды жүргізу жөніндегі нұсқаулыққа	Бортта қызмет көрсету стандарттары мен авиациядағы қауіпсіздік стандарттарын жақсы білу	Нәтижеге назар аудару Тамаша тыңдау дағдылары / басқару дағдылары және	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу

			мамандарға нұсқау беру	сәйкес рәсімдер мен міндеттерді сақтау Е бөлігі, қызмет бойынша нұсқаулық стюардессалар, стандарттар бойынша нұсқаулық бортсеріктердің және басқалардың сыртқы түрі ұшуды өндіру жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес басшылық құжаттардың D бөлігі.	Еңбекті қорғау және техника ережелері мен нормалары қауіпсіздік Нормативтік құқықтық актілерді терең білу және түсіну ҚР базалары. Нұсқаулықтың мазмұнын терең білу пайдаланушы мен басшылықтың ұшуларын жүргізу кабиналық экипаж	оқыту.Барлығына тиімді қарым-қатынас жасау дағдылары деңгейі, анық және анық білдіру қабілеті анық а. ұйымдастырушылық дағдылар мен дағдылар жұмыс уақытын жоспарлау.	Өзін-өзі ынталандыру
4	5111-1-002 Аға борт серігі/бортсерік-супервайзер	4	Жоғары кәсіби деңгейде функционалдық міндеттерді орындау	ӘК бортында жолаушылардың қауіпсіздігін және жоғары сапалы сервисті қамтамасыз ету бойынша бортсеріктердің жұмысын ұйымдастыру және бақылау.	Авиация қызметін регламенттейтін Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік және құқықтық актілері; авиакомпанияның еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ішкі актілері; ұшу өндірісі жөніндегі басшылық (ОМ-Е); ӘК бортындағы сервис стандарттары жөніндегі басшылық.	ӘК-нің авариялық-құтқару және басқа да жабдықтарын пайдалана білу. ӘК бортында жақсы қызмет көрсету дағдылары. Дәрігерге дейінгі Алғашқы көмек көрсете білу.	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	5111-1-002 Бортсерігі (әуе)	4	Жоғары кәсіби деңгейде функционалдық міндеттерді орындау	Жолаушылар мен экипаждың қауіпсіздігін қамтамасыз ету және ӘК бортында жоғары сапалы қызмет көрсету.	Авиация қызметін регламенттейтін Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік және	ӘК-нің авариялық-құтқару және басқа да жабдықтарын пайдалана білу. ӘК бортында жақсы қызмет көрсету	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу

					құқықтық актілері; авиакомпанияның еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі ішкі актілері; ұшу өндірісі жөніндегі басшылық (ОМ-Е); ӘК бортындағы сервис стандарттары жөніндегі басшылық.	дағдылары. Дәрігерге дейінгі Алғашқы көмек көрсете білу.	Өзін-өзі ынталандыру

8.3 кесте – «Аэронавигациялық қызмет көрсету» кәсіби тобындағы біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
1	2	3	4	5	6	7	8
8	1210-0 Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары	8	Компания қызметін ұйымдастыру және басқару	Көмекші процестер 1. Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды әзірлеуді және орындауды ұйымдастыру бойынша жауапты басшының функцияларын орындау 2. ДББЖ міндеттерін орындау	1. Ұйымдастыру және өндіру және басқару негіздері 2. Компанияның Даму стратегиясы мен жоспарлары 3. Компанияның бюджеттік саясаты	1. Ұшу қауіпсіздігін жақсартуға бағытталған жалпы жауапты шешімдер қабылдау мақсатында компанияның жарғысында, оның ішкі ережелерінде бас директор үшін айқындалған функциялардың орындалуын қамтамасыз ету; 2. Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған шешімдерді жауапкершілікпен қабылдау;	Көшбасшылық Коммуникативтілік Жауапкершілік Ұйымдастыру Әділдік Төзімділік

						3. Компанияда оның қызметінің жекелеген бағыттарына жауапты басшыларды тағайындау;	
7	1325-4 Мамандандырылған әуе көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	7	Әуе қозғалысын ұйымдастыру, радиотехникалық жабдықты пайдалану және байланыс, аэронавигациялық ақпарат басқармасы бойынша барлық іс-шараларды ұйымдастыру және басқару	1. Әуе қозғалысын ұйымдастыру, радиотехникалық жабдықты пайдалану және байланыс, аэронавигациялық ақпарат басқармасы бойынша жауапты басшының функцияларын орындау 2. ДББЖ міндеттерін орындау	1. Әуе қозғалысын ұйымдастыру, радиотехникалық жабдықты пайдалану және байланыс, аэронавигациялық ақпарат басқармасы жөніндегі қызметтегі бағыттар, олар басқарылуға тиіс 2. Қызмет бағыты бойынша Даму стратегиясы мен жоспарлары 3. Кәсіпорынның ұйымдық құрылымы 4. Әуе кеңістігін пайдалану, әуе қозғалысын ұйымдастыру жөніндегі нормативтік құқықтық актілер, өкімдер, кәсіпорын басшысының бұйрықтары 5. Еңбек тәртібі ережелері	1. Әуе қозғалысын ұйымдастыру, радиотехникалық жабдықты пайдалану және байланыс, аэронавигациялық ақпарат басқармасы бойынша персоналдың жұмысын тағайындау және ұйымдастыру 2. Әуе қозғалысын ұйымдастыру, радиотехникалық жабдықты пайдалану және байланыс, аэронавигациялық ақпарат басқармасы бойынша персоналдың жұмысына басшылық жасауды және бақылауды жүзеге асыру	Көшбасшылық Қарым-қатынас Жауапкершілік Эмпатия Икемділік

6	1325-4 Мамандандырылған әуе көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары) 1329-1-027 Метеорологиялық қызмет бастығы	6	Әуе қозғалысына қызмет көрсету және жоспарлау, радиотехникалық жабдықтар мен байланысты пайдалану, аэронавигациялық ақпаратты басқару, метеорологиялық ақпаратты қамтамасыз ету бойынша қызметтердің, ауысымдардың жұмысын ұйымдастыру	1. Әуе қозғалысына қызмет көрсету және жоспарлау, радиотехникалық жабдықтар мен байланысты пайдалану, аэронавигациялық ақпаратты басқару, метеорологиялық ақпаратты қамтамасыз ету жөніндегі қызметтердің, ауысымдардың жұмысын ұйымдастыру жөніндегі жауапты басшының функцияларын орындау	1. Әуе қозғалысына қызмет көрсету және жоспарлау, радиотехникалық жабдықтар мен байланысты пайдалану, аэронавигациялық ақпаратты басқару, метеорологиялық ақпаратты қамтамасыз ету жөніндегі қызметтегі бағыттар, олар басқарылуы тиіс 2. Қызмет бағыты бойынша жұмыс жоспары 3. Кәсіпорынның ұйымдық құрылымы 4. Әуе кеңістігін пайдалану, әуе қозғалысын ұйымдастыру жөніндегі нормативтік құқықтық актілер, өкімдер, кәсіпорын басшысының бұйрықтары 5. Еңбек тәртібі ережелері	1. Әуе қозғалысына қызмет көрсету және жоспарлау, радиотехникалық жабдықтар мен байланысты пайдалану, аэронавигациялық ақпаратты басқару, метеорологиялық ақпаратты қамтамасыз ету жөніндегі персоналдың жұмысын ұйымдастыру 2. Әуе қозғалысына қызмет көрсету және жоспарлау, радиотехникалық жабдықты пайдалану және байланыс, аэронавигациялық ақпаратты басқару, метеорологиялық ақпаратты қамтамасыз ету бойынша персоналдың жұмысына басшылық жасауды және бақылауды жүзеге асыру	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық
6	3154-0-016 Қозғалыс қызметінің диспетчер-инструкторы	6	Тағылымдаманы ұйымдастыру және біліктілік деңгейін анықтау	Тағылымдаманы ұйымдастыру және біліктілік деңгейін анықтау бойынша функцияларды орындау	1. Әуе кеңістігін пайдалану, әуе қозғалысын ұйымдастыру жөніндегі нормативтік	1. Тағылымдаманы ұйымдастыру, жоспарлау және өткізу 2. Тағылымдамадан өтушінің практикалық	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік

					құқықтық актілер, өкімдер, кәсіпорын басшысының бұйрықтары 2. Еңбек тәртібі ережелері	дайындыққа және өзіндік жұмысқа дайындығын анықтау 3. Емтиханды ұйымдастыру, дайындау және өткізу 4. Білімді тексеру нәтижелерін бағалау	Тәртіп пен қатаңдық
5	3154-0 Авиация диспетчері	5	Техникалық қызмет көрсету, әуе қозғалысын жоспарлау	1. Әуе қозғалысына қызмет көрсету, жоспарлау, аралас диспетчерлік пункттермен, қызметтермен, ұшуды қамтамасыз ететін ұйымдармен үйлестіру жөніндегі функцияларды орындау	1. Әуе кеңістігін пайдалану, әуе қозғалысын ұйымдастыру жөніндегі нормативтік құқықтық актілер, басшылық құжаттар, өкімдер, кәсіпорын басшысының бұйрықтары 2. Әуе қозғалысына қызмет көрсету диспетчерінің жұмыс технологиясы 3. Радио алмасу ережелері мен фразеологизмдері 4. Еңбек тәртібі ережелері	1. Жауапкершілік ауданының белгіленген шекаралары шегінде әуе қозғалысына қызмет көрсетуді жүзеге асыру 2. Ұшудың қауіпсіз және тиімді орындалуын қамтамасыз ету үшін қажетті кеңестер мен ақпаратты ұсыну 3. Белгіленген эшелондау аралықтарының сақталуын қамтамасыз ету 4. Аралас диспетчерлік пункттермен, қызметтермен, ұшуды қамтамасыз ететін ұйымдармен әуе кемелерінің қозғалысы туралы үйлестіруді жүзеге асыру	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
5	3159-0 Б.т.к. көлік жөніндегі диспетчерлер және тектес қызметтер саласындағы жұмыскерлер	5	Аэронавигациялық ақпаратты қамтамасыз ету	1. Аэронавигациялық ақпаратты қамтамасыз ету жөніндегі функцияларды орындау	1. Әуе кеңістігін пайдалану, аэронавигациялық ақпаратты қамтамасыз ету жөніндегі	1. Аэронавигациялық ақпарат жинағына енгізу үшін материалдарды өңдеу және тіркеу	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу

					нормативтік құқықтық актілер 2. Кәсіпорын басшысының басшылық құжаттары, өкімдері, бұйрықтары 3. Еңбек тәртібі ережелері	2. Аэронавигациялық ақпарат жинағына түзетулер, толықтырулар мен циркулярларды таратуды жүзеге асыру 3. Аэронавигациялық ақпарат жинағында жариялау үшін тиісті бөлімдер мен қызметтерден алынған өтінімдерді өңдеу	Өзін-өзі ынталандыру
5	2152-9-007 Радионавигация, радиолокация және байланыс жөніндегі инженерлер	5	Ұшулар мен электр байланысын радиотехникалық қамтамасыз ету	1. Ұшуды және электр байланысын радиотехникалық қамтамасыз ету жөніндегі функцияларды орындау	1. Әуе кеңістігін пайдалану, ұшулар мен электр байланысын радиотехникалық қамтамасыз ету жөніндегі нормативтік құқықтық актілер 2. Кәсіпорын басшысының басшылық құжаттары, өкімдері, бұйрықтары 3. Еңбек тәртібі ережелері	1. Қолданыстағы регламенттеуші құжаттарға сәйкес радиолокация, радионавигация және байланыс құралдарын техникалық пайдалануды қамтамасыз ету 2. Радиолокация, радионавигация және байланыс құралдарына жоспарлы техникалық қызмет көрсетуді жүзеге асыру 3. Радиолокация, радионавигация және байланыс құралдарының жұмысында анықталған ақауларды жою	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

5	2112-0-006 Инженер-метеоролог	5	Ұшуды метеорологиялық қамтамасыз ету	1. Ұшуды метеорологиялық қамтамасыз ету жөніндегі функцияларды орындау	1. Әуе кеңістігін пайдалану, ұшуларды метеорологиялық қамтамасыз ету жөніндегі нормативтік құқықтық актілер 2. Кәсіпорын басшысының басшылық құжаттары, өкімдері, бұйрықтары 3. Еңбек тәртібі ережелері	1. Аэросиноптикалық материалды және метеорологиялық ақпаратты талдау арқылы болжамдар мен ескертулердің барлық түрлерін шығару 2. Метеорологиялық ақпараттың уақтылы түсуін бақылауды жүзеге асыру 3. Әуе қозғалысына қызмет көрсету диспетчерлерін, ӘК экипаждарын және өзге де пайдаланушыларды метеорологиялық ақпаратпен және консультациямен қамтамасыз ету	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
5	2152-4-002 Инженер-аспапшы	5	Метеорологиялық жабдықтардың жұмысын қамтамасыз ету	1. Метеорологиялық жабдыққа техникалық қызмет көрсету жөніндегі функцияларды орындау	1. Әуе кеңістігін пайдалану, ұшуларды метеорологиялық қамтамасыз ету жөніндегі нормативтік құқықтық актілер 2. Кәсіпорын басшысының басшылық құжаттары, өкімдері, бұйрықтары 3. Еңбек тәртібі ережелері	1. Қолданыстағы регламенттеуші құжаттарға сәйкес метеорологиялық аспаптарды, жабдықтар мен жүйелерді техникалық пайдалануды қамтамасыз ету 2. Метеорологиялық аспаптарға, жабдықтар мен жүйелерге жоспарлы техникалық қызмет көрсетуді жүзеге асыру	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

						3. Метеорологиялық аспаптардың, жабдықтар мен жүйелердің жұмысында анықталған ақауларды жою	
4	3154-0-017 – Диспетчер оператор 3159-0 Б.т.к. көлік жөніндегі диспетчерлер және тектес қызметтер саласындағы жұмыскерлер.	4	Ұшу-ақпараттық қызмет көрсету, ұшу алдындағы ақпараттық-консультациялық қызмет көрсету, объективті бақылау құралдарын талдау, тренажердегі әуе қозғалысына еліктеу	1. Ұшу-ақпараттық қызмет көрсету, ұшу алдындағы ақпараттық-консультациялық қызмет көрсету, объективті бақылау құралдарын талдау, тренажерде әуе қозғалысын имитациялау жөніндегі функцияларды орындау	1. Әуе кеңістігін пайдалану, әуе қозғалысын ұйымдастыру және оған қызмет көрсету, ұшуды қамтамасыз ету жөніндегі нормативтік құқықтық актілер 2. Кәсіпорын басшысының басшылық құжаттары, өкімдері, бұйрықтары 3. Еңбек тәртібі ережелері	1. Ұшу-ақпараттық қызмет көрсетуді қамтамасыз ету 2. Ұшу алдындағы ақпараттық-консультациялық қызмет көрсетуді қамтамасыз ету 3. Объективті бақылаудың әуе қозғалысына қызмет көрсету диспетчерлерінің жұмысын тексеру үшін объективті бақылау құралдарын талдау, жазып беруді жүзеге асыру 4. Диспетчерлік машинада әуе қозғалысын модельдеу	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	3155-0-008 Радионавигация және байланыс, радиолокация жөніндегі техник	4	Ұшулар мен электр байланысын радиотехникалық қамтамасыз ету	1. Ұшуды және электр байланысын радиотехникалық қамтамасыз ету жөніндегі функцияларды орындау	1. Әуе кеңістігін пайдалану, ұшулар мен электр байланысын радиотехникалық қамтамасыз ету жөніндегі нормативтік құқықтық актілер 2. Жолдама бойынша басшы құжаттар, өкімдер, кәсіпорын	1. Радиолокация, радионавигация және байланыс құралдарын техникалық пайдалануды қамтамасыз ету 2. Радиолокация, радионавигация және байланыс құралдарына жоспарлы техникалық	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

					басшысының бұйрықтары 3. Еңбек тәртібі ережелері	қызмет көрсетуді жүзеге асыру 3. Радиолокация, радионавигация және байланыс құралдарының жұмысында анықталған ақауларды жою	
4	3114-1-013 Техник-метеоролог	4	Ұшуды метеорологиялық қамтамасыз ету	1. Ұшуды метеорологиялық қамтамасыз ету жөніндегі функцияларды орындау	1. Әуе кеңістігін пайдалану, ұшулар мен электр байланысын радиотехникалық қамтамасыз ету жөніндегі нормативтік құқықтық актілер 2. Жолдама бойынша басшы құжаттар, өкімдер, кәсіпорын басшысының бұйрықтары 3. Еңбек тәртібі ережелері	1. Әуеайлақтағы нақты ауа райына бақылау жүргізу 2. Ақпаратты тұтынушыларға уақтылы жеткізу 3. Метеорологиялық жабдықтың жұмыс қабілеттілігінің индикациясын бақылау	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	3122-4-009 Техник-аспапшы	4	Метеорологиялық жабдықтарды пайдалану	1. Метеорологиялық жабдыққа техникалық қызмет көрсету	1. Әуе кеңістігін пайдалану, ұшулар мен электр байланысын радиотехникалық қамтамасыз ету жөніндегі нормативтік құқықтық актілер 2. Жолдама бойынша басшы құжаттар, өкімдер, кәсіпорын басшысының бұйрықтары 3. Еңбек тәртібі ережелері	1. Қолданыстағы регламенттеуші құжаттарға сәйкес метеорологиялық аспаптарды, жабдықтар мен жүйелерді техникалық пайдалануды жүзеге асыру 2. Метеорологиялық аспаптарға, жабдықтар мен жүйелерге жоспарлы техникалық қызмет көрсетуді жүзеге асыру 3. Метеорологиялық	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

						аспаптардың, жабдықтар мен жүйелердің жұмысында анықталған ақауларды жою	
3	3159-0 Б.т.к. көлік жөніндегі диспетчерлер және тектес қызметтер саласындағы жұмыскерлер.	3	Радиобайланыс арқылы хабарламаларды беру және қабылдау	1. Радиобайланыс арқылы хабарламаларды беру және қабылдау жөніндегі функцияларды орындау	1. Әуе кеңістігін пайдалану, ұшулар мен электр байланысын радиотехникалық қамтамасыз ету жөніндегі нормативтік құқықтық актілер 2. Жолдама бойынша басшы құжаттар, өкімдер, кәсіпорын басшысының бұйрықтары 3. Еңбек тәртібі ережелері	1.Авиациялық әуе және жерүсті Электр байланысының радио желілеріндегі радиоарналарда корреспонденттермен ақпарат алмасуды жүзеге асыру 2. Авиациялық тіркелген электр байланысы желісінің арналарында телеграф хабарламаларын өңдеуді (қабылдауды, беруді және жеткізуді) жүзеге асыру	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

8.4-кесте – «Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығы» кәсіби тобының «авиациялық техниканы, оның ішінде ұшқышсыз авиациялық жүйелерді әзірлеу және дайындау» кіші тобындағы біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
1	2	3	4	5	6	7	8
8	1210-0-024 ұйымның (іздестіру, конструкторлық, жобалау) директоры (бастығы) (бөлім бастығы, департамент бастығы, жобалау-	8	Ұйымның өндірістік-шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметіне жалпы басшылық жасау;	Қолданыстағы заңнамаға сәйкес ұйымның өндірістік, қызметін ұйымдастырады және қамтамасыз етеді; Шешім қабылдайды, ұйым мүлкінің сақталуын және тиімді	Өнім сапасын басқару жөніндегі нормативтік құқықтық актілер, әдістемелік және басқа да материалдар; Технологиялық процестер және өндіріс режимдері;	Кәсіпорынның өндірістік-шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметіне жалпы басшылық жасау; кәсіпорынның барлық құрылымдық	Көшбасшылық Коммуникативтілік Жауапкершілік Ұйымдастыру Әділдік Төзімділік

	конструкторлық орталықтың бастығы)		Ұйымның барлық құрылымдық бөлімшелерінің өзара іс-қимылын ұйымдастыру; Конструкторлық бөлім (қызмет) жүргізетін жобалау-конструкторлық жұмыстарға басшылық жасау.	пайдаланылуын қамтамасыз етеді; Конструкторлық бөлім (қызмет) жүргізетін жобалау-конструкторлық жұмыстардың басшысының функцияларын орындайды; әзірлемелердің тиімділігін арттыру, жобалау мерзімі мен құнын қысқарту жөніндегі іс-шараларды жүзеге асырады; Жобалау-конструкторлық жұмыстардың перспективалық және жылдық жоспарларын әзірлеуді ұйымдастырады, олардың орындалуын бақылайды.	Шығарылатын өнімнің негізгі технологиялық және конструктивтік деректері; шикізатқа, материалдарға, жинақтаушы бұйымдар мен дайын өнімге қойылатын техникалық және экономикалық талаптар; салада және кәсіпорында қолданыстағы стандарттар, техникалық шарттар, сапалық көрсеткіштердің нормативтері, Технологиялық нұсқаулықтар.	бөлімшелерінің өзара іс-қимылын ұйымдастыру; әртүрлі деңгейдегі бюджеттер алдындағы міндеттемелерді қоса алғанда, ұйым қабылдайтын барлық міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету. Жаңа техника мен технологияны, басқарудың және еңбекті ұйымдастырудың прогрессивті нысандарын енгізу үшін жағдай жасау.	
8	1210-0-013 Бас конструктор (Бас конструктор, жетекші конструктор, топ жетекшісі)	8	Жаңа механизмдерді, құралдарды, бөлшектерді әзірлейді. Ол сонымен қатар техникалық есептеулер жүргізеді және жабдықтар мен жабдықтардың орнатылуын және пайдалануға	Қолданыстағы өндірістің бұйымдарының (кешендерінің, машиналарының, аппараттарының, аспаптарының, тетіктерінің) жаңа конструкцияларын жасауға және жаңғыртуға, олардың жоғары техникалық деңгейін, бәсекеге және Патентке қабілеттілігін, ғылым мен техниканың	Заңнамалық және нормативтік құқықтық актілер, өндірісті конструкторлық даярлау жөніндегі әдістемелік материалдар; кәсіпорынның бейіні, мамандануы және ұйымдық-технологиялық құрылымының ерекшеліктері; сала мен кәсіпорынның	Жаңа техниканы енгізу мен игерудің, өндірісті конструкторлық даярлаудың, зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстардың перспективалық және ағымдағы жоспарларын әзірлеуді ұйымдастырады, олардың орындалуын бақылайды.	Көшбасшылық Коммуникативтілік Жауапкершілік Ұйымдастыру Әділдік Төзімділік

			берілуін қадағалайды;	қазіргі заманғы жетістіктеріне, техникалық эстетика талаптарына және өндірістің неғұрлым үнемді технологиясына сәйкестігін қамтамасыз етуге басшылық етеді. Өндірісте перспективалы конструкторлық әзірлемелерді, жаңа материалдарды игеруді жеделдету, ғылыми-техникалық жетістіктерді кеңінен енгізу жөнінде шаралар қабылдайды. Объектілерді реконструкциялауға, өндірісті автоматтандыруға және еңбекті көп қажет ететін процестерді механикаландыруға байланысты жаңа тәжірибелік және өнеркәсіптік қондырғылардың, стандартты емес жабдықтар мен құрылғылардың жобаларын әзірлеуді ұйымдастырады. әзірленетін бұйымдардың конструкцияларын сертификаттау.	техникалық даму перспективалары; кәсіпорын өнімін өндіру технологиясы; жобалау жүйелері мен әдістері; салада және кәсіпорында өндірісті конструкторлық даярлауды ұйымдастыру; өндірістік қуаттар, техникалық сипаттамалар, конструктивтік ерекшеліктер және кәсіпорын жабдықтарының жұмыс режимдері, оны пайдалану ережелері;	Жаңа конструкторлық әзірлемелердің тиімділігінің техникалық-экономикалық негіздемелерін, олардың бұрын жасалғандармен салыстырғанда артықшылықтарын дайындауға басшылық етеді;	
7	1325-1-006 - Бас инженер (көлікте) (Жетекші	7	Авиациялық техниканың	Өз міндеттерін ұйымның бірінші басшысының	Авиациялық техникаға техникалық қызмет	Мамандардың авиациялық техникаға	Көшбасшылық Қарым-қатынас

	инженер, ТМЗ бойынша жетекші инженер, жетекші инженер-конструктор, АА ТМЗ ұйымдарын сертификаттауды ұйымдастыру жөніндегі жетекші инженер, мемлекеттік авиация ТМРА ұйымдарын сертификаттауды ұйымдастыру жөніндегі жетекші инженер,мемлекеттік авиация жөніндегі жетекші инженер-инспектор, азаматтық авиация жөніндегі жетекші инженер-инспектор, бригада бастығы, зертхана бастығы)		жарамдылығын қамтамасыз ету, әуе кемелерінің техникалық қызмет көрсетудегі тоқтап қалуын азайту, әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету сапасын төмендетуге әкеп соқпайтын шығындарды (материалдық, қаржылық, еңбек) төмендету жөніндегі іс-шараларды әзірлейді. Әр түрлі мақсаттағы схемаларды, сынақ құралдарын, бақылауды, жабдықты, зертханалық макеттерді жобалауға, жобаланатын бұйымдардың, объектілердің құрылымы мен жұмыс істеу принциптерінің сипаттамаларын жасауға, сондай-ақ техникалық шешімдерді әзірлеу кезінде қабылданған қажетті есептеулер	жалпы басшылығымен және бөлімшелер мен қызметтердің басшыларымен өзара іс қимыл жасай отырып орындайды; Тиісті құрылымдық бөлімшелердің (қызметтердің)өндірістік қызметіне басшылықты және оның тиімділігін қамтамасыз етуді жүзеге асырады; әкімшілік мәселелерді шешеді, олардың жұмыс нәтижелерін, Еңбек және өндірістік тәртіптің жай-күйін тексереді;	көрсетуді және жөндеуді регламенттейтін Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері; Пайдалану құжаттамасы, регламенттер, технологиялық нұсқаулар, әуе кемелерін техникалық пайдалану және жөндеу жөніндегі нұсқаулықтар мен нұсқаулықтар; Әуе кемелерін жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі өнеркәсіптік пайдалану бюллетеньдері; Авиациялық-техникалық база бөлімшелеріндегі өндірістік процестердің технологиялары; Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету сапасы бойынша басшылық;	қызмет көрсетуі кезінде регламенттік жұмыстардың орындалуын бақылауды ұйымдастырады; Авиациялық техниканың техникалық жай-күйіне мерзімді бақылау жүргізеді; Әуе кемелерін пайдалану кезінде пайдаланылатын өндірістік-техникалық бақылау және эталондық құжаттаманың жай-күйі мен ресімделуін бақылайды; Ғылыми зерттеулер жүргізуге немесе ғылыми-техникалық әзірлемелерді орындауға қатысады. Ғылыми-техникалық ақпаратты жинауды, өңдеуді, талдауды және жүйелеуді, әзірленіп жатқан жобалардың қолданыстағы стандарттарға, сондай-ақ ғылым мен техниканың қазіргі заманғы жетістіктеріне сәйкестігін ұйымдастырады;	Жауапкершілік Эмпатия Икемділік

			мен негіздемелерді жүзеге асыруға басшылық етеді.			әртүрлі мақсаттағы схемаларды, сынау, бақылау құралдарын, жарақтарды, зертханалық макеттерді жобалау, жобаланатын бұйымдардың, объектілердің құрылымы мен жұмыс істеу принциптерінің сипаттамаларын жасау, сондай-ақ техникалық шешімдерді әзірлеу кезінде қабылданған қажетті есептеулер мен негіздемелерді жүзеге асыру;	
7	1329-1-028 - Бөлімнің бастығы (басқа да салалардағы мамандандырылған) (АжРЭЖ бойынша техникалық бақылау бөлімі бастығының орынбасары, В және Д бойынша техникалық бақылау бөлімі бастығының орынбасары, директордың орынбасары, бастықтың ақ, бастықтың орынбасары)	7	Кәсіпорынға келіп түсетін материалдық ресурстарды (шикізат,материалдар, жартылай фабрикаттар, жиынтықтаушы бұйымдар) тексеруді, сондай-ақ олардың сапасының стандарттар мен техникалық шарттарға сәйкестігі туралы қорытындылар дайындауды қамтамасыз етеді; Өнімнің (жұмыстардың, көрсетілетін	Ағымдағы жөндеуді және авиациялық қозғалтқыштарды, агрегаттарды, Бұйымдарды ауыстыру жөніндегі жұмыстарды қоса алғанда, техникалық қызмет көрсетудің әртүрлі нысандары кезінде бақылауға жататын әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі операциялар мен жұмыстардың тізбелерін әзірлеуге қатысады және тізбелерде көзделген жұмыстардың авиациялық-техникалық базасы мамандарынан	Қазақстан Республикасының әуе кодексі; авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді регламенттейтін Қазақстан Республикасының заңдары мен өзге де нормативтік құқықтық актілері; Пайдалану құжаттамасы, регламенттер, технологиялық нұсқаулар, әуе кемелерін техникалық пайдалану және жөндеу жөніндегі	Бөлшектеу-монтаждау және реттеу жұмыстарына, авиациялық техниканың пысықтауларын орындауға және оны біржолғы тексеруге, техникалық бақылау бөлімінің және авиациялық-техникалық базаның құрылымдық бөлімшелерінің персоналы арасында техникалық қызмет көрсету сапасын бақылау жөніндегі міндеттерді бөлуге қатысады;	Көшбасшылық Қарым-қатынас Жауапкершілік Эмпатия Икемділік

			қызметтердің) сапасын арттыру жөніндегі іс-шараларды жүргізеді, оларды мемлекеттік аттестаттауға және сертификаттауға дайындауға басшылық етеді	қабылдауды жүзеге асырады.	нұсқаулықтар мен нұсқаулықтар; Әуе кемелерін жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі өнеркәсіптік пайдалану бюллетеньдері; Авиациялық-техникалық база бөлімшелеріндегі өндірістік процестердің технологиялары; авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету сапасы бойынша басшылық; Сапа жүйесінің рәсімдері; еңбек заңнамасының негіздері; Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі қағидалар;	Бұзбайтын магниттік бақылау мамандарының авиациялық техникаға қызмет көрсетуі кезінде регламенттік жұмыстардың орындалуын бақылауды ұйымдастырады;	
7	1329-2-002 Сапаны бақылау жөніндегі инспекция бастығы (Техникалық бақылау бөлімінің бастығы, директордың сапа және ұшу қауіпсіздігі жөніндегі орынбасары)	7	Авиациялық техникаға жедел, мерзімді техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу сапасын бақылауды, Мемлекеттік стандарттардың, техникалық шарттардың, регламенттердің және басқа да техникалық құжаттамалардың	Авиациялық техниканы дайындаушы зауыттардың бригадалары орындайтын жұмыстарды авиациялық-техникалық базада пысықтау бойынша қабылдауды ұйымдастырады. Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету сапасын арттыру, авиациялық-техникалық базаның	Азаматтық авиацияны дамыту бағыттарын айқындайтын Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері; авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді регламенттейтін нормативтік және әдістемелік құжаттар; Авиациялық-техникалық	Өнім сапасын басқару жүйесінің жай күйі туралы тұжырымдарды дайындау және негіздеу үшін жүйелік талдау әдістерін қолдану; өнім сапасын басқару жүйелеріне техникалық тапсырмалар әзірлеу; қолданыстағы талаптарға сәйкес өндірістік-техникалық құжаттаманы ресімдеу; Нормативтік құжаттарды әзірлеу;	Көшбасшылық Қарым-қатынас Жауапкершілік Эмпатия Икемділік

			талаптарына сәйкес техникалық қызмет көрсетуді орындауды ұйымдастырады.	инженерлік-техникалық қызметкерлерін аттестаттауға дайындау және Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсетуді сертификаттау, сапаны басқару жүйесін әзірлеу және енгізу жөніндегі іс-шараларды жүргізуге жетекшілік етеді.	бұйымдардың материалдары мен жинақтауыштарына қойылатын техникалық талаптар; пайдалану құжаттамасы, әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету регламенттері; авиатехникаға техникалық қызмет көрсету сапасын техникалық бақылау жүйесі, әдістері мен құралдары;	Нормативтік құжаттарды талдау;	
7	1321-0-014 Бас технолог (өңдеу өнеркәсібі)	7	Жаңа техника мен технологияны енгізу, өндірістің техникалық-экономикалық тиімділігін арттыру, технологиялық құжаттаманы әзірлеу жоспарларын жасауға басшылық жасайды, оның цехтардың, учаскелердің және кәсіпорынның басқа да өндірістік бөлімшелерінің қамтамасыз етілуін бақылауды ұйымдастырады.	Жаңа техника мен технологияны енгізу жоспарларын жасауға, өндірістің техникалық-экономикалық тиімділігін арттыруға, технологиялық құжаттаманы әзірлеуге басшылықты жүзеге асырады, оның цехтардың, учаскелердің және кәсіпорынның басқа да өндірістік бөлімшелерінің қамтамасыз етілуін бақылауды ұйымдастырады;	- кәсіпорынның ұйымдық-технологиялық құрылымының профилі, мамандануы және ерекшеліктері; - өндірісті технологиялық дайындау бойынша нормативтік және әдістемелік материалдар; - сала мен кәсіпорынның техникалық даму перспективалары; - өндірістік қуаттар, техникалық сипаттамалар, жабдықтың құрылымдық ерекшеліктері мен	Дайын өнімді шығару процесін басқару, бұл маман персоналды басқарады, пайдалылықты талдайды, перспективалық жобаларды әзірлейді, белгіленген стандарттардың сақталуын қадағалайды; Өндірісті технологиялық даярлаудың перспективалық және ағымдағы жоспарларының орындалуын бақылауды, белгіленген технологиялық процестердің қатаң	Көшбасшылық Қарым-қатынас Жауапкершілік Эмпатия Икемділік

					жұмыс режимдері, оны пайдалану ережелері; - өндірісті технологиялық дайындауды жоспарлау тәртібі мен әдістері;	сақталуын қамтамасыз етеді;	
7	1329-1-045 - Цех бастығы (басқа да салаларда)	7	Сайтта болып жатқан барлық процестерді үйлестіру.	Шеберлер мен цех қызметтерінің жұмысын үйлестіру; Жөндеу-өндірістік қызмет туралы есепті жүргізу және белгіленген есептілікті жасау; Жөндеу және техникалық қызмет көрсету цехының өндірістік-шаруашылық қызметіне басшылықты жүзеге асыру; Жұмысшылар мен қызметшілердің біліктілігін арттыру жөніндегі жұмыс; Өндірісті техникалық дамытуды жоспарлауға және жабдықты жаңғыртуға қатысу;	Кәсіпорын өнімдерін өндірудің негізгі технологиялық процестері; - жөндеу жүйелері және жөндеу жұмыстарының технологиясы; - жабдыққа техникалық қызмет көрсету, жөндеу, монтаждау және сынау жөніндегі стандарттар, техникалық шарттар мен нұсқаулықтар; - кәсіпорын мен цехтың техникалық даму перспективалары;	Тиісті қызметтермен келісу бойынша жөндеу-өндірістік қызмет, жұмыс орындарын аттестаттау және ұтымды ету, Еңбекті нормалауды жақсарту, жалақы нысандары мен жүйелерін дұрыс қолдану және материалдық ынталандыру жөніндегі жұмыстарды есепке алуды және есептілікті жасауды ұйымдастыру; Жабдықтарды пайдалануды жақсартуға бағытталған шараларды іске асыру бойынша жабдықтарды уақтылы баптауды және жөндеуді қамтамасыз ететін кешенді регламенттелген қызмет көрсету жүйелерін енгізу жөніндегі жұмысқа басшылық жасау;	Көшбасшылық Қарым-қатынас Жауапкершілік Эмпатия Икемділік
6	2144-1-003 Инженер-конструктор (Бас	6	Жобалауды автоматтандыру	Әзірленіп жатқан конструкциялардың	Жобалау кезінде техникалық	Жобалау және құрастыру кезінде оны	Тыныштық пен шешімділік

	конструктордың орынбасары, II санатты инженер-конструктор, I санатты Инженер-конструктор)		құралдарын, бәсекеге қабілетті бұйымдарды әзірлеудің озық тәжірибесін пайдалана отырып, құрастырылатын бұйымдардың аса күрделі, күрделі және орташа күрделілігінің эскиздік, техникалық және жұмыс жобаларын әзірлейді.	техникалық тапсырмаларға, стандарттарға, еңбекті қорғау жөніндегі қағидаларға, өндірістің неғұрлым үнемді технологиясының талаптарына сәйкестігін, сондай-ақ оларда стандартталған және біріздендірілген бөлшектер мен құрастыру бірліктерін пайдалануды қамтамасыз етеді.	есептеулерді жүргізу әдістері, жобалау және жобалау кезінде еңбекті ұйымдастырудың негізгі талаптары; - сызбалар мен басқа да конструкторлық құжаттамаларды әзірлеу және ресімдеу жөніндегі стандарттар, әдістемелер мен нұсқаулықтар; - жобаланатын конструкциялардың жұмыс принциптері, монтаждау және техникалық пайдалану шарттары, оларды өндіру технологиясы; - жобалау жүйелері мен әдістері;	пайдалану мақсатында басқа ұйымдардан келіп түсетін конструкторлық құжаттаманы зерделеу және талдаумен айналысады; Кәсіпорын шығаратын өнімдердің, тораптардың, жүйелер мен бөлшектердің, жаңа және жаңғыртылған конструкциялардың тәжірибелік үлгілерін монтаждауға, баптауға, сынауға және пайдалануға беруге қатысады; Аса күрделі, күрделі және күрделілігі орташа бұйымдардың эскиздік, техникалық және жұмыс жобаларын әзірлейді.;	Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық
6	2144-4-018 Авиацияны арнайы қолдану жөніндегі инженер (Арнайы процестер жөніндегі Инженер, жинақтау жөніндегі Инженер, талдаушы Инженер)	6	Кәсіпорынның материалдық-техникалық қамтамасыз ету жоспарларының орындалуын, жеткізушілердің белгіленген жеткізу кестелерінің сақталуын, жабдықтың сапасы мен толықтығын	Кәсіпорынның күрделі құрылысы мен жөндеу-пайдалану қажеттіліктерін жабдықтармен және жинақтаушы бұйымдармен қамтамасыз ету бойынша жұмыстарды орындайды;	-материалдық-техникалық жабдықтау бойынша нормативтік және әдістемелік материалдар; - кәсіпорынның техникалық даму перспективалары; - жоғары тұрған органдардың өкімдері, қаулылары мен бұйрықтары;	Кәсіпорын бөлімшелерінің өтінімдерінде жабдықтар мен жинақтаушы бұйымдарға және олардың негізінде қажеттіліктерді анықтаудың дұрыстығын тексереді, сондай-ақ титулдық тізімдер мен жобалық құжаттамаға сәйкес	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық

			бақылауды жүзеге асырады;		- кәсіпорынды материалдық-техникалық қамтамасыз етуді ұйымдастыру; - конструктивтік ерекшеліктері жиынтықтаушы бұйымдар мен жабдықтардың техникалық сипаттамалары; - кәсіпорынға қажетті жиынтықтаушы бұйымдар мен жабдықтардың номенклатурасы; - қажеттіліктерді негіздеу және жиынтықтаушы бұйымдар мен жабдықтарға өтінімдер жасау тәртібі;	қажетті есептеулер мен негіздемелермен жиынтық өтінімдер жасайды; Құрылыс-монтаждау жұмыстарын аяқтаудың бекітілген мерзімдері негізінде жабдықтарды жеткізу кестесін әзірлейді;	
6	2151-1-005 Инженер-электромеханик	6	Электромеханикалық жүйелер мен тораптарды жобалаумен, жөндеумен және қызмет көрсетумен айналысады.	Жабдықты монтаждау, қосу және Баптау бойынша жұмыстарды орындайды, жоспарлы-алдын ала жөндеу жүргізеді, авариялық жағдайларды жедел жояды.	Қолданбалы механика, бағдарламалау және Алгоритмдеу негіздері; Электротехника мен электрониканың жұмыс принциптерін түсіну.	Электр және принципті схемаларды, Құрастыру сызбаларын әзірлеу; Жабдықты таңдау; Техникалық сипаттамалардың құнын есептеу; ТҚК және диагностика жүргізу жоспарлары мен кестелерін әзірлеу; Профилактикалық тексерулер жүргізу; Жабдықтың жарамдылығын қамтамасыз ету	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық

						Жөндеу жұмыстарына қатысу; Тозу мен амортизацияны бағалау; Жабдықты пайдалану және қауіпсіз жұмыс істеу жөніндегі нұсқаулықтарды жасау;	
6	2149-4-001 Метрология жөніндегі инженер (Аспаптық және метрологиялық қамтамасыз ету қызметінің инженері)	6	Дайын бұйымдар мен элементтердің олардың параметрлерінің берілген талаптарға сәйкестігін тексеру. Мұндай бақылау дайын өнімде де, әртүрлі аралық кезеңдерде де жүргізілуі мүмкін.	Өнімдерді стандарттарға сәйкестігін тексеру, өлшеу құрылғыларын диагностикалау және қызмет көрсету, тексеру кестесімен және есептермен жұмыс.	Өндірісті метрологиялық қамтамасыз ету жөніндегі қаулылар, өкімдер, бұйрықтар, Әдістемелік, нормативтік және басқа да басшылық материалдар; өндірісті метрологиялық қамтамасыз етуді ұйымдастыру; Өлшеу құралдарын метрологиялық аттестаттау, пайдалану, жөндеу, баптау, тексеру, Туралау және сақтау жөніндегі стандарттар және басқа да нормативтік құжаттар; Кәсіпорын шығаратын өнімге қойылатын техникалық талаптар, оны өндіру технологиясы; Өлшеу құралдарының техникалық сипаттамалары,	Кәсіпорын шығаратын өнімнің сапасын ұдайы арттыруға бағытталған оны әзірлеуді, өндіруді, сынауды және пайдалануды метрологиялық қамтамасыз ету жөніндегі жұмысты орындау; Өндірісті метрологиялық қамтамасыз ету жоспарларын және кәсіпорында метрологиялық қамтамасыз етуді, өлшеу құралдары мен әдістерін жетілдіру жөніндегі ұйымдастыру-техникалық іс-шаралар жоспарын дайындауға қатысу; Кәсіпорында әзірленетін және басқа кәсіпорындардан түсетін конструкторлық және	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық

					конструктивтік ерекшеліктері, Мақсаты мен жұмыс принциптері, оларды жөндеу технологиясы; Өлшеу әдістері;	технологиялық құжаттамаға метрологиялық сараптаманы, стандартталмаған өлшеу құралдарын метрологиялық аттестаттауды жүзеге асыру;	
6	2141-4-005 Бұзылмайтын бақылау жөніндегі инженер (3-деңгейді бақылаудың бұзбайтын әдістері бойынша маман)	6	Өз біліктілік деңгейіне сәйкес бақылаудың бұзбайтын әдістерімен инспекциялар мен тексерулерді орындау	- Бақылаудың бұзбайтын әдістерімен тапсырмаларды орындау; - СУБП және СУАБ міндеттерін орындау; - Құжаттаманы ресімдеу;	- Азаматтық авиация ұйымында қолданылатын ҰӘК әдісін (әдістерін) қамтитын кодтар, стандарттар және басқа құжаттар; - ҰМК бөлімшесіне рұқсат етілген жұмыс көлемі және оның персоналының сертификаттық шектеулері;	- Қазақстан Республикасында АА ұйымы қолданатын ҰМК әдісін (әдістерін) қамтитын кодтарды, стандарттарды және басқа құжаттарды пайдалану; - Азаматтық авиация ұйымында ҒМК әдісі (әдістері) бойынша кодтарды, стандарттарды және басқа да шарттық құжаттарды практикада қолдану; - Бақылау ҰМК жұмысын орындайтын бөлімшені АА ұйымында ҰМК жұмысын орындау үшін қажетті ресурстармен қамтамасыз ету;	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
5	2141-1-001 Өндіріс инженері (Инженер, Инженер-конструктор, III санатты инженер-	5	Жобалауды автоматтандыру құралдарын, бәсекеге қабілетті	Әзірленіп жатқан конструкциялардың техникалық тапсырмаларға,	Жобалау кезінде техникалық есептеулерді жүргізу әдістері, жобалау және	Жобалау және құрастыру кезінде оны пайдалану мақсатында басқа ұйымдардан	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас

	конструктор, инженер-оператор)		бұйымдарды әзірлеудің озық тәжірибесін пайдалана отырып, құрастырылатын бұйымдардың аса күрделі, күрделі және күрделілігі орташа эскиздік, техникалық және жұмыс жобаларын әзірлейді	стандарттарға, еңбекті қорғау жөніндегі қағидаларға, өндірістің неғұрлым үнемді технологиясының талаптарына сәйкестігін, сондай-ақ оларда стандартталған және біріздендірілген бөлшектер мен құрастыру бірліктерін пайдалануды қамтамасыз етеді.	жобалау кезінде еңбекті ұйымдастырудың негізгі талаптары; - сызбалар мен басқа да конструкторлық құжаттамаларды әзірлеу және ресімдеу жөніндегі стандарттар, әдістемелер мен нұсқаулықтар; - жобаланатын конструкциялардың жұмыс принциптері, монтаждау және техникалық пайдалану шарттары, оларды өндіру технологиясы; - жобалау жүйелері мен әдістері;	келіп түсетін конструкторлық құжаттаманы зерделеу және талдаумен айналысады; кәсіпорын шығаратын өнімдердің, тораптардың, жүйелер мен бөлшектердің, жаңа және жаңғыртылған конструкциялардың тәжірибелік үлгілерін монтаждауға, баптауға, сынауға және пайдалануға беруге қатысады; аса күрделі, күрделі және күрделілігі орташа бұйымдардың эскиздік, техникалық және жұмыс жобаларын әзірлейді.	Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
5	2141-1-005 Инженер-технолог (жалпы бейін) (Жаңа технологияларды енгізудегі Инженер-технолог, түрі бойынша Инженер-технолог)	5	оңтайлы технологияларды әзірлеу және енгізу, өндіріс процестерін бақылау және оңтайландыру, сондай-ақ өндіріс нормалары мен стандарттарын сақтау	өнім үлгілеріне зерттеулер жүргізеді, өнім сапасын бақылаудың жаңа әдістемелерін әзірлейді, патенттік зерттеулер жүргізеді, сондай-ақ қызметкерлерді өнеркәсіптік жабдықпен жұмыс істеуге үйретеді	кәсіпорын өнімдерін өндіру технологиясы; кәсіпорынның техникалық даму перспективалары; техника және технология объектілерінің техникалық деңгейін талдау әдістері; өнертабыс негіздері; технологиялық процесс жобаланатын бұйымдардың	прогрессивті технологияларды дамыту; инновацияларды енгізу және ілгерілету; заманауи материалдар мен жабдықтарды таңдау; өндірістік процесті бағалау, әлсіз жерлерді анықтау; технологиялық процестің авариялары мен тоқтауларының алдын алу;	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

					конструкциясы немесе өнімнің құрамы; шикізат, материалдар, отын, энергия шығыстарының стандарттары мен техникалық шарттары, нормативтері;		
5	2141-4-002 Сапа жөніндегі инженер (ЗМБжКБ аға маманы, ТББ инженері, түр бойынша аға инженер)	5	сапа менеджменті жүйесін әзірлеу, енгізу және қолдау, сондай-ақ сапа талаптары мен стандарттарына сәйкес процестерді бақылау, талдау және жақсарту.	Өнім үлгілеріне зерттеулер жүргізеді, өнім сапасын бақылаудың жаңа әдістемелерін әзірлейді, патенттік зерттеулер жүргізеді, сондай-ақ қызметкерлерді өнеркәсіптік жабдықпен жұмыс істеуге үйретеді	технологиялық процестер және өндіріс режимдері; шығарылатын өнімнің негізгі технологиялық және конструктивті деректері; салада және кәсіпорында қолданыстағы стандарттар мен техникалық шарттар; өндірістік ақаудың түрлері, оның алдын алу және жою әдістері;	прогрессивті технологияларды дамыту; инновацияларды енгізу және ілгерілету; заманауи материалдар мен жабдықтарды таңдау; өндірістік процесті бағалау, әлсіз жерлерді анықтау; технологиялық процестің авариялары мен тоқтауларының алдын алу;	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
5	2144-2-005 Жабдықтарды жинақтау жөніндегі инженер (Жинақтау жөніндегі Инженер)	5	Жабдықтар мен жинақтаушы бұйымдардың нормативтен тыс қорларын, белгіленбеген және пайдаланылмаған жабдықтарды анықтау жөніндегі жұмыстарды жүргізу оны іске асыру жөнінде ұсыныстар енгізеді. Кәсіпорынды материалдық-	өнім үлгілеріне зерттеулер жүргізеді, өнім сапасын бақылаудың жаңа әдістемелерін әзірлейді, патенттік зерттеулер жүргізеді, сондай-ақ қызметкерлерді өнеркәсіптік жабдықпен жұмыс істеуге үйретеді	кәсіпорынның техникалық даму перспективалары; кәсіпорынды материалдық-техникалық қамтамасыз етуді ұйымдастыру; кәсіпорынға қажетті жабдықтар мен жиынтықтаушы бұйымдардың номенклатурасы; жабдықтардың, жиынтықтаушы	прогрессивті технологияларды дамыту; инновацияларды енгізу және ілгерілету; заманауи материалдар мен жабдықтарды таңдау; өндірістік процесті бағалау, әлсіз жерлерді анықтау; технологиялық процестің авариялары мен тоқтауларының алдын алу;	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

			техникалық қамтамасыз ету жоспарының орындалуы туралы есепті ұсыну үшін қажетті деректерді дайындайды		бұйымдардың техникалық сипаттамалары, конструктивтік ерекшеліктері; - жабдықтар мен жинақтаушы бұйымдарға қажеттіліктерді негіздеу және өтінімдер жасау, жеткізушілермен шарттар жасасу тәртібі;		
5	2144-4-009 авиациялық инженер (АТ ұйымдастыру, пайдалану жөніндегі Инженер, диспетчерлеу жөніндегі Инженер, агрегаттарды жөндеуді игеру жөніндегі инженер-технолог, ПиЭО жөніндегі инженер-технолог, авионика жөніндегі инженер) 2141-9-011 ұшу аппараттарына және/немесе қозғалтқыштарға техникалық қызмет көрсетуді басқару жөніндегі Инженер	5	қозғалтқыштарды жобалайды және құрастырады, қолданыстағы агрегаттарды жаңғыртуға қатысады, жаңа және жетілдірілген қозғалтқыштарды сертификаттауды жүргізеді, ғылыми зерттеулермен және өндірістерді техникалық сүйемелдеумен айналысады	авиациялық жүйелер мен технологияларды әзірлеуге, жобалауға, сынауға және қызмет көрсетуге байланысты әртүрлі функцияларды орындайды	технологиялық процестер және өндіріс режимдері; шығарылатын өнімнің негізгі технологиялық және конструктивті деректері; салада және кәсіпорында қолданыстағы стандарттар мен техникалық шарттар; өндірістік ақаудың түрлері, оның алдын алу және жою әдістері;	прогрессивті технологияларды дамыту; инновацияларды енгізу және ілгерілету; заманауи материалдар мен жабдықтарды таңдау; өндірістік процесті бағалау, әлсіз жерлерді анықтау; технологиялық процестің авариялары мен тоқтауларының алдын алу;	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
5	2141-9-013 әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық жабдықтарына техникалық қызмет	5	авиациялық жабдықтардың қауіпсіздігі мен сенімділігін қамтамасыз етуде, сондай-ақ әуе	авиациялық жүйелер мен технологияларды әзірлеуге, жобалауға, сынауға және қызмет көрсетуге байланысты	технологиялық процестер және өндіріс режимдері; шығарылатын өнімнің негізгі технологиялық	прогрессивті технологияларды дамыту; инновацияларды енгізу және ілгерілету;	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу

	көрсетуді басқару жөніндегі Инженер		кемелерінің ұшуға жарамдылығының жоғары стандарттарын қолдауда	әртүрлі функцияларды орындайды	және конструктивті деректері; салада және кәсіпорында қолданыстағы стандарттар мен техникалық шарттар; өндірістік ақаудың түрлері, оның алдын алу және жою әдістері;	заманауи материалдар мен жабдықтарды таңдау; өндірістік процесті бағалау, әлсіз жерлерді анықтау; технологиялық процестің авариялары мен тоқтауларының алдын алу;	Өзін-өзі ынталандыру
5	2144-4-012 Авиациялық техниканы диагностикалау жөніндегі инженер	5	Қамтамасыз етеді, ұйымдастырады және өткізеді авиациялық техниканың техникалық жай-күйін диагностикалау..	Авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу жүргізу, ол диагностиканы және ақауларды жоюды, сондай-ақ тұрақты техникалық тексерулерді жүргізуді қамтиды.	Авиациялық техниканың техникалық жай-күйін диагностикалауға және болжауға қатысты Қазақстан Республикасының заңдары мен өзге де нормативтік құқықтық актілері; әуе көлігі қызметкерлерінің тәртіптік жауапкершілігі туралы ереже; пайдалану құжаттамасы; авиациялық техниканы техникалық пайдалану және жөндеу жөніндегі Нұсқаулық; авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді диагностикалау технологиясы мен әдістері; Зертханалық талдау әдістері мен құралдары;	авиациялық техниканың техникалық жай-күйін диагностикалауды қамтамасыз етеді; авиациялық техниканың ақаулары туралы ақпарат жинауды ұйымдастырады және бақылайды; авиациялық техниканың сенімділігі, бақыланатын параметрлердің өзгеру динамикасы, авиациялық техниканы бұзбайтын бақылау құралдарымен тексеру нәтижелері туралы ақпаратты талдайды және талдау нәтижелері бойынша оның техникалық жай-күйін айқындайды және болжайды; авиациялық техниканың істен	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

						шығуы мен ақауларының алдын алу бойынша іздестіруді жүргізеді және шаралар қабылдайды.	
5	2144-4-014 Авиациялық техниканың сенімділігі жөніндегі инженер	5	Ат сенімділігін арттыруды, ақауларды жою ұсынымдарын немесе технологиясын, авиациялық техниканың істен шығуын болдырмау, жою және оларды жою мерзімдерін қысқарту жөніндегі іс-шараларды әзірлейді және қамтамасыз етеді.	Осы техниканың ақаулары мен істен шығуларын талдау негізінде жасалған профилактикалық іс-шараларды әзірлеу және іске асыру жолымен авиациялық техниканың сенімділігін арттыру жөніндегі рәсімдерді орындайды; Жөнделген авиациялық техниканың жұмысындағы іркілістер туралы ақпарат жинауды ұйымдастырады, оның толықтығы мен дұрыстығын бақылайды;	Авиациялық техниканың сенімділігін арттыруға қатысты Қазақстан Республикасының заңдары мен өзге де нормативтік құқықтық актілері; жөндеу құжаттамасын ресімдеу тәртібі; әуе кемелерін жөндеу технологиясы; авиациялық техниканы диагностикалау әдістері мен құралдары; әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету регламенттерінің негізгі талаптары; жөнделетін авиациялық техника бойынша жөндеу, пайдалану және ақпараттық бюллетеньдер; авиациялық техниканың (авиадвигательдердің) істен шығу себептерін зерттеудің үлгілік бағдарламалары, агрегаттар мен тораптар);	Сенімділікті арттыруды қамтамасыз етеді осы техниканың ақаулары мен істен шығуларын талдау негізінде жасалған профилактикалық іс-шараларды әзірлеу және іске асыру арқылы авиациялық техника. Жөнделген авиациялық техниканың жұмысындағы іркілістер туралы ақпарат жинауды ұйымдастырады, оның толықтығы мен дұрыстығын бақылайды. Авиациялық оқиғалардың себептерін және авиациялық техника жұмысының істен шығуын зерттеуге қатысады. Бас тарту себептерін зерттеу бағдарламаларын жасайды.	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

5	2149-4-002 Стандарттау жөніндегі инженер	5	Компанияның сапа стандарттарын, процестері мен өнімдерін әзірлеу, енгізу және сақтау	өндірісте техникалық құжаттаманы жүргізу тәртібін қадағалайды, шығарылатын өнімнің стандарттарға, сертификаттарға, нормаларға сәйкестігіне бақылау жүргізеді	ҚР заңнамалық, өзге де нормативтік құқықтық актілері және стандарттау және сертификаттау жөніндегі әдістемелік материалдар, стандарттарды және стандарттау жөніндегі басқа да құжаттарды әзірлеу тәртібі	кәсіпорын бөлімшелерінің стандарттау жөніндегі жұмыстардың орындалуын бақылау, оларға стандарттар мен стандарттау және сертификаттау жөніндегі басқа құжаттарды әзірлеу және қолдану бойынша әдістемелік көмек көрсету	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
5	2375-0-002 Кадрларды даярлау (кәсіптік бейімдеу) жөніндегі инженер	5	оқыту және дамыту бағдарламаларын әзірлеу және енгізу, сондай-ақ оқу материалдары мен тренингтерге қажеттіліктерді бағалау және талдау	өндірісте кадрларды даярлау мен біліктілігін арттырудың барлық түрлері мен нысандары бойынша оқу-әдістемелік жұмысқа басшылықты жүзеге асырады	ҚР заңнамалық, өзге де нормативтік құқықтық актілері және өндірісте кадрларды даярлау және олардың біліктілігін арттыру мәселелері бойынша әдістемелік материалдар, ұйымның құрылымы мен Штаттары, бейіні, мамандануы және оны дамыту перспективалары, ұйымның кадрлық саясаты мен стратегиясы, ұйым өнімін өндірудің негізгі технологиялық процестері, Кәсіптік оқытудың нысандары, түрлері мен әдістері	жұмысшыларды кәсіптік оқытуды және басшы қызметкерлер мен мамандардың біліктілігін арттыруды ұйымдастырады; өндірісте кәсіптік оқыту мен кадрлардың біліктілігін арттырудың нысандары мен әдістерін ұдайы жетілдіреді, осы саладағы озық тәжірибені жинақтайды және таратады	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
5	3112-4-001 Сапаны бақылау қызметі	5	тауарлардың сапасын арттыру, сондай-ақ өндіріс	компанияның бизнес-процестерін талдайды, шығарылатын өнімнің	өнім сапасын басқару жөніндегі заңнамалық және нормативтік	өнім сапасына әсер ететін факторларды табады; Өнімді	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік

	жөніндегі техник (ТББ аға шебері)		процестерін оңтайландыру; компанияда сапаны бақылаудың ағымдағы жүйелеріне аудит жүргізеді, әлсіз жақтарын табады және жұмыстың жаңа стандарттарын енгізеді	сапасын бақылау бойынша ішкі техникалық регламенттер мен құжаттарды жасайды, қолданыстағы стандарттарға сәйкес өнімді сертификаттауды қамтамасыз етеді	құқықтық актілер, әдістемелік материалдар; өнім сапасын мемлекеттік қадағалау, ведомствоаралық және ведомствоаралық бақылау жүйесі; техникалық бақылау жүйелері, әдістері мен құралдары;	бақылау сынақтарына қатысады; еңбек өнімділігін арттыру бойынша іс-қимыл жоспарын әзірлейді; шығарылатын тауарлардың сапасын тексереді және техникалық бақылау жасайды; шығарылатын өнімнің сапасына байланысты бизнес-процестерді жетілдіреді	Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
5	3112-1 Техник-технолог (жалпы бейін) (құжаттама технигі)	5	өндірістің әртүрлі салаларында технологиялық процестерді әзірлеумен, енгізумен және бақылаумен айналысады	материалдардың, жабдықтар мен ресурстардың оңтайлы пайдаланылуын, сондай-ақ өнімнің сапасы мен қауіпсіздігі стандарттарының сақталуын қамтамасыз етеді	жабдықтың жұмыс принципі, қауіпсіздік ережелері және осы сала ұстанатын негізгі стандарттар. Сондай-ақ, маманға ұйымдастырушылық дағдылар қажет, өйткені мамандық бағыныштылармен жұмыс істеуді қарастырады	кәсіпорында өндірістік процестерді енгізу және құру, өнімнің сапасын бақылау, жаңа өнімдерді шығару кезінде шикізатты, технологиялар мен жабдықтарды таңдау, техникалық құжаттаманы рәсімдеу	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
5	3112-4 Сапаны бақылау жөніндегі техниктер (ТББ Шебері)	5	Өнімнің сапасын техникалық бақылау және сапасын басқару	Өнімнің, материалдардың, жинақтаушы бұйымдардың сапасын бақылау	өндіріс процесінде кемшіліктер мен ақауларды анықтау, сондай-ақ барлық техникалық шарттар мен стандарттардың сақталуын тексеру	сапаны бақылау мен сынақтардың нәтижелерін талдау және қорытындылау, өнімнің, процестердің, қызметтердің, басқару және аккредиттеу жүйелерінің сәйкестігін растау жөніндегі жұмыстардың тәртібін	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

						белгілеу және оларға қатысу	
5	1329-1-008 зертхана меңгерушісі (басқа да салаларда) (Химия зертханасының басшысы, Дефектоскопия қызметінің басшысы)	5	өндірістік ақауларды іздеу, ақауларды анықтау, мысалы, жарықтар, коррозиялық зақымданулар, судың ағуы және басқалар	өндірістегі ақауларды, механикалық зақымдарды және ақауларды анықтаумен айналысады	бұзбайтын бақылау нәтижелері бойынша бұйымның сапасын бағалау, бақылау түрлерінің (әдістерінің) жіктелуі және қолдану саласы; - бақылау объектісін дайындау, пайдалану және жөндеу технологияларының конструктивтік ерекшеліктері, элементтері, анықтауға жататын ақаулардың түрлері, олардың әлеуетті қауіптілігі және қолданыстағы жүктемелерді ескере отырып, ықтимал білім беру аймақтары; - бұзбайтын бақылау әдісінің физикалық негіздері; - құрылыс қағидаты қолданылатын Шығыс дефектоскопиялық материалдардың сапасын іріктеу және тексеру қағидаларын қоса алғанда, осы бақылау әдісіне арналған аппаратураның функционалдық схемасы;	аппаратураның жұмыс қабілеттілігін тексеру және оны берілген параметрлерге бейімдеу; - белгілі бір түрдегі объектілердің (өнімдердің) осы әдісімен бақылау операцияларын орындау және оның нәтижелерін түсіндіру; - бақыланатын объектінің сапасын бағалау және сапасы туралы қорытынды беру; - тиісті қорытынды бере отырып, бақылау нәтижелерін ресімдеу; - нақты бұйымдарды бақылаудың технологиялық карталарын жасау (әзірлеу) қолданыстағы нормативтік құжаттармен;	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

5	3124-4-005 Сызушы-конструктор (Техник-конструкторы)	5	машиналар мен жабдықтарды дайындау, монтаждау және баптау үшін инженерлер мен конструкторлар әзірлейтін эскиздер мен ерекшеліктер бойынша жұмыс сызбаларын дайындайды және тексереді	инженерлік және конструкторлық шешімдерге сәйкес сызбаларды, эскиздерді, жоспарларды және басқа да дәл техникалық кескіндерді орындайды	жобалау негіздері; сызу-конструкторлық жұмыстарды орындау әдістері мен құралдары; конструкторлық құжаттардың номенклатурасы; Техникалық сызу негіздері, сызу кезінде қолданылатын құралдар мен құрылғылар;	техникалық ұғымдарды талдау және түсіну қабілетіне ие болу; дәлдік пен егжей-тегжейге назар аудару: дәл және егжей-тегжейлі сызбалар жасау ұсақ-түйектерге назар аударуды және жоғары дәлдікке ұмтылуды қажет етеді	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
5	1325-1-020 Учаске мастері (көлікте) (Өндіріс шебері)	5	өндірістік жоспардың орындалуын және өндірістегі жұмыстардың қауіпсіздігін, сондай-ақ шығарылатын өнімнің технологиясы мен сапасын сақтауды қамтамасыз ету	Жұмысшылардың өндіріс нормаларын орындауын, өндірістік алаңдарды, жабдықтарды, кеңсе жабдықтарын (жабдықтар мен құралдарды) дұрыс пайдалануды, учаскенің біркелкі (ритақты) жұмысын қамтамасыз етеді	учаскенің өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты заңнамалық және нормативтік құқықтық актілер, нормативтік және әдістемелік материалдар; учаске шығаратын өнімге қойылатын техникалық сипаттамалар мен талаптар, оны өндіру технологиясы; учаскені жабдықтау және оны техникалық пайдалану ережелері; еңбек заңнамасы және жұмыстарды және жұмысшыларды тарифтеу тәртібі, жұмыстарға нормалар мен бағалар, оларды қайта қарау тәртібі;	жабдықтарды орналастыру, техникалық жарақтандыру және жұмыс орындарын ұйымдастыру жоспарларын жасау, өндірістік қуаттарды және технологиялық қондырғы жабдықтарының жүктемесін есептеу; зертханалық сынақтар жүргізу;	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

					еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы, өндірістік санитария және өрттен қорғау қағидалары мен нормалары		
5	2622-1-002 - Кітапханашы (Техникалық кітапхана меңгерушісі, техникалық кітапханашы)	5	ӘК ұшуға жарамдылығын басқару жөніндегі ұйым (өзі) және ӘК ТҚК бойынша ұйым қызметінің ажырамас бөлігі ретінде техникалық құжаттамамен әкімшілендіру	ӘК ТҚК бойынша ұйымның және /немесе ӘК ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі ұйымның талап етілетін техникалық құжаттамасына жазылу; ӘК ТҚК және / немесе өзі бойынша ұйымның техникалық құжаттамасын бақылау, жаңарту, жою; Техникалық құжаттаманың көшірмелерін ұстаушылармен оны жеткізу, жаңарту және алуды растау мәселелерінде өзара іс-қимыл жасау; Техникалық құжаттаманы әкімшілендіру;	Жазылуға жататын құжаттаманың тізбесі; Техникалық құжаттама орналастырылуы тиіс орындар; Кітапхана және мұрағат дела саласындағы дамуды айқындайтын Қазақстан Республикасының заңдары мен өзге де нормативтік құқықтық актілері; Кітапхана Основы, библиография негіздері; Негізгі кітапханалық технологиялық процестер;	Техникалық құжаттамаға жазылуды, қабылдауды және қабылдауды бастау және жаңарту; Алынған техникалық құжаттаманы ұйым үшін қолайлы жүйеде тіркеу; Құжаттаманы дұрыс тіркеу;	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
5	3115-1-016 Техник-механик (Техник, Техник-конструктор, ЖА жөндеу жөніндегі техник механик, Электромеханик)	5	авиациялық жабдықтар мен әуе кемелерін жөндеу және тексеру	ұшақтар мен тікұшақтарды ұшуға жарамдылық күйінде ұстау, ұсақ ағымдағы жөндеу жүргізу арқылы ақауларды анықтау және жою	оларға бекітілген техникадағы мерзімдік жұмыстардың конструкциясын, пайдалану қағидаларын және көлемін; техниканы пайдалануға қатысты бөлігінде	өз функционалдық міндеттері көлемінде оларға бекітілген техникада жұмыстың және дайындықтың барлық түрлерін сапалы және уақтылы орындауға; жүйелерді	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

					басшылық құжаттардың талаптарын және техникалық құжаттаманы жүргізу қағидаларын; ұшақтарда қолданылатын отындардың, майлардың, арнайы сұйықтықтар мен газдардың сорттарын; техникаға қызмет көрсету құралдарын қолдану қағидаларын	арнайы сұйықтықтармен, газдармен, майлармен, отынмен дұрыс толтыруға (зарядтауға); техниканың ақауларын анықтауға және жоюға	
4	7232-9-003 Авиациялық техниканың дефектілерін анықтаушы (АжРЭО бойынша 7-8 разрядты дефект анықтаушы, В ж Д бойынша 7-8 разрядты дефект анықтаушы)	4	қолданылатын бақылау-өлшеу құралдарын, аспаптар мен аппаратураларды тексеру және баптау, орташа үлгідегі ұшу аппараттарының бөлшектерін, агрегаттары мен қару-жарақ жүйелерін дефектациялау тәсілдерін таңдау	қарапайым ақаулы бұйымдарды жөндеу тәсілін анықтау және авиациялық техниканың бөлшектері мен тораптарын жөндеуге техникалық құжаттаманы толтыру.	жөнделетін ұшу аппараттарын, қозғалтқыштарды және олардың жабдықтарын пайдалану қағидалары; орта үлгідегі ұшу аппараттарының сертификатталған бұйымдарына қойылатын талаптар;	жеңіл үлгідегі ұшу аппараттарының техникалық жай-күйін дефектациялау және жөндеу түрін анықтау; орташа үлгідегі ұшу аппараттары бұйымдарының істен шығу карточкаларын және ақауларын толтыру; қозғалтқыш формулярларын тексеру;	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	8214-5 Дефектоскопистер (2-деңгейді бақылаудың бұзбайтын әдістері бойынша маман)	4	өз біліктілік деңгейіне сәйкес бақылаудың бұзбайтын әдістерімен инспекциялар мен тексерулерді орындау	объектілерді, сондай-ақ олардың бөліктерін (тораптарын) әртүрлі ақауларды анықтау тұрғысынан диагностикалау	ҰМК талап етілетін әдісі бойынша жұмыстарды орындауға арналған өлшеу құрылғыларының, айлабұйымдар мен құралдардың құрамы	Жабдықтардың стандартты жиынтығын қолданыңыз, оларды қабылдау немесе қабылдамау үшін нақты өнімдерді түсіндіріңіз және бағалаңыз, жүргізілген	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

						тексерулердің нәтижелерін құжаттаңыз Қажетті NMK әдісі бойынша жұмыстарды орындау үшін өлшеу құрылғыларын, құрылғыларды және құралдарды тәжірибеде қолданыңыз Инспекция / тест нәтижелерін құжаттау	
4	8219-9-026 Жинаушы-тойтарушы (ұшу аппараттары) (7-8 разряд жинаушы-тойтарушы)	4	ғарыш аппараттарын және тиісті жабдықтарды қоса алғанда, ұшу аппараттарын өндіруге қатысады	ғарыш аппараттарын қоса алғанда, ұшу аппараттарын және тиісті жабдықтарды өндіруге қатысады және ұшу аппараттарының тораптарының, агрегаттары мен күштік конструкцияларының сапасы мен сенімділігін қамтамасыз етуге жауап береді	геометриялық бөліктер мен агрегаттарды құрастыру және тойтару жөніндегі нұсқаулықтар; ұшу аппараттарындағы тойтарылған конструкциялардың мақсаты мен жұмыс жағдайлары; жөндеу операцияларын орындау кезектілігін айқындау қағидалары	күрделі конструкциялы тораптар мен агрегаттарды ұялы, көбікті және басқа да толтырғыштармен құрастыру және тойтару; ұшу аппаратының нивелирлеу деректеріне әсер ететін түйіспе тораптарды дайындау және ауыстыру;	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	7232-9-026 Ұшу аппараттарын жөндеуші слесарь 7-8 разряд)	4	қозғалтқышты ағымдағы қызмет көрсетумен, орташа немесе күрделі жөндеумен байланысты жұмыстардың барлық кешенін орындайды	Технологиялық карталарға және жөндеу хаттамаларына сәйкес жұмыстарды орындайды	күрделі конструкциялы ұшу аппараттарының бөлшектері мен тораптарының конструкциясы мен жұмыс принципі және оларды жөндеу технологиясы; жөнделетін ұшу аппараттарының бөлшектері мен тораптарын жөндеуге арналған техникалық	күрделі конструкциялы ұшу аппараттарының бөлшектері мен тораптарын жөндеу технологиясына сәйкес жөндеу	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

					шарттар;		
4	7232-9-034 Электр жабдықтарын сынау және жөндеу жөніндегі электромеханик (ұшу аппараттары) (7-8 разряд)	4	электр жүйелері мен агрегаттарына техникалық қызмет көрсету, диагностикалау және жөндеу жұмыстарының барлық кешенін орындайды	электр агрегаттарын жөндеу, құрастыру, баптау, сынау және ақауларды жою, оларды ұшу аппаратында кернеумен тексеру бойынша жұмыстарды орындайды	жөнделетін электр жабдығының құрылымы, мақсаты, жұмыс істеу принципі; жөнделетін электр агрегаттарын бөлшектеу, жөндеу, құрастыру, реттеу және сынау технологиясы;	Күрделілігі орташа электр агрегаттарын жөндеу, құрастыру, реттеу, сынау және ақауы	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	7412-4-022 Ұшу аппараттарының электр жабдықтарын монтаждаушы (7-8 разряд)	4	Навигациялық құрылғыларды, байланыс жүйелерін, электр қуатын және басқа да маңызды компоненттерді қоса алғанда, электр жүйелерін орнату мен конфигурациялауды қосыңыз.	бейінді кәсіпорындарда, авиациялық зауыттарда және авиациядағы пайдалану компанияларында электр жабдықтарын баптаумен, монтаждаумен және жөндеумен айналысады;	электр тізбектерін тексеру үшін имитаторлардың құрылғысы, мақсаты, жұмыс принципі және қолдану ережелері, электр жабдықтарының айырмашылығы; электр жабдықтарындағы ақаулардың пайда болу себептері, оларды анықтау ережелері және жою әдістемесі;	ұшу аппараттарының күрделі электр жабдықтарының күрделі монтаждау және қағидаттық схемалары мен сызбалары бойынша монтаждау; қозғалмалы механизмдер арасындағы күрделі трасса бойынша электр тораптарын, электр сымдары мен шлангтарды төсеу;	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	7232-1-001 Әуеқозғалтқыштарды жөндеуші слесарь (жөндеуші слесары АТ 5-6-7 разряд)	4	қозғалтқышты ағымдағы қызмет көрсетумен, орташа немесе күрделі жөндеумен байланысты жұмыстардың барлық кешенін орындайды	авиациялық қозғалтқыштардың профилактикалық жұмыстарын, жаңғырту және жөндеу жұмыстарын жүргізеді	жөнделетін авиакомпаниялардың құрылымы мен жұмыс принципі, олардың бөлшектері мен тораптарының температуралық және динамикалық жүктемелері; авиациялық материалдардың құрамы, құрылымы,	Күрделі конструкциялы авиа қозғалтқыштардың бөлшектері мен тораптарын жөндеу; 6-7 квалитет бойынша күрделі слесарлық жұмыстарды орындау;	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

					физикалық, механикалық және технологиялық қасиеттері;		
4	7232-9-024 Агрегаттарды жөндеуші слесарь (ұшу аппараттары) (5-6 разряд)	4	авиациялық техникаға ағымдағы, орташа және күрделі жөндеу жүргізу кезінде технологиялық операциялар кешенін орындайды	тікұшақтар мен басқа да ұшу аппараттарының жекелеген жүйелерінде, энергетикалық жабдықтарда, станоктарда, өнеркәсіптік қондырғыларда, авиациялық қозғалтқыштар мен жетектерде, әртүрлі мақсаттағы басқа да күрделі жүйелерде регламенттік жөндеу және профилактикалық жұмыстарды орындайды	күрделі конструкциялы ұшу аппараттарының бөлшектері мен тораптарының конструкциясы мен жұмыс принципі және оларды жөндеу технологиясы; дәнекерлеу жіктерінің ақауларын анықтау тәсілдері; бөлшектердің тозуы жөніндегі негізгі мәліметтер және тозуды азайту тәсілдері;	Күрделі Көтеру-тасымалдау механизмдерін қолдана отырып, жөндеу технологиясына сәйкес күрделі конструкциялы ұшу аппараттарының бөлшектері мен тораптарын жөндеу;	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	7232-9-029 Авиациялық аспаптарды жөндеуші слесарь – механик (РЭО жөндеуші слесарь-механик 7-8 разряд)	4	механикалық жабдықты орнатумен, жөндеумен және жөндеумен айналысады	авиациялық жабдықтар мен жүйелерді диагностикалауды, қызмет көрсетуді, жөндеуді және баптауды жүзеге асырады	авиациялық аспаптардың, оттегі аппаратурасының мақсаты, конструкциясы, жұмыс істеу принципі, техникалық деректері және пайдалану қағидалары	Күрделі авиациялық аспаптарды, авиациялық техниканың тетіктері мен құрылғыларын жөндеу, құрастыру, реттеу және сынау; оттегі аппаратурасының құрылғыларын жөндеу және жөндеу;	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	7212-2-005 Электр газбен пісіруші (5-6 разряд)	4	металдан жасалған түрлі бұйымдарды (металл конструкцияларының тораптарын, құбырларды, машиналар мен	ол жоғары көміртекті, легирленген, арнайы және коррозияға төзімді болаттардан, шойыннан, түсті металдардан және қорытпалардан жасалған	әртүрлі дәнекерлеу машиналарының, автоматтардың, жартылай автоматтардың және қоректендіру көздерінің электр	дәнекерлеу машиналарының әртүрлі типтерінің Электр схемалары мен конструкциялары; дәнекерленетін металдардың	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

			механизмдердің бөлшектерін және т.б.) дәнекерлеуді жүзеге асырады.	күрделі элементтермен айналысады	схемалары мен конструкциялары, дәнекерленетін металдардың технологиялық қасиеттері,	технологиялық қасиеттері,	
4	7214-1-037 Токарь (5 -6 разряд)	4	бұйымдарды токарлық станокта өңдеуді орындайды; сызбалар мен технологиялық карта бойынша бөлшекті өңдеу реттілігін анықтайды және өлшеу құралдарының көмегімен оның сызбаларға сәйкестігін тексереді.	ол әртүрлі материалдарды, соның ішінде жіптерді кесу, калибрлеу және бұрғылауды өңдейді және ысырап етеді	әр түрлі конструкциядағы токарлық станоктардың, әмбебап және арнайы құрылғылардың дәлдігін тексерудің конструктивтік ерекшеліктері мен ережелері, плазмалық жылыту қондырғысының техникалық сипаттамалары мен пайдалану ерекшеліктері.	6-7 квалитеттер бойынша өтулердің көп саны бар күрделі бөлшектер мен құралдарды токарлық өңдеу және жетілдіру	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	7222-0-011 Слесарь-құрал-сайманшы (Техник- құрал-сайманшы)	4	мамандандырылған техниканы қолдана отырып, құралдар мен құрылғыларды өндіруге маманданған, сонымен қатар жұмыстың жоғары сапасын қамтамасыз етуге жауапты.	өндірістік процестерде қолданылатын әртүрлі құралдарды, құрылғыларды және штамптарды жасау	күрделі арнайы және әмбебап құрал-саймандар мен құрылғылардың конструктивтік ерекшеліктері; күрделі құралды, бөлшектер мен тораптарды дайындау кезінде қажетті есептеулер мен геометриялық құрылыстардың барлық түрлері; дәл бақылау құралы мен қолданылатын материалдарды	6-7 квалитет бойынша өңдеуді талап ететін, өзара байланысты өлшемдердің үлкен саны бар ірі күрделі және дәл аспаптар мен құрылғыларды, шаблондарды дайындау, реттеу, жөндеу; 5 квалитет және Ra 0,16-0,02 кедір-бұдыр параметрі бойынша фигуралық контурлары бар бөлшектерді жетілдіру, сұрту және дайындау	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

					термиялық өңдеу тәсілдері;		
4	8211-1-004 Қозғалтқыштар мен агрегаттарды құрастырушы-слесарь (6-7 разрядты қозғалтқыштарды құрастырушы)	4	қозғалтқыштардың күрделі тораптары мен агрегаттарын құрастыру және реттеу; орташа қуатты қозғалтқыштарды толық құрастыру және реттеу, техникалық бақылаушыға тапсыру, қозғалтқышты сынауға беру үшін техникалық құжаттаманы ресімдеу	қозғалтқыш тораптарын құрастыруды және реттеуді орындайды, бөлшектерді қажетті сәйкестендіруді және сәйкестендіруді жүргізеді.	поршенді және газ турбиналы қозғалтқыштардың жекелеген тораптары мен агрегаттарының жұмыс ерекшеліктері; Қозғалтқыштар мен олардың агрегаттарын Құрастырудың технологиялық реттілігі; қозғалтқыштарды пайдалану және сақтау қағидалары; рұқсаттар, қону жүйесі.	6 - 7 квалитет бойынша дәл сәйкестендіруді және қонуды талап ететін қозғалтқыш пен агрегаттардың күрделі тораптарын құрастыру және реттеу және оларды дәл қатайтумен бекіту; түпкілікті құрастыру кезінде бұйымға агрегаттарды орнату; қозғалтқыштардың күрделі тораптары мен агрегаттарын құрастыру және реттеу	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	8211-4-004 Ұшу аппараттарын құрастырушы слесарь (7-8 разрядты ұшу аппараттарын жинаушы)	4	Ұшу аппараттарын, олардың тораптарын, агрегаттары мен жүйелерін құрастыру сапасы мен сенімділігін қамтамасыз ету	Құрылымдық элементтерді құрастыру: фюзеляж, қанаттар, тұрақтандырғыштар сияқты ұшу аппаратының құрылымдық элементтерін құрастыру және монтаждау.	ұшу аппараттарының күрделі жүйелерінің конструкциясы; барлық механизмдері мен аспаптары бар ұшақты, тікұшақты, қозғалтқышты басқару жүйелерін реттеудің техникалық шарттары және Тапсырыс берушіге тапсыру қағидалары.	Аса жеңіл ұшу аппараттарын түпкілікті құрастыру, реттеу және жетілдіру, жеңіл ұшу аппараттарын агрегаттық және тораптық құрастыру;	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	7232-9-031 Авиациялық аспаптарды құрастырушы слесарь (5-6 разрядты аспаптық жабдықтың Слесарь-монтажшысы (ұшу	4	әуе кемелерінде әртүрлі авиациялық аспаптарды, компоненттер мен жүйелерді құрастыру және орнату; дұрыс	бұйымдарды құрастырады, өлшеу құрылғыларын орнатады, сымдарды дәнекерлейді, дайындалған аспаптарды жөндейді және сынайды	жиналатын аспаптардың, механизмдердің, құрылғылардың, аппаратуралардың конструкциясы;	лазерлік гироскопиялық құрылғыларды, борттық есептегіштердің сезімтал дәл аспаптық блоктарын,	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

	аппараттары, Радиомеханик)		жұмыс істеуі және ұшу қауіпсіздігі үшін қажетті аспаптарды құрастыру, монтаждау және баптау.		оларды құрастыру мен реттеудің техникалық шарттары, Тексеру стендтерінің, қондырғылардың, айлабұйымдардың конструкциясы және оларды жөндеу мен баптау тәсілдері; авиациялық аспаптардың жұмыс істеу шарттары және олардың басқа жүйелермен өзара іс - қимылы; авиациялық аспаптар мен агрегаттарды электрлік, механикалық және Кешенді реттеу әдістері мен тәсілдері; қосалқы жабдықты жөндеу және баптау тәсілдері; аспаптық жүйелердің ақауларын жою әдістері, түбегейлі әртүрлі конструкциялардағы авиациялық аспаптарды құрастыру ерекшеліктері; механика, электротехника, электроника, гироскопия, оптика негіздері	автоматтарды баптаумен және жетілдірумен коммутациялық аппаратураны құрастыру, жөндеу және баптау; тиісті техникалық шарттар бойынша сипаттамаларын жетілдіре отырып, оттегі және өртке қарсы аспаптар мен аппаратураларды құрастыру және реттеу; дәлме-дәл құрылғылардың бөлшектерін слесарлық жетілдіру	
4	7232-9-031 Авиациялық аспаптарды	4	авиациялық және ғарыштық ұшу	бұйымдарды құрастырады, өлшеу	күрделі емес электр монтаждау, құрастыру	құрастыруға кіретін бөлшектерді жетілдіру	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу

	құрастырушы слесарь (3-4 разрядты аспаптық жабдықтың Слесарь-монтажшысы (ұшу аппараттары, Радиомеханик)		аппараттары мен оларға арналған жабдықтарды өндіру кезінде жөндеушілер мен механиктердің жұмысы үшін кәсіби білім мен дағдыларды қалыптастыру	құрылғыларын орнатады, сымдарды дәнекерлейді, дайындалған аспаптарды жөндейді және сынайды	және слесарлық-құрастыру жұмыстарын орындау технологиясы; жиналатын бірліктерге қойылатын негізгі технологиялық талаптар; қара және түсті металдар мен қорытпалардың, Пластмассалардың, плексигластың, оқшаулағыш материалдардың, орау сымдарының, контрацепцияға арналған бояулардың механикалық және электрлік қасиеттері туралы негізгі мәліметтер; жиналатын аспаптардың, механизмдер мен құрылғылардың құрылысы мен жұмыс принципі	және сәйкестендіру кезінде механикалық және слесарлық-құрастыру операцияларын орындау; трансформаторларды құрастыру; орташа күрделі электр тізбектерін дәнекерлеу; орындалған слесарлық-құрастыру жұмыстарын Бақылау-өлшеу аспаптарымен және аспаптармен тексеру;	Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	7232-9-024 агрегаттарды жөндеу жөніндегі Слесарь (ұшу аппараттары) (3-4 разряд)	4	әртүрлі механикалық тораптарға, машиналарға, механизмдер мен агрегаттарға қызмет көрсету және қалпына келтіру	тіқұшақтар мен басқа да ұшу аппараттарының жекелеген жүйелерінде, энергетикалық жабдықтарда, станоктарда, өнеркәсіптік қондырғыларда, авиациялық қозғалтқыштар мен жетектерде, әртүрлі мақсаттағы басқа да	жөнделетін агрегаттардың құрылымы мен жұмыс принципі; қарапайым агрегаттарды құрастыру және бөлшектеу технологиясы; қолданылатын бақылау-өлшеу	күрделі емес агрегаттарды жөндеу; 8-11 квалитеттер бойынша агрегаттардың бөлшектерін жөндеу кезінде слесарлық жұмыстарды орындау; агрегаттардың қарапайым бөлшектерін сүрту	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

				күрделі жүйелерде регламенттік жөндеу және профилактикалық жұмыстарды орындайды	құралын пайдалану ережесі; агрегат бөлшектерін таңбалау және таңбалау тәртібі; коррозиядан қорғау әдістері;	және сүрту арқылы орнына келтіру	
4	232-9-003 авиациялық техниканың ақауы (АжРЭО бойынша 3-4 разрядты ақауы бар адам, В және Д бойынша 3-4 разрядты дефект анықтаушы)	4	орташа үлгідегі ұшу аппараттарының бөлшектерінде, тораптарында, агрегаттарында, аспаптарында, жабдықтарында және қару-жарақ жүйелерінде ақаулардың пайда болу себептерін анықтау, оларды қалпына келтіру тәсілдерін таңдау	Қолданылатын бақылау-өлшеу құралдарын, аспаптар мен аппаратураларды тексеру және баптау. Орташа үлгідегі ұшу аппараттарының бөлшектерін, агрегаттарын және қару-жарақ жүйелерін дефектациялау тәсілдерін таңдау. Электронды өлшеуіш машиналарды қолдана отырып, өз тербелістерінің өлшемдері, серпімділігі, салмағы және жиілігі бойынша ауыстырылатын бөлшектерді таңдау.	қозғалтқыштарды, радиожабдықтарды, ұшу аппараттарын, арнайы жабдықтар мен авиациялық аспаптарды жөндеу кезінде қолданылатын нормаларға техникалық шарттар; бұрандалы қосылыстардың түрлері және қарапайым бекіту бөлшектері туралы негізгі мәліметтер; қарапайым бекіткіштерді таңбалау және таңбалау жөніндегі нұсқаулықтар	бекіту бөлшектерінің ақауы (қалыпты); қарапайым бекіткіштердің техникалық жай - күйін, лак-бояу жабыны мен электр және радиоэлементтердің лак жабынының жай-күйін көзбен шолып анықтау; біліктілігі анағұрлым жоғары дефекторшының басшылығымен қарапайым тораптар мен бекіткіштердің дефектациясы	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	7212-2-005 электр газбен дәнекерлеуші (3-4 разряд)	4	орташа және күрделі бөлшектерді автоматты және жартылай автоматты дәнекерлеуді орындау	күрделі дәнекерленген металл конструкцияларының сызбаларын оқумен айналысады, күрделі және жауапты конструкцияларды дәнекерлеуді, балқытуды, кесуді орындайды	қызмет көрсетілетін Электрмен дәнекерлеу және плазмалық кескіш машиналардың, газбен дәнекерлеу аппаратурасының, автоматтардың, жартылай автоматтардың және плазмотронның	Бөлшектерде, тораптарда және орташа күрделіліктегі құймаларда раковиналар мен жарықтарды балқыту. Берілген режимді сақтай отырып, Бөлшектерді дәнекерлеу кезінде	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

					құрылғысы дәнекерлеу тігісіне және ауамен жоспарлаудан кейінгі беттерге қойылатын талаптар болат маркаларына байланысты электродтардың маркаларын іріктеу тәсілдері электродтардың майлау қасиеттері мен мәні дәнекерлеу тігісінің құрылымы оларды сынау тәсілдері және бақылау түрлері	алдын ала және ілеспе қыздыру. Бөлшектердің, түйіндердің және конструкциялардың әр түрлі күрделілігінің сызбаларын оқу -	
4	7214-1-037 Токарь (3-4 разряд)	4	үшбұрышты, тікбұрышты, жартылай шеңберлі, ара тісті және трапеция тәрізді сыртқы және ішкі екі бұрышты жіптерді орындау; Екі жазықтықта дәл салыстыруды қамтамасыз ете отырып, бөлікті әртүрлі құрылғыларға және төртбұрышқа орнату	станокта ағаш, металл, пластмасса және басқа материалдарды өңдеумен айналысады. Мұндай маманның тікелей кәсіби міндеттеріне аталған материалдарды өңдеу және бұрғылау жатады: жіппен кесу, калибрлеу және бұрғылау.	әмбебап токарлық станоктардың құрылғысы, баптау және дәлдігін тексеру ережесі; біліктілігі анағұрлым жоғары токармен бірлесіп қызмет көрсетілетін ірі габаритті станоктарды басқару ережесі; әмбебап және арнайы құрылғылардың құрылғысы мен қолдану ережесі; плазмотронның құрылғысы мен қолдану шарттары; өңделетін материалдардың қасиеттері	Токарлық жұмыстарды біліктілігі анағұрлым жоғары токардың басшылығымен біріктірілген плазмалық-механикалық өңдеу әдісімен орындау. Сыртқы және ішкі бір бұрышты үшбұрышты, тікбұрышты және трапеция жіптерін кескішпен кесу.	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	2622-9-004 мұрағаттау жөніндегі маман	4	істерді қалыптастыру,	Мұрағат области саласында шешуші рөл	Кәсіпорында мұрағат ісін жүргізу жөніндегі	Кәсіпорында мұрағат ісін жүргізу бойынша	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу

			олардың тізімдемелерін жүргізу, арнайы стеллаждарға орналастыру; Мұрағаттық анықтамалар беру; мұрағатта құжаттаманы қауіпсіз ұстаудың Жарық, өртке қарсы және басқа режимдерінің сақталуын бақылау;	атқаратын маман. Оның негізгі функциясы-қолжазбалар, хаттар, есептер, фотосуреттер, Дыбыстық жазбалар және тарихи, заңды немесе әкімшілік маңызы бар көптеген басқа материалдарды қоса алғанда, әртүрлі нысандар мен типтегі мұрағаттық құжаттарды басқару, сақтау және жүйелеу.	нормативтік құқықтық актілер, ережелер, нұсқаулықтар, басқа да басшылық материалдар мен құжаттар; құжаттарды мұрағатқа қабылдау және тапсыру, оларды сақтау және пайдалану тәртібі; іс жүргізудің бірыңғай мемлекеттік жүйесі; құжаттарды тұрақты және уақытша сақтау құжаттарының және құжаттарды жою туралы актілердің сипаттамаларын жасау тәртібі; істерді ресімдеу және оларды мұрағатқа дайындау тәртібі сақтау және пайдалану.	жұмысты жүзеге асырады. Мұрағатқа келіп түскен құжаттарды сақтауды ұйымдастырады және олардың сақталуын қамтамасыз етеді. Құрылымдық бөлімшелерден сақтауға келіп түскен, іс жүргізумен аяқталған құжаттарды қабылдайды және тіркейді.	Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
3	7133-9-003 Гальваншы	3			электролиттік ванналардың жұмыс істеу принципі, гальваникалық жабындардың негізгі түрлері және электролиз негіздері, орындалатын жұмыс шегінде электроника және электрогамия негіздері, Бөлшектер мен бұйымдардың гальваникалық жабындарының режимдері, қосымша анодтарды жеткізу ережесі, гальваникалық	Қарапайым бұйымдар мен бөлшектердің сыртқы және ішкі жағынан ойықтары мен шығыңқы жерлері бар түзу және қисық жазықтықтары бар гальваникалық жабын. Гальваникалық қалайылау. Электровакуумдық аспаптарға арналған қарапайым және күрделілігі орташа бұйымдарды гальванопластикалық дайындау.	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

					жабуға жатпайтын бөлшектер мен бұйымдардың беттерін оқшаулау тәсілдері, қышқылдардың, сілтілердің және цианид тұздарының қасиеттері, арнайы құрылғылардың мақсаты мен қолдану шарттары және бақылау-өлшеу аспаптары мен аспаптары		
3	7133-9-023 Сыр мен лакты жуып кетіруші	3	Беттерді бояу жабындарынан тазарту. Тазалықты тексеру	Күрделі конфигурациядағы бөлшектерді металл ұнтағы мен тас чиптерімен тазалау. Қаптамада көбік толтырғышы бар тұрмыстық техниканың бөлшектерінен павинолды алып тастау. Арнайы жуу машиналары мен қондырғыларында жұмыс істеу, Жабдықты баптау және қызмет көрсету.	қолданылатын еріткіштер мен жуғыштардың негізгі қасиеттері; лак-бояу жабындарын қолмен алып тастауға арналған құралды қолдану мақсаты мен шарттары; жабылатын және лак-бояу материалдары және оларға еріткіштер мен жуғыштардың әсері.	Лак-бояу жабындарын қарапайым бөлшектерден жуу. Парақ материалын консервациялау. Бөлшектерді қысқа мерзімге уақытша сақтау. Бөлшектерді сақтау және тасымалдау.	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп
3	7212-2-005 электр газбен дәнекерлеуші (1-2 разряд)	3	металдан жасалған түрлі бұйымдарды дәнекерлеуді жүзеге асырады	металл бөлшектерін дәнекерлеу процесіне байланысты бірқатар маңызды функциялар мен міндеттерді орындайды	айнымалы және тұрақты токты доғалық дәнекерлеуге арналған Қызмет көрсетілетін Электрмен дәнекерлеу машиналары мен аппараттарының, газбен дәнекерлеу және	Барлық кеңістіктік позициялардағы бөлшектерді, бұйымдарды, конструкцияларды ұстау. Бұйымдарды, тораптарды және қосылыстарды	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

					газбен кесу аппаратурасының, газ генераторларының, Электрмен дәнекерлеу автоматтары мен жартылай автоматтардың, оттегі және ацетилен баллондарының, редукциялаушы аспаптардың және дәнекерлеу қыздырғыштарының құрылғысы мен жұмыс принципі, оларды пайдалану қағидалары	дәнекерлеуге дайындау. Дәнекерлеу мен кесуден кейін тігістерді тазалау. Қорғаныс газдарында дәнекерлеу процесінде дәнекерлеудің артқы жағын қорғауды қамтамасыз ету.	
3	7214-1-037 Токарь (1-2 разряд)	3	токарлық станокты басқарады және жабдықта дайындамаларды токарлық өңдеуді жүргізеді. Токарь болат пен полимер бөлшектерін ұнтақтайды және өңдейді.	Жабдықтың жарамдылығын тексеру, егер бұл мүмкін болса, қолданылатын техникамен ұсақ мәселелерді шешу; дайындамаларды өңдеуді бақылау, сапа стандарттарының орындалуын тексеру; болашақ өнімдердің материалының ерекшеліктерін ескере отырып, машинаны баптау. Станоктың құрылғысы және онымен жұмыс істеу ережелері	әр түрлі типтегі токарлық станоктардың құрылымы мен кинематикалық схемалары, олардың дәлдігін тексеру ережесі; әмбебап және арнайы құрылғыларды қолданудың конструктивтік ерекшеліктері мен ережесі; бақылау-өлшеу құралдары мен аспаптарының құрылғысы; геометрия, термоөңдеу, қайрау және жетілдіру ережесі	сызбалар бойынша жұмыстарды орындау, кесу режимдерін анықтау, бөлшектерді өңдеудің оңтайлы тәртібін таңдау, ерекше күрделі токарлық жұмыстарды орындауға байланысты есептеулер жүргізу.	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп
3	7232-1-001 авиақозғалтқыштарды жөндеу жөніндегі Слесарь (4-5 разрядты	3	авиациялық қозғалтқыштардың профилактикалық жұмыстарын,	күрделі және жоспарлы-алдын алу жөндеу, сондай-ақ жабдықтарды, машиналар мен	күрделілігі орташа авиадвигательдердің бөлшектері мен тораптарын; Рұқсаттар	Күрделілігі орташа авиақозғалтқыштардың бөлшектерін, тораптары мен	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас

	АТ жөндеу жөніндегі Слесарь		жаңғырту және жөндеу жұмыстарын жүргізеді	агрегаттарды монтаждау, тексеру және реттеу	мен қону жүйесін; авиадвигательдердің бөлшектерін өңдеу параметрлері және оларды сызбаларда белгілеу туралы негізгі мәліметтерді; слесарлық жұмыстардың технологиялық операцияларын, авиадвигательдердің бөлшектері мен тораптарын слесарлық өңдеу және жөндеу әдістері мен тәсілдерін; бөлшектерді көзбен шолып бақылау және өлшеу құралының көмегімен бақылау қағидаларын;	механизмдерін жөндеу; 11-12 квалитеттер бойынша слесарлық жұмыстарды орындау; жөндеу технологиясына сәйкес күрделі конструкциялы авиақозғалтқыштар тетіктерінің бөлшектерін, тораптарын жөндеу; 9-10 квалитеттер бойынша күрделі слесарлық жұмыстарды орындау; пайдаланылатын өлшеу құралдары мен аспаптарын баптау;	Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
3	7232-9-003 авиациялық техниканың дефектін анықтаушы (АжРЭО бойынша 4, 5, 6-разрядты дефект анықтаушы, 4, 5, 6-разрядты дефект анықтаушы)	3	Орташа үлгідегі ұшу аппараттарының бөлшектерінде, тораптарында, агрегаттарында, аспаптарында, жабдықтарында және қару-жарақ жүйелерінде ақаулардың пайда болу себептерін анықтау, оларды қалпына келтіру тәсілдерін таңдау	Қолданылатын бақылау-өлшеу құралдарын, аспаптар мен аппаратураларды тексеру және баптау. Орташа үлгідегі ұшу аппараттарының бөлшектерін, агрегаттарын және қару-жарақ жүйелерін дефектациялау тәсілдерін таңдау. Электронды өлшеуіш машиналарын қолдана отырып, өз тербелістерінің өлшемдері, серпімділігі,	қозғалтқыштарды, радиожабдықтарды, ұшу аппараттарын, арнайы жабдықтар мен авиациялық аспаптарды жөндеу кезінде қолданылатын нормаларға техникалық шарттар; бұрандалы қосылыстардың түрлері және қарапайым бекіту бөлшектері туралы негізгі мәліметтер; қарапайым бекіткіштерді таңбалау және таңбалау	бекіту бөлшектерінің ақауы (қалыпты); қарапайым бекіткіштердің техникалық жай – күйін, электр және радиоэлементтердің, баспа платаларының, дәнекерленген қосылыстардың лак-бояу жабыны мен лак жабынының жай-күйін көзбен шолып анықтау	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

				салмағы және жиілігі бойынша ауыстырылатын бөлшектерді таңдау	жөніндегі нұсқаулықтар		
3	7232-9-026 ұшу аппараттарын жөндеу жөніндегі Слесарь (4, 5, 6-разрядты ұшу аппараттарын жөндеу жөніндегі Слесарь)	3	авиациялық қозғалтқыштардың профилактикалық жұмыстарын, жаңғырту мен жөндеуді жүргізетін техникалық Орындаушы, жұмысшы, авиажөндеу кәсіпорнының қызметкері	Технологиялық карталарға және жөндеу хаттамаларына сәйкес жұмыстарды орындайды, жекелеген тораптарды немесе агрегаттарды бөлшектеуді, тіқұшақтар мен ұшақтардың борттық жүйелерін, сондай-ақ пилотсыз авиатехниканы тексеруді, тестілеуді және жөндеуді жүргізеді	ұшу аппараттарының жөнделетін тораптары мен агрегаттарының конструкциясы туралы негізгі мәліметтер; ұшу аппараттарының қарапайым бөлшектерін жөндеу технологиясы, артикуляцияланатын бөлшектердің өлшемдері және олардың арасындағы рұқсат етілген саңылаулар	ұшу аппараттарының қарапайым тойтарылған, дәнекерленген және топсалы қосылыстарын жөндеу; ұшу аппараттарының күрделі бөлшектері мен тораптарын дайындау және жөндеу кезінде қосалқы жұмыстарды орындау	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп
3	7232-9-024 агрегаттарды жөндеу жөніндегі Слесарь (ұшу аппараттары) (1-2 разрядты агрегаттарды жөндеу жөніндегі Слесарь	3	Басқа ұшу аппараттарының жекелеген жүйелерінде, энергетикалық жабдықтарда, станоктарда, өнеркәсіптік қондырғыларда, авиациялық қозғалтқыштар мен жетектерде, әртүрлі мақсаттағы басқа да күрделі жүйелерде регламенттік жөндеу және профилактикалық жұмыстарды	әртүрлі механизмдерді, машиналарды, жабдықтарды және автоматтандыру құралдарын жөндеумен, қызмет көрсетумен және баптаумен айналысады.	Ұшу аппаратының жөнделетін бөлшектері мен тораптарының конструкциясы мен жұмыс принципі, оларды жөндеу технологиясы; жөндеу кезінде қолданылатын ұшу аппараттарының бөлшектері мен тораптарының қайталанатын ақауларын жою әдістері;	Күрделі бөлшектерді, ұшу аппараттарының тораптары мен агрегаттарын жөндеу технологиясына сәйкес жөндеу. 8-9 біліктілік бойынша күрделі слесарлық жұмыстарды орындау. Шабрения арқылы ұшу аппараттарының күрделі бөлшектерін бейімдеу.	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

			орындайтын техникалық бейіндегі жұмысшы				
3	7232-9-031 авиациялық аспаптарды құрастырушы-Слесарь (1-2 разрядты аспаптық жабдықтарды құрастырушы-слесарь (ұшу аппараттары, Радиомеханик)	3	выполнение монтажных и демонтажных работ приборного и кислородного оборудования; распаковка и расконсервация приборов, осмотр их внешнего состояния; комплектовка крепежных деталей, очистка и промывка снятых приборов, агрегатов, их перевозка, сдача по комплектовочным ведомостям и получение; закрытие лючков приборного оборудования; изготовление и навеска бирок на приборное оборудование, укладка в сортовики, транспортировка	технологиялық процестердің барлық түрлерін бақылауға, әуе және жер үсті көлігінің жұмысын басқаруға, энергетикалық жабдықтардың, отынды құбырлар арқылы тасымалдау жүйелерінің сенімді жұмысын қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін құрылғылардың әртүрлі түрлерімен жұмыс істейді	күрделі емес жабдықты монтаждау және бөлшектеу жұмыстарының технологиясы; аспаптық жабдықтың негізгі бөлшектерінің шартты белгіленуі; бекіту бөлшектерінің атауы, мақсаты; Электротехника негіздері	Аспаптық және оттегі жабдықтарын монтаждау және бөлшектеу жұмыстарын орындау. Аспаптарды орау және консервациядан шығару, олардың сыртқы жай-күйін тексеру. Бекіткіш бөлшектерді жинақтау, алынған аспаптарды, агрегаттарды тазалау және жуу, оларды тасымалдау, жинақтау ведомостары бойынша тапсыру және алу. Аспаптық жабдықтың люктерін жабу. Аспаптық жабдыққа тегтерді дайындау және ілу, сұрыптауыштарға салу, тасымалдау.	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп
3	7232-9-034 электр жабдықтарын сынау және жөндеу жөніндегі Электромеханик (ұшу аппараттары) (5-6	3	электр жүйелері мен қондырғыларына қызмет көрсету, диагностика және жөндеу саласында,	Авиациялық техникада электр аппараттары мен агрегаттарын тексеруді, сынауды, бөлшектеуді,	қарапайым электр агрегаттарының мақсаты, жұмыс принципі және дизайны;	күрделі емес электр агрегаттары мен авиациялық бөлшектерді жөндеу, құрастыру және сынау;	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

	разрядты электр жабдықтарын сынау және жөндеу жөніндегі Электромеханик)		әсіресе авиация саласында жұмыс істейтін мамандандырылған маман.	жөндеуді және орнатуды қамтамасыз етеді	электр агрегаттарын бөлшектеу, тазалау және құрастыру технологиясы; электр агрегаттарын жөндеуге арналған техникалық шарттар, қызмет көрсетілетін жабдықты жөндеу кезінде қолданылатын материалдар, дәнекерлеу жұмыстарының технологиясы туралы негізгі мәліметтер	авиациялық бөлшектер мен тораптарды күрделі емес агрегаттарда дәнекерлеу және дәнекерлеу, қажетті слесарлық операцияларды орындау	
3	7412-4-022 ұшу аппараттарының электр жабдықтарын монтаждаушы (4-5 разрядты ұшу аппараттарының электр жабдықтарын монтаждаушы)	3	бейінді кәсіпорындарда, авиациялық зауыттарда және авиациядағы пайдалану компанияларында электр жабдықтарын баптаумен, монтаждаумен және жөндеумен айналысатын техникалық маман	сызбалар мен сызбалар бойынша электр қосқыштарын қоса отырып, ұшу аппараттарына электр аспаптарын, электр жабдықтарын, аппаратураларды, аспаптық тақталар мен қалқандарды монтаждауды және бөлшектеуді жүзеге асырады	ұшу аппараттарының барлық электр жабдықтарының жұмыс қабілеттілігі жағдайында Тапсырыс берушіге түпкілікті пысықтауға және реттеуге және тапсыруға арналған техникалық шарттар; монтаждалатын және реттелетін электр жабдықтарының конструктивтік ерекшеліктері; әртүрлі типтегі ұшу аппараттарының электр жабдықтарын пайдалану және жөндеу ерекшеліктері; әртүрлі типтегі электр жабдықтарын реттеу және баптау әдістері.	Ұшу аппараттарының барлық электр жабдықтарын реттеу, ток астында пысықтау және жұмысқа қабілеттілігін тексеру, анықталған ақауларды жою. Күрделі және бірегей электр жабдықтарын монтаждау және реттеу.	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

3	7232-9-029 авиациялық аспаптарды жөндеу жөніндегі Слесарь-механик (5-6 разрядты РЭО жөндеу жөніндегі механик Слесарь)	3	Күрделі авиациялық аспаптарды, авиациялық техниканың тетіктері мен құрылғыларын жөндеу, құрастыру, реттеу және сынау. Ұшу аппаратында авиациялық аспаптардың жұмысқа қабілеттілігін тексеру	қозғалтқыштар, турбиналар, гидравликалық жүйелер, компьютерлік жүйелер, электронды құрылғылар және басқа құрылғылар сияқты авиациялық жабдыққа кіретін әртүрлі компоненттерді жөндейді, конфигурациялайды және ауыстырады	авиациялық аспаптардың, оттегі аппаратурасының мақсаты, конструкциясы, әрекет ету принципі, техникалық деректері және пайдалану ережесі; гироскоптың негізгі қасиеттері және гироскопиялық аспаптардың жіктелуі; автоматика элементтерінің әрекет ету принципі;	Күрделілігі жоғары авиациялық аспаптарды жөндеу, жетілдіру, реттеу және сынау. Күрделілігі мен дәлдігі жоғары слесарлық жұмыстарды орындау. Радиоэлементтерді енгізу бақылауы.	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
3	8141-2-003 Вулканизаторшы	3	Функционалдық міндеттерді өз бетінше және сапалы орындау арқылы АА ұйымының операциялық қызметін қамтамасыз ету	Вулканизациялық жабдықта резеңкеден, латекстен, резеңке желімдерден және асбесттен жасалған бұйымдарды вулканизациялау бойынша жұмыстарды орындайды	шикі және Вулканизациялық бұйымдардың түрлері мен қасиеттері; қызмет көрсетілетін жабдықты, аспаптар мен құрылғыларды қайта зарядтау тәртібі мен құрылысы; жұмыс тәсілдері.	Резеңке бұйымдарды вулканизациялауға дайындау бойынша жұмыстарды орындау; дорналарға викельдерді кию; дайындамаларды пісіру парақтарына, платформаларға, арбаларға немесе арнайы ыдыстарға салу.	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп
3	8214-5-Дефектоскопистер (1-деңгейді бақылаудың бұзбайтын әдістері бойынша маман)	3	Өз біліктілік деңгейіне сәйкес бақылаудың бұзбайтын әдістерімен инспекциялар мен тексерулерді орындау	Бақылаудың бұзбайтын әдістерімен тапсырмаларды орындау; ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау	ҰМК бойынша нұсқаулықтар; ҰМК талап етілетін әдісі бойынша жұмыстарды орындауға арналған өлшеу құрылғыларының, айлабұйымдар мен құралдардың құрамы; 3-деңгейдегі ҰМК маманы әзірлеген жұмыс нұсқаулықтары;	Жабдықтардың стандартты жиынтығын қолдана отырып, ББӘ нұсқауларын орындаңыз, оларды қабылдау немесе қабылдамау үшін нақты өнімдерді түсіндіріңіз және бағалаңыз; Маманға орындауға рұқсат етілген бақылау	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

					Осы жұмыс нұсқаулықтарында белгіленген шектеулер	әдістері бойынша жұмыстарды орындау	
3	8219-9-026 жинаушы-тойтарушы (ұшу аппараттары) (жинаушы-тойтарушы 4, 5, 6 разрядты)	3	ұшу аппараттарының тораптарының, агрегаттары мен күштік конструкцияларының сапасы мен сенімділігін қамтамасыз ету	ғарыш аппараттарын және тиісті жабдықтарды қоса алғанда, ұшу аппараттарын өндіруге қатысады. Ұшу аппараттарының тораптарының, агрегаттары мен күш құрылымдарының сапасы мен сенімділігін қамтамасыз етуге жауапты	авиациялық тораптарды Құрастырудың технологиялық процесі; тораптық құрастыру сызбаларын оқу ережесі; Рұқсаттар мен қону жүйесі туралы түсінік; жиналатын тораптар мен агрегаттардың конструкциясы мен мақсаты.	Авиациялық техниканың күрделі емес тораптарының бөлшектерін орнына сәйкес келетін құрылғыларда құрастыру.	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
3	8211-1-004 Қозғалтқыштар мен агрегаттарды құрастырушы-слесарь (4-5 разрядты қозғалтқыштарды құрастырушы)	3	көптеген түрлі операцияларды орындайды: жұптастырылған бөлшектердің беттерін дәнекерлейді және ысқылайды, бұрандаларды бұрғылайды және кеседі, дәнекерлеу арқылы ажырамас қосылыстарды жүзеге асырады, жиналатын машинаның немесе машинаның түйіндері мен механизмдерін реттейді		қозғалтқыштың күрделі емес тораптарын құрастыру және бөлшектеу технологиясы; техникалық өлшеулер мен жіптер туралы негізгі мәліметтер; Қозғалтқыштар мен агрегаттар қосылыстарының негізгі түрлері, қозғалтқыш конструкциясында қолданылатын металдар, қорытпалар және металл емес материалдар маркалары; бөлшектерді тазалау, майлау және тексеру жөніндегі нұсқаулықтар,	12-14 квалитет бойынша Қозғалтқыштар мен агрегаттардың қарапайым және күрделілігі орташа бөлшектерін слесарлық өңдеу, олардың беттерінен коррозияны жою. Өндіріс технологиясына сәйкес Май және отын жүйелерінің қозғалтқыштарының, агрегаттары мен коммуникацияларының күрделі емес тораптарын бөлшектеу. Дәл сәйкестікті қажет етпейтін конструкциясы бойынша күрделі емес Қозғалтқыштар мен	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

					Қозғалтқыштар мен агрегаттар тораптарын жинақтау тәртібі; коррозияның негізгі түрлері және металдарды қозғалтқыштан қорғау тәсілдері және қарапайым Бақылау-өлшеу құралының конструкциясы туралы негізгі мәліметтер және оны пайдалану ережесі; рұқсат беру жүйесі туралы жалпы мәліметтер; беттерді өңдеу параметрлері туралы негізгі мәліметтер.	агрегаттардың тораптарын құрастыру.	
3	8211-4-004 Ұшу аппараттарын құрастырушы слесарь (4,5,6 разрядты ұшу аппараттарын жинаушы)	3	авиациялық және ғарыштық ұшу аппараттары мен оларға арналған жабдықтарды өндіру кезінде жөндеушілер мен механиктердің жұмысы үшін кәсіби білім мен дағдыларды қалыптастыру	құрастыру жұмыстарын жүргізеді, слесарлық-монтаждық құралды пайдаланады, жекелеген бөлшектерді, тораптар мен агрегаттарды өңдеуді, сәйкестендіруді және орнатуды жүзеге асырады.	Ұшу аппараттарының тораптары мен агрегаттарын жинаудың және бөлшектеудің жүргізілетін технологиялық процесі; жиналатын тораптардың конструкциясы, олардың мақсаты мен өзара іс-қимылы; стапельдердің құрылысы, бекіту тәсілі бойынша қолданылатын стапельдердің түрлері; әртүрлі типтегі пневмодрельдердің	Сызбалар мен технологиялар бойынша күрделілігі орташа ұшу аппараттарының тораптары мен агрегаттарын құрастыру; 6-10 квалитет бойынша сыртқы айналмаларды және түйісетін беттерді жетілдіре отырып, ұшу аппараттарының тораптары мен агрегаттарын құрастыру және реттеу; слесарлық жұмыстарды орындау; тростық сымдарды монтаждау.	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

					құрылғысы; майлау және жұмыс сұйықтықтарының атауы; герметизациялау схемалары; төзімділік, қону жүйесі		
2	7232-9-003 авиациялық техниканың дефектісін анықтаушы (АжРЭО бойынша дефект анықтаушы 2-3 разрядты, В ж Д бойынша дефект анықтаушы 2-3 разрядты)	2	Орташа үлгідегі ұшу аппараттарының бөлшектерінде, тораптарында, агрегаттарында, аспаптарында, жабдықтарында және қару-жарақ жүйелерінде ақаулардың пайда болу себептерін анықтау, оларды қалпына келтіру тәсілдерін таңдау	Қолданылатын бақылау-өлшеу құралдарын, аспаптар мен аппаратураларды тексеру және баптау. Орташа үлгідегі ұшу аппараттарының бөлшектерін, агрегаттарын және қару-жарақ жүйелерін дефектациялау тәсілдерін таңдау. ЭӨМ қолдана отырып, өз тербелістерінің өлшемдері, серпімділігі, салмағы және жиілігі бойынша ауыстырылатын бөлшектерді таңдау	қозғалтқыштарды, радиожабдықтарды, ұшу аппараттарын, арнайы жабдықтар мен авиациялық аспаптарды жөндеу кезінде қолданылатын нормаларға техникалық шарттар; бұрандалы қосылыстардың түрлері және қарапайым бекіту бөлшектері туралы негізгі мәліметтер; қарапайым бекіткіштерді таңбалау және таңбалау жөніндегі нұсқаулықтар	бекіту бөлшектерінің ақауы (қалыпты); қарапайым бекіткіштердің техникалық жай – күйін, электр және радиоэлементтердің, баспа платаларының, дәнекерленген қосылыстардың лак-бояу жабыны мен лак жабынының жай-күйін көзбен шолып анықтау	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп
2	7412-4-022 ұшу аппараттарының электр жабдықтарын монтаждаушы (2-3 разряд)	2	электр схемаларын, техникалық ұсынымдар мен қауіпсіздік стандарттарын ұстану, сондай-ақ әуе кемелерінің аэродинамикалық және беріктік ерекшеліктерін есепке алу	бейінді кәсіпорындарда, авиациялық зауыттарда және авиациядағы пайдалану компанияларында электр жабдықтарын баптаумен, монтаждаумен және жөндеумен айналысады	ұшу аппараттарының барлық электр жабдықтарының жұмыс қабілеттілігі жағдайында Тапсырыс берушіге түпкілікті пысықтауға және реттеуге және тапсыруға арналған техникалық шарттар; монтаждалатын және реттелетін электр жабдықтарының	Ұшу аппараттарының барлық электр жабдықтарын реттеу, ток астында пысықтау және жұмысқа қабілеттілігін тексеру, анықталған ақауларды жою.	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

					конструктивтік ерекшеліктері; әртүрлі үлгідегі ұшу аппараттарының электр жабдықтарын пайдалану және жөндеу ерекшеліктері; әртүрлі үлгідегі электр жабдықтарын реттеу және баптау әдістері;		
2	7232-9-026 ұшу аппараттарын жөндеу жөніндегі Слесарь (2-3 разряд)	2	Күрделі машиналардың, тораптар мен механизмдердің, аппаратуралардың механикалық бөлігін монтаждау, бөлшектеу, жөндеу, баптау, сынау және техникалық қызмет көрсету. Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және сынау	авиациялық техникаға ағымдағы, орташа және күрделі жөндеу жүргізу кезінде технологиялық операциялар кешенін орындайды	күрделілігі орташа ұшу аппараттарының бөлшектері мен тораптарының конструкциясы мен жұмыс принципі және оларды жөндеу технологиясы; слесарлық жұмыстардың технологиялық операциялары; ұшу аппараттарының бөлшектері мен тораптарын слесарлық өңдеу және жөндеу тәсілдері мен әдістері;	күрделілігі орташа ұшу аппараттарының жекелеген тораптары мен бөлшектерін жөндеу; сызбалар бойынша ұшу аппараттарының күрделі емес бөлшектері мен тораптарын дайындау	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
2	7232-1-001 авиақозғалтқыштарды жөндеу жөніндегі Слесарь (2-3 разрядты АТ жөндеу жөніндегі Слесарь)	2	авиациялық қозғалтқыштардың профилактикалық жұмыстарын, жаңғырту мен жөндеуді жүргізетін техникалық Орындаушы, жұмысшы, авиажөндеу	әуе қозғалтқыштарының іс-қимылын диагностикалау және оларды жөндеу, зақымдау, бөлшектерді тазалау, элементтерді біртұтас тұтастыққа қосу, пломбалау, жуу және майлау	әуе қозғалтқыштарының жөнделетін бөлшектерінің жұмыс шарттары; әуе қозғалтқышының күрделі емес бөлшектері мен тораптарын жөндеу технологиясы;	қарапайым Бақылау-өлшеу құралын пайдалана отырып, күрделі емес конструкциялы авиа қозғалтқыштардың бөлшектерін жөндеу; авиа қозғалтқышты тазалай отырып, бөлшектер мен тораптардың	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

			кәсіпорнының қызметкері		сызбаларды оқу ережесі; әуе қозғалтқышының тораптары мен бөлшектерін тасымалдау ережесі; оларды сақтау, жуу, майсыздандыру технологиясы	механикалық зақымдануын, тәуекелін, коррозиясын жою	
2	7232-9-034 электр жабдықтарын (ұшу аппараттарын) сынау және жөндеу жөніндегі Электромеханик (3-4 разряд)	2	Жөнделетін электр жабдығы бөлшектерінің негізгі ақауларын анықтау және оларды жою. Ұшу аппаратынан алынған электр жабдығының толықтығын анықтау.	Кеме электр станциясының, барлық электр жетекті механизмдер мен құрылғылардың электр бөлігінің, Автоматтандыру құралдарының электр бөлігінің, электр желілері мен тарату құрылғыларының, телефон байланысының, авариялық қоректендіру көздерінің дұрыс техникалық пайдаланылуы мен жай-күйіне жауап береді	күрделі емес электр агрегаттардың мақсаты, жұмыс принципі және конструкциясы; электр агрегаттарын бөлшектеу, тазалау және құрастыру технологиясы; Электр агрегаттарын жөндеуге арналған техникалық шарттар; қызмет көрсетілетін жабдықты жөндеу кезінде қолданылатын материалдар туралы негізгі мәліметтер; дәнекерлеу жұмыстарының технологиясы; қызмет көрсетілетін өндірістік учаскедегі сынақ қондырғыларының, құрылғылардың, бақылау-өлшеу аспаптарының және электрмен қоректендіру көздерінің мақсаты мен қолдану ережесі	Жөнделетін электр жабдығы бөлшектерінің негізгі ақауларын анықтау және оларды жою. Ұшу аппаратынан алынған электр жабдығының толықтығын анықтау. Электр өлшеу аспаптары мен күрделі емес қондырғылардың, жартылай монтаждау және монтаждау схемалары мен техникалық құжаттаманың көмегімен тұрақты ток тізбектерінде өлшеулер жүргізу.	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

2	8219-9-026 жинаушы-тойтарушы (ұшу аппараттары) (2-3 разрядты жинаушы-тойтарушы)	2	Ұшу аппараттарының тораптарының, агрегаттары мен күштік конструкцияларының сапасы мен сенімділігін қамтамасыз ету	ғарыш аппараттарын және тиісті жабдықтарды қоса алғанда, ұшу аппараттарын өндіруге қатысады. Ұшу аппараттарының тораптарының, агрегаттары мен күш құрылымдарының сапасы мен сенімділігін қамтамасыз етуге жауапты.	авиациялық тораптарды Құрастырудың технологиялық процесі; тораптық құрастыру сызбаларын оқу ережесі; тойтарманың тікелей және кері әдісінің технологиясы; құрастыру мен тойтарманың жұмыс тәсілдерін орындаудың ұтымды реттілігі; тораптық қосылыстарды тойтармалаудың және тегіс қаптаманы орнатудың технологиялық шарттары; тойтарманың диаметріне сәйкес бұрғылау диаметрін таңдау ережесі; алюминий және магниттік қорытпалардың негізгі қасиеттері мен таңбалануы; пайда болу себептері мен тәсілдері қолданылатын материалдардағы коррозияны жою	Авиациялық техниканың күрделі емес тораптарының бөлшектерін орнына сәйкес келетін құрылғыларда құрастыру. Авиациялық агрегаттарды стапельдік құрастыру кезінде, тойтару кезінде: қаптаманың жабық жағын; саңылаулар арқылы қос қаптамалы агрегаттарды; құбыр нысаны бар агрегаттарды импровизацияланған жұмыстарды орындау.	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп
2	8211-1-004 Қозғалтқыштар мен агрегаттарды құрастырушы Слесарь	2	қозғалтқыштардың күрделі тораптары мен агрегаттарын құрастыру және	қозғалтқыш тораптарын құрастыруды және реттеуді орындайды, бөлшектерді қажетті	күрделілігі орташа қозғалтқыштардың тораптарын құрастыру және бөлшектеу	8-11 квалитет бойынша күрделі бөлшектерді слесарлық өңдеу; күрделі емес тораптар	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас

	(2-3 разрядты қозғалтқыштарды құрастырушы)		реттеу. орташа қуатты қозғалтқыштарды толық құрастыру және реттеу, техникалық бақылаушыға тапсыру, қозғалтқышты сынаққа беру үшін техникалық құжаттаманы ресімдеу	сәйкестендіруді және сәйкестендіруді жүргізеді	технологиясы; қозғалтқыш агрегаттарының конструкциясы мен мақсаты туралы негізгі мәліметтер; әртүрлі майлау материалдарының маркалары мен қасиеттері; коррозияның алдын алу және жою шаралары және қолданылатын коррозияға қарсы жабындар; қозғалтқыш бөлшектерінің, тораптары мен агрегаттарының тән ақауларын жою тәсілдері; қозғалтқыш тораптары мен агрегаттарының жүйелерін реттеу қағидалары.	мен агрегаттарды қозғалтқышқа монтаждау; 6 - 9 квалитет бойынша сәйкестендіруді және қонуды талап ететін қозғалтқыш пен агрегаттардың күрделі тораптары мен механизмдерін құрастыру және реттеу	Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
2	7232-9-029 авиациялық аспаптарды жөндеу жөніндегі Слесарь-механик (3-4 разрядты РЭО жөндеу жөніндегі механик Слесарь)	2	Күрделі авиациялық аспаптарды, авиациялық техниканың тетіктері мен құрылғыларын жөндеу, құрастыру, реттеу және сынау. Ұшу аппаратында авиациялық аспаптардың жұмысқа қабілеттілігін тексеру	қозғалтқыштар, турбиналар, гидравликалық жүйелер, компьютерлік жүйелер, электронды құрылғылар және басқа құрылғылар сияқты авиациялық жабдыққа кіретін әртүрлі компоненттерді жөндейді, конфигурациялайды және ауыстырады	авиациялық аспаптардың, оттегі аппаратурасының мақсаты, конструкциясы, әрекет ету принципі, техникалық деректері және пайдалану ережесі; гироскоптың негізгі қасиеттері және гироскопиялық аспаптардың жіктелуі; автоматика	Күрделілігі жоғары авиациялық аспаптарды жөндеу, жетілдіру, реттеу және сынау. Күрделілігі мен дәлдігі жоғары слесарлық жұмыстарды орындау. Радиоэлементтерді енгізу бақылауы.	Ответственность Самодисциплина Стрессоустойчивость Коммуникабельность Гибкость и адаптивность Самомотивация

					элементтерінің әрекет ету принципі;		
2	8211-4-004 ұшу аппараттарын жинаушы Слесарь (2-3 разрядты ұшу аппараттарын жинаушы	2	ұшу аппараттарын дайындау кезінде слесарлық және монтаждық операцияларды орындайды; құрастыру жұмыстарын жүргізеді, слесарлық-монтаждық аспапты пайдаланады, жекелеген бөлшектерді, тораптар мен агрегаттарды өңдеуді, сәйкестендіруді және орнатуды жүзеге асырады	жүйелерді орнату және орнату: басқару, электроника, Гидравлика және т. б. жүйелерді қоса алғанда, әртүрлі жүйелерді орнату және қосу.	ұшу аппараттарының тораптары мен агрегаттарын жинаудың және бөлшектеудің жүргізілетін технологиялық процесі; жиналатын тораптардың конструкциясы, олардың мақсаты мен өзара іс-қимылы; стапельдердің құрылысы, бекіту тәсілі бойынша қолданылатын стапельдердің түрлері; әртүрлі типтегі пневмодрельдердің құрылғысы; майлау және жұмыс сұйықтықтарының атауы; герметизациялау схемалары; төзімділік, қону жүйесі	Сызбалар мен технологиялар бойынша күрделілігі орташа ұшу аппараттарының тораптары мен агрегаттарын құрастыру; 6-10 квалитет бойынша сыртқы айналмаларды және түйісетін беттерді жетілдіре отырып, ұшу аппараттарының тораптары мен агрегаттарын құрастыру және реттеу; слесарлық жұмыстарды орындау; тростық сымдарды монтаждау.	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп
2	8214-5 Дефектоскопистер (функциялары шектеулі 1-деңгейді бұзылмайтын бақылау әдістері бойынша маман)	2	Өз біліктілік деңгейіне сәйкес бақылаудың бұзбайтын әдістерімен инспекциялар мен тексерулерді орындау	Бақылаудың бұзбайтын әдістерімен тапсырмаларды орындау; ҰҚБЖ және ҰҚАЖ міндеттерін орындау	ББӘбойынша нұсқаулықтар; ББӘ-де 2-деңгей немесе 3-деңгей бойынша сертификатталған персонал; ББӘ талап етілетін әдісі бойынша жұмыстарды орындауға арналған	Маманға орындауға рұқсат етілген бақылау әдістері бойынша жұмыстарды орындау;	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

					өлшеу құрылғыларының, айлабұйымдар мен құралдардың құрамы		
2	7232-9-006 авиациялық техниканы жинақтаушы	2	авиациялық жабдықтар мен әуе кемелеріне (ұшақтар, тікұшақтар, ПҰА және т. б.) қызмет көрсетуді, жөндеуді және тексеруді орындау	қоймада, логистикалық орталықта немесе өндірісте жұмыс істейтін клиенттердің тапсырыстарына немесе өндірістік қажеттіліктерге сәйкес тауарларды іріктеу және құрастырумен айналысады.	дайындалатын, жөнделетін немесе қызмет көрсетілетін авиадвигательдердің, ұшу аппараттарының, аспаптық, электрлік, радиоэлектрондық жабдықтардың және авиабұрылысы жүйелерінің конструкциялары туралы қарапайым мәліметтер, негізгі авиациялық тораптардың, агрегаттар мен аспаптардың атауы және олардың тән сыртқы ақаулары; авиациялық бөлшектерді тазалау және жуу технологиясы; Рұқсаттар мен қону туралы негізгі мәліметтер	авиадвигательдердің, ұшу аппараттарының, аспаптық, электрлік, радиоэлектрондық жабдықтардың және авиабұрылыстың жүйелерінің қарапайым бөлшектері мен тораптарын жиынтықтау ведомостары бойынша жинақтау; қоймадан бөлшектер мен материалдарды алуға құжаттаманы ресімдеу; бөлшектер мен материалдарды қарапайым көтергіш-көлік құралдарының көмегімен жылжыту	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп
2	7132-1-001 Сырлаушы	2	АТ корпусына қорғаныс жабындарын жағуды ұйымдастыру	ӘК эстетикалық безендірілуін және оларды қоршаған ортаның зиянды әсерінен қорғауды қамтамасыз етеді	бөлшектерді барабандарда, автоматтарда және батыру әдісімен бояу тәсілдері, коррозия, масштабтау, ағаш беттерін ағаш	бөлшектерді жолға қойылған барабандарда, автоматтарда батыру әдісімен және қылқаламмен шпаклевкасыз және	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

					құрттарынан қорғау туралы жалпы мәліметтер және олардан қорғау тәсілдері, бояулардың, лактардың, эмальдардың, праймерлердің, шпаклевкалардың атауы мен түрлері, шпаклевка материалдарының құрамы, кептіру камералары мен шкафтарға қызмет көрсету Қағидалары және Бұйымдарды кептіру режимдері, бояуларды ұнтақтау тәсілдері қолмен	праймерсіз бояу. Бөлшектерді сілтілермен, сумен және еріткіштермен жуу. Беттерді майсыздандыру. Кептіру майымен жабу және праймер. Лак-бояу материалдарын қолмен бояу үккіштерде сүрту.	
2	7534-2-001 Авиациялық техниканы қаптаушы (тігінші)	2	Қойылған міндеттерді кезең кезеңімен орындау арқылы АА ұйымының операциялық қызметін қамтамасыз ету	Интерьер заттарының соңғы әрлеуі	қаптау материалын қарапайым АТ-дан бөлшектеу және алу тәсілдері; тігістер мен жиектердің негізгі түрлері; қарапайым айлабұйымдар мен тұсқағаз құралдарын қолданудың мақсаты мен шарттары; тұсқағаз жұмыстарына арналған материалдардың атаулары	АТ жөндеу кезінде қаптау материалын алу. Беткі емес тұсқағаз материалдарын (шаш, мақта және т.б.) жұмысқа дайындау. Желімді дайындау. Жоғары білікті қаптаушының басшылығымен қатты және жартылай жұмсақ жиһазды қаптау	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

8.5-кесте – «Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығы» кәсіби тобының «Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығына техникалық қызмет көрсету және қолдау» кіші тобындағы біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
1	2	3	4	5	6	7	8
1 бөлім. Сабақтас және өтпелі басқару процестері							
8	1210-0 Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары (Бас директор; Президент; Chief Executive Officer (CEO); бас атқарушы директор)	8	Компания қызметін ұйымдастыру және басқару	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі жауапты басшының (Accountable Manager) функцияларын орындау немесе осы функцияларды есепті тұлғаға делигорвания; - - ұшу қауіпсіздігін ұйымның басты мақсатына айналдыратын және оны жүзеге асыруға ықпал ететін ұшу қауіпсіздігі саласындағы саясат пен мақсаттарды белгілеу.	- Компанияның мақсаттары - Компанияның бюджеттік саясаты - Компанияның ағымдағы және перспективалық міндеттері	- Компанияның жарғысында бірінші басшы үшін айқындалған функцияларды, оның тұрақты өсуіне бағытталған жалпы жауапты шешімдер қабылдау мақсатында оның ішкі ережелерін орындау; - компанияда оның қызметінің жекелеген бағыттарына жауапты басшыларды (Post Holder) тағайындау; - басқару дағдылары; - компанияның жедел жұмыс істеуі және перспективалық дамуы үшін шешім қабылдау дағдылары.	- Нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.
7	1325-4-023 *) Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі жауапты басшы (Accountable Manager Maintenance) - қараңыз**).	7	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның жұмыс істеу процесін қамтамасыз ету	- Ұйымның азаматтық авиациядағы барлық қызметін қамтамасыз ету жөніндегі процестерді қаржыландыру және іс-шараларды орындау үшін Қазақстан Республикасының	- Қысқа мерзімді курстар арқылы көрсетілуі мүмкін ережелерді базалық түсіну деңгейінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның	- Қаржылық және адами ресурстарды басқару; - басқару дағдылары; - компанияның жедел жұмыс істеуі және перспективалық дамуы үшін шешім қабылдау дағдылары;	- Нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі және шығармашылық көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет;

	**)- Бас директордың немесе бас директор осы функцияны тапсырған басқа басшының міндеттеріндегі қосымша функция ретінде қарастырылады.			қағидаларында белгіленген, әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі ұйым үшін-әуе кемелерін тіркеу елінің және әуе кемелерін пайдаланушы елдің заңдары мен қағидаларына сәйкес корпоративтік өкілеттіктерге ие болу. Жауапты басшы міндетті: 1. ұйымның сертификатын қолдау үшін ұйымның міндеттерін орындау үшін барлық қажетті ресурстардың болуын қамтамасыз ету; 2. мемлекетте белгіленген авиациялық қауіпсіздік және ұшу қауіпсіздігі саясатын әзірлеу және ілгерілету; 3. әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету ұйымы үшін белгіленген ережелер туралы негізгі түсінікті көрсету (әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі жауапты басшыға қолданылады); 4. Бас директорға тікелей қол жеткізу; 5. ұйымда	қызметін реттейтін қағидалар; - ұйымның бюджеті және оның мүмкіндіктері.		- кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.
	1325-4-024 *) Әуе кемелеріне қызмет көрсетудің ұшуға жарамдылығын сақтау жөніндегі жауапты басшы (accountable Manager Continuing Airworthiness) - қараңыз**) **)- Бас директордың немесе бас директор осы функцияны тапсырған басқа басшының міндеттеріндегі қосымша функция ретінде қарастырылады.	7	- Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі ұйымның жұмыс істеу процесін қамтамасыз ету		- Ұйымның ұшуға жарамдылығын сақтауды басқару жөніндегі қызметін оларды практикалық түсіну және қолдану деңгейінде реттейтін қағидалар; - ұйымның бюджеті және оның мүмкіндіктері.		- Нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі және шығармашылық көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.
	1325-4-032 *) әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда (Post holder Quality Management (control) for Air Operator and Qality Assurance in Maintenance Organisation) пайдаланушы сапасының менеджменті (бақылауы) және сапа кепілдігі үшін жауапты тағайындалған басшы**) **)- * *)- бас директор тағайындаған лауазымды тұлғаның жеке ұстанымы ретінде қарастырылады	7	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда пайдаланушының сапасын басқару (бақылау) процесін және сапа кепілдігін қамтамасыз ету		Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету ұйымында пайдаланушының сапасын бақылауды және сапа кепілдігін реттейтін заңдар мен ережелер		

				әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету және/немесе ұшуға жарамдылығын сақтауды басқару жөніндегі жоспарланған іс-шаралар үшін қажетті қаражат бөлу; 6. жауапты басшы ұйым атынан шешім қабылдауға құқылы; 7. егер жауапты Басшы Бас директор болмаса, ұйым құзыретті органға жауапты басшының бас директорға тікелей қол жеткізе алатынын көрсетеді. Жауапты басшы ұшу қауіпсіздігі проблемаларын және ұшу қауіпсіздігінің қауіп факторларын жою жөнінде тиісті шаралар қабылдауға, сондай-ақ авиациялық оқиғалар мен инциденттерге реакцияға жауапты болады.			
7	1325-4-026 *) Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі тағайындалған басшы (Post Holder Maintenance) - қараңыз**). **)- бас директор осы функцияны орындауға	7	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету немесе/және ұшуға жарамдылығын қолдау бойынша процестер мен белгіленген іс-шараларды	- - Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету (post Order Maintenance) және/немесе ұшуға жарамдылығын сақтау жөніндегі жауапты басшының функцияларын орындау	- Басшы басқаратын бағыт үшін мемлекетте белгіленген заңдар мен ережелер, сондай-ақ өзі басқаратын ұйымның қызметіне жанама әсер ететін заңдар мен ережелер;	Ұйым бөлімшесінің және оның персоналының жұмысын ұйымдастыру, ұйым қызметінің ұйым сертификатына сәйкестігіне және мемлекетте қолайлы	- Персоналды басқару дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсібилік.

	тағайындаған басшының міндеттеріндегі қосымша функция ретінде қарастырылады. 1325-4-027 *) Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын сақтау жөніндегі тағайындалған басшы (Post Holder Continuing Airworthiness) - қараңыз**). **)- бас директор осы функцияны орындауға тағайындаған басшының міндеттеріндегі қосымша функция ретінде қарастырылады.		ұйымдастыру және басқару.	(Post holder Continuing Airworthiness); - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету және/немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау салаларында қауіпсіздік және сапа саясатын іске асыру үшін есеп беретін персоналды басқару; - өзінің функционалдық міндеттерін орындау шегінде ұйым және/немесе компания үшін айқындалған ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесінің (ҰҚБЖ) және авиациялық қауіпсіздікті басқару жүйесінің (АҚБЖ) барлық іс-шараларының орындалуына кепілдік беру. Жауапты: - басшы басқаратын бағытты ұйымдастыру рәсімдерінің жазылуын бақылау және уақтылы түзету; - ұйымның басшы құрамын таңдау.	- әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйым қызмет көрсететін әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау үшін белгіленген Қазақстан Республикасы мен әуе кемелерін тіркеу елінің қағидалары туралы жалпы түсінікке ие болу; - басшының басқаруындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету немесе/және әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі ұйымның қызметіндегі бағыттар; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету немесе/және оның сертификатына сәйкес келетін әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі ұйымның міндеттері; - орындаудағы талаптар	деңгейде ұшу қауіпсіздігін қолдауға бағытталған барлық қабылданатын іс-шаралар мен іс-шараларға кепілдік беру мақсатында ұйымның белгіленген қағидаларына, талаптары мен рәсімдеріне сәйкес процестерді басқару.	
7	1325-4-028 *) Әуе кемелеріне техникалық қызмет	7	- Өндірістің үздіксіз жұмыс істеуін қамтамасыз ету мақсатында әуе	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның құзыретіне	- Өзі басқаратын азаматтық авиация бағытындағы Қазақстан Республикасының	Ұйым бөлімшелерінің және оның персоналының жұмысын бақылау,	- Персоналды басқару дағдылары; - нәтижеге назар аудару;

	көрсету жөніндегі Менеджер (басшы) (Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі Менеджер (басшы); әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі Директор)		кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі процестер мен белгіленген іс-шараларды күнделікті негізде ұйымдастыру және басқару.	кіретін қызмет көрсетілетін әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету және ұшуға жарамдылығын қолдау міндеттерін шешу бойынша әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның жұмыс істеуіне кепілдік беру; - өзінің функционалдық міндеттерін орындау шегінде ұйым және/немесе компания үшін айқындалған ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесінің (АБЖ) және авиациялық қауіпсіздікті басқару жүйесінің (СУАБ) барлық іс-шараларының орындалуына кепілдік беру. - ұйымдағы персоналды оқытуды бақылау. Жауапты: - әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын басқаруды ұйымдастыру рәсімдерін жазу және уақтылы түзету.	заңдары мен өзге де нормативтік құқықтық актілері; - пайдалану құжаттамасы, авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету бағдарламалары (регламенттері) (басшыға қолданылуына қарай); -әуе кемелерінің негізгі ұшу-техникалық сипаттамалары мен конструктивтік ерекшеліктері; - Қазақстан Республикасының авиациялық персоналын кәсіптік даярлау саласындағы қағидалар; - еңбек заңнамасының негіздері; - еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері. Тапсырыс берушінің әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету немесе / және Тапсырыс берушінің әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау; - басшы тағайындайтын мамандардың кәсіби	ұйым қызметінің ұйым сертификатына сәйкестігіне және мемлекетте қолайлы деңгейде ұшу қауіпсіздігін қолдауға бағытталған барлық қабылданатын іс-шаралар мен іс-шараларға кепілдік беру мақсатында ұйымның белгіленген қағидаларына, талаптары мен рәсімдеріне сәйкес процестерді басқару.	- жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсібилік.

					қабілеттері, әдетте, басқарушы құрам және осындай персоналға қойылатын талаптар.		
7	1325-4-029 *) Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі Менеджер (басшы)	7	- Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын ұстауды басқару жөніндегі ұйымның тиісті бөлімшелерінде әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару процесін күнделікті негізде ұйымдастыру	- Ұйымның құзыретіне кіретін, оның сертификатына және ұйым қолдайтын әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау бағыттарына сәйкес келетін әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйымның жұмыс істеуіне кепілдік беру; - өзінің функционалдық міндеттерін орындау шегінде ұйым және/немесе компания үшін айқындалған ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесінің (ҰҚБЖ) және авиациялық қауіпсіздікті басқару жүйесінің (АҚБЖ) барлық іс-шараларының орындалуына кепілдік беру. - әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйымда персоналды оқытуды бақылау. Жауапты:	- Өзі басқаратын азаматтық авиация бағытындағы Қазақстан Республикасының заңдары мен өзге де нормативтік құқықтық актілері; - пайдалану құжаттамасы, авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету бағдарламалары (регламенттері) (бөлімше бастығына қолданылуына қарай); -әуе кемелерінің негізгі ұшу-техникалық сипаттамалары мен конструктивтік ерекшеліктері (бөлімше бастығына қолданылуына қарай); - Қазақстан Республикасының авиациялық персоналын кәсіптік даярлау саласындағы қағидалар; - еңбек заңнамасының негіздері; - еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері.	Ұйым бөлімшелерінің және оның персоналының жұмысын бақылау, ұйым қызметінің ұйым сертификатына сәйкестігіне және мемлекетте қолайлы деңгейде ұшу қауіпсіздігін қолдауға бағытталған барлық қабылданатын іс-шаралар мен іс-шараларға кепілдік беру мақсатында ұйымның белгіленген қағидаларына, талаптары мен рәсімдеріне сәйкес процестерді басқару.	- Персоналды басқару дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсібилік.

				- әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын басқаруды ұйымдастыру рәсімдерін жазу және уақтылы түзету.	Тапсырыс берушінің әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету немесе / және Тапсырыс берушінің әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау; - басшы тағайындайтын мамандардың кәсіби қабілеттері, әдетте, басқарушы құрам және осындай персоналға қойылатын талаптар.		
2 бөлім. Салалық процестер (салалық шекараларды анықтайды)							
6	1329-1-045 цех бастығы (өзге салаларда) (әуе кемелеріне желілік техникалық қызмет көрсету цехының бастығы; Әуе кемелеріне базалық техникалық қызмет көрсету цехының бастығы; Әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу цехының бастығы)	6	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйымның бөлімшесін ұйымдастыру және басқару	- Әуе кемелеріне немесе олардың компоненттеріне техникалық қызмет көрсету, әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның тиісті бөлімшесінде әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау процесін ұйымдастыру; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - бөлімшеде технологиялық тәртіптің сақталуын бақылау; - - басшының жолдамасына сәйкес келетін әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі	- Өзі басқаратын азаматтық авиация бағытындағы Қазақстан Республикасының заңдары мен өзге де нормативтік құқықтық актілері; - авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді регламенттейтін нормативтік және әдістемелік құжаттар; әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау (бөлімше бастығына қолданылуына қарай); - пайдалану құжаттамасы, авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету немесе әуе кемелерінің құрамдас бөліктеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқарудағы міндеттердің орындалуын бақылауды қамтамасыз ету жетекшісі басқарады; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету цехының (учаскелерінің) құрылымдық бөлімшелерінің, компоненттерінің құрылымын, міндеттері	- Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - ұжымды басқару дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

				ұйымда персоналдың оқытылуын бақылау. Өз құзыреті шегінде ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін (ҰҚБЖ) жұмысқа қауіпсіз және сенімді енгізуге жауапты.	бағдарламалары (регламенттері) (бөлімше бастығына қолданылуына қарай); -әуе кемелерінің негізгі ұшу-техникалық сипаттамалары мен конструктивтік ерекшеліктері (бөлімше бастығына қолданылуына қарай); - авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу технологиясы (бөлімше бастығына қолданылуына қарай); - Қазақстан Республикасының авиациялық персоналын кәсіптік даярлау саласындағы қағидалар; - еңбек заңнамасының негіздері; - еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері.	мен функцияларын немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқаруды айқындау; Талаптарды орындау: - еңбек заңнамасы - Қазақстан Республикасындағы еңбекті қорғау ережелері мен нормалары; Бақылауды қамтамасыз ету: - басшы басқаратын бөлімшеде технологиялық, өндірістік және еңбек тәртібімен; - еңбекті қорғау ережелері мен нормалары.	
6	1325-4-030*) әуе кемелеріне және олардың компоненттеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі аға (жетекші) инженерлер (В1 тобының аға (жетекші) инженері; В2 тобының аға (жетекші) инженері; әуе кемелерінің	6	- Әуе кемелеріне немесе олардың компоненттеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі бөлімшенің (мамандар тобының) жұмысын ұйымдастыру,	- Әуе кемелеріне немесе олардың компоненттеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі бөлімшенің (мамандар тобының) жұмысын ұйымдастыру, басқару, басшылық ету және бақылау жөніндегі	Өз құзыреті мен міндеттері шегінде: - әуе кемелеріне және оның персоналына техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның қызметін реттейтін заңдар мен ережелер;	- Бөлімшенің (топтың) жұмысын және бөлімше (топ)мамандарының жұмысын қадағалауды ұйымдастыру; - әуе кемелеріне немесе олардың құрамдас бөліктеріне техникалық қызмет көрсетуде, әуе	ұжым; - жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас;

	құрамдас бөліктерін басқару және жөндеу жөніндегі аға (жетекші) инженері; Әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі аға (жетекші) инженер; ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеу жөніндегі аға (жетекші) инженер)		басқару, басшылық ету және бақылау	міндеттерді орындау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - пайдалану құжаттамасын қолдану және жұмыс құжаттамасын ресімдеу; - басқарылатын бөлімшедегі әрбір позиция үшін персоналды оқыту бағдарламасын әзірлеу (жеке даярлау жоспары) және бақылаудағы персоналды кәсіптік даярлау бағдарламасын іске асыруды бақылау. Өз құзыреті шегінде жауапты: - өндірістік процеске ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін (АБЖ) қауіпсіз және сенімді енгізу.	- аға (жетекші) инженер орындайтын міндеттер (міндеттер) бөлігінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның рәсімдері; - аға (жетекші) инженердің өкілеттіктері мен міндеттері; - авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді және әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды регламенттейтін нормативтік және әдістемелік құжаттар-См**); - пайдалану құжаттамасын, авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету бағдарламаларын (регламенттерін) - см **); -әуе кемелерінің негізгі ұшу - техникалық сипаттамалары мен конструктивтік ерекшеліктері-см**); - авиациялық техникаға техникалық қызмет	кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауда, авиациялық техниканың сенімділігін арттыру жөніндегі шараларды әзірлеуде, оны пайдалану процесінде істен шығулар мен ақауларды болдырмауда міндеттерді тиімді шешу мақсатында Бөлімше персоналының жұмысын ұйымдастыру және бағыттау; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның бөлімдерімен және авиакомпанияның (кәсіпорынның)аралас қызметтерімен өзара іс-қимыл жасау; - бақылаудағы персоналдың жұмысын үйлестіру	- қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

					көрсету және жөндеу технологиясы-см**); - Қазақстан Республикасының авиациялық персоналын кәсіптік даярлау саласындағы қағидалар; - еңбек заңнамасының негіздері; - еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері. - ол басқаратын бөлімшенің кәсіби қасиеттері мен сандық құрамы; - ауысымдық өндірістік тапсырма; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету және/немесе ұйымда және/немесе авиакомпанияда әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі ұйымның ұшу қауіпсіздігі және авиациялық қауіпсіздік саясаты. **)- бөлімшенің аға (жетекші) инженеріне қолданылуына қарай		
5	1325-4-031*) әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету ауысымының бастығы	5	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету ауысымы персоналының жұмысын	- Ауысым жұмысын ұйымдастыру, басқару және бақылау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау;	Өз құзыреті мен міндеттері шегінде: - әуе кемелері мен оның персоналына техникалық қызмет	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету бойынша ауысым мамандарының жұмысына басшылық	- Ұжымды басқару; - жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау

	(Әуе кемелеріне желілік техникалық қызмет көрсету ауысымының бастығы; Әуе кемелеріне базалық техникалық қызмет көрсету ауысымының бастығы)		ұйымдастыру, басшылық ету және бақылау	- ауысым бастығының құзыретіне кіретін әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету процесін және/немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі міндеттерді орындауды қамтамасыз етуді және бақылауды ұйымдастыру; - пайдалану құжаттамасын қолдану және жұмыс құжаттамасын ресімдеу. Өз құзыреті шегінде жауапты: - өндірістік процеске ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін (ҰҚБЖ) қауіпсіз және сенімді енгізу.	көрсету жөніндегі ұйымның қызметін реттейтін заңдар мен ережелер; - ауысым бастығы орындайтын міндеттер (міндеттер) бөлігінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның рәсімдері; - ауысым бастығының өкілеттіктері мен міндеттері; - авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді және әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды регламенттейтін нормативтік және әдістемелік құжаттар; - пайдалану құжаттамасын, авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету бағдарламаларын (регламенттерін) ; -әуе кемелерінің негізгі ұшу-техникалық сипаттамалары мен конструктивтік ерекшеліктері; - авиациялық	жасау және ұйымдастыру; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету және/немесе ұшуға жарамдылығын қолдау бөлімшелерімен және сабақтас қызметтермен өзара іс-қимыл жасау, сондай-ақ ауысым жұмысын тиімді үйлестіру; - - ауысым бастығының құзыреті шегінде ұйымның ұшу қауіпсіздігі және авиациялық қауіпсіздігі мәселелерін шешу.	дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

					техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу технологиясы; - Қазақстан Республикасының авиациялық персоналын кәсіптік даярлау саласындағы қағидалар; - еңбек заңнамасының негіздері; - еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері. - ауысымның сандық және кәсіби құрамы және өндірістік тапсырма; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның бөлімшелері мен авиакомпанияның аралас қызметтері арасындағы өзара іс-қимыл рәсімдері; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету және ұйымда және/немесе авиакомпанияда әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі ұйымның ұшу қауіпсіздігі және авиациялық қауіпсіздік саясаты.		

4.1 4.2 5.1 5.2	2144-4-011 *) ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі Инженер (В1 санатындағы ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі Инженер;	4.5	- - В1 санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігі иесінің артықшылықтарына сәйкес келетін ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі міндеттерді орындау; - жеке тағайындау кезінде-ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарға техникалық қызмет көрсету бойынша бригада персоналының жұмысын ұйымдастыру, басшылық ету және бақылау; - жеке тағайындау және оқыту және бағалау персоналының біліктілік талаптарына сәйкестігі кезінде-басқа персоналды Практикалық оқыту немесе бағалау.	- Бригада жұмысын ұйымдастыру, басқару және бақылау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету процесінің орындалуын қамтамасыз етуді және бақылауды ұйымдастыру; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуді ұйым рұқсат еткен маманның өкілеттіктеріне сәйкес дербес орындау; - пайдалану құжаттамасын қолдану, жұмыс құжаттамасын ресімдеу; Жауапты: - компанияның (company Certification Authorisation, ССА)дербес сертификаттық рұқсаты көлемінде әуе кемесінде міндеттерді (міндеттерді) орындау; - кәсіби біліктілік деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы	Өз құзыреті мен міндеттері шегінде: - - әуе кемелеріне және оның персоналына техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның қызметін реттейтін заңдар мен ережелер; - инженер орындайтын міндеттер (міндеттер) бөлігінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның рәсімдері; - инженердің өкілеттіктері мен міндеттері; - бригаданың сандық және кәсіби құрамы; - ауысымдық өндірістік тапсырма; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның бөлімшелері мен авиакомпанияның (кәсіпорынның) аралас қызметтері арасындағы маманның функционалдық міндеттеріне сәйкес келетін өзара іс-қимыл рәсімдері; - басқа персоналды Практикалық оқыту рәсімдері (маманға	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның бөлімшелерімен және авиакомпанияның сабақтас қызметтерімен өзара іс-қимыл жасау тиімді; - бригаданың жұмысын тиімді үйлестіру; - - ұшу аппараттарына және оларға орнатылған қозғалтқыштарға техникалық қызмет көрсету кезінде дербес дайындық-қорытынды жұмыстарды орындау және / немесе бригадир тағайындаған кезде бригада персоналының жұмысын бақылау; - - белгіленген рәсімге сәйкес дұрыс және толық, әуе кемесінде аяқталмаған жұмыстарды беруге немесе қабылдауға; - компанияның (company Certification Authorisation, ССА)дербес сертификаттық рұқсаты көлемінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету бойынша орындалған	- Ұжымды басқару; - жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас - қарым-қатынас: - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік; - бригада құрамында немесе өз бетінше қойылған міндеттерді орындағаны үшін жеке жауапкершілік
	В 1 санатты әуе кемелеріне желілік техникалық қызмет көрсету Инженер-бригадирі; В 1 санатты әуе кемелеріне базалық техникалық қызмет көрсету Инженер-бригадирі)	Бригаданы басқаруға рұқсат етілген 4.2 5.1 5.2					
	В1 санатындағы тәжірибелік тағылымдаманың супервайзері-қараңыз. **); А санатындағы механиктің тапсырмаларын практикалық орындауға үйрету бойынша Супервайзер-қараңыз.**); 1 санаттағы қызметкерлердің тәжірибелік тағылымдамасының емтихан алушысы - қараңыз. **); Әуе кемелеріне сервистік қызмет көрсету міндеттерін оқыту	Оқуға және бағалауға рұқсат етілген деңгейлер 4.2 5.1 5.2					

	жөніндегі Супервайзер-қараңыз**); Негізгі дағдыларды оқыту бойынша Супервайзер-қараңыз**); Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлердің базалық дағдыларын емтихан алушы - **қараңыз). **)- B1 санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәліктерін иеленушілерге қолданылатын қосымша функция ретінде қарастырылады			хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	қолданылуына қарай).	жұмыстардан кейін пайдалануға рұқсат беру сертификатын (Certificate Release to Service, CRS) беру арқылы әуе кемесін пайдалануға рұқсат беру	
4.1 4.2 5.1 5.2	2144-4-019 *) әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық жабдықтарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі Инженер (B2 санатындағы әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық жабдықтарын техникалық пайдалану жөніндегі Инженер;	4,5	- - B2 санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігі иесінің артықшылықтарына сәйкес келетін ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі міндеттерді орындау; - дербес тағайындау кезінде-әуе кемелерінің	- Бригада жұмысын ұйымдастыру, басқару және бақылау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету процесінің орындалуын қамтамасыз етуді және бақылауды ұйымдастыру; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуді ұйым рұқсат еткен маманның	Өз құзыреті мен міндеттері шегінде: - - әуе кемелеріне және оның персоналына техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның қызметін реттейтін заңдар мен ережелер; - инженер орындайтын міндеттер (міндеттер) бөлігінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның рәсімдері; - инженердің	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның бөлімшелерімен және авиакомпанияның сабақтас қызметтерімен өзара іс-қимыл жасау тиімді; - бригаданың жұмысын тиімді үйлестіру; - - әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық жабдықтарына техникалық қызмет көрсету кезінде дербес	- Ұжымды басқару; - жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас - қарым-қатынас: - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік; - бригада құрамында немесе өз бетінше
	B2 санатты әуе кемелеріне желілік техникалық қызмет көрсету Инженер-бригадирі, B2 санатты әуе кемелеріне базалық	Бригаданы басқаруға рұқсат етілген					

	техникалық қызмет көрсету Инженер-бригадирі)	4.2 5.1 5.2	авиациялық немесе радиоэлектрондық жабдықтарына техникалық қызмет көрсету бойынша бригада персоналының жұмысын ұйымдастыру, басшылық ету және бақылау; - жеке тағайындау және оқыту және бағалау персоналының біліктілік талаптарына сәйкестігі кезінде-басқа персоналды Практикалық оқыту немесе бағалау.	өкілеттіктеріне сәйкес дербес орындау; - пайдалану құжаттамасын қолдану, жұмыс құжаттамасын ресімдеу; Жауапты: - компанияның (company Certification Authorisation, CCA)дербес сертификаттық рұқсаты көлемінде әуе кемесінде міндеттерді (міндеттерді) орындау; - кәсіби біліктілік деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	өкілеттіктері мен міндеттері; - бригаданың сандық және кәсіби құрамы; - ауысымдық өндірістік тапсырма; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның бөлімшелері мен авиакомпанияның (кәсіпорынның) аралас қызметтері арасындағы маманның функционалдық міндеттеріне сәйкес келетін өзара іс-қимыл рәсімдері; - басқа персоналды Практикалық оқыту рәсімдері (маманға қолданылуына қарай).	дайындық-қорытынды жұмыстарды орындауға және / немесе бригадир тағайындаған кезде бригада персоналының жұмысын бақылауға; - - белгіленген рәсімге сәйкес дұрыс және толық, әуе кемесінде аяқталмаған жұмыстарды беруге немесе қабылдауға; - - дербес сертификаттау көлемінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету бойынша орындалған жұмыстардан кейін әуе кемесін пайдалануға рұқсат беру сертификатын беру арқылы әуе кемесін пайдалануға рұқсат беру компанияның рұқсаттары (Company Certification Authorisation, SSA).	қойылған міндеттерді орындағаны үшін жеке жауапкершілік.
	2 санаттағы тәжірибелік тағылымдаманың супервайзері-қараңыз. **); 2 санаттағы қызметкерлердің тәжірибелік тағылымдамасының емтихан алушысы-қараңыз. **); Әуе кемелеріне сервистік қызмет көрсету міндеттерін оқыту жөніндегі Супервайзер - ** қараңыз);. Негізгі дағдыларды оқыту бойынша Супервайзер-қараңыз**); Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлердің базалық дағдыларын емтихан алушы - **қараңыз). **)- B2 санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәліктерін иеленушілерге қолданылатын қосымша функция ретінде қарастырылады.	Оқуға және бағалауға рұқсат етілген деңгейлер 4.2 5.1 5.2					
4.1 4.2 5.1	2144-4-023*) авиациялық инженер	4,5	- Жеке тағайындау және оқыту және бағалау	- Бөлімшені ұйымдастыру, басқару және бақылау;	Өз құзыреті мен міндеттері шегінде: - - әуе кемелеріне және	- Әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет	- Ұжымды басқару; - жақсы ұйымдастырушылық

5.2	(Әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі Инженер)		персоналының біліктілік талаптарына сәйкестігі кезінде әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі Бөлімше персоналының жұмысын ұйымдастыру, басшылық ету және бақылау-басқа персоналды Практикалық оқыту	- ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - әуе кемелерінің құрамдас бөліктеріне техникалық қызмет көрсету процесінің орындалуын қамтамасыз етуді және бақылауды ұйымдастыру; - әуе кемелерінің құрамдас бөліктерінде техникалық қызмет көрсетуді ұйым рұқсат еткен маманның өкілеттіктеріне сәйкес дербес орындау; - пайдалану құжаттамасын қолдану, жұмыс құжаттамасын ресімдеу; Жауапты: - компанияның дербес сертификаттық рұқсаты (Company Certification Authorisation, CCA)көлемінде әуе кемесінің құрамдас бөлігіндегі міндеттерді (міндеттерді) орындау; - кәсіби біліктілік деңгейін қолдау; - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы	оның персоналына техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның қызметін реттейтін заңдар мен ережелер; - инженер орындайтын міндеттер (міндеттер) бөлігінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның рәсімдері; - инженердің өкілеттіктері мен міндеттері; - бөлімшенің сандық және кәсіби құрамы; - ауысымдық өндірістік тапсырма; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету ұйымының бөлімшелері мен авиакомпанияның (кәсіпорынның)аралас қызметтері арасындағы өзара іс-қимыл рәсімдері; - басқа персоналды Практикалық оқыту рәсімдері (маманға қолданылуына қарай).	көрсету жөніндегі мамандардың жұмысына басшылық жасау - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның бөлімшелерімен және авиакомпанияның (кәсіпорынның)аралас қызметтерімен өзара іс-қимыл жасау тиімді; - бөлімшенің жұмысын үйлестіру.	және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас: - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік; - тапсырманы орындау үшін жеке жауапкершілік.
	Әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу міндеттерін Практикалық оқытудың супервайзері-қараңыз**); Әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша практикалық оқыту емтихан алушысы-қараңыз**); Негізгі дағдыларды оқыту бойынша Супервайзер-қараңыз**); Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлердің базалық дағдыларын емтихан алушы - **қараңыз). **)- қолданылатын қосымша функция ретінде қарастырылады әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі инженерге.	Оқуға және бағалауға рұқсат етілген деңгейлер 4.2 5.1 5.2					

				хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді азайту.			
4,5	2144-4-023*) авиациялық инженер (ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеу жөніндегі Инженер)	4,5	- - Жеке тағайындау және оқыту және бағалау персоналының біліктілік талаптарына сәйкестігі кезінде ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеу бойынша Бөлімше персоналының жұмысын ұйымдастыру, басшылық ету және бақылау-басқа персоналды Практикалық оқыту	- Бөлімшені ұйымдастыру, басқару және бақылау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеу процесінің орындалуын қамтамасыз етуді және бақылауды ұйымдастыру; - ұйым рұқсат еткен маманның өкілеттіктеріне сәйкес келетін ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеуді дербес орындау; - пайдалану құжаттамасын қолдану, жұмыс құжаттамасын ресімдеу; Жауапты: - компанияның жеке сертификаттық рұқсаты (Company Certification Authorisation, CCA)көлемінде ұшу аппаратының конструкциясын	Өз құзыреті мен міндеттері шегінде: - - әуе кемелеріне және оның персоналына техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның қызметін реттейтін заңдар мен ережелер; - инженер орындайтын міндеттер (міндеттер) бөлігінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның рәсімдері; - өкілеттіктер мен міндеттер; - бөлімшенің сандық және кәсіби құрамы; - ауысымдық өндірістік тапсырма; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету ұйымының бөлімшелері мен авиакомпанияның (кәсіпорынның)аралас қызметтері арасындағы өзара іс-қимыл рәсімдері; - басқа персоналды Практикалық оқыту бойынша рәсімдер	- Ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеу жөніндегі мамандардың жұмысына басшылық жасау; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның бөлімшелерімен және авиакомпанияның (кәсіпорынның)аралас қызметтерімен өзара іс-қимыл жасау тиімді; - бөлімшенің жұмысын үйлестіру.	- Ұжымды басқару; - жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас: - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік; - тапсырманы орындау үшін жеке жауапкершілік.
	Ұшу аппараттарының құрылымын жөндеуге арналған Практикалық оқытудың супервайзерін қараңыз.**); Ұшу аппараттарының құрылымын жөндеуге Практикалық оқытудың емтихан алушысы-қараңыз**); Негізгі дағдыларды оқыту бойынша супервайзерді қараңыз**); Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлердің базалық дағдыларын емтихан алушы - **қараңыз). **)- ұшу аппараттарының құрылымын жөндеу жөніндегі инженердің қосымша функциясы ретінде қарастырылады	Оқуға және бағалауға рұқсат етілген деңгейлер 4,5					

				жөндеу кезінде тапсырманы орындау; - кәсіби біліктілік деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	(маманға қолданылуына қарай)		
3.1 3.2 4.1 4.2	3115-4-001 *) Ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі Техник (B1 санатындағы әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық жабдықтарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі Техник;	3,4	- B1 санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігі иесінің артықшылықтарына сәйкес келетін ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі міндеттерді орындау; - ұшу аппараттары мен әуе кемелерінің қозғалтқыштарына техникалық қызмет көрсету бойынша бригада персоналының жұмысын ұйымдастыру, басшылық ету және бақылау, жеке	- Бригада жұмысын ұйымдастыру, басқару және бақылау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету процесінің орындалуын қамтамасыз етуді және бақылауды ұйымдастыру; - әуе кемелерінде техникалық қызмет көрсетуді ұйым рұқсат еткен маманның өкілеттіктеріне сәйкес дербес орындау; - пайдалану құжаттамасын қолдану, жұмыс құжаттамасын ресімдеу. Жауапты: - компанияның (company Certification	Өз құзыреті мен міндеттері шегінде: - - әуе кемелеріне және оның персоналына техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның қызметін реттейтін заңдар мен ережелер; - техник орындайтын міндеттер (міндеттер) бөлігінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның рәсімдері; - техниктің өкілеттіктері мен міндеттері; - бригаданың сандық және кәсіби құрамы; - ауысымдық өндірістік тапсырма; - әуе кемелеріне техникалық қызмет	- Әуе кемелерінде техникалық қызмет көрсетуді дербес орындауға және / немесе әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі мамандардың жұмысына басшылық жасауға; - персоналдың алдына қойылған өндірістік міндеттерді негізге ала отырып, бригада құрамын жұмыс учаскелері бойынша бөлу; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның бөлімшелерімен және авиакомпанияның сабақтас қызметтерімен	- Ұжымды басқару; - жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік; - бригада құрамында және өз бетінше қойылған міндеттерді орындағаны үшін жеке жауапкершілік.
	B 1 санатты әуе кемелеріне желілік техникалық қызмет көрсету технигі-бригадир; B1 санатты әуе кемелеріне базалық техникалық қызмет көрсету технигі-Бригадир)	Бригаданы басқаруға рұқсат етілген 4.1 4.2					
	B1 санатындағы тәжірибелік тағылымдаманың супервайзері-қараңыз. **); A санатындағы механиктің тапсырмаларын	Оқуға және бағалауға рұқсат етілген					

	практикалық орындауға үйрету бойынша Супервайзер-қараңыз.**); 1 санаттағы қызметкерлердің тәжірибелік тағылымдамасының емтихан алушысы - қараңыз. **); ӘК сервистік қызмет көрсету міндеттерін оқыту жөніндегі Супервайзер-қараңыз.**); Негізгі дағдыларды оқыту бойынша Супервайзер-қараңыз**); Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлердің базалық дағдыларын емтихан алушы - **қараңыз). **)- B1 санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәліктерін иеленушілерге қолданылатын қосымша функция ретінде қарастырылады	деңгейлер 4.1 4.2	тағайындау және оқыту және бағалау персоналының біліктілік талаптарына сәйкестігі кезінде-басқа персоналды Практикалық оқыту.	Authorisation, ССА)дербес сертификаттық рұқсаты көлемінде әуе кемесінде міндеттерді (міндеттерді) орындау; - кәсіби біліктілік деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	көрсету жөніндегі ұйымның бөлімшелері мен авиакомпанияның (кәсіпорынның) аралас қызметтері арасындағы өзара іс-қимыл рәсімдері (маманға қолданылуына қарай); - басқа персоналды Практикалық оқыту рәсімдері (маманға қолданылуына қарай).	өзара іс-қимыл жасау тиімді; - бригаданың жұмысын тиімді үйлестіру; -әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі бағдарламаға (регламентке) сәйкес ұшу аппараттарына және оларға орнатылған қозғалтқыштарға техникалық қызмет көрсету кезінде дербес орындау кезінде дайындық-қорытынды жұмыстарды орындауға және/немесе бригадир тағайындаған кезде бригада персоналының жұмысын бақылауға; - белгіленген рәсімге сәйкес дұрыс және толық, әуе кемесінде аяқталмаған жұмыстарды беруге немесе қабылдауға; - дербес сертификаттау көлемінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету бойынша орындалған жұмыстардан кейін әуе кемесін пайдалануға рұқсат беру сертификатын беру	

						арқылы әуе кемесін пайдалануға рұқсат беру компанияның рұқсаттары (Company Certification Authorisation, SSA).	
3.1 3.2 4.1 4.2	3115-4-002 *) Әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық жабдықтарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі Техник ((В 2 санаттағы әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық жабдықтарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі Техник;	3,4	- - В2 санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігі иесінің артықшылықтарына сәйкес келетін ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарға техникалық қызмет көрсету жөніндегі міндеттерді орындау; - әуе кемелерінің авиациялық немесе радиоэлектрондық жабдықтарына техникалық қызмет көрсету бойынша бригада персоналының жұмысын ұйымдастыру, басшылық ету және бақылау, дербес тағайындау және оқыту және бағалау персоналының біліктілік талаптарына	- Бригада жұмысын ұйымдастыру, басқару және бақылау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету процесінің орындалуын қамтамасыз етуді және бақылауды ұйымдастыру; - әуе кемелерінде техникалық қызмет көрсетуді ұйым рұқсат еткен маманның өкілеттіктеріне сәйкес дербес орындау; - пайдалану құжаттамасын қолдану, жұмыс құжаттамасын ресімдеу. Жауапты: - компанияның (company Certification Authorisation, CCA)дербес сертификаттық рұқсаты көлемінде әуе кемесінде міндеттерді (міндеттерді) орындау;	Өз құзыреті мен міндеттері шегінде: - - әуе кемелеріне және оның персоналына техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның қызметін реттейтін заңдар мен ережелер; - техник орындайтын міндеттер (міндеттер) бөлігінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның рәсімдері; - техниктің өкілеттіктері мен міндеттері; - бөлімшенің сандық және кәсіби құрамы; - ауысымдық өндірістік тапсырма; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету ұйымының бөлімшелері мен авиакомпанияның (кәсіпорынның)аралас қызметтері арасындағы	- Әуе кемелерінде техникалық қызмет көрсетуді дербес орындауға және / немесе әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі мамандардың жұмысына басшылық жасауға; - бригада құрамын персоналдың алдына қойылған өндірістік міндеттерді негізге ала отырып, жұмыс учаскелері бойынша бөлу; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның бөлімшелерімен және авиакомпанияның сабақтас қызметтерімен өзара іс-қимыл жасау тиімді; - бригаданың жұмысын тиімді үйлестіру; -әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық	- Ұжымды басқару; - жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас - қарым-қатынас: - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік; - бригада құрамында және өз бетінше қойылған міндеттерді орындағаны үшін жеке жауапкершілік.
	В2 санатты әуе кемелеріне желілік техникалық қызмет көрсету технигі-бригадир; В2 санатты әуе кемелеріне базалық техникалық қызмет көрсету технигі-Бригадир)	Бригаданы басқаруға рұқсат етілген 4.1 4.2					
	2 санаттағы қызметкерлердің тәжірибелік тағылымдамасының супервайзері-қараңыз. **); 2 санаттағы қызметкерлердің тәжірибелік тағылымдамасының емтихан алушысы-қараңыз. **);	Оқуға және бағалауға рұқсат етілген деңгейлер 4.1 4.2					

	ӘК сервистік қызмет көрсету міндеттерін оқыту жөніндегі Супервайзер-қараңыз.**); Негізгі дағдыларды оқыту бойынша Супервайзер-қараңыз**); Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлердің базалық дағдыларын емтихан алушы - **қараңыз). **)- B2 санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәліктерін иеленушілерге қолданылатын қосымша функция ретінде қарастырылады		сәйкестігі кезінде-басқа персоналды Практикалық оқыту	- кәсіби біліктілік деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	өзара іс-қимыл рәсімдері; - басқа персоналды Практикалық оқыту рәсімдері (маманға қолданылуына қарай).	жабдықтарына техникалық қызмет көрсету кезінде дербес орындау кезінде дайындық-қорытынды жұмыстарды орындауға және/немесе бригадир тағайындаған кезде бригада персоналының жұмысын бақылауға; - белгіленген рәсімге сәйкес дұрыс және толық, әуе кемесінде аяқталмаған жұмыстарды беруге немесе қабылдауға; - дербес сертификаттау көлемінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету бойынша орындалған жұмыстардан кейін әуе кемесін пайдалануға рұқсат беру сертификатын беру арқылы әуе кемесін пайдалануға рұқсат беру компанияның рұқсаттары (Company Certification Authorisation, SSA).	
3.1 3.2 4.1 4.2	3115-4-013 *) Авиациялық техник (әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет	3,4	- Жеке тағайындау және оқыту және бағалау персоналының біліктілік	-- Бөлімшені ұйымдастыру, басқару және бақылау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау;	Өз құзыреті мен міндеттері шегінде: - ұйымның мемлекеттегі және оның персоналындағы	- Әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі мамандардың	- Ұжымды басқару; - жақсы ұйымдастырушылық және уақытты

	көрсету және жөндеу жөніндегі Техник)		талаптарына сәйкестігі кезінде әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі Бөлімше персоналының жұмысын ұйымдастыру, басшылық ету және бақылау-басқа персоналды Практикалық оқыту	- әуе кемелерінің құрамдас бөліктеріне техникалық қызмет көрсету процесінің орындалуын қамтамасыз етуді және бақылауды ұйымдастыру; - әуе кемелерінің құрамдас бөліктерінде техникалық қызмет көрсетуді ұйым рұқсат еткен маманның өкілеттіктеріне сәйкес дербес орындау; - пайдалану құжаттамасын қолдану, жұмыс құжаттамасын ресімдеу. Жауапты: - компанияның дербес сертификаттық рұқсаты (Company Certification Authorisation, CCA)көлемінде әуе кемесінің құрамдас бөліктерінде міндеттерді (міндеттерді) орындау; - кәсіби біліктілік деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	қызметін реттейтін заңдар мен ережелер; - техник орындайтын міндеттер (міндеттер) бөлігінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуді ұйымдастыру рәсімдері; - техниктің өкілеттіктері мен міндеттері; - бөлімшенің сандық және кәсіби құрамы; - ауысымдық өндірістік тапсырма; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету ұйымының бөлімшелері мен авиакомпанияның (кәсіпорынның)аралас қызметтері арасындағы өзара іс-қимыл рәсімдері; - басқа персоналды Практикалық оқыту рәсімдері (маманға қолданылуына қарай).	жұмысына басшылық жасау; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның бөлімшелерімен және авиакомпанияның (кәсіпорынның)аралас қызметтерімен өзара іс-қимыл жасау тиімді; - бөлімшенің жұмысын үйлестіру; - - дербес сертификаттау көлемінде өкілеттіктері бар құрамдас бөлікке техникалық қызмет көрсету бойынша орындалған жұмыстардан кейін құрамдас бөлікке сертификат беру арқылы әуе кемесінің құрамдас бөлігін пайдалануға рұқсат беру компанияның рұқсаттары (Company Certification Authorisation, SSA).	жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - егжей-тегжейлі жұмысқа деген көзқарас; - қарым-қатынас: - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік; - тапсырманы орындау үшін жеке жауапкершілік.
	Әуе кемесінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу міндеттерін Практикалық оқытудың супервайзері-қараңыз**); Әуе кемесінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша практикалық оқыту емтихан алушысы-қараңыз**); Негізгі дағдыларды оқыту бойынша Супервайзер-қараңыз**); Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлердің базалық дағдыларын емтихан алушы - **қараңыз). **)- әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі техниктің қосымша функциясы ретінде қарастырылады.	Разрешенные уровени к обучению и оценке 4.1 4.2					
3	3115-4-013 *)	3,4					- Ұжымды басқару;

4	Авиациялық техник (ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеу жөніндегі Техник)		- Жеке тағайындау және оқыту және бағалау персоналының біліктілік талаптарына сәйкестігі кезінде ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеу бойынша Бөлімше персоналының жұмысын ұйымдастыру, басшылық ету және бақылау-басқа персоналды Практикалық оқыту	- Бөлімшені ұйымдастыру, басқару және бақылау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеу процесінің орындалуын қамтамасыз етуді және бақылауды ұйымдастыру; - - ұйым рұқсат еткен маманның өкілеттіктеріне сәйкес келетін әуе кемелерінің конструкциясын жөндеуді дербес орындау; - пайдалану құжаттамасын қолдану, жұмыс құжаттамасын ресімдеу. Жауапты: - компанияның дербес сертификаттық рұқсаты (Company Certification Authorisation, CCA)көлемінде ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеу бойынша міндеттерді (міндеттерді) орындау; - кәсіби біліктілік деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы	Өз құзыреті мен міндеттері шегінде: - ұйымның мемлекеттегі қызметін реттейтін заңдар мен ережелер; - - техник орындайтын міндеттер (міндеттер) бөлігінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның рәсімдері; - техниктің өкілеттіктері мен міндеттері; - бөлімшенің сандық және кәсіби құрамы; - ауысымдық өндірістік тапсырма; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету ұйымының бөлімшелері мен авиакомпанияның (кәсіпорынның)аралас қызметтері арасындағы өзара іс-қимыл рәсімдері; - басқа персоналды Практикалық оқыту рәсімдері (маманға қолданылуына қарай).	- Ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеу жөніндегі мамандардың жұмысына басшылық жасау: - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның бөлімшелерімен және авиакомпанияның (кәсіпорынның)аралас қызметтерімен өзара іс-қимыл жасау тиімді; - бөлімшенің жұмысын үйлестіру.	- жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас: - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік; - тапсырманы орындау үшін жеке жауапкершілік.
	2379-2-023 Супервайзер практического обучения ремонту конструкции летательных аппаратов - См.**) 2379-2-011 Экзаменатор практического обучения ремонту конструкции летательных аппаратов - См. **) 2379-2-020 Супервайзер по обучению базовым навыкам - См. **) 2379-2-008 Экзаменатор базовых навыков кандидатов на получение свидетельства специалиста по техническому обслуживанию летательных аппаратов - См. **) **) - рассмтаривается как дополнительная функция техника по ремонту конструкции летательных аппаратов	Оқуға және бағалауға рұқсат етілген деңгейлер 4					

				хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.			
3.1 3.2 4.1 4.2	3115-4-007*) авиациялық механик (А санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі Механик)	3,4	Әуе кемелеріне желілік техникалық қызмет көрсетуде А санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі механик міндеттерін орындау	- Әуе кемелеріне жоспарлы техникалық қызмет көрсетуді орындау (Minor Scheduled Line Maintenance); - әуе кемесіндегі қарапайым ақауларды жою (Simple Defect Rectification). Жауапты: - компанияның (company Certification Authorisation, CCA)дербес сертификаттық рұқсаты көлемінде әуе кемесінде міндеттерді (міндеттерді) орындау; - СУБП және СУАБ міндеттерін орындау; - кәсіби біліктілік деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	Өз құзыреті мен міндеттері шегінде: - механик жіберген міндеттерді орындау және орындалған жұмыстарды сертификаттау бөлігінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуді ұйымдастыру рәсімдері; - механиктің өкілеттіктері мен міндеттері; - механикке жүктелген міндеттер шеңберінде әуе кемесіне қызмет көрсету технологиясы; - компанияның (Company Certification Authorisation, CCA)дербес сертификаттау рұқсатының рұқсаттары мен шектеулері көлемінде әуе кемесіндегі ақауларды анықтау және жою тәсілдері; - техникалық құжаттаманы ресімдеу ережесі	- Әрбір жеке тапсырманы толық көлемде орындау; - өз бетінше орындалған тапсырманы, орындауға рұқсат етілген механиканы сертификаттау; - - дербес сертификаттау көлемінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету бойынша орындалған жұмыстардан кейін әуе кемесін пайдалануға рұқсат беру сертификатын беру арқылы әуе кемесін пайдалануға рұқсат беру компанияның рұқсаттары (Company Certification Authorisation, SSA).	- Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас: - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік; - қойылған міндеттерді орындау үшін жеке жауапкершілік

2.1 2.2 3 4	3115-4-007*) авиациялық механик (жұмыстарды сертификаттау құқығымен әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі Механик)	2,3,4	Оларды орындау кезеңінде кейінгі бақылауды талап ететін әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі міндеттерді орындау және өкілеттіктері болған кезде - орындалған жұмысты сертификаттау, оның ішінде құрамдас бөлікке сертификат беру.	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның шешімі бойынша маманға орындауға сеніп тапсырылуы мүмкін әуе кемелерінің құрамдас бөліктеріндегі міндеттерді орындау; - инспектор бағанында техникалық құжаттамаға қол қоюға (мөртабан қоюға), сондай-ақ компонентке (компоненттерге)сертификат шығаруға уәкілетті компанияның жеке сертификаттық рұқсаты көлемінде (Company Certification Authorisation, CCA) ; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - компанияның дербес сертификаттық рұқсаты (Company Certification Authorisation, CCA)көлемінде әуе кемесінің құрамдас бөлігіндегі міндеттерді (міндеттерді) орындау; - кәсіби біліктілік деңгейін қолдау;	Өз құзыреті мен міндеттері шегінде: - механик жіберген міндеттерді орындау және орындалған жұмыстарды сертификаттау бөлігінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуді ұйымдастыру рәсімдері, - механиктің өкілеттіктері мен міндеттері; - тапсырманы орындау тәртібі, оның кезеңдері; - техникалық құжаттама, онда механик тапсырманың орындалуын растайды және / немесе компонентті сертификаттайды (компонентке сертификат береді).	- Компоненттерді өндірушілердің техникалық құжаттамасының талаптарына сәйкес әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету бойынша технологиялық операцияларды сапалы және уақтылы орындау; - әрбір жеке тапсырманы орындай білу, ол орындалатын тапсырма, оқу орны мен күні туралы ақпаратпен, оқытылатын және оқытушы маманның қолымен (Task Training Records)орындауды оқытуды жүргізу жөніндегі жазбамен расталады; - - өкілеттіктер болған жағдайда, дербес сертификаттау көлемінде құрамдас бөлікке техникалық қызмет көрсету бойынша орындалған жұмыстардан кейін құрамдас бөлікке сертификат беру арқылы әуе кемесінің құрамдас бөлігін	- Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас: - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік; - тапсырманы орындау үшін жеке жауапкершілік.

				- тапсырмаларды өзі немесе сертификаттау құқығы жоқ механиктер орындаған компонентке сертификат шығара отырып, орындалған тапсырманы сертификаттау; - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді азайту.		пайдалануға рұқсат беру компанияның рұқсаттары (Company Certification Authorisation, SSA).	
2.1 2.2 3	3115-4-007*) авиациялық механик (жұмыстарды сертификаттау құқығынсыз әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі Механик)	2,3	Кейіннен бақылауды талап ететін әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі міндеттерді орындау және қажет болған жағдайда сертификаттаушы персоналдың әуе кемесін пайдалануға кейіннен жіберуі не қосымша бақылауды қажет етпейтін міндет үшін	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның шешімі бойынша маманға орындауға сеніп тапсырылуы мүмкін әуе кемесінде міндеттерді орындау. Орындалған жұмысты сертификаттауды болдырмайтын жерде механик орындауға жіберілген тапсырма үшін ғана техникалық құжаттамаға қол қоюға уәкілетті, бұл іс жүзінде шектеледі: 1) жұмыс карталарындағы (Task Cards, TC)	Өз құзыреті мен міндеттері шегінде: - механик жіберген міндеттерді орындау бөлігінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуді ұйымдастыру рәсімдері; - механиктің өкілеттіктері мен міндеттері; - тапсырманы орындау тәртібі, оның кезеңдері; - механик тапсырманың орындалуын растайтын техникалық құжаттама.	- Әуе кемесі мен қозғалтқыштарды өндірушілердің техникалық құжаттамасының талаптарына сәйкес әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету бойынша технологиялық операцияларды сапалы және уақтылы орындау; - әрбір жеке тапсырманы орындай білу, ол орындалатын тапсырма, оқу орны мен күні туралы ақпаратпен, оқытылатын және оқытушы маманның	- Орындаушылық; - дәлдік; - тапсырманы орындау үшін жеке жауапкершілік.

				"Орындаушы" (Mechanic) бағанымен (пооперациялық ведомостар); 2) әуе кемесін пайдалануға рұқсат беруді талап етпейтін не сертификаттаушы персоналдың орындалған жұмысты сертификаттауды (Certificate of release to service, CRS беруді) талап етпейтін міндет үшін басқа жазбаларда; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - компанияның (company Certification Authorisation, CCA)дербес сертификаттық рұқсаты көлемінде әуе кемесінде міндеттерді (міндеттерді) орындау; - кәсіби біліктілік деңгейін қолдау; - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді азайту.		(Task Training Records) қолтаңбасымен (Task Training Recirds) орындауды оқытуды жүргізу бойынша жазбамен расталады.	
2.1 2.2	3115-4-007*) авиациялық механик (жұмыстарды	2,3	Қол қою құқығымен әуе кемелерінің	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет	Өз құзыреті мен міндеттері шегінде:	- Компоненттерді өндірушілердің	- Жақсы ұйымдастырушылық

3	сертификаттау құқығынсыз әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі Механик)		компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі міндеттерді орындау "Орындаушы" бағанында (Mechanic) жұмыс карталарында (Task Cards, TC) (пооперациялық ведомостарда) жұмыс өз бетінше орындалған кезде. Құрамдас бөлікке сертификат шығаруға өкілеттігі жоқ.	көрсету жөніндегі ұйымның шешімі бойынша маманға орындауға сеніп тапсырылуы мүмкін әуе кемелерінің құрамдас бөліктеріндегі міндеттерді орындау. Техникалық құжаттамаға қол қоюға тек механикке компанияның жеке сертификаттау рұқсатымен (company Certification Authorisation, CCA) рұқсат етілген міндеттер үшін ғана рұқсат етіледі, бұл іс жүзінде шектеледі: - жұмыс карталарындағы (Task Cards, TC) "Орындаушы" (Mechanic) бағанымен (операциялық ведомостар). Жауапты: - компанияның дербес сертификаттық рұқсаты (Company Certification Authorisation, CCA)көлемінде әуе кемелерінің құрамдас бөліктерінде міндеттерді (міндеттерді) орындау;	- механик жіберілген міндет (міндеттер) бөлігінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның рәсімдері; - механиктің өкілеттіктері мен міндеттері; - тапсырманы орындау тәртібі, оның кезеңдері; - механик тапсырманың орындалуын растайтын техникалық құжаттама.	техникалық құжаттамасының талаптарына сәйкес әуе кемесінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету бойынша технологиялық операцияларды сапалы және уақтылы орындау; - - әрбір жеке тапсырманы орындай білу, ол орындалатын тапсырма, оқу орны мен күні туралы ақпаратпен, оқытылатын және оқытушы маманның (Task Training Records) қолтаңбасымен (tack Training) оқытуды жүргізу жөніндегі жазбамен расталады.	және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас: - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік; - тапсырманы орындау үшін жеке жауапкершілік.

				- кәсіби біліктілік деңгейін қолдау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.			
2.1 2.2 3	3115-4-007*) авиациялық механик (әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі Механик)	2,3	Қол қою құқығымен әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі міндеттерді орындау "Орындаушы" (Mechanic) бағанында жұмыс карталарында (Task Cards, ТС) (операциялық ведомостар), бұл ретте жұмыс осы жұмыстарды сертификаттау құқығымен компанияның (company Certification Authorisation,	Компанияның (company Certification Authorisation, ССА) дербес сертификаттық рұқсатын механикке бермей, әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның зертханалары мен шеберханалары жағдайында әуе кемесінің құрамдас бөлігінде (компоненттерінде) міндеттерді орындау. Жауапты: - әуе кемесінің құрамдас бөліктерінде міндеттерді (міндеттерді) орындау; - кәсіби біліктілік деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті	Өз құзыреті мен міндеттері шегінде: - механик орындайтын міндеттер (міндеттер) бөлігінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуді ұйымдастыру рәсімдері; - механиктің өкілеттіктері мен міндеттері; - тапсырмаларды орындау тәртібі және олардың кезеңдері.	Тапсырманы (міндеттерді) толық көлемде және тиісті сапада орындау; - - әрбір жеке тапсырманы орындай білу, ол орындалатын тапсырма, оқу орны мен күні туралы ақпаратпен, оқытылатын және оқытушы маманның (Task Training Records) қолтаңбасымен (tack Training) оқытуды жүргізу жөніндегі жазбамен расталады.	- Орындаушылық; - дәлдік; - тапсырманы орындау үшін жеке жауапкершілік.

			ССА) сертификаттық рұқсаты бар персоналдың бақылауымен орындалады.	оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.			
2.1 2.2 3	3115-4-007*) авиациялық механик (әуе кемелерінің жолаушылар салонына қызмет көрсету жөніндегі Механик)	2,3	Әуе кемелерінің жолаушылар салонына қызмет көрсету жөніндегі механиктің міндеттерін орындау	- Әуе кемелерінің жолаушылар салонымен, оның интерьерімен және онда орнатылған ас үй жабдықтарымен байланысты міндеттерге маманданған. Жауапты: - әуе кемесінде компанияның (company Certification Authorisation, ССА) дербес сертификаттық рұқсаты көлемінде міндеттерді (міндеттерді) орындау, ол 2.2-деңгейге және 3-деңгейге қолданылады және ССА берілмейтін 2.1-Кіші деңгейге қолданылмайды; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз	Өз құзыреті мен міндеттері шегінде білім: - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның оларға техникалық қызмет көрсету бөлігінде рәсімдері, механиктің өкілеттіктері мен міндеттері; - әуе кемесінде компоненттерді, жиынтықтаушы бұйымдар мен олардың элементтерін ауыстырудың негізгі қағидалары; - әуе кемелерінде оларды пайдалану және жөндеу кезінде қолданылатын арнайы сұйықтықтардың, желімдердің, бояулардың, композиттік материалдардың түрлері мен маркалары, араластыру технологиясы, сондай-ақ лак-бояу жабынын	- Тапсырманы (міндеттерді) толық көлемде және тиісті сапада орындау; - техникалық құжаттаманы дұрыс рәсімдеу.	- Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас: - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік; - тапсырманы орындау үшін жеке жауапкершілік.

				құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту; - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау.	қалпына келтіру және жағу технологиясы; - композиттік материалдармен жұмыс істеу технологиясы және олармен жұмыс істеу кезінде қолданылатын жабдық; - механик тапсырманың орындалуын растайтын техникалық құжаттама.		
2.1 2.2 3	3115-4-007*) авиациялық механик (Ұшу аппараттарының құрылымын жөндеу жөніндегі Механик)	2,3	Жөндеуді қажет ететін әуе кемесі конструкциясының зақымдануы	- Бригада құрамында жұмыс істеген кезде ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеу кезінде көмекші персонал. Жауапты: - компанияның (Company Certification Authorisation, CCA) дербес сертификаттық рұқсаты көлемінде әуе кемесінде міндеттерді (міндеттерді) орындау (2.2 кіші деңгейге және 3-деңгейге қолданылады, ол үшін CCA берілмейтін 2.1 Кіші деңгейге қолданылмайды); - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті	Өз құзыреті мен міндеттері шегінде білім: - әуе кемесінің конструкциясын жөндеу бөлігінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуді ұйымдастыру рәсімдері және механиктің өкілеттіктері; - жөндеуге жататын авиациялық техниканың конструкциялары, оның техникалық сипаттамалары және оған арналған пайдалану құжаттамасы; - әуе кемелерінің компоненттерін жөндеу цехында авиациялық техникаға қызмет көрсету мен жөндеудің өндірістік-	- Жөндеу технологиясының талаптарына толық сәйкес әуе кемесінің құрылымын жөндеу бойынша барлық технологиялық операцияларды сапалы және уақтылы орындау; - механик орындайтын ӘК құрылымын жөндеу бойынша жұмыс түрі үшін міндетті техникалық құжаттаманы пайдалану.	- Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас: - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік; - қойылған міндеттерді орындау үшін жеке жауапкершілік

				оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту; - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау.	технологиялық процесін ұйымдастыру; - авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу кезінде пайдаланылатын технологиялық жабдықты, айлабұйымдар мен құралдарды пайдалану қағидалары; - механик тапсырманың орындалуын растайтын техникалық құжаттама.		
2	3115-4-007*) авиациялық механик (Әуе кемелеріне сервистік қызмет көрсету жөніндегі Механик; әуе кемелеріне сервистік қызмет көрсету жөніндегі маман)	2	Әдетте, сервистік қызмет көрсету міндеттерін орындау қажеттілігі әуе кемесінің қонуы мен ұшуы арасындағы әуе кемесінің тұрақтары кезінде туындайтын әуе кемесіне перрондық қызмет көрсету.	-Ұшу алдындағы инспекцияны (pre-flight Inspection) қоса алғанда, оларды орындағаннан кейін әуе кемесін пайдалануға рұқсат беруді талап етпейтін әуе кемелеріне сервистік қызмет көрсету міндеттерін орындау-әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету болып табылмайтын, сондықтан әуе кемесін пайдалануға рұқсат беруді (Certificate of release to service, CRS беруді) сертификаттайтын міндет ретінде оны орындағаннан кейін қызметкерлер;	- Әуе кемесін орындағаннан кейін пайдалануға рұқсат беруді талап етпейтін әуе кемесінде сервистік жұмыстарды орындау жөніндегі ұйымның рәсімдері; - тапсырмаларды, олардың кезеңдерін орындау тәртібі; - техникалық құжаттаманы толтыру қажет болған жағдайда-орындаушы тапсырманы орындағаннан кейін өз қолын (мөртабанын) қоя алатын техникалық құжаттаманың тізбесін білу.	- Әрбір жеке тапсырманы толық көлемде орындауға рұқсат беру орындалатын тапсырма, әуе кемесінің типі, оқу орны мен күні туралы ақпаратпен, оқытылатын және оқытатын маманның (Task Training Records) қолдарымен оны орындауға оқытуды жүргізу жөніндегі жазбамен (Task Training) расталған кезде.	- Жауапкершілік; - орындаушылық; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның (Aircraft Maintenance Licence, AML) әуе кемесін орындағаннан кейін пайдалануға рұқсат беруді талап етпейтін әуе кемелеріне сервистік қызмет көрсету міндетін орындаушыда міндетті түрде куәлігінің болуы қажеттілігінің болмауы.

				- компания маманға әуе кемесіне сервистік қызмет көрсету міндеттерін өзі үшін қолайлы түрде орындауға мүмкіндік береді; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтауға, қауіпті оқиғалар туралы хабардар етуге және өз құзыреті шегінде тәуекелдерді азайтуға жауапты			
6	2141-4-005 бұзбайтын бақылау инженері (3-деңгейдегі бұзбайтын бақылау инженері; 3-деңгейдегі бұзбайтын бақылау әдістері бойынша маман); Негізгі дағдыларды оқыту бойынша Супервайзер-қараңыз**). Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлердің базалық дағдыларын емтихан алушы - **қараңыз). **)- бұзбайтын бақылау инженерінің қосымша	6	- Өз біліктілік деңгейіне сәйкес бақылаудың бұзбайтын әдістерімен (ББӘ) инспекциялар мен тексерулерді орындау	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның жұмыс істеуі шеңберінде және ұйым сертификатының қолданылу саласына сәйкес бұзылмайтын бақылау әдістері бойынша бөлімшенің жұмыс істеуін ұйымдастыру, басқару және қамтамасыз ету; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - ББӘ бойынша Бөлімше персоналының жұмысын бақылау; - пайдалану құжаттамасын қолдану,	- Азаматтық авиация ұйымында қолданылатын ББӘ әдісін (әдістерін) қамтитын кодтар, стандарттар және басқа құжаттар; - ББӘ бөлімшесіне рұқсат етілген жұмыс көлемі және оның персоналының сертификаттық шектеулері; - ББӘ әдістерімен міндеттерді орындау бойынша ұйымдастыру рәсімдері.	- - Қазақстан Республикасындағы Азаматтық авиация ұйымы қолданатын ББӘ әдісін (әдістерін) қамтитын кодтарды, стандарттарды және басқа құжаттарды пайдалану; - азаматтық авиация ұйымында ББӘ әдісі (әдістері) бойынша кодтарды, стандарттарды және басқа да шарттық құжаттарды практикада қолдану; - бақылау жұмыстарды ББӘ әдістерімен орындайтын бөлімше,	- Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық - дәлдік; - 3-деңгей бойынша ББӘ әдісінде (әдістерінде) сертификатталуы тиіс.

	функциясы ретінде қарастырылады			жұмыс құжаттамасын ресімдеу; - 3-деңгейді бақылаудың бұзбайтын әдістері бойынша білікті маман үшін айқындалған өкілеттіктер мен жауапкершіліктер; - 3-деңгейді бақылаудың бұзбайтын әдістері бойынша маман ұйымның бірінші басшысына ұйымдағы ҰМК әдістерімен міндеттерді ұйымдастыру және іске асыру мәселелерінде тікелей қол жеткізе алады; - дербес тағайындау кезінде және өз құзыреті шегінде базалық дағдылар бағдарламасы бойынша әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға кандидаттарды оқыту және бағалау жөніндегі міндеттерді орындау; - басқарылатын бөлімшедегі әрбір позиция үшін персоналды оқыту бағдарламасын әзірлеу (жеке даярлау жоспары) және бақылаудағы персоналды кәсіптік		азаматтық авиация ұйымында ББӘ бойынша жұмыстарды орындау үшін қажетті ресурстармен қамтамасыз ету.	

				даярлау бағдарламасын іске асыруды бақылау. Өз құзыреті шегінде жауапты: - өндірістік процеске ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін (ҰҚБЖ) қауіпсіз және сенімді енгізу; - әуе кемесінде, қозғалтқыштарда немесе компоненттерде компанияның (company Certification Authorisation, CCA) дербес сертификаттық рұқсаты көлемінде міндеттерді (міндеттерді)орындау; - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау.			
4 5	2141-4-005 Бұзылмайтын бақылау жөніндегі инженер (2-деңгейдегі бұзбайтын бақылау инженері; 2-деңгейдегі бұзбайтын бақылау әдістері бойынша маман)	4,5	- Өз біліктілік деңгейіне сәйкес бақылаудың бұзылмайтын әдістерімен және инспекциялар мен тексерулерді орындау	- Бақылаудың бұзылмайтын әдістерімен тапсырмаларды орындау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - пайдалану құжаттамасын қолдану, жұмыс құжаттамасын ресімдеу. Жауапты: - әуе кемесінде, әуе кемесінің қозғалтқыштарында немесе компоненттерінде	- ББӘ бойынша нұсқаулықтар; - ББӘ талап етілетін әдісі бойынша жұмыстарды орындауға арналған өлшеу құрылғыларының, айлабұйымдар мен құралдардың құрамы; - бекітілген жұмыс нұсқаулықтарына сәйкес Инспекция / тест өткізуге бөлікті / компонентті дайындау немесе оны аяқтау рәсімдері;	- Стандартты жабдықтар жиынтығын қолданыңыз, оларды қабылдау немесе қабылдамау үшін нақты өнімдерді түсіндіріңіз және бағалаңыз, - жүргізілген инспекциялардың нәтижелерін құжаттау; - маманға орындауға рұқсат етілген бақылау әдістері бойынша жұмыстарды орындау;	- Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару: - Жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас: - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік - 2-деңгей бойынша ББӘ өлшеу әдісінде
	Негізгі дағдыларды оқыту бойынша Супервайзер-қараңыз**); Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлердің базалық	Оқуға және бағалауға рұқсат етілген деңгейлер 4 5					

	дағдыларын емтихан алушы - **қараңыз). **)- бұзбайтын бақылау инженерінің қосымша функциясы ретінде қарастырылады			компанияның (company Certification Authorisation, CCA) дербес сертификаттық рұқсаты көлемінде міндеттерді (міндеттерді)орындау; - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- бақылау техникасының / әдісінің көлемі мен шектеулері; -ББӘ әдістерімен міндеттерді орындау бойынша ұйымдастыру рәсімдері.	- ББӘ талап етілетін әдісі бойынша жұмыстарды орындау үшін өлшеу құрылғыларын, айлабұйымдар мен құралдарды практикада қолдану; - инспекция нәтижелерін құжаттау.	(әдістерінде) сертификатталуы тиіс.
3	8214-5 Дефектоскопистер (1-деңгейді бақылаудың бұзбайтын әдістері бойынша маман)	3	- Өз біліктілік деңгейіне сәйкес бақылаудың бұзбайтын әдістерімен инспекциялар мен тексерулерді орындау	- Бақылаудың бұзылмайтын әдістерімен тапсырмаларды орындау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - пайдалану құжаттамасын қолдану, жұмыс құжаттамасын ресімдеу. Жауапты: - әуе кемесінде, әуе кемесінің қозғалтқыштарында немесе компоненттерінде компанияның (company Certification Authorisation, CCA)	- ББӘ бойынша нұсқаулықтар; - ББӘ талап етілетін әдісі бойынша жұмыстарды орындауға арналған өлшеу құрылғыларының, айлабұйымдар мен құралдардың құрамы; - бекітілген жұмыс нұсқаулықтарына сәйкес Инспекция / тест өткізуге бөлікті / компонентті дайындау немесе оны аяқтау рәсімдері; - ББӘ әдістерімен міндеттерді орындау бойынша ұйымдастыру рәсімдері	- Жабдықтардың стандартты жиынтығын қолдана отырып, ББӘ нұсқауларын орындаңыз, оларды қабылдау немесе қабылдамау үшін нақты өнімдерді түсіндіріңіз және бағалаңыз, жүргізілген инспекциялардың нәтижелерін құжаттаңыз; - маманға орындауға рұқсат етілген бақылау әдістері бойынша жұмыстарды орындау; - ББӘ талап етілетін әдісі бойынша жұмыстарды орындау	- Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік; - 1-деңгей бойынша ББӘ өлшеу әдісінде сертификатталуы тиіс

				дербес сертификаттық рұқсаты көлемінде міндеттерді (міндеттерді)орындау; - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.		үшін өлшеу құрылғыларын, айлабұйымдар мен құралдарды практикада қолдану; - инспекция нәтижелерін құжаттау.	
2	8214-5 Дефектоскопистер (функциялары шектеулі 1-деңгейді бұзбайтын бақылау әдістері бойынша маман)	2	- Өз біліктілік деңгейіне сәйкес бақылаудың бұзбайтын әдістерімен инспекциялар мен тексерулерді орындау	- Бақылаудың бұзбайтын әдістерімен тапсырмаларды орындау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - пайдалану құжаттамасын қолдану, жұмыс құжаттамасын ресімдеу. Жауапты: - әуе кемесінде, әуе кемесінің қозғалтқыштарында немесе компоненттерінде компанияның (company Certification Authorisation, CCA) дербес сертификаттық рұқсаты көлемінде міндеттерді (міндеттерді)орындау;	- ББӘ бойынша нұсқаулықтар; - ББӘ талап етілетін әдісі бойынша жұмыстарды орындауға арналған өлшеу құрылғыларының, айлабұйымдар мен құралдардың құрамы; - бекітілген жұмыс нұсқаулықтарына сәйкес Инспекция / тест өткізуге бөлікті / компонентті дайындау немесе оны аяқтау рәсімдері; - ББӘ әдістерімен міндеттерді орындау бойынша ұйымдастыру рәсімдері.	- Жабдықтардың стандартты жиынтығын қолдана отырып, ББӘ нұсқауларын орындаңыз, оларды қабылдау немесе қабылдамау үшін нақты өнімдерді түсіндіріңіз және бағалаңыз, жүргізілген инспекциялардың нәтижелерін құжаттаңыз; - маманға орындауға рұқсат етілген бақылау әдістері бойынша жұмыстарды орындау; - ББӘ талап етілетін әдісі бойынша жұмыстарды орындау үшін өлшеу құрылғыларын,	- Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік; - функциялары шектеулі 1-деңгей бойынша ҰМК өлшеу әдісінде сертификатталуы тиіс

				- өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.		айлабұйымдар мен құралдарды практикада қолдану; - инспекция нәтижелерін құжаттау.	
5	1324-0-023 басшы (басқарушы) (материалдық-техникалық жабдықтау) (техникалық қойма бастығы)	5	- Техникалық және аспаптық қоймалардың жұмысын ұйымдастыру және бақылау	- Техникалық және аспаптық қоймалардың жұмысын ұйымдастыру; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - қоймалардың жұмысын бақылау және басқару: Жауапты: - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттерін қайта бөлу кезінде тәуекелдерді азайту; - материалдық құндылықтарды техникалық қоймаға қабылдау жүйесін ұйымдастыру және әуе кемесіне, қозғалтқышқа немесе	- Қойма шаруашылығын ұйымдастыру мәселелері бойынша нормативтік және әдістемелік материалдар; - тауарлық-материалдық құндылықтарды сақтауға арналған стандарттар мен техникалық шарттар; - тауарлық-материалдық құндылықтардың түрлері, өлшемдері, маркалары, сұрыптылығы және басқа да сапалық сипаттамалары және оларды тұтыну нормалары; - тиеу-түсіру жұмыстарын ұйымдастыру тәртібі;	- Әуе кемелеріне және оның мамандарына техникалық қызмет көрсету бойынша ұйымның техникалық және аспаптық қоймаларының тиімді жұмысын ұйымдастыру және үйлестіру; - қоймалық есепке алу жүйесін тиімді бақылауды ұйымдастыру және қамтамасыз ету; - қоймада тауарлық-материалдық құндылықтарды сақтау және босату жөніндегі жұмысты ұйымдастыру.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

				олардың құрамдас бөлігіне орнату үшін әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның атынан рұқсат беру; - тексеруге (калибрлеуге) және өлшем құралдарын тексеруге немесе жөндеуге жіберуге жататын өлшеу құралдарын есепке алу жүйесін ұйымдастыру; - құралды есепке алу жүйесін ұйымдастыру; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету кезінде қолданылатын жерүсті және қосалқы жабдықтардың құралдарын бақылау және есепке алу жүйесін ұйымдастыру; - техникалық және аспаптық қоймалардың қызметін реттейтін рәсімдерді жазу және түзету; - басқарылатын бөлімшедегі әрбір позиция үшін персоналды оқыту бағдарламасын әзірлеу (жеке даярлау жоспары) және	-тауарлық-материалдық құндылықтарды сақтау және сақтау ережелері мен тәртібі, оларды есепке алу ережелері мен нұсқаулықтары.		

				бақылаудағы персоналды кәсіптік даярлау бағдарламасын іске асыруды бақылау; - материалдық құндылықтарды өндірушілер белгілеген талаптарға сәйкес сақтау және қоймаға қабылдау шарттарын бекіту; - әуе кемесіне орнатуға жарамды және жарамсыз құрамдас бөліктерді ом сағатта бөлу жөніндегі шарттарды бекіту; - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді азайту.			
3 4	4321-0-014 қойма қызметшісі (әуе кемелерінің материалдары мен қосалқы бөлшектерін және олардың компоненттерін қабылдау жөніндегі Инспектор)	3 4	-Техникалық және аспаптық қоймаларға тауарлық-материалдық құндылықтарды қабылдау, қабылданатын тауарлық-материалдық құндылықтардың	- Тауарлық-материалдық құндылықтарды техникалық және аспаптық қоймаларға қабылдау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - қабылданатын тауарлық-материалдық құндылықтың әуе кемелеріне техникалық	-Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның және / немесе тауар-материалдық құндылықтарды (ТМҚ) техникалық немесе аспаптық қоймаға қабылдау жөніндегі авиакомпанияның рәсімдері;	- Компанияның (ССА)дербес сертификаттау рұқсатына сәйкес материалдар мен қосалқы бөлшектерді қабылдау жөніндегі инспектор функциясын орындау	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық;

			ұйымда белгіленген өлшемдерге сәйкестігін бағалау және оны әуе кемесіне, қозғалтқышқа немесе компонентке орнату үшін ұйым атынан рұқсат беру, құрал мен жабдыққа қатысты - персоналдың одан әрі қолдануы мақсатында рұқсат беру	қызмет көрсету жөніндегі ұйымда белгіленген өлшемдерге сәйкестігін бағалау және әуе кемесіне, қозғалтқышқа немесе компонентке орнату үшін ұйым атынан рұқсат беру. Жауапты: - компанияның дербес сертификаттық рұқсаты (Company Certification Authorisation, CCA)көлемінде материалдар мен қосалқы бөлшектерді қабылдау жөніндегі міндеттерді (міндеттерді) орындау; - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- қоймаға қабылдау кезінде ТМҚ бағалау критерийлері: - сертификаттардың немесе басқа ілеспе құжаттардың түрлері, олардың әртүрлі өндірушілердің сертификаттарының мазмұны және компоненттер мен шығын материалдары бойынша сертификатқа енгізілген ақпаратты дұрыс оқу; - жеткізушіні (жеткізушілерді)бағала у рәсімі туралы жалпы түсінік; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның компоненттер мен шығыс материалдарын әуе кемесіне немесе қозғалтқышқа орнатуға жіберу жөніндегі рәсімдері, ал құрал мен жабдыққа қатысты-оны қолдануға және пайдалануға жіберу жөніндегі рәсімдері.		- дәлдік.
2	4321-0-014 қойма қызметкері	2	-Техникалық немесе аспаптық қоймадан тауарлық-материалдық	-Қоймадан тауарлық-материалдық құндылықтарды беру бойынша техникалық	Техникалық қойма бойынша: - техникалық қоймадан айналмалы қосалқы	Техникалық қойма бойынша: - әуе кемелеріне техникалық қызмет	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары;

	(Техникалық қойманың қоймашысы, аспаптық қойманың қоймашысы)		құндылықтарды беру және қабылдау.	қойманың міндеттерін орындауды қамтамасыз ету, қоймаға қайтарылған тауарлық-материалдық құндылықтарды қабылдау; - ресурстары шектеулі қосалқы бөлшектер мен материалдарды пайдалану мерзімдерін бақылау; - аспапты, айлабұйымдарды және тексеру жабдығын беру және қабылдау жөніндегі аспаптық қойманың міндеттерін орындауды қамтамасыз ету; - жаңа құралды, айлабұйымдарды және тексеру жабдықтарын таңбалау; - тексеруге жататын құралдың, айлабұйымдардың және тексеру жабдығының мәртебесін бақылау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы	бөлшектер мен материалдарды беру және қабылдау рәсімдері; - шектеулі ресурсы бар компоненттер мен материалдарды сөрелерден алу рәсімдері; - ресурстары шектеулі компоненттер мен материалдарды анықтау процедуралары. Аспаптық қойма бойынша: - аспапты, айлабұйымдарды және тексеру жабдығын қоймадан қабылдау және беру рәсімдері; - тексеруге жататын өлшеу құралдарын бақылау рәсімдері.	көрсету жөніндегі ұйымның инженерлік-техникалық құрамының өтінімдері бойынша техникалық қоймадан уақтылы беруге және қоймаға қайтарылған айналмалы қосалқы бөлшектер мен материалдарды қабылдауға; - ресурстары шектеулі қосалқы бөлшектер мен материалдарды пайдалану мерзімдерін күнделікті бақылауды қамтамасыз ету. Аспаптық қойма бойынша: - техникалық қоймадан уақтылы беруге және қоймаға қайтарылған құралдарды, айлабұйымдар мен тексеру жабдықтарын қабылдауға; - пайдалану мерзімдерін күнделікті бақылауды қамтамасыз ету тексеруге жататын өлшеу құралдары.	- нәтижеге назар аудару - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

				хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.			
5	2144-4-023*) авиациялық инженер (Әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету бағдарламасы бойынша Инженер)	5	- Әуе кемесіне орнатылған қозғалтқыштарға байланған әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету бағдарламасын (АМР) (регламент) жүргізу.	- Әк ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйымның құрамында ӘК ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі міндеттерді шешу; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету бағдарламасын (aircraft Maintenance Program, AMP) (регламент) әзірлеу және оны әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету бағдарламасын бақылайтын авиациялық билік орындарында бекіту; - - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету бағдарламасын тиімді (өзекті) жағдайда ұстау. Жауапты: - әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету бағдарламасын тиімді (өзекті) жағдайда ұстау;	- Әуе кемесін тіркеу елінің әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау саласындағы заңдар мен қағидалар; - пайдаланушының әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауға қатысты пайдаланушы елдің талаптары; - әуе кемелерін өндірушінің әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі құжаты, MPD (Maintenance Planning Data) және әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі бағдарламаның (АМР)мазмұнына әсер ететін басқа да көздер негізінде әуе кемелерін өндірушінің соңғы талаптары; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету бағдарламасының (АМР)мазмұны; - - әуе кемелеріне техникалық қызмет	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі бағдарламаны (регламентті) тиімді (өзекті) жағдайда ұстап тұру жөніндегі міндеттерді тұрақты негізде шешу, бұл әуе кемелерін өндірушінің бағдарламаны құрайтын міндеттер мен оларды орындау жиілігі жөніндегі соңғы талаптарына сәйкес келеді; -әуе кемелерінде және қозғалтқыштарда жоспарланған техникалық қызмет көрсетуді орындау үшін орындаушыларға өзекті жұмыс карталарын (Task Cards, TC) (операциялық ведомостар) және инженерлік тапсырыстарды (Engineering Orders, EO) (карт-нарядтар) уақтылы беру мақсатында пайдаланушылар үшін	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

				- өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	көрсету жөніндегі бағдарламаның (AMP) оның мазмұнына әсер ететін көздерінің тізбесі.	әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету бағдарламасының (AMP) тиімді (өзекті) жай-күйінің болуын қамтамасыз ету; - ұшуға жарамдылық директиваларының (AD) және сервистік бюллетеньдердің (SB) талаптарын, сондай-ақ AMP бағдарламасының мазмұнына әсер ететін басқа да көздерді ескере отырып, әуе кемесін өндірушінің әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету жөніндегі құжаты (Maintenance Planning Data, MPD) негізінде әуе кемесінің жаңа түріне арналған әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету бағдарламасының бастапқы басылымын әзірлеу.	
5	2144-4-023*) авиациялық инженер (ұшу аппараттарының және / немесе қозғалтқыштардың ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі Инженер)	5	Ұшу аппараттарының және/немесе қозғалтқыштардың ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі	- Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйым құрамындағы бөлімшенің бағытына сәйкес келетін әуе кемелерінің ұшуға	- Ұйымның мемлекеттегі қызметін реттейтін заңдар мен ережелер; - - әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару	- - Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын сақтау жөніндегі міндеттерді тұрақты негізде және өз құзыреті шегінде шешу;	- Ұжымды басқару; - жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару;

			міндеттерді орындау	жарамдылығын қолдау жөніндегі міндеттерді шешу; - ұшу аппараттарының және/немесе қозғалтқыштардың ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі бөлімшенің (топтың) жұмысын ұйымдастыру, оған басшылық ету және бақылау (егер мұндай бөлімше (топ / топ) ұйымда ұйымдастырылса және жұмыс істесе); - пайдалану құжаттамасын қолдану, жұмыс құжаттамасын ресімдеу; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	жөніндегі ұйымның рәсімдері; - ұйымға әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі ақпараттың түсуі жөніндегі жүйелер; - - инженер басқаратын ұшуға жарамдылықты сақтау міндеттері; - бөлімше (топ) персоналының өкілеттіктері, олардың құқықтары мен міндеттері; - әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйымның және әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның қызметі шеңберіндегі бөлімшенің (топтың) міндеттері.	- әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі ұйымның, әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның және компанияның басқа бөлімшелерімен өзара іс-қимыл жасау.	- жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.
5	2144-4-023*) авиациялық инженер (әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық	5	- Әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық жабдықтарының	- Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйым	- Ұйымның мемлекеттегі қызметін реттейтін заңдар мен ережелер;	- Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын сақтау жөніндегі	- Ұжымды басқару; - жақсы ұйымдастырушылық және уақытты

	жабдықтарының ұшуға жарамдылығын басқару жөніндегі Инженер)		ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі міндеттерді орындау	құрамындағы бөлімшенің (топтың) бағытына сәйкес келетін әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі міндеттерді шешу; - әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық жабдықтарына техникалық қызмет көрсетуді басқару жөніндегі бөлімшенің (топтың) жұмысын ұйымдастыру, оған басшылық ету және бақылау (егер мұндай бөлімше (топ) ұйымда ұйымдастырылса және жұмыс істесе; - пайдалану құжаттамасын қолдану, жұмыс құжаттамасын ресімдеу; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- - әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйымның рәсімдері; - ұйымға әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі ақпараттың түсуі жөніндегі жүйелер; - - инженер басқаратын әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын сақтау жөніндегі міндеттер; - бөлімше (топ) персоналының өкілеттіктері, олардың құқықтары мен міндеттері; - әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйымның және әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның қызметі шеңберіндегі бөлімшенің (топтың) міндеттері.	міндеттерді тұрақты негізде шешу; - топ мамандарының жұмысына басшылық жасау; - әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі ұйымның, әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның және компанияның басқа бөлімшелерімен өзара іс-қимыл жасау.	жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

5	2144-4-023*) авиациялық инженер (Авиациялық техниканың сенімділігі жөніндегі Инженер)	5	- Ұшақ жүйелерінің сенімділік бағдарламасын қолдау және жүйелердің жұмысы туралы ақпарат жинау арқылы анықталған трендтер мен сигналдық деңгейлерге жақындау туралы хабардар ету, оны өңдеу және ATA chapters бағдарламаларына сәйкес жүйенің жай-күйі туралы графиктер, кестелер мен диаграммалар түрінде ақпаратты көрсету.	- Осы техниканың ақаулары мен істен шығуларын талдау негізінде жасалған профилактикалық іс-шараларды кейіннен әзірлеу және оларды іске асыру үшін ақпарат беру жолымен авиациялық техниканың сенімділігін арттыру жөніндегі рәсімдерді орындау; - пайдаланылатын авиациялық техниканың жұмысынан бас тарту туралы ақпаратты ұйымдастыру және жинау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- Авиациялық техниканың сенімділігін талдауға қатысты Қазақстан Республикасының заңдары мен өзге де нормативтік құқықтық актілері; - әуе кемелерінің сенімділігі бағдарламасының негізгі талаптары; - пайдалану процесінде анықталған бас тарту туралы ақпарат беру бойынша өндірушінің талаптары.	- Сенімділік бағдарламасын білу, терминологияның мақсатын түсіну және оны іс жүзінде дұрыс қолдану; - талдау жүргізуге негіз болатын мәліметтер массивін талдай білу; - ұшақ жүйелерінің істен шығуы мен ақаулары туралы ақпарат жинауды ұйымдастыру; - сенімділік бағдарламасының белгіленген талаптарына сәйкес әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда сенімділік жөніндегі Кеңестерді ұйымдастыру арқылы ұшақ жүйелері мен олардың компоненттерінің істен шығуы мен ақауларының себептерін зерттеуге қатысу; - авиациялық техниканың істен шығуын болдырмауға бағытталған әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі персонал	- Келіп түскен ақпаратқа қатысты сыни тұрғыдан ойлау; - егжей-тегжейге назар аудару; - жұмыстарды сапалы орындау; - оқу мүмкіндігі; - статистикалық деректер мен ісінуді қалыптастыру үшін қажетті компьютерлік бағдарламаларды меңгеру; - ақаулар мен ақауларды жою бойынша ұсыныстар әзірлеудегі Тәуелсіздік; - енгізілген өзгерістерге икемділік; - жиналыс өткізу қабілеті; - - ақпаратты талдау мен өңдеуді оңтайландыруға ұмтылу; - командада жұмыс істеу қабілеті; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық.

						ұсынған әзірленген іс-шараларды белгілеу.	
4	4411-2*) азаматтық авиациядағы кітапханашы (Техникалық кітапханашы)	4	- Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын басқару жөніндегі ұйым және /немесе әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйым қызметінің ажырамас бөлігі ретінде техникалық құжаттаманы әкімшілендіру	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның және/немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі ұйымның талап етілетін техникалық құжаттамасына жазылу; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда және/немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйымда жоюға жататын техникалық құжаттаманы бақылау, жаңарту, жою; - техникалық құжаттаманың көшірмелерін ұстаушылармен оны жеткізу, жаңарту және алуды растау мәселелерінде өзара іс-қимыл жасау; - техникалық құжаттаманы әкімшілендіру. Жауапты: - пайдаланушыларға жаңартылған	- Кітапхана және мұрағат дела саласындағы дамуды айқындайтын Қазақстан Республикасының заңдары мен өзге де нормативтік құқықтық актілері; - техникалық құжаттаманы бақылау жөніндегі ұйымның рәсімдері; - жазылуға жататын құжаттаманың тізбесі; - техникалық құжаттама орналастырылуы тиіс орындар; - кітапхана основы, библиография негіздері; - негізгі кітапханалық технологиялық процестер.	- Техникалық құжаттамаға жазылуды, қабылдауды және қабылдауды бастау және ұзарту; - алынған техникалық құжаттаманы ұйым үшін қолайлы жүйеде тіркеу; - құжаттаманы дұрыс тіркеу; - соңғы тексерісте қолданыстағы құжаттардың тізімін жасау және уақтылы жаңарту.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік - егер техникалық құжаттама шет тілінде ұсынылса, шет тілін білу міндетті.

				құжаттардың көшірмелерін уақтылы ұсыну; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.			
2	2622-9-001 Құжат жүргізуші (Әуе кемелерінің техникалық құжаттама жөніндегі маманы)	2	- Әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын сақтау бойынша жазбаларды қолдау	- Әуе кемелерінің техникалық құжаттамасын бақылау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - жазбалар мен құжаттамаларды қабылдау, оларды тексеру және мұрағаттау - деректерді алу және сұраныс бойынша техникалық жазбалар мен құжаттаманы ұсыну; Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы	- Бақылауға жататын құжаттама құрамы; - техникалық құжаттаманы өңдеу жөніндегі ұйымның рәсімдері; - қабылдануы қажет құжаттаманың тізбесі.	- Толтыруға жататын техникалық жазбаларды өңдеу рәсімін орындау: - әуе кемелерінің ағымдағы жағдайы бойынша техникалық жазбалар мен есептерді өңдеу (қабылдау, дайындау, тексеру және нөмірлеу).	- Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару - жұмысқа егжей-тегжейлі д; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

				хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.			
6	1329-9-010*) ұшу қауіпсіздігінің сәйкестігін қамтамасыз ету бөлімшесінің басшысы (Қауіпсіздік стандарттарына сәйкестікті қамтамасыз ету жөніндегі бөлімшенің (бөлімнің, топтың) бастығы)	6	- Бөлімшенің жұмысын ұйымдастыру, басқару, басшылық ету және бақылау	- Ұшу қауіпсіздігі стандарттарына сәйкестікті қамтамасыз ету бойынша бөлімшенің жұмысын ұйымдастыру, басқару, басшылық ету және бақылау жөніндегі міндеттерді орындау; - әуе кемелеріне және олардың компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және / немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау бағыттарында қауіпсіздік стандарттарына сәйкестікті қамтамасыз ету жүйесін ұйымдастыру, - ұшу қауіпсіздігі стандарттарын қолайлы деңгейде ұстап тұру үшін белгіленген іс-шараларды ұйымдастыруда және қадағалауда жүйенің жұмыс істеуі; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Өз құзыреті шегінде	- Ұшу қауіпсіздігінің сәйкестігін қамтамасыз ету жөніндегі ұйымның мемлекеттегі қызметін реттейтін заңдар мен қағидалар; - кәсіби қасиеттер және ол басқаратын бөлімшелер құрамының саны; - басшы қызметінің бағытына сәйкес келетін ұшу қауіпсіздігі стандарттарына сәйкестікті қамтамасыз ету жөніндегі ұйымның рәсімдері; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету және/немесе ұйымда және/немесе авиакомпанияда әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі ұйымның ұшу қауіпсіздігі және авиациялық қауіпсіздік саясаты.	- Бөлімшенің (топтың) жұмысын және бөлімше мамандарының жұмысын қадағалауды ұйымдастыру; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның және/немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйымның бөлімдерімен және авиакомпанияның (кәсіпорынның)сабақтас қызметтерімен өзара іс-қимыл жасау; - - есеп беретін және бақылаудағы персоналдың жұмысын үйлестіру.	- Ұжымды басқару; - жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

				жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - өндірістік процеске ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін (ҰҚБЖ) қауіпсіз және сенімді енгізу.			
5.1 5.2	2141-4-002 сапаны бақылау инженерлері (Қауіпсіздік стандарттарына сәйкестік мониторингі бойынша Аудитор)	5	- Аудит жүргізу және сапа аудиті бойынша есептілік жүргізу	- Аудит жүргізу және сапа аудиті бойынша есептілік жүргізу; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - кемшіліктің түпкі себебін (Root Cause) анықтауда ашылған кемшілік бойынша шаралар қабылдауға жауапты тұлғалардан кері байланысты бағалау, оны жою үшін тиімді шараларды (Preventive Actions) және одан әрі қызметтегі жетіспеушіліктің қайталануын болдырмауға тиімді ықпал ететін түзету іс-әрекеттерін (Corrective Actions) айқындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы	- Мемлекетте белгіленген сәйкессіздік деңгейлері, оларды айқындау және құқық қолдану; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның және/немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйымның сапасына кепілдік беру рәсімдері; - аудиттерді орындау техникасы; - тексерілетін процестің негізгі кезеңдері; - Есептіліктің мазмұны; - сәйкессіздіктерді тіркеу жүйелері; - маман үшін қолайлы деңгейде сапа аудитінің орындалуын бақылау үшін қолданылатын бағдарламалық қамтамасыз ету;	- Белгіленген рәсімге сәйкес әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның және / немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі ұйымның стандарттарына сәйкестігіне аудиттер жүргізудің жылдық бағдарламасы бойынша аудиттерді немесе жоспарланбаған аудиттерді орындауға; - жоспар құрыңыз аудит жүргізу: - аудиттерді тиімді орындау: - аудиттің тексеру парағын (Check List), сәйкессіздік туралы есепті, есептің аяқталуы және жабылуы бойынша деректерді қоса алғанда, стандарттарға сәйкестік аудиттері бойынша есептілікті жүргізу.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - орындаушылық; - дәлдік. - жиналған және ұсынылған ақпаратты жинауға және объективті бағалауға қабілетті болу, - жоспарланған тапсырмаларды уақтылы орындау; - өткізу кезінде бейтарап болу аудит; - ең жақсы және тиімді нәтижеге қол жеткізу үшін қызметкерлермен диалогқа қабілетті болу.

				хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- есептілікті жүргізу жүйелері және оның құрамдас бөліктері.	- анықталған кемшілікті жоюға жауапты адамды және оның ұстанымын анықтау; - анықталған кемшіліктің (Root Cause), түзету әрекеттерінің (Coorectve Actions) және алдын алу шараларының (preventive actions) ұсынылған тұжырымдамаларына бағалау жүргізу, қажет болған жағдайда орындаушыдан оларды түзетуді талап ету. .	
5.1 5.2	2141-4-004 сапаны бақылау инженерлері (қауіпсіздік стандарттарына сәйкестікті қамтамасыз ету инженері)	5	- Оқиғаларды (оқиғаларды), оқиғаларды және баяндамаларды тергеуге қатысу, байланысты әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету және әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау арқылы, сондай-ақ САПАНЫҢ кемшіліктері туралы баяндамаларда өндірістік қызмет;	- Әуе кемесінің және оның техникалық жай-күйіне байланысты авиациялық оқиғаларды (оқиғаларды) және инциденттерді тергеп-тексеруге қатысу және/немесе жүргізу компоненттері; - ұйымда немесе компанияда ұшу қауіпсіздігін бақылауға жауапты бөлімшенің тікелей басшысын және/немесе басшысын қауіпсіздіктің бұзылуына, компания рәсімдерінен	- Авиациялық оқиғаларға (оқиғаларға) және инциденттерге тергеп-тексеру жүргізу техникасы; - - оқиғалар (оқиғалар) мен инциденттерге тергеп-тексеру жүргізу жөніндегі ұйымның немесе компанияның рәсімдері; - қауіпсіз ұшулардың тәуекелдері мен қауіптерін анықтау, оларды бағалау және қолайлы деңгейге дейін төмендету жөніндегі ұйымның немесе	- Инженер қызметінің бағытына сәйкес келетін оқиғаларды (оқиғаларды) тергеуге қатысу; - оқиғаны (оқиғаны) және инциденттерді тергеп-тексеру нәтижелері бойынша дайындалған баяндамаларға қатысу.	-- Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік; - жинауға және объективті бағалауға қабілетті болу дәлелді ақпарат,

			- жүйені енгізуге қатысу әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуге қатысты бөлігінде ұшу қауіпсіздігін басқару және әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау	ауытқуларға, әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуге және/немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауға байланысты персоналдың қателіктеріне байланысты барлық анықталған фактілер туралы хабардар ету; - өндірістік бөлімшелердің басшыларымен бірлесіп, әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетумен және әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын сақтаумен байланысты тәуекелдер мен қатерлерді анықтау және қадағалау; - тергеу жүргізу кезінде анықталған тәуекелдерді бағалауды, мониторинг процестерін басқару ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесінің жұмысы және аудит жүргізу кезінде анықталған; - ҰҚБЖ және АҚЖБ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау;	компанияның рәсімдері.		жоспар құру тергеу жүргізу, - жоспарланған тапсырмаларды уақтылы орындау; - өткізу кезінде бейтарап болу тергеу; - аудит және/немесе тергеу жүргізу кезінде жақсы нәтижеге қол жеткізу үшін қызметкерлермен диалог жүргізуге қабілетті болу.

				- ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді азайту.			
~~3~~ 4	3151-1-013*) азаматтық авиациядағы қауіпсіздік стандарттарына сәйкестікті қамтамасыз ету жөніндегі Супервайзер (Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуде және әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауда қауіпсіздік стандарттарына сәйкестікті қамтамасыз ету жөніндегі Супервайзер)	~~3~~ 4	- Тергеу жүргізу немесе оқиғалар туралы тергеулер мен баяндамаларға қатысу әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуге және әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауға байланысты; - тергеу процесін бақылау жүргізілетін оқиғалар мен инциденттер сәйкестікті қамтамасыз ету жөніндегі бөлімшенің персоналы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету және/немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау қауіпсіздігі стандарттарына:	- Оқиғаларға тергеу жүргізу және инциденттер, соның ішінде процесті бақылау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау - әуе кемелеріне, олардың құрамдас бөліктеріне техникалық қызмет көрсетуге және әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқаруға қатысты тергеп-тексеру жөніндегі есептерді, оның ішінде авиациялық билік; - орындау процесіне қатысу ұшу қауіпсіздігі бойынша ұсынымдар; - ұшу қауіпсіздігін басқаруды жетілдіру жөніндегі процестерге қатысу және оның тиімділік көрсеткіштері; - әуе кемелерін, Қозғалтқыштар мен	- Тергеу жүргізу жөніндегі Қазақстан Республикасының ережесі; - - авиациялық оқиғаларға (оқиғаларға) және инциденттерге тергеп-тексеру жүргізу жөніндегі ұйымның немесе компанияның рәсімдері; - қауіпсіз ұшулардың тәуекелдері мен қауіптерін анықтау, оларды бағалау және қолайлы деңгейге дейін төмендету жөніндегі ұйымның немесе компанияның рәсімдері.	Авиациялық оқиғаларға объективті, бейтарап тергеу жүргізу; - оқиғаның немесе оқиғаның пайда болу себептерінің қайталануын болдырмау үшін жеткілікті деңгей мен тереңдік бойынша тергеу нәтижелері бойынша ұсынымдар әзірлеу.	- Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік; - жинауға және объективті бағалауға қабілетті болу дәлелді ақпарат, жоспар құру аудит және/немесе тергеу жүргізу, - жоспарланған тапсырмаларды уақтылы орындау; - өткізу кезінде бейтарап болу аудит және / немесе тергеу; - аудит және/немесе тергеу жүргізу

			- "жүйені" енгізуге қатысу әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуге қатысты бөлігінде " ұшу қауіпсіздігін әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау; - дербес тағайындау кезінде, талап етілгенге тексеру жүргізу құжаттама.	компоненттерді өндірушілермен, авиациялық билік орындарымен және басқа ұйымдар ұшу қауіпсіздігі мәселелерінде, салыстырмалы талдау дайындау кезінде туындаған авиациялық оқиғалардың алдын алу; - өндірістік бөлімшелердің басшыларымен бірлесіп, әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетумен және әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын сақтаумен байланысты тәуекелдер мен қатерлерді анықтау және қадағалау; - анықталған тәуекелдерді бағалауды басқару тергеу уақыты, мониторинг процесінде аудит жүргізу кезінде ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесінің жұмысы. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті			кезінде жақсы нәтижеге қол жеткізу үшін қызметкерлермен диалог жүргізуге қабілетті болу.

				оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді азайту.			

2 бөлім. Салалық процестер (салалық шекараларды анықтайды)

5	1329-1-045 цех бастығы (басқа салаларда) (оқыту және стандарттар бойынша бөлімше (бөлім, топ) бастығы)	5	- Авиациялық персоналды оқытудың белгіленген стандарттары мен ережелеріне сәйкес кәсіби даярлауға бағытталған ұйым персоналын оқыту бойынша мемлекетте белгіленген іс-шараларды ұйымдастыру және орындау.	- Техникалық қызмет көрсету ұйымының персоналын және / немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару ұйымының персоналын теориялық және практикалық оқытуды тұрақты негізде ұйымдастыру; - ұйымда персоналды оқыту бағдарламасының іске асырылуын бақылау; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның өзінде және / немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйымда жүргізілетін персоналды оқыту бағдарламаларының әзірленуін бақылау;	- Қазақстан Республикасының авиациялық персоналын кәсіптік даярлау саласындағы заңдар мен қағидалар; - оқыту әдістері мен әдістері; - - Қазақстан Республикасының оқыту және бағалау персоналына қойылатын талаптары; - - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның және / немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйымның авиациялық және басқа да персоналын оқыту рәсімдері; - - басқа оқыту ұйымдарының шарттар	Оқу бөлімшесінің жұмысын ұйымдастыру: - - авиациялық персоналдың кәсіптік даярлығы жөніндегі талаптарға және ұйымның сертификатына және оның қызметінің рұқсат етілген түрлеріне сәйкес келетін деңгейде Ұйымның қызметін қамтамасыз ететін оның біліктілік деңгейлеріне сәйкес ұйымда персоналды оқытуды неғұрлым тиімді түрде ұйымдастыру; - - авиациялық оқыту ұйымдарында немесе басқа ведомстволардың оқыту ұйымдарында ұйымның персоналын	- Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - ұжымды басқару дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

				- ұйымның өзінде Қазақстан Республикасында оларды өткізуге рұқсат етілген курстар мен бағдарламалар бойынша не авиациялық оқыту ұйымдарында немесе персонал біліктілігінің оларға белгіленген талаптарға сәйкестігін растайтын басқа ведомстволардың оқыту ұйымдарында оқытуды ұйымдастыру; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - персоналды оқыту жөніндегі ұйымның рәсімдерін жазу және одан әрі түзету; - ұйымның авиациялық персоналын даярлаудың белгіленген деңгейде оның біліктілік деңгейін ұстап тұру мақсатында бастапқы даярлау, қайта даярлау және кәсіптік деңгейді ұстап тұру бөлігінде бөлімше басшылары ұсынған жеке даярлау бағдарламалары негізінде жасалған жалпы жоспарын әзірлеу; - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау;	мен келісімшарттар жасасуы бойынша ұйымның немесе авиакомпанияның рәсімдері	оқытуды ұйымдастыру, олар қажетті біліктілікке сәйкес деңгейде оқытуды қамтамасыз ете алады; - - ұйымның авиациялық персоналын даярлау жоспарын толық көлемде іске асыру.	

				- өз құзыреті шегінде жұмысқа ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін (ҰҚБЖ) қауіпсіз және сенімді енгізу.			
4	2422-2-009 Кәсіптік оқыту жөніндегі мамандар (Техникалық персоналды оқыту жөніндегі нұсқаушы)	4	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның және / немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйымның персоналын кәсіптік деңгейдегі қолдау бағдарламасы және азаматтық авиацияда ұйымның өзі және авиациялық оқу орталығынсыз оқытуды жүргізуге мемлекетте белгіленген Заңдармен және қағидалармен рұқсат етілген курстар немесе бағдарламалар бойынша оқыту.	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның және/немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйымның персоналын оқытуды жүргізуге дайындау және оқыту; - белгіленген стандартқа сәйкес курстар мен емтихан сұрақтарының бағдарламаларын (егер емтихан сұрақтары курстың бағдарламасында көзделсе) әзірлеу; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның және/немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйымның персоналын оқытуды жүргізуге дайындау және оқыту; - белгіленген стандартқа сәйкес курстар мен емтихан сұрақтарының бағдарламаларын (егер емтихан сұрақтары курстың бағдарламасында көзделсе) әзірлеу; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- - Курс (курстар) бағдарламасын (training Needs Analysis, TNA) және оқуға жоспарланған курсты өткізу жоспарын (Syllabus) әзірлеу; - курс бағдарламасына сәйкес тыңдаушыларды оқытуды жүргізу; - егер курс бағдарламасында емтихан көзделсе, емтиханды оны өткізу және емтихандарды қабылдау бойынша белгіленген стандартқа сәйкес өткізу.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі және шығармашылық көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік. - нұсқаушы оқытатын курс пәнінде құзыретті болу.

3	3345-0-003 персоналды оқыту және дамыту жөніндегі қызметші (техникалық персоналды оқыту жөніндегі үйлестіруші)	3	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның және / немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйымның персоналын оқыту процесін үйлестіру	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның және/немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйымның персоналын оқыту процесін үйлестіру; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау Жауапты: ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттерін қайта бөлу кезінде тәуекелдерді азайту.	- Авиациялық билік реттейтін курстық бағдарламалар; - оқу орталықтарының мүмкіндіктері және олардың бағдарламалары; - курстың (курстардың)мақсаттары мен міндеттері; - курстарды сәтті және тиімді өткізуге және тыңдаушылардың ақпаратты қабылдауына қойылатын талаптар.	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның және/немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйымның персоналды оқыту жөніндегі бөлімшесінің күшімен курстар өткізуді үйлестіру; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету ұйымының немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару ұйымының персоналын оқыту мәселелері бойынша оқыту процесін үйлестіру және басқа авиациялық оқу орталықтарымен өзара іс-қимыл жасау.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі және шығармашылық көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.
4	4322-2-001 өндірістік жоспарлау үйлестірушісі (Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуді үйлестіруші; әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуді жоспарлау жөніндегі маман; өндірістік-диспетчерлік бөлімнің диспетчері (Maintenance Control Centre Controller)	4	- Ұшуға жарамдылығын қолдау мақсатында авиакомпанияның әуе кемелеріне, сондай-ақ Қызмет көрсетілетін авиакомпаниялардың әуе кемелеріне келісімшарт бойынша техникалық қызмет көрсетуде әуе	- Әуе кемелерінің жай-күйін бақылау, әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау және әуе кемелерінің белгіленген ұшу кестесін орындау мақсаттары үшін келіп түсетін ақпаратты өңдеу және талдау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты:	- Белгіленген ұшу кестесін орындауға байланысты авиакомпания бөлімшелерінің мақсаты мен міндеттері; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуді жоспарлау кезінде оларға техникалық қызмет көрсетуді ұйымдастыру рәсімдері;	- Келіп түскен ақпаратты талдау және авиакомпанияның әуе-мотор паркінің жай-күйі туралы авиакомпанияның мүдделі бөлімшелерін уақтылы үйлестіру; - жердегі мәжбүрлі режимдегі әуе кемелері бойынша ағымдағы есептің деректерін білу (AOG Report);	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

			кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның бөлімшелерін үйлестіру.	- - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- үйлестіруші өзара іс-қимылды жүзеге асыратын тұлғалардың жауапкершілігі; - үйлестірушінің лауазымдық міндеттерін орындау кезіндегі өз міндеттері мен жауапкершілігі	- - әуе кемесінде кейінге қалдырылған ақаулар мәртебесінің деректерін, ұшуға рұқсат етілген ең аз жабдықтардың тиісті тізбелерін білу (Minimum Equipment List, MEL)	
3	4322-2-001 өндірістік жоспарлау үйлестірушісі (әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу цехының өндірісін бақылаушы)	3	- Авиакомпанияның әуе кемелеріне, сондай-ақ авиакомпанияларға келісімшарт бойынша қызмет көрсететін әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйым бөлімшелерін олардың ұшуға жарамдылығын қолдау және белгіленген ұшу кестесін орындау мақсатында үйлестіру.	- Әуе кемелерінің жай-күйін бақылау, әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау және әуе кемелерінің белгіленген ұшу кестесін орындау мақсатында келіп түскен ақпаратты өңдеу және талдау; - "әуе кемесінің ұшуына ілінген ең аз жабдықтар тізбесіне" (Minimum Equipment List, MEL) және "конфигурациядан ауытқулар тізбесіне" (Configuration Deviation List, CDL)сәйкес әуе кемелерінде персоналмен жойылатын ақауларды бағалау; - әуе кемесінде жоюға кейінге қалдырылған ақауларды ұзартуға сұрау салуларды өңдеу; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді	- Әуе кемелерінің техникалық қызмет көрсетуге кетуін ұйымдастыру рәсімдері; MEL және CDL сәйкес әуе кемесінде жоюға кейінге қалдырылған ақауларды жою мерзімдерін ұзарту жөніндегі ұйымның рәсімдері; - белгіленген ұшу кестесін орындауға байланысты авиакомпания бөлімшелерінің мақсаты мен міндеттері; - үйлестіруші немесе маман өзара іс-қимылды жүзеге асыратын тұлғалардың жауапкершілігі; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда және / немесе авиакомпанияда қауіптер сапасы мен қауіптері, жердегі және	- Келіп түскен ақпаратты талдау және авиакомпанияның әуе-мотор паркінің жай-күйі туралы авиакомпанияның мүдделі бөлімшелерін уақтылы үйлестіру; - әуе кемесінде кейінге қалдырылған ақауды ашқан кезде өндірістік жоспарлауды үйлестіру және оның орындалуының толықтығын қамтамасыз ету үшін әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның басшылығында көзделген рәсімдерді орындауға міндетті.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

				анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	ауадағы оқиғалар туралы хабардар ету бойынша қабылданған жүйелер.		
4	1329-9-010*) әуе кемелерін жинау, жабдықтау және жуу қызметінің бастығы (Әуе кемелерін жинау, жабдықтау және жуу қызметінің бастығы)	4	- Әуе кемелерін жинау, жабдықтау және жуу жөніндегі қызметтің жұмысын ұйымдастыру және бақылау	- Әуе кемелерін және қызмет қоймасын жинау, жабдықтау және жуу жөніндегі қызметтің жұмысын ұйымдастыру және бақылау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- Компанияның әуе кемелерін жинау, жабдықтау және жуу жөніндегі рәсімдері мен стандарттары; - ауысымға арналған міндеттер; - өз персоналының біліктілігі және оның сандық құрамы.	- Қызметтің, оның учаскелерінің, қоймасының және қызмет персоналының жұмысын ұйымдастыру және бақылау; - компанияның белгіленген ішкі стандарттары бойынша әуе кемелерін жинау, жабдықтау бойынша қызмет персоналының жүргізіп жатқан жұмыстарының сәйкестігін бақылау; - қызметтің жұмысы мәселелерінде компанияның басқа бөлімшелерімен өзара іс-қимыл жасау.	- Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - ізгі ниет; - орындаушылық.
3	1325-1-038 ауысым бастығы (көлікте) (Әуе кемелерін жинау, жабдықтау және жуу қызметінің ауысым бастығы)	3	- Әуе кемелерін жинау, жабдықтау және жуу бойынша ауысым жұмысын ұйымдастыру және бақылау	- Әуе кемелерін және қызмет қоймасын жинау, жабдықтау және жуу бойынша ауысым жұмысын ұйымдастыру және бақылау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді	- Компанияның әуе кемелерін жинау, жабдықтау және жуу жөніндегі рәсімдері мен стандарттары; - ауысымға арналған міндеттер; - өз персоналының біліктілігі және оның сандық құрамы.	- ӘК желілік (жедел) жинау учаскесін ауыстыру персоналының жұмысын ұйымдастыру және бақылау; - әк базалық (мерзімді) жинау учаскесін ауыстыру персоналының	-- Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - ізгі ниет; - орындаушылық.

				анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.		жұмысын ұйымдастыру және бақылау; - - әуе кемелерін тазалау, жабдықтау және жуу бойынша орындалатын жұмыстардың компанияның ішкі стандарттарына сәйкестігін бақылау; - ауысымның тиімді жұмыс істеуі үшін компанияның басқа бөлімшелерімен өзара әрекеттесу.	
1	9629-9-004 қоймашы (әуе кемесінің бортына жұмсақ мүкәммал мен жолаушыларға қызмет көрсету құралдарын тиеу жөніндегі маман)	1	- Әуе кемесінің бортында және қызмет қоймасында жұмсақ мүкәммал мен жолаушыларға қызмет көрсету құралдарын қабылдау және беру. Ұшар алдында әуе кемесіне қызмет көрсету кезеңі.	- Әуе кемесінің жолаушылар салонын жұмсақ мүкәммалмен және жолаушыларға қызмет көрсету құралдарымен жасақтау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- Әуе кемесіне орналастыруға жататын жұмсақ мүкәммал және жолаушыларға қызмет көрсету құралдары позицияларының тізбесі; - пайдаланылмаған жұмсақ мүкәммалды және жолаушыларға қызмет көрсету құралдарын қоймаға қайтару рәсімі –әуе кемесінің бортында жұмсақ мүкәммалды және жолаушыларға қызмет көрсету құралдарын қабылдау-беру рәсімдері; - ілеспе құжаттардың толықтығы және олардың мазмұны	- Қоймадан әуе кемелерін жинау, жабдықтау және жуу қызметін алған кезде және оны белгіленген тізбеге сәйкес қоймаға қайтарған кезде жұмсақ мүкәммал мен жолаушыларға қызмет көрсету құралдарының толықтығын тексеру: - қабылданған рәсімге сәйкес жұмсақ мүкәммал мен жолаушыларға қызмет көрсету құралдарының толықтығын тексеру; - әуе кемесінің бортында жұмсақ мүкәммалды қабылдау / беру рәсімін орындау.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - қарым-қатынас - ізгі ниет; - орындаушылық; - дәлдік

1	9629-9-004 қоймашы (жұмсақ мүкәммалды және жолаушыларға қызмет көрсету құралдарын буып-түю және сұрыптау жөніндегі маман)	1	- Этап обслуживания воздушного судна перед вылетом	- Жұмсақ мүкәммалды және жолаушыларға қызмет көрсету құралдарын қолдануға дайындау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- Есепке алынуға жататын тауарлық-материалдық құндылықтар; - тауарлық-материалдық құндылықтарды есепке алу рәсімдері	- Қызмет қоймасында тауарлық-материалдық құндылықтардың сақталуын қадағалау; -қабылданған рәсімге сәйкес қызмет мамандарының өтінімдері бойынша тауарлық-материалдық құндылықты орау және оның партиясын жасақтау; - тиісті есептілікті жүргізу.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - қарым-қатынас - ізгі ниет; - орындаушылық; - дәлдік.
1	9117-0-001 Ұшақтағы тазалаушы (әуе кемелерін ішкі тазалау жөніндегі маман, Әуе кемелерінің санитарлық тораптарын жуу жөніндегі маман)	1	- Әуе кемесін ішкі жинауды орындау және тиісті жабдықты жуу; - әуе кемесінің дәретхана бөлмелерін тазалауды және санитарлық тораптарды жууды орындау.	- Әуе кемесіне желілік қызмет көрсету және әуе кемесіне, жолаушылар салонына, ас үйге, пилоттық кабинаға базалық қызмет көрсету кезінде әуе кемелерін ішкі тазалау, ас үй жабдығын орнату орындарын, жолаушыларға арналған жиналмалы үстелдерді жуу, дәретхана бөлмелерін тазалау, дәретхана бөлмелеріндегі санитарлық тораптарды және тиісті жабдықтарды жуу; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Маман жауапты:	- Авиакомпанияның немесе Тапсырыс берушінің әуе кемелерін ішкі тазалау технологиялары; - - жуу және дезинфекциялау құралдарын қолдану жөніндегі Нұсқаулық.	Жолаушылар салонын, әуе кемесінің пилоттық кабинасын, әуе кемесінің жолаушылар салондарының дәретхана бөлмелері мен санитариялық тораптарын тазалау жұмыстарын әуе кемесін тазалау немесе әуе кемесінің санитариялық тораптарын жуу технологиясын міндетті түрде сақтай отырып орындау қажет	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - қарым-қатынас - ізгі ниет; - орындаушылық; - дәлдік

				- тазалау немесе жуу технологиясын сақтағаны үшін; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтағаны, қауіпті оқиғалар туралы хабардар еткені және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайтқаны үшін.			
2	7133-9-033*) әуе кемелерінің сырлаушы-технологы (Әуе кемелерінің сырлаушы-технологы)	2	- Әуе кемелерін сырлау және / немесе тігін жұмыстарын орындау	- Әуе кемелерін бояу; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау; - тігін жұмыстарын орындау. Маман жауапты: - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтағаны, қауіпті оқиғалар туралы хабардар еткені және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайтқаны үшін.	- Әуе кемелері мен оның компоненттерін бояу технологиялары; - трафареттерді дайындау және оларды пайдалана отырып жазулар жазу технологиялары; - тігін жұмыстарын орындау технологиясы.	- Әуе кемесінің сыртқы беттерін және әуе кемесінің ішкі компоненттерін бояуды қоса алғанда, әуе кемелерінің лак-бояу жабынын қалпына келтіру; - трафареттер жасау және оларды қолдана отырып жазулар жазу: - тігін жұмыстарын орындау	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару - жұмысқа егжей-тегжейлі және шығармашылық көзқарас; - қарым-қатынас - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік

Әуе кемелеріне нақты техникалық қызмет көрсету жағдайында жүргізілетін әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда техникалық персоналды оқытуға және бағалауға тартылған персоналдың тізбесі

Оқытуды немесе бағалауды жүргізетін маман үшін ҰБШ деңгейімен (	2375-0-027 *) Практикалық оқыту бойынша мамандар (Негізгі дағдыларды оқыту бойынша Супервайзер) - қараңыз**).	Оқытуға немесе бағалауға рұқсат етілген маман үшін СБШ рұқсат етілген деңгейімен	Зертханаларда, шеберханаларда немесе әуе кемесінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету	Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлерді супервайзердің біліктілігіне сәйкес	- - Бағдарламаның міндетіне сәйкес келетін оқу пәні; - - тапсырманы орындау реттілігі; - - оқу кезінде кандидат қол	- Тапсырманы орындау бойынша техникалық құжаттаманың талаптарына сәйкес орындау;	- Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару;

деңгейлерімен) анықталады		(деңгейлерімен) анықталады	жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлерді базалық дағдыларға Практикалық оқыту кезеңі.	келетін базалық дағдылар бағдарламасының міндеттері (міндеттері) және супервайзерге дербес берілген оқуға рұқсаты бойынша оқыту.	жеткізетін кандидаттың құзыреттілік деңгейі; - оқытуды жүргізу бойынша супервайзердің өкілеттіктері; - кандидаттарды базалық дағдылар міндеттеріне оқыту жүргізілетін бөлімшенің рәсімдері.	- - оқытуды толық көлемде орындау тиісті құжаттаманы толтыру.	- жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; қарым-қатынас; ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық - дәлдік.
	2375-0-026 Емтихан алушы (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру) (әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлердің базалық дағдыларын емтихан алушы) - қараңыз**). **)- * *)- қосымша функция ретінде қарастырылады: 1) 2 және 3 деңгейдегі бұзбайтын бақылау жөніндегі инженерлер; 2) B1 санатындағы ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі			- Емтихан алушының біліктілігіне сәйкес келетін базалық дағдылар бағдарламасының міндеттері (міндеттері) бойынша әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігін алуға кандидаттарды бағалау және емтихан алушыға дербес берілген бағалауға рұқсат беру; - - бағаланатын базалық дағдылар міндетін орындаудағы дағдылардың қолайлы деңгейіне сәйкес келген кезде кандидаттың жеке журналының емтихан бағанына қол қою (жеке мөртабан қою).	- - Бағдарламаның міндетіне сәйкес келетін бағалау пәні; - - тапсырманы орындау реттілігі; - - оқыту кезінде кандидат қол жеткізетін құзыреттілік деңгейі; - оқытуды жүргізу бойынша супервайзердің өкілеттіктері; - - негізгі дағдылардың міндеттерін оқыту және кандидаттың құзыреттерін бағалау жүргізілетін бөлімшенің рәсімдері.		

	инженерлер мен техниктер; 3) В2 санатындағы әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық жабдықтарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі инженерлер мен техниктер; 4) в 3 санаттағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі техниктер; 5) әуе кемесінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі инженерлер мен техниктер; 6) ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеу жөніндегі инженерлер мен техниктер						
Оқытуды немесе бағалауды жүргізетін маман үшін СБШ рұқсат етілген деңгейімен	2375-0-027 *) Практикалық оқыту бойынша мамандар (В1 немесе В2 санатындағы инженердің немесе техниктің тәжірибелік тағылымдамасының	Оқытуды немесе бағалауды жүргізетін маман үшін ҰБШ деңгейімен (деңгейлерімен) анықталады	В1 санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігінің иесін тиісті кіші санаттағы (В1.1, В1.2, В1.3 немесе	- ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - білім алушының әуе кемесіне техникалық қызмет көрсетуді орындау үшін жеткілікті көлемде оны орындау жөніндегі	- - Әуе кемесінде немесе қозғалтқышта жекелеген міндеттерді орындау бойынша техникалық құжаттаманың және стандарттардың талаптары;	- Тапсырманы орындау бойынша техникалық құжаттаманың талаптарына сәйкес орындау; - - оқытуды толық көлемде орындау	- Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас;

(деңгейлерімен) анықталады	супервайзері) - қараңыз.**) ((Тәжірибелік тағылымдаманың жетекшісі В 3 санатындағы техника) - қараңыз***) **)- В1 санатындағы ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі инженер немесе техник үшін немесе В2 санаттағы әуе кемелерінің авиациялық және радиоэлектрондық жабдықтарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі инженер немесе техник үшін қосымша функция ретінде қаралады ***)- * * *)- в 3 санаттағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі техник үшін қосымша функция ретінде қарастырылады		В1.4) немесе В2 санаттағы куәліктің (кіші санаттың)иегері үшін жаңа куәліктің XII бағанына бірінші жазбаны енгізу мақсатында практикалық тағылымдама бағдарламасы бойынша праткалық оқыту	талаптар мен стандарттарға сәйкес әрбір жеке міндет бойынша практикалық білім, Дағдылар мен дағдыларды игеру мақсатында білім мен дағдыларды беру; - суперавайзерге берілген компанияның (company Certification Authorisation, CCA) дербес сертификаттық рұқсаты көлемінде әуе кемелеріне нақты техникалық қызмет көрсету жағдайында әуе кемесінде және қозғалтқыштарда оқыту міндеттерін (міндеттерін) орындау. Ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтауға, қауіпті оқиғалар туралы хабардар етуге және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді азайтуға жауапты.	- - әуе кемелерінде Практикалық оқыту жүргізу бойынша әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуді ұйымдастыру рәсімдері: - оқытуды өткізу кезінде супервайзер мен тағылымдамашының құқықтары мен міндеттері; - - тағылымдамадан өтушінің оқу нәтижелері бойынша толтыруға жататын құжаттама.	тиісті құжаттаманы толтыру.	- ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық - дәлдік.
Оқытуды немесе бағалауды	2375-0-026 Емтихан алушы (тренингтер, қайта	Оқытуды немесе бағалауды	Практикалық тағылымдама бағдарламасының	- ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты:	- Бағалау жүргізу рәсімдері, оның құрамдас бөліктері,	Маман болу және келесі салаларда	Емтихан алушы болуы керек: - жақсы әңгімелесуші;

жүргізетін маман үшін СБШ рұқсат етілген деңгейімен (деңгейлерімен) анықталады	даярлау және біліктілікті арттыру) (B1 немесе B3 санатындағы персоналдың тәжірибелік тағылымдама (OJT) емтихан алушысы, A санатындағы механик (Category A Tasks Training) - қараңыз **) 2375-0-027 *) Практикалық оқыту бойынша мамандар: - B2 санатындағы қызметкерлердің тәжірибелік тағылымдама (OJT) емтихан алушысы-қараңыз.**) **)- * *)- B2 санатындағы ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарына техникалық қызмет көрсету бойынша инженердің немесе техник е қосымша функциясы ретінде қарастырылады	жүргізетін маман үшін ҰБШ деңгейімен (деңгейлерімен) анықталады	міндеттерін игеру және кандидаттың әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету міндеттерін өз бетінше орындауға дайындығын айқындау және әуе кемесінде техникалық қызмет көрсетудің орындалған міндетін сертификаттау нәтижелері бойынша кандидаттың құзыреттілігін бағалау	- үміткердің тапсырмадан тапсырмаға, тапсырмалар тобынан кейін орындалған тапсырманы орындауға дайындығы туралы супервайзерден (супервайзерлерден) кері байланысқа негізделген әуе кемелеріне нақты техникалық қызмет көрсету жағдайында білім алушының білімін, іскерлігін және жұмысқа деген көзқарасын бағалау немесе түпкілікті бағалау жүргізу; - - бағаланушының әуе кемесінде және қозғалтқыштарда Міндеттерді өз бетінше орындауға дайындығы туралы шешім қабылдау; - - емтихан алушыға берілген компанияның (company Certification Authorisation, CCA) дербес сертификаттық рұқсаты көлемінде бағалау жүргізу. Ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтауға, қауіпті оқиғалар туралы	кезеңдері, мақсаттары мен міндеттері; - бағалаудың сандық нәтижесін анықтау әдістері; - - бағалау нәтижелері бойынша толтыруға жататын құжаттама. - - бағдарламаның міндетіне сәйкес келетін бағалау пәні; - - тапсырманы орындау реттілігі; - - оқу кезінде кандидат қол жеткізетін кандидаттың құзыреттілік деңгейі; - оқытуды жүргізу бойынша супервайзердің өкілеттіктері; - емтихан алушының бағалау жүргізу жөніндегі өкілеттіктері.	жеткілікті тәжірибе мен білімге ие болу: - адамдардың міндеттерін орындау және өндірісте қауіпсіздікті сақтау мәдениеттері; - - әуе кемесінің және қозғалтқыштардың типінде (егер бағаланатын адам бұдан әрі әуе кемесін пайдалануға рұқсат беру сертификатын беретін болса, сертификаттаушы персоналдың артықшылықтары болуы қажет); - оқыту, дайындау және тестілеу дағдылары; - өткізілетін практикалық тағылымдаманың мақсаттары мен мазмұнын түсіну: - бағалау процесін басқаруда тұлғааралық дағдыларға ие болу.	- бағалау жүргізуде объективті; - адал; - емтихан алушы бағалайтын тапсырмада да, бағалау рәсімінде де тәжірибелі; - бағаланатын "біледі - білмейді", "дайын-дайын емес"дегенге қатысты шешім қабылдау кезінде өз пікірінде берік; - бағалау жүргізуге дәлелді. Емтихан алушыны реттеуші авиациялық орган бағалауды жүргізуге тағайындайды және оны әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда немесе компанияда орындауға жол беріледі.

				хабардар етуге және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді азайтуға жауапты.			
Оқытуды немесе бағалауды жүргізетін маман үшін СБШ рұқсат етілген деңгейімен анықталады	2375-0-027 *) Практикалық оқыту бойынша мамандар. (А санатындағы механиктің тапсырмаларын практикалық орындауға үйрету бойынша Супервайзер) - Қараңыз **) **)- * *)- В1 санатындағы ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарына техникалық қызмет көрсету бойынша инженердің немесе техник е қосымша функциясы ретінде қарастырылады	Оқытуды немесе бағалауды жүргізетін маман үшін ҰБШ деңгейімен анықталады	А санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігінің иегерін тиісті кіші катетер бойынша (А1, А2, А3 немесе А4) әуе кемесінде Практикалық оқыту бағдарламасы бойынша оқушының А санатындағы механиктің міндеттерін (міндеттерін) игере отырып, әуе кемесінің белгілі бір түріне және қозғалтқышқа байланыстыра отырып, алдын ала оқыту.	- ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - білім алушының әуе кемесіне техникалық қызмет көрсетуді орындау үшін жеткілікті көлемде оны орындау жөніндегі талаптар мен стандарттарға сәйкес әрбір жеке міндет бойынша практикалық білім, Дағдылар мен дағдыларды игеру мақсатында білім мен дағдыларды беру; - суперавайзерге берілген компанияның (company Certification Authorisation, CCA) дербес сертификаттық рұқсаты көлемінде әуе кемелеріне нақты техникалық қызмет көрсету жағдайында әуе кемелерінде, қозғалтқыштарда оқыту міндеттерін (міндеттерін) орындау; Ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтауға, қауіпті	- - Әуе кемесінде немесе қозғалтқышта жекелеген міндеттерді орындау бойынша техникалық құжаттаманың және стандарттардың талаптары; - әуе кемелерінде Практикалық оқыту жүргізу бойынша әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуді ұйымдастыру рәсімдері; - оқытуды өткізу кезінде супервайзер мен тағылымдамашының құқықтары мен міндеттері; -- тағылымдамадан өтушінің оқу нәтижелері бойынша толтыруға жататын құжаттама.	- Тапсырманы орындау бойынша техникалық құжаттаманың талаптарына сәйкес орындау; - - оқытуды толық көлемде орындау тиісті құжаттаманы толтыру.	- Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық - дәлдік.

				оқиғалар туралы хабардар етуге және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді азайтуға жауапты.			

Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін, орындалған жұмыстарды сертификаттауды талап етпейтін әуе кемелеріне сервистік қызмет көрсету міндеттерін міндетті түрде меңгермейтін кез келген персоналды оқытуға тартылған персоналдың тізбесі							
Оқытуды немесе бағалауды жүргізетін маман үшін СБШ рұқсат етілген деңгейімен анықталады	2375-0-027 *) Практикалық оқыту бойынша мамандар (ӘК сервистік қызмет көрсету міндеттерін оқыту жөніндегі Супервайзер) - қараңыз**). ***Қараңыз) **)- әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның қолданыстағы куәлігі және оқыту жүргізілетін әуе кемесі мен қозғалтқышының рейтингі бар B1 санаттағы ұшу аппараттары мен қозғалтқыштарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі инженердің немесе техниктің немесе B2 санаттағы әуе	Оқытуды жүргізетін маман үшін ҰБШ рұқсат етілген деңгейімен анықталады	Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін, әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету болып табылмайтын және орындалған жұмыстарды сертификаттауды талап етпейтін (Certificate release to Service, CRS беруді талап етпейтін)әуе кемесіне серивтік қызмет көрсету міндеттерін міндетті түрде меңгермеген	- ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - білім алушының әуе кемесіне оны орындау жөніндегі талаптар мен стандарттарға сәйкес әрбір жеке міндет бойынша сервистік қызмет көрсету міндеттерін (міндеттерін) орындау үшін жеткілікті көлемде практикалық білім, Дағдылар мен дағдыларды игеру мақсатында білім мен дағдыларды беру; - - әуе кемесін нақты пайдалану жағдайында әуе кемесінде, қозғалтқыштарда оқыту міндеттерін (міндеттерін) ұйым (компания) үшін қолданылатын тәсілмен	- - Әуе кемесінде немесе қозғалтқышта жекелеген міндеттерді орындау бойынша техникалық құжаттаманың және стандарттардың талаптары; - әуе кемелерінде Практикалық оқыту жүргізу бойынша әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуді ұйымдастыру рәсімдері; - оқытуды жүргізу кезінде супервайзер мен білім алушының құқықтары мен міндеттері; - - білім алушының оқу нәтижелері бойынша толтыруға жататын құжаттама.	- Тапсырманы орындау бойынша техникалық құжаттаманың талаптарына сәйкес орындау; - - оқытуды толық көлемде орындау тиісті құжаттаманы толтыру.	- Жақсы ұйымдастырушылық және уақытты жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық - дәлдік.

	кемелерінің авиациялық және радиоэлетрондық жабдықтарына техникалық қызмет көрсету жөніндегі техниктің қосымша функциясы ретінде қаралады. ***)- ӘК сервистік қызмет көрсету міндеттерін оқыту жөніндегі супервайзердің біліктілік талаптарына сәйкес келетін, әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі куәліктерді міндетті түрде меңгермеген маманға қолданылады.		кандидатты Практикалық оқыту	оқытуды жүргізуге рұқсат беру көлемінде орындау. Ушу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтауға, қауіпті оқиғалар туралы хабардар етуге және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді азайтуға жауапты.			

8.6 кесте – «Пилотсыз авиациялық құрылғылар мен жүйелер» кәсіби тобындағы біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
1	2	3	4	5	6	7	8
8	1210-0 Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары	8	Ұйымның қызметін басқару, Стратегиялық жоспарлау және бақылау	Институционалдық құрылымдардың жұмыс істеуі мен даму стратегиясын құруды, ағымдағы және перспективалық	Макроәлеуметтік және макроэкономикалық жүйелерді модельдеу және басқару әдістемесін құру.	Логикалық әдістерді қолдана отырып, кәсіби қызмет пен өзара әрекеттесу модельдерін құру және ойнату арқылы келісілген	Көшбасшылық Коммуникативтілік Жауапкершілік Ұйымдастыру Әділдік Төзімділік

				жобаларды инфрақұрылымдық іске асыру жағдайларын ұйымдастыруды, нәтижеге қол жеткізу үшін жауапкершілікті көздейтін басқару қызметі. Өндірістік-шаруашылық қызметті ұйымдастыру	Басқару жүзеге асырылатын қызмет саласының ерекшеліктері (ҚБАЖ, ҚБӘК, ҰҰА, ПАЖ).	шешімдер үшін жауапкершілікті өз мойнына алыңыз. ҚБАЖ пәндік саласындағы құзыреттер (ҚБӘК, ҰҰА, ПАЖ).	
7	1325-4 Мамандандырылған әуе көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	7	Бөлімше қызметін басқару, жоспарлау және операциялық бақылау АА ұйымдары	ТҚК талаптарының сақталуын бақылау, ТҚК үшін қажетті материалдық және энергетикалық ресурстармен, құралдармен, жабдықтармен, құрылғылармен, қосалқы бөлшектермен, агрегаттармен және материалдармен уақтылы қамтамасыз етілуін жедел бақылау, авиациялық оқиғалардың істен шығу себептерін, ақауларын және себептерін есепке алу және талдау. Жеткізушілермен өзара іс-қимыл, мамандардың білімі мен практикалық дағдыларын бақылауды ұйымдастыру, бағынысты қызметкерлердің іс-әрекеттерін үйлестіру.	Құжаттар, Техникалық пайдалану ережелері, жүйелер мен пайдалы жүктемелерге қызмет көрсету ережелері мен технологиялары. Элементтердің мақсаты, құрылымы және жұмыс принципі, ақаулар мен ақауларды жіктеу, оларды анықтау және жою әдістері Өндірістік-шаруашылық процестің технологиясы, еңбек заңнамасының ережелері, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі. Байланыс әдістері мен технологиялары.	Өндірістік тапсырмаларды орындау бойынша үлгілік ұйымдастырушылық шешімдер. Жоспарлы тапсырмаларды орындау үшін қызметкерлердің қажетті санын есептеу. Жоспар-графиктерді құрастыру, тапсырмаларды тұжырымдау. Пайдалану-техникалық құжаттаманы оқу. Электрондық жоспарлау және коммуникация құралдарын пайдалану.	Көшбасшылық Қарым-қатынас Жауапкершілік Эмпатия Икемділік

6	2144-4-018 Авиацияны арнайы қолдану жөніндегі инженер (5AB07160701 ТжКБ типтік классификатордағы код)	6	Сараптамалық деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және жұмыс орнындағы әріптестеріне кәсіби тәжірибені беру	Бөлшектер мен тораптарды, күштік қондырғыларды (қозғалтқыштарды) тексеру және тексеру. Сыртқы ұшқыш станциясын, байланыс құралдарын, соқтығысудың алдын алу жүйелерін тексеру. Жүйелерді тексеру, калибрлеу және тексеру. Жүйелерді орнату, бағдарламалау, диагностика және анықталған ақауларды жою. Миссияларды орындау кезінде экипаж құрамында жұмыс істеу. Жедел бағдарламалау, тексеру, пульттер мен жабдықтардың бағдарламалық қосымшаларын жаңарту. Техникалық құжаттаманы жүргізу.	Бөлшектердің, тораптардың, күштік қондырғылардың (қозғалтқыштардың), жүйелердің, байланыс және басқару құралдарының конструкциясы, бағдарламалық қамтамасыз ету құрылымы, бағдарламалау әдістері мен құралдары. Жабдықтардың барлық кешенін пайдалануды, сақтауды, жөндеуді, техникалық пайдалану ережелерін реттейтін құжаттар. Ақаулықтарды анықтау және жою әдістері. Пайдалану жөніндегі Нұсқаулық. ТҚК түрлері бойынша жұмыстардың тізбесі мен мазмұны және оларды орындау тәртібі. Отынмен, сығылған газдармен және Ток көздерімен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік талаптары.	Бағдарламалық қамтамасыз етумен жұмыс, бағдарламалау, бақылау-тексеру аппаратурасын пайдалану. Бөлшектердің, тораптардың, күштік қондырғылардың (қозғалтқыштардың), сыртқы ұшқыш станциясының, байланыс құралдарының, соқтығысудың алдын алу жүйелерінің, суспензияның, аккумуляторлық батареялардың ақаулықтарын жою. Аспаптарды, құрылғыларды және бақылау-өлшеу аппаратурасын пайдалану. Техникалық құжаттаманы жүргізу және ресімдеу қағидалары, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі талаптары.	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық
6	Сыртқы нұсқаушы ұшқыш ҰҚЖ-да сабақтардың сыныптауышына енгізу	6	Жоғары кәсіби деңгейде функционалдық міндеттерді	Персоналды даярлау, оқыту жоспарын жасау, экипаж мүшелерін жаттықтыру, нұсқамалар	Оқыту әдістері мен әдістері. Ұшу ережелері.	Оқыту әдістері мен әдістері. Ұшу ережелері.	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары

	үшін ұсынылатын нөмір жоқ 2172-1-010		орындау және құзыреті аз мамандарға нұсқау беру	мен талдаулар жүргізу, оқу және жаттығу ұшуларын орындау. Экипаж мүшелерімен жағдайды бағалау, шешім қабылдау және ұшудың нақты жағдайларында әрекет ету дағдыларын пысықтау. Экипаждар жұмысында анықталған кемшіліктерді жою, тренажерларда жаттығу бағдарламаларын әзірлеу. Тренажерде немесе оқу ұшуында оқу нәтижелерін бақылау. Жазғы пайдалануды жүзеге асыратын экипаждардың жұмысында анықталған кемшіліктерді жою. Тиісті техникалық оқыту құралдарының қажеттіліктерін бақылау.	Күштік қондырғылардың, жүйелер мен жабдықтардың жұмыс принциптері мен пайдалану тәртібі, ұшуды дайындау және орындау рәсімдері,. Операциялық шектеулер, масса мен орталықтандырудың әсері, ұшуды есептеу, маршрут құру, адамның мүмкіндіктері мен шектеулері, соның ішінде қауіп факторлары мен қателіктерді бақылау принциптері. Жүйелердің істен шығуына еліктеуге байланысты қауіпсіздік шаралары, ерекше жағдайларда іс-қимыл тәртібі Ұшу тапсырмасын дайындау және оны борттық навигациялық кешенге (автопилот) жүктеу тәртібі. Сыртқы ұшқыштың құзыреттері. Ұшу және оқу-жаттығу жұмыстарының нормативтік және регламенттеуші құжаттары.	Күштік қондырғылардың, жүйелер мен жабдықтардың жұмыс принциптері мен пайдалану тәртібі, ұшуды дайындау және орындау рәсімдері,. Операциялық шектеулер, масса мен орталықтандырудың әсері, ұшуды есептеу, маршрут құру, адамның мүмкіндіктері мен шектеулері, соның ішінде қауіп факторлары мен қателіктерді бақылау принциптері. Жүйелердің істен шығуына еліктеуге байланысты қауіпсіздік шаралары, ерекше жағдайларда іс-қимыл тәртібі Ұшу тапсырмасын дайындау және оны борттық навигациялық кешенге (автопилот) жүктеу тәртібі. Сыртқы ұшқыштың құзыреттері. Ұшу және оқу-жаттығу жұмыстарының нормативтік және регламенттеуші құжаттары.	Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық

					Сыртқы ұшқыш куәлігінің иесіне қатысты ережелер мен ережелер	Сыртқы ұшқыш куәлігінің иесіне қатысты ережелер мен ережелер	
5	Қашықтықтан басқарылатын авиациялық жүйелердің сыртқы пилоты ҰКЖ-да жоқ, сабақ сыныптауышына енгізу үшін ұсынылатын нөмір 2172-1-010 (5AB07160701 ТжКБ сыныптауыштағы код)	5	Жоғары кәсіби деңгейде функционалдық міндеттерді орындау	Ұшуды орындау туралы шешім қабылдау, ұшу жоспарын қалыптастыру, тиісті рұқсаттарды дайындау және алу, құжаттаманы ресімдеу. Нақты техникалық жай-күйін тексеру, ұшудың барлық кезеңдерінде ПВС (ПВС) қашықтықтан басқару, ұшу параметрлерін бақылау. Ұшу қауіпсіздігінің талап етілетін деңгейін қамтамасыз ету, ұшуда ерекше жағдайлар туындаған кезде белгіленген әрекеттерді орындау, ұшу жоспарынан ауытқулар немесе ұшу режиміндегі өзгерістер туралы, ерекше жағдайлар туындаған кезде, авариялық қону туралы, сондай-ақ ұшуды тоқтату және әуеайлаққа оралу туралы не айналасындағыларға немесе қауіпсіздікке айқын қауіп төнген жағдайда мәжбүрлі қону	Рұқсат алу ережесі мен тәртібі, ұшу ережесі Жүйелер мен жабдықтардың жұмыс принциптері мен жұмыс тәртібі, пайдалану шектеулері, масса мен орталықтандырудың ұшу қауіпсіздігіне әсері. ПҚҚ (БСЖ) пайдалану тәртібі, ұшудағы ерекше жағдайларда іс-қимыл тәртібі. Тиісті НҚА және регламенттер. Ұшуларды дайындау және орындау тәртібі Радиобайланыс жүргізу тәртібі. Ұшу-техникалық сипаттамалары, ұшуды есептеу және ұшу бағытын құру тәртібі. Пайдалану шектеулері, массаның және орталықтандырудың ұшу қауіпсіздігіне әсері. Сыртқы ұшқыш куәлігі иесінің құзыреті.	Ақпаратты алу және талдау, ұшуларды жүргізу үшін құжаттаманы ресімдеу. DPS (als) техникалық жай-күйін және пайдалануға дайындығын бағалау. ПВС (ПВС) басқармасы оны ұшуды пайдалану жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес және оның сипаттамаларына шектеулер шегінде. Қауіп пен қателік факторларын тану және бақылау. Шешім қабылдау, ұшу кезінде бақылау және бақылау, негізгі білімді қолдану. Пайдалы жүктемені, ақпаратты беру және өңдеу жүйелерін, сондай-ақ сыртқы жүктерді бекіту жүйелерін пайдалану және оларға қызмет көрсету Арнайы бағдарламалық жасақтаманы пайдалану, алынған деректерді өңдеу, тиісті	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыр

				туралы тиісті органдарды хабардар ету адамдардың өмірін сақтау, қоршаған ортаға зиян келтірудің алдын алу мақсатында ұшқышсыз ұшу ПДВС (БВС) ұшуы Алдын ала, ұшу алдындағы және ұшу аралық дайындық процесінде ЕЗЖ (БЖЗ) тексерулерінің барлық түрлерін орындау.		қызметтермен өзара әрекеттесу DPVS (MVS) ұшудың сәтті орындалуын қамтамасыз ететіндей басқару Сыртқы ұшқыш куәлігі иесінің құзыреті.	
5	2144-4-019 Техникалық қызмет көрсету жөніндегі инженер	5	Функционалдық міндеттерді өз бетінше және сапалы орындау арқылы АА ұйымының операциялық қызметін қамтамасыз ету	Бөлшектер мен тораптарды, күштік қондырғыларды (қозғалтқыштарды) тексеру және тексеру. Сыртқы ұшқыш станциясын, байланыс құралдарын, соқтығысудың алдын алу жүйелерін тексеру. Жүйелерді тексеру, калибрлеу және тексеру. Жүйелерді орнату, бағдарламалау, диагностика және анықталған ақауларды жою. Техникалық құжаттаманы жүргізу.	Бөлшектердің, тораптардың, күштік қондырғылардың (қозғалтқыштардың), жүйелердің, байланыс және басқару құралдарының конструкциясы, бағдарламалық қамтамасыз етудің құрылымы. Жабдықтардың барлық кешенін пайдалануды, сақтауды, жөндеуді, техникалық пайдалану ережелерін реттейтін құжаттар. Ақаулықтарды анықтау және жою әдістері. Пайдалану жөніндегі Нұсқаулық. ТҚК түрлері бойынша жұмыстардың тізбесі	Бақылау-тексеру аппаратурасымен жұмыс. Бөлшектердің, тораптардың, күштік қондырғылардың (қозғалтқыштардың), сыртқы ұшқыш станциясының, байланыс құралдарының, соқтығысудың алдын алу жүйелерінің, суспензияның, аккумуляторлық батареялардың ақаулықтарын жою. Құралдар мен құрылғыларды пайдалану. Бөлшектерді, тораптарды және жиынтықтауыштарды олар тозған жағдайда	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

					мен мазмұны және оларды орындау тәртібі. Отынмен, сығылған газдармен және Ток көздерімен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік талаптары.	ауыстыру. Құлау немесе кедергіге соқтығысу кезінде пайда болатын зақымдарды жөндеу. Техникалық құжаттаманы жүргізу Техникалық құжаттаманы жүргізу және ресімдеу қағидалары, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі талаптары.	
5	2375-0-011 Тренажер инструкторы	5	Жұмыстарды орындау алгоритмін мүлтіксіз орындау жолымен АА ұйымының операциялық қызметін қамтамасыз ету	Персоналды даярлау, оқыту жоспарын жасау, экипаж мүшелерін жаттықтыру, нұсқамалар мен талдаулар жүргізу, тренажерде ұшулардың орындалуын қамтамасыз ету. Экипаж мүшелерімен жағдайды бағалау, шешім қабылдау және тренажерда жаттығу кезінде ұшудың нақты жағдайларында әрекет ету дағдыларын пысықтау. Тиісті техникалық оқыту құралдарының қажеттіліктерін бақылау.	Оқыту әдістері мен әдістері. Ұшу ережелері. Күштік қондырғылардың, жүйелер мен жабдықтардың жұмыс принциптері мен пайдалану тәртібі, ұшуды дайындау және орындау рәсімдері,. Операциялық шектеулер, масса мен орталықтандырудың әсері, ұшуды есептеу, маршрут құру, адамның мүмкіндіктері мен шектеулері, соның ішінде қауіп факторлары мен қателіктерді бақылау принциптері. Жүйелердің істен шығуына еліктеуге байланысты	Тренажерде жаттығу процесін жүзеге асыру. Жазғы пайдалануды жүзеге асыратын Экипаждар жұмысындағы кемшіліктерді анықтау. Техникалық оқыту құралдарына қажеттілікті есептеу. Жер үсті жаттығулары мен жаттығуларын өткізу. Ұшу тапсырмасын дайындау және оны жүктеу.	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

					қауіпсіздік шаралары, ерекше жағдайларда іс-қимыл тәртібі Ұшу тапсырмасын дайындау және оны жүктеу. Ұшу және оқу-жаттығу жұмыстарының нормативтік және регламенттеуші құжаттары.		
4	3115-4-019 пилот қашықтан басқаратын әуе аппараттары жөніндегі техник	4	Қойылған міндеттерді кезең кезеңімен орындау арқылы АА ұйымының операциялық қызметін қамтамасыз ету	Аккумуляторлық батареяларды тексеру және тексеру, суспензияларды калибрлеу, аспаптар мен электр жабдықтарын тексеру. Ұшудан кейінгі тексеру жүргізу және анықталған ақауларды жою Отынмен, маймен, арнайы сұйықтықтармен, газдармен жанармай құю батареяларды зарядтау. Ластанудан тазарту.	ДПВС (БВС) жабдығын, қашықтан басқару пультін және байланыс құралдарын техникалық пайдалану ережесі. Ақаулықтарды анықтау және жою әдістері. ТҚҚ кезінде слесарлық-монтаждық құралдар мен құрылғылардың түрлері, конструкциялары, мақсаты және пайдалану ережесі. ТҚҚ түрлері бойынша жұмыстардың тізбесі мен мазмұны және оларды орындау тәртібі. Отынмен, сығылған газдармен және Ток көздерімен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік талаптары	Құлау немесе кедергіге соқтығысу кезінде пайда болатын зақымдарды жою. Қорғалмаған бөлшектердің зақымдануын жою, бөлшектерді, тораптар мен компоненттерді ауыстыру қажеттілігін анықтау. Бөлшектерді, тораптарды және жиынтықтауыштарды тозған жағдайда оларды ауыстыру кезінде бөлшектеу және монтаждау Слесарлық-монтаждық құралдар мен құрылғыларды пайдалану. Жұмыс үшін қажетті құралдарды, құрылғыларды және бақылау-өлшеу аппаратурасын пайдалану, жанармай	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

					Техникалық құжаттаманы жүргізу және ресімдеу қағидалары, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі талаптары.	құюды, отынмен, арнайы сұйықтықтармен жанармай құюды және газдармен зарядтауды жүзеге асыру. Қайта зарядталатын батареяларға техникалық қызмет көрсету.	
2	2172-9 Пилотсыз ұшу аппараттарының операторы (706 бұйрық терминологиясына сәйкес "Пилотыз авиациялық жүйелер операторы" болып қайта атауды талап етеді)	2	Функционалдық міндеттерді өз бетінше және сапалы орындау арқылы қызметті қамтамасыз ету	Ұшу тапсырмасын әзірлеу және орындау, әуе күштерін басқару Ұшыру-қону алаңын іріктеу, ұшуды орындау ауданындағы метеорологиялық, орнитологиялық және аэронавигациялық жағдайды бағалау. Ұшу бағдарламасын, ұшу құжаттамасын дайындау, АЛС дайындығын тексеру. Бассейндерге техникалық қызмет көрсету және жөндеу. Әк ұшуын әртүрлі пайдалану жағдайларында орындау. Құжаттаманы жүргізу.	Уәкілетті ұйым келіскен бағдарламалар бойынша бастапқы теориялық даярлық курсынан өту кезінде алынған білім (3-санат үшін АОО-да)	Уәкілетті ұйым келіскен бағдарламалар бойынша бастапқы практикалық даярлық курсынан өту кезінде алынған дағдылар (3-санат үшін АОО	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

8.7-кесте – « әуежай қызметі «кәсіптік тобының»әуе кемелерінің ұшуын әуеайлақтық қамтамасыз ету» кіші тобындағы біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер

1	2	3	4	5	6	7	8
7	1325-4-007 Аэродром қызметінің бастығы	7	Әуеайлақ қызметінің жұмысын ұйымдастыру бойынша барлық іс-шараларды ұйымдастыру және басқару	Әуеайлақ қызметінің жауапты басшысының функцияларын орындау. Азаматтық авиация саласындағы қолданыстағы нормативтік құжаттарға, ИКАО құжаттарына сәйкес әуеайлақтың ұшу алаңын тұрақты пайдалану дайындығында ұстау	1.Әуеайлақтық ұшуды қамтамасыз ету жөніндегі халықаралық және ұлттық нормативтік құқықтық актілер 2. Кәсіпорынның ұйымдық құрылымы 3. Кәсіпорын басшысының өкімдері, бұйрықтары 4. Еңбек тәртібі ережелері	1.Әуеайлақты күтіп ұстау және оны тұрақты пайдалану дайындығында ұстау бойынша персоналдың жұмысына басшылық жасауды және бақылауды ұйымдастыру, жүзеге асыру. 2.Әуеайлақ қызметі персоналының жұмысына басшылық жасауды және бақылауды жүзеге асыр	Көшбасшылық Қарым-қатынас Жауапкершілік Эмпатия Икемділік
6	1325-4-007 Аэродром қызметінің бастығы	6	Әуеайлақ арнайы техникасының жұмысын ұйымдастыру бойынша барлық іс-шараларды ұйымдастыру және басқару	Әуеайлақ арнайы техникасының жауапты басшысының функцияларын орындау	1.Әуеайлақтық арнайы техниканы күтіп-ұстау жөніндегі халықаралық және ұлттық нормативтік құқықтық актілер. 2. Кәсіпорынның ұйымдық құрылымы 3. Кәсіпорын басшысының өкімдері, бұйрықтары 4. Еңбек тәртібі ережелері	1.Әуеайлақтық арнайы техниканы ұстау бойынша персоналдың жұмысын ұйымдастыру. 2. Әуеайлақтық механикаландыру жұмысына басшылық жасауды және бақылауды жүзеге асыру.	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық
5	2142-9-005 Әуеайлақтарды пайдалану жөніндегі инженерлер	5	Әуеайлақ қызметін ауыстыруды ұйымдастыру және басқару	Әуе кемелерін сапалы және қауіпсіз пайдалану және ұшу алаңын ұшуға дайындау;	1.Әуеайлақты күтіп ұстау жөніндегі халықаралық және ұлттық нормативтік құқықтық актілер. 2. Кәсіпорынның ұйымдық құрылымы	1.Әуеайлақ қызметін ауыстыру жұмысын ұйымдастыру 2. Әуеайлақтың арнайы техникасы мен ауысым персоналының жұмысына басшылық жасауды және	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

					3. Кәсіпорын басшысының өкімдері, бұйрықтары 4. Еңбек тәртібі ережелері	бақылауды жүзеге асыру.	
4	3155-0-006 - Әуеайлақ қызметінің технигі	4	Әуеайлақ қызметі мен тікұшақ алаңының тәуліктік жұмысын ұйымдастыру және басқару	Әуе кемелерінің ұшуына ұшу алаңын сапалы және қауіпсіз пайдалану;	1. Әуеайлақты және тікұшақ алаңын күтіп ұстау жөніндегі ұлттық нормативтік құқықтық актілер. 2. Кәсіпорынның ұйымдық құрылымы 3. Кәсіпорын басшысының өкімдері, бұйрықтары 4. Еңбек тәртібі ережелері	1.Әуеайлақ қызметінің жұмысшыларының жұмысын ұйымдастыру. 2. Персоналдың жұмысына басшылық пен бақылауды жүзеге асыру.	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
3	7549-5-001 Аэроалаң жұмысшысы 8332-5-001 Әуежайдағы моторландырылған жабдықтардың жүргізушісі	3	Ұшу алаңын күтіп ұстау және тазалау.	Ұшу алаңына, ұшу-қону жолағына, такси және магистральдық жолдарға, су бұру-дренаждық жүйелерге, әуежайішілік жолдар мен вокзал маңындағы алаңдарға техникалық қызмет көрсету (ағымдағы, мерзімді және күрделі жөндеу) бойынша жұмыстар жүргізу	2. Кәсіпорынның ішкі құжаттары, өкімдері, кәсіпорын басшысының бұйрықтары 3. Еңбек тәртібі ережелері	1. Ұшу алаңын бөгде заттардан тазарту. 2. Ұшу алаңындағы жөндеу жұмыстары.	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

8.8-кесте – «әуежай қызметі» кәсіби тобының «әуе кемелерінің ұшуын орнитологиялық қамтамасыз ету» кіші тобындағы біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
1	2	3	4	5	6	7	8

7	1325-4-007 Аэродром қызметінің бастығы	7	Орнитологиялық қауіпсіздік жөніндегі әуеайлақ қызметінің жұмысын ұйымдастыру жөніндегі барлық іс-шараларды ұйымдастыру және басқару	Жабайы табиғатты бақылау жөніндегі жауапты басшының функцияларын орындау Әуеайлақта және оған іргелес аумақта құстардың шоғырлануына ықпал ететін жағдайларды анықтау және жою	1.Ушуды орнитологиялық қамтамасыз ету жөніндегі халықаралық және ұлттық нормативтік құқықтық актілер 2. Кәсіпорынның ұйымдық құрылымы 3. Кәсіпорын басшысының өкімдері, бұйрықтары 4. Еңбек тәртібі ережелері	1.Әуеайлақ қызметінің орнитологтарының жұмысын ұйымдастыру 2. Орнитологтардың жұмысына басшылық пен бақылауды жүзеге асыру.	Көшбасшылық Қарым-қатынас Жауапкершілік Эмпатия Икемділік
6	2152-9-004 Ушудың орнитологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі инженерлер	6	Орнитологиялық қауіпсіздік жөніндегі жұмысты ұйымдастыру жөніндегі барлық іс-шараларды басқару	Ушуды орнитологиялық қамтамасыз ету саласындағы қызметті ұйымдастыру және бақылау	Ушу қауіпсіздігін орнитологиялық қамтамасыз ету саласындағы халықаралық және ұлттық нормативтік-құқықтық актілер Кәсіпорынның ұйымдық құрылымы 3. Кәсіпорын басшысының өкімдері, бұйрықтары 4. Еңбек тәртібі ережелері	1.ӘК санатындағы жүргізуші куәлігі 2. Жабайы табиғатты басқару	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық
3	2131-3-008 Орнитолог	3	Жабайы табиғатты басқару	Ушуды орнитологиялық қамтамасыз ету	Ушу қауіпсіздігін орнитологиялық қамтамасыз ету саласындағы халықаралық және ұлттық нормативтік-құқықтық актілер кәсіпорынның ұйымдық құрылымы	1. ӘК санатындағы жүргізуші куәлігі 2. Жабайы табиғатты басқару	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

					3. Кәсіпорын басшысының өкімдері, бұйрықтары 4. Еңбек тәртібі ережелері		

Таблица 8.9 – "Әуежай қызметі" кәсіби тобының "әуе кемелерінің ұшуын электр жарығымен техникалық қамтамасыз ету" кіші тобындағы біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
1	2	3	4	5	6	7	8
7	1325-4-020 Ұшуды жарық техникасымен және электр техникасымен қамтамасыз ету торабының бастығы	7	Электр жарығы техникалық қызметінің жұмысын ұйымдастыру бойынша барлық іс-шараларды ұйымдастыру және басқару	Электр жарығы қызметінің жауапты басшысының функцияларын орындау. Азаматтық авиация саласындағы қолданыстағы нормативтік құжаттарға, ИКАО құжаттарына сәйкес азаматтық авиация ұйымының өндірістік және жолаушылар объектілерінің ұшуды қамтамасыз етудің радиожарықтехникалық құралдарын, электр қуатын және жарықтандыру жабдықтарын энергия жүйесінен электр энергиясымен үздіксіз жабдықтау	1.Ұшуды электр жарығымен техникалық қамтамасыз ету жөніндегі халықаралық және ұлттық нормативтік құқықтық актілер 2. Кәсіпорынның ұйымдық құрылымы 3. Кәсіпорын басшысының өкімдері, бұйрықтары 4. Еңбек тәртібі ережелері	1.Ұшуды қамтамасыз етудің радиосветотехникалық құралдарының энергия жүйесінен электр энергиясымен үздіксіз жабдықтауды ұйымдастыру, оған басшылық жасау және персоналдың жұмысын бақылауды жүзеге асыру. 2.Электр жарық техникалық қызмет персоналының жұмысына басшылық жасауды және бақылауды жүзеге асыру	Көшбасшылық Қарым-қатынас Жауапкершілік Эмпатия Икемділік

6	2152-9-008 Ұшудың жарық техникасын қамтамасыз ету жөніндегі инженерлер	6	Жұмысты ұйымдастыру бойынша барлық іс-шараларды ұйымдастыру және басқару электр жарығы қызметі	Жауапты басшының функцияларын орындау ұшуды электротехникалық қамтамасыз ету жөніндегі инженер	1.Ұшуды электр жарығымен техникалық қамтамасыз ету жөніндегі халықаралық және ұлттық нормативтік құқықтық актілер 2. Кәсіпорынның ұйымдық құрылымы 3. Кәсіпорын басшысының өкімдері, бұйрықтары 4. Еңбек тәртібі ережелері	1.Ұшуды электр жарығымен техникалық қамтамасыз ету бойынша персоналдың жұмысын ұйымдастыру 2. Электр жарық техникалық қызметінің жұмысына басшылық жасауды және бақылауды жүзеге асыру	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық
5	2152-9-008 Ұшудың жарық техникасын қамтамасыз ету жөніндегі инженерлер	3	Электр жарық техникалық қызметінің тәуліктік жұмысын ұйымдастыру және басқару	Жарық техникалық жабдықты сапалы және қауіпсіз пайдалану	1. Ұшуды жарықпен техникалық қамтамасыз ету жөніндегі ұлттық нормативтік құқықтық актілер 2. Кәсіпорынның ұйымдық құрылымы 3. Кәсіпорын басшысының өкімдері, бұйрықтары 4. Еңбек тәртібі ережелері	1.Жарық техникалық қызметтің жұмысын ұйымдастыру. 2. Персоналдың жұмысына басшылық пен бақылауды жүзеге асыру.	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	8213-5-001 Ұшуды қамтамасыз ету жүйелерінің жарық техникалық жабдықтарына қызмет көрсетуші элетрмеханик 3122-4-007 Ұшуды жарық техникалық және		Жарық техникалық жабдықтың тәуліктік жұмысын ұйымдастыру және басқару	Жарық техникалық жабдықты сапалы және қауіпсіз пайдалану мазмұны;	1. Ұшуды жарықпен техникалық қамтамасыз ету жөніндегі ұлттық нормативтік құқықтық актілер 2. Кәсіпорынның ұйымдық құрылымы	1.Жарық техникалық қызметтің жұмысын ұйымдастыру. 2. Персоналдың жұмысына басшылық пен бақылауды жүзеге асыру.	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

	электротехникалық қамтамасыз ету жөніндегі техник				3. Кәсіпорын басшысының өкімдері, бұйрықтары 4. Еңбек тәртібі ережелері		

8.10-кесте – «Әуежай қызметі» кәсіби тобының «әуе кемелерінің ұшуын авариялық-құтқару қамтамасыз ету» кіші тобындағы біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
1	2	3	4	5	6	7	8
7	1329-1-036 Өртке қарсы қызмет бастығы (ҰІАҚҚҚ бастығы, ҰІАҚҚҚ ұшуларын өртке қарсы және авариялық-құтқару қызметі бастығының орынбасары)	7	Ұшуды авариялық-құтқару қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру	Қызмет қызметіне басшылық жасау Міндеттер мен өкілеттіктерді бөлу Жоғары тұрған сатыларға қажетті есептерді дайындау Қызмет қызметкерлерін көтермелеу және өндіріп алу жөнінде шаралар қабылдау Қызмет жұмысын жетілдіру бойынша ұсыныстар, техникалық және ұйымдастырушылық тұрғыдан қызмет жұмысына жалпы Жауапкершілік	Ұшуды авариялық-құтқару қамтамасыз ету жөніндегі халықаралық және ұлттық нормативтік-құқықтық актілерді егжей-тегжейлі білу	Ұшуды авариялық-құтқару қамтамасыз ету бойынша қызмет персоналы мен техникасының жұмысын ұйымдастыру, басшылық ету, бақылау. Жағдайды талдау, ұшу қауіпсіздігі бойынша есептер, авариялық жағдайларға жол бермеу және оларды болғызбау жөнінде шаралар қабылдау	Стресске төзімділік, жауапкершілік, нәтижеге назар аудару, қарым-қатынас, көшбасшылық
6	1329-1-036 өртке қарсы қызмет бастығы (ҰІАҚҚҚ ауысымының бастығы)	6	Ұшуды авариялық-құтқару қамтамасыз етуге арналған	Ауысым қызметіне басшылық жасау, ауысымдағы міндеттер мен өкілеттіктерді бөлу,	Ұшуды авариялық-құтқару арқылы қамтамасыз ету жөніндегі	Ұшуды авариялық-құтқару қамтамасыз ету бойынша ауысым персоналы мен	Стресске төзімділік, жауапкершілік, орындаушылық, қарым-қатынас, көшбасшылық

	2149-3-002 авариялық-құтқару жұмыстары жөніндегі Инженер (жетекші инженер ҰІАҚҚҚ)		жабдықтар мен техниканы сапалы және қауіпсіз пайдалану	арнайы техника мен жабдықтардың жұмысын бақылау, ауысым қызметкерлерін көтермелеу және өндіріп алу жөнінде шаралар қабылдау Ауысым жұмысына техникалық және ұйымдастырушылық тұрғыдан жалпы Жауапкершілік	халықаралық және ұлттық нормативтік-құқықтық актілердің жалпы білімі	техникасының жұмысын ұйымдастыру, басшылық ету, бақылау. Жұмыс ауысымындағы ахуалды талдау, авариялық жағдайлардың алдын алу және болдырмау жөнінде шаралар қабылдау	
5	2149-3-002 Авариялық-құтқару жұмыстарының инженері (ҰІАҚҚҚ Инженері)	5	Ұшуды авариялық-құтқару қамтамасыз ету техникасы мен жабдықтарын сапалы қауіпсіз пайдалану	Қызмет басшылығының нұсқауларын орындау, төмен тұрған мамандарға нұсқаулар мен өкімдер беру, жұмыс түрлерінің орындалуын бақылау және қадағалау, өндірістік құжаттама талаптарының орындалуын әзірлеу және бақылау, пайдалану құжаттамасында белгіленген талаптардың орындалуына жауапкершілік	Ұшуды авариялық-құтқару бойынша ішкі құжаттарды толық білу	Анықтамалық және техникалық құжаттамамен жұмыс істей білу, қажетті анықтамаларды, есептер мен баяндамаларды дайындау	Жауапкершілік, орындаушылық, табандылық, зейін
4	1349-0-022 Өрт сөндіруші машиналар расчетінің бастығы (Өрт сөндіру бөлімінің бастығы)	4	1) әуежай аумағында апатқа ұшыраған немесе зардап шеккен әуе кемесінің жолаушылары мен экипажын	Қызмет және ауысым басшылығының нұсқауларын орындау. Пайдалану құжаттамасының талаптарын сақтау. Жұмыстың барлық түрлерін қауіпсіз орындау үшін	Сеніп тапсырылған жабдықты, техниканы және құралдарды қауіпсіз пайдалану жөніндегі білім	Ішкі пайдалану құжаттамасымен жұмыс істей білу. Төтенше және төтенше жағдайларда әрекет ету	Жауапкершілік, орындаушылық, тәртіптілік, зейінділік

			құтқаруды ұйымдастыру; 2) зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсетуге жедел басшылық жасау және оларды медициналық мекемелерге эвакуациялау; 3) әуе кемесіндегі өртті сөндіруге басшылық жасау	жауапкершілік. Жұмыстарды орындау технологиясын сақтау. Орындалатын жұмысты жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізу			
3	5415-9-010 Құтқарушы (ҰІАҚҚҚ Өрт сөндіруші-құтқарушы)	3	1) әуежай аумағында апатқа ұшыраған немесе зардап шеккен әуе кемесінің жолаушылары мен экипажын құтқару; 2) зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету және оларды медициналық мекемелерге эвакуациялау; 3) әуе кемесіндегі өртті сөндіру	1) апатқа ұшыраған әуе кемесінен негізгі және авариялық шығу жолдарын ашу; 2) әуе кемесінің салонын желдету; 3) зардап шеккендерді әуе кемесінен және авиациялық оқиға орнынан эвакуациялау кезінде көмек көрсету; 4) әуе кемесін авиациялық оқиға орнынан эвакуациялау.	Сеніп тапсырылған жабдықты, техниканы және құралдарды қауіпсіз пайдалану жөніндегі білім	Сеніп тапсырылған техникамен және жабдықпен жұмыс істей білу. Төтенше және төтенше жағдайларда әрекет ету	Жауапкершілік, орындаушылық, тәртіптілік, зейінділік

8.11-кесте – «Әуежай қызметі» кәсіптік тобының «әуе кемелерінің ұшуын авиаотынмен қамтамасыз ету» кіші тобындағы біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
1	2	3	4	5	6	7	8
7	1325-4 мамандандырылған әуе көлігі бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары) (авиаотынмен қамтамасыз ету қызметінің бастығы, авиаотынмен қамтамасыз ету қызметі бастығының орынбасары	7	Авиаотынмен қамтамасыз ету жүйесін тұрақты пайдалану дайындығында ұстау	Қызмет қызметіне басшылық жасау Міндеттер мен өкілеттіктерді бөлу Жоғары тұрған сатыларға қажетті есептерді дайындау Қызмет қызметкерлерін көтермелеу және өндіріп алу жөнінде шаралар қабылдау Қызмет жұмысын жетілдіру бойынша ұсыныстар, техникалық және ұйымдастырушылық тұрғыдан қызмет жұмысына жалпы Жауапкершілік	Авиаотынмен қамтамасыз ету жөніндегі халықаралық және ұлттық нормативтік-құқықтық актілерді егжей-тегжейлі білу	Авиаотынмен қамтамасыз ету қызметі мен жабдығы персоналының жұмысын ұйымдастыру, басшылық ету, бақылау және оны тұрақты пайдалану дайындығында ұстау. Авариялық жағдайларға жол бермеу және оларды болғызбау жөнінде шаралар қабылдау. Жоспарлау дағдылары	Стресске төзімділік, жауапкершілік, нәтижеге назар аудару, қарым-қатынас, көшбасшылық
6	1420-0-010 жанармай құю станциясының меңгерушісі (авиаотынмен қамтамасыз ету қызметінің ауысым бастығы) 2145-2-001 жанар-жағармай материалдары жөніндегі Инженер	6	Авиаотынмен қамтамасыз ету жүйесін сапалы және қауіпсіз пайдалану мазмұны	Ауысым қызметіне басшылық жасау, ауысымдағы міндеттер мен өкілеттіктерді бөлу, арнайы техника мен жабдықтардың жұмысын бақылау, ауысым қызметкерлерін көтермелеу және өндіріп алу жөнінде	Авиаотынмен қамтамасыз ету жөніндегі халықаралық және ұлттық нормативтік-құқықтық актілердің жалпы білімі	Ауысым персоналының және авиаотынмен қамтамасыз ету жабдықтарының жұмысын ұйымдастыру, басшылық ету, бақылау және оны тұрақты пайдалану дайындығында ұстау.	Стресске төзімділік, жауапкершілік, орындаушылық, қарым-қатынас, көшбасшылық

	(авиаотынмен қамтамасыз ету қызметінің жетекші инженері)			шаралар қабылдау Ауысым жұмысына техникалық және ұйымдастырушылық тұрғыдан жалпы Жауапкершілік		Жұмыс ауысымындағы ахуалды талдау, авариялық жағдайлардың алдын алу және болдырмау жөнінде шаралар қабылдау	
5	2145-2-001 жанар-жағармай материалдары жөніндегі Инженер (авиаотынмен қамтамасыз ету қызметінің инженері) 1325-1-029 зертхана бастығы (көлікте) (авиаотынмен қамтамасыз ету зертханасының инженері	5	Авиаотынмен қамтамасыз ету жүйесін сапалы қауіпсіз пайдалану мазмұны	Қызмет басшылығының нұсқауларын орындау, төмен тұрған мамандарға нұсқаулар мен өкімдер беру, жұмыс түрлерінің орындалуын бақылау және қадағалау, өндірістік құжаттама талаптарының орындалуын әзірлеу және бақылау, пайдалану құжаттамасында белгіленген талаптардың орындалуына жауапкершілік	Авиаотынмен қамтамасыз ету жөніндегі ішкі құжаттардың толық білімі	Анықтамалық және техникалық құжаттамамен жұмыс істей білу, қажетті анықтамаларды, есептер мен баяндамаларды дайындау	Жауапкершілік, орындаушылық, табандылық, зейін
4	3115-9-002 жанар-жағармай материалдары бойынша авиациялық техник (авиаотынмен қамтамасыз ету қызметінің технигі) 3118-9-001 есепке алу технигі (Жанар-жағармай материалдары және басқалар) (авиаотынмен қамтамасыз ету қоймасы зертханасының технигі) 1324-0-020 қойма бастығы (жанар-	4	Авиаотынмен қамтамасыз ету жабдықтарын қауіпсіз пайдалану	Қызмет және ауысым басшылығының нұсқауларын орындау. Пайдалану құжаттамасының талаптарын сақтау. Жұмыстың барлық түрлерін қауіпсіз орындау үшін жауапкершілік. Жұмыстарды орындау технологиясын сақтау. Орындалатын жұмысты	Сеніп тапсырылған жабдықты, техниканы және авиаотынмен қамтамасыз ету құралдарын қауіпсіз пайдалану жөніндегі білім	Ішкі пайдалану құжаттамасымен жұмыс істей білу. Төтенше және төтенше жағдайларда әрекет ету	Жауапкершілік, орындаушылық, тәртіптілік, зейінділік

	жағармай материалдары, жүк, материалдық-техникалық және т. б.) (авиаотынмен қамтамасыз ету қоймасының қоймашысы			жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізу			
3	8187-1-007 Жанар-жағар май станциясының операторы (Әуе кемелеріне май құюшы)	3	Авиаотынмен қамтамасыз ету жабдықтарын қауіпсіз пайдалану	Жоғары тұрған басшылықтың барлық нұсқауларын орындау. Пайдалану құжаттамасына сәйкес жұмыстарды орындау. Қауіпсіздік шараларын және жұмыстарды орындау технологиясын сақтау. Орындалатын жұмысты жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізу	Сеніп тапсырылған жабдықты, техниканы және авиаотынмен қамтамасыз ету құралдарын қауіпсіз пайдалану жөніндегі білім	Сеніп тапсырылған техникамен және жабдықпен жұмыс істей білу. Төтенше және төтенше жағдайларда әрекет ету	Жауапкершілік, орындаушылық, тәртіптілік, зейінділік

8.12-кесте – «Әуежай қызметі» кәсіби тобының «әуе кемелеріне жерүсті қызмет көрсету» кіші тобындағы біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
1	2	3	4	5	6	7	8
~~8~~	1210-0 мекемелердің, ұйымдар мен кәсіпорындардың бірінші басшылары (жедел қызмет жөніндегі Вице-президент, (Директор, бастық, аға менеджер)	8	Стратегиялық жоспарлау және ұйымдастыру бойынша жұмыстар жер үсті қызмет көрсету азаматтық авиация әуе кемелерінің	Азаматтық авиация әуе кемелерінің жердегі қызмет көрсету процестерін жалпы корпоративтік басқару	Әр түрлі типтік стратегиялық және тактикалық міндеттерді шешу, мәселелерді шеше білу және жанжалдардан шығу, уақтылы шешім қабылдау.	Басшылық етумен норманы іске асыру бойынша атқарушы-басқарушылық қызметті жүргізу, Міндеттерді өз бетінше айқындау, өкілеттіктерді ұйымдастыру және	Эмоционалды тұрақтылық пен стресске төзімділік, өршілдік, шешімділік, талапшылдық

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
						бақылау, беру, қауіпсіздікке қауіп төндіретін жағдай туындаған кезде қырағылық пен әрекет етуге дайын болу	
7	1325-4 мамандандырылған әуе көлігі бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары) (ӘК-не сервистік қызмет көрсету бөлімшесінің басшысы, перрондық қызмет Бастығы, арнайы көлік қызметінің бастығы, перрондық қызмет бастығының орынбасары, арнайы көлік қызметі бастығының орынбасары, әуе кемелеріне жерүсті қызмет көрсету қызметінің бастығы, арнайы техниканы жөндеу және техникалық қызмет көрсету қызметінің бастығы, Әуе кемелеріне жерүсті қызмет көрсету қызметі бастығының орынбасары)	7	Басқару орындау бойынша жұмыстар жер үсті қызмет көрсету азаматтық авиация әуе кемелерінің	Бойынша дербес қызмет шешім практикалық жағдайды және оның өзгеруін интроспекциялауды талап ететін міндеттер Қатысу басқармасы шешімімен бөлімше шеңберінде қойылған міндеттер Қойылған міндеттерді шешу үшін жауапкершілік тапсырмалар немесе қызмет нәтижесі жұмысшылар топтары немесе бөлімшелер	Қолдану технологиялық немесе әдістемелік сипаттағы кәсіби білім Қажетті ақпаратты өз бетінше іздеу шешу үшін жеткізілген кәсіби міндеттері	Шешім рет-жеке түрлері практикалық жобалау элементтері бар тапсырмалар Шешудің жолдарын таңдау өзгеретін (әр түрлі) жұмыс жағдайының Ағымдағы және қорытынды бақылау, бағалау және қызметті түзету	Эмоционалды тұрақтылық пен стресске төзімділік, өршілдік, шешімділік, талапшылдық

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
6	1325-1-006 Бас инженер (Перрон қызметінің жетекші инженері Арнайы көлік қызметінің жетекші инженері, арнайы техниканы жөндеу және техникалық қызмет көрсету қызметінің жетекші инженері)	6	Ұйымдастыру бойынша жұмыстарды жедел басқару жер үсті қызметі әуе кемелерінің	Талдауды қажет ететін практикалық мәселелерді шешуде дербестік көрсете отырып, басшылық етудегі қызмет жағдайлар және оның өзгерістері Өз қызметін жоспарлау және / немесе қызметі жеткізілгендерге негізделген жұмысшылар тобы тапсырмалар Қойылған міндеттерді шешу үшін жауапкершілік қызметкерлердің міндеттері немесе қызметінің нәтижесі	Талдауды қажет ететін практикалық мәселелерді шешуде дербестік көрсете отырып, басшылық етудегі қызмет жағдайлар және оның өзгерістері Өз қызметін жоспарлау және / немесе қызметі жеткізілгендерге негізделген жұмысшылар тобы тапсырмалар Қойылған міндеттерді шешу үшін жауапкершілік қызметкерлердің міндеттері немесе қызметінің нәтижесі	Шешім рет-жеке түрлері практикалық тапсырмалар Жолды таңдау білім негізінде белгілі әрекеттер және практикалық тәжірибе Ағымдағы және қорытынды бақылау, бағалау және қызметті түзету	Ұқыптылық, талапшылдық, орындаушылық, коммуникабельділік, дәлдік
6	1325-4 Мамандандырылған әуе көлігі бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары) (Перрондық қызмет ауысымының бастығы, арнайы көлік қызметі ауысымының бастығы, әуе көлігіне жерүсті қызмет көрсету ауысымының бастығы)	6	Ұйымдастыру бойынша жұмыстарды жедел басқару жер үсті қызметі әуе кемелерінің	Талдауды қажет ететін практикалық мәселелерді шешуде дербестік көрсете отырып, басшылық етудегі қызмет жағдайлар және оның өзгерістері Өз қызметін жоспарлау және / немесе қызметі	Кәсіби саладағы теориялық және практикалық білімнің кең ауқымы Ғылыми-техникалық немесе Практикалық есептерді шешудің әдістемелік негіздері Арнайы білімді қолдану Ақпаратпен өзіндік жұмыс	Шешім рет-жеке түрлері практикалық тапсырмалар Жолды таңдау білім негізінде белгілі әрекеттер және практикалық тәжірибе Ағымдағы және	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
				жеткізілгендерге негізделген жұмысшылар тобы тапсырмалар Қойылған міндеттерді шешу үшін жауапкершілік қызметкерлердің міндеттері немесе қызметінің нәтижесі		қорытынды бақылау, бағалау және қызметті түзету	
5	2432-0-002 (Көлік қозғалысын ұйымдастыру жөніндегі Инженер Перрондық қызмет инженері Арнайы көлік қызметінің инженері Ауысым инженері)		Тұрақ орындарында, перрондарда, такси жолдарында және ұшу-қону жолағы бойынша әуе кемелерінің ұшуы мен қозғалысының қауіпсіздігін қамтамасыз ету	Негізгі өндіріс/ жерүсті (перрондық) қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау	Кәсіби саладағы теориялық және практикалық білімнің кең ауқымы	Әуеайлақта әуе кемелерінің, өздігінен жүретін техниканың және арнайы көліктің қозғалысын ұйымдастыра және үйлестіре білу	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық
5	3151-1-009 орталықтандыру жөніндегі үйлестіруші (Әуе кемелерін орталықтандыру жөніндегі аға диспетчер Әуе кемелерінің дайындалуын бақылау жөніндегі аға диспетчер)	5	Рейсті коммерциялық қамтамасыз ету бойынша ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету	Негізгі өндіріс/ жерүсті қызмет көрсету бойынша қызметтер көрсету әуе кемелерін орталықтандыруды есептеу және тиеуді бақылау	Кәсіби саладағы теориялық және практикалық білімнің кең ауқымы	Бағыныштылардың жұмысын үйлестіру, жүктеуді жоспарлау, туралауды есептеу, нұсқауларға сәйкес жүктеуді бақылау(LIR)	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	3154-0-012 орталықтандыру жөніндегі Диспетчер (орталықтандыру жөніндегі Диспетчер)	4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/ жүктеуді жоспарлау, орталықтандыруды есептеу бойынша қызметтер көрсету	Кәсіби саладағы теориялық және практикалық білімнің кең ауқымы	Жүктеуді жоспарлау, жүктеме мен центрлеуді есептеудің	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
	3154-013 өндірістік-диспетчерлік қызметтің диспетчері (кесте диспетчері, тәуліктік жоспар диспетчері, ақпарат диспетчері, үйлестіру диспетчері)					автоматтандырылған жүйелерінде жұмыс істеу, центрлеу кестесін құру, қауіпті жүктерді қауіпсіз тасымалдау ережелерін қолдану	Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	3151 -1-012 авиациялық тасымалдау жөніндегі маман (Перрондық қызмет технигі, арнайы көлік қызметінің технигі, ауысым аға, арнайы көлік пен жабдықты тексеру жөніндегі Супервайзер, әуе кемелеріне сервистік қызмет көрсету жөніндегі маман, ӘК жерүсті қызмет көрсету жөніндегі Агент, ӘК жерүсті қызмет көрсету бөлімшесінің диспетчері, Рамп-супервайзер, сұрыптау супервайзері, арнайы техника мен жабдықты тексеру жөніндегі Супервайзер)	4	Өткізу келген және ұшатын әуе кемелеріне жерүсті қызмет көрсету жөніндегі жұмыстар кешені	Өткізу келген және ұшатын әуе кемелеріне жерүсті қызмет көрсету жөніндегі жұмыстар кешені	Арнайы білімді қолдану Лауазымдар бойынша кәсіптік оқытудың негізгі бағдарламалары	Орындау стандартты тапсырмалар Жолды таңдау бойынша әрекеттер нұсқаулар Түзету іс-қимылдар-олардың шарттарының көлемі орындау	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
3	8332-5 әуежайдағы моторлы жабдықтар мен эвакуаторлардың	3	Әуе кемелеріне қызмет көрсету	Негізгі өндіріс	Арнайы машиналардың құрылысы, пайдалану және қызмет көрсету ережелері	Жабдықты басқару,	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
	жүргізушілері (бөлімше бригадирі Жүргізуші-әуеайлақ арнайы техникасының операторы, әуеайлақ арнайы техникасының операторы, әуеайлақ арнайы техникасының жүргізушісі, Ауыр жер үсті жабдықтарының операторы, жеңіл жер үсті жабдықтарының операторы) 8332-5-004 телескопиялық трап машинисі (аэровокзал кешенінің телескопиялық трап операторы)		процестерін орындау		мен ерекшеліктері, әуеайлақ бойынша жүру ережесі, машиналардың әуе кемесіне кіру ережесі		Еңбекқорлық Тәртіп
2	9333-3 Аэропорттағы жүк тасушылар (әуе кемелеріндегі жүк тасушылар)	2	ӘК жүктеу және түсіру процестерін орындау	Өндірістік процестер, жүкті, поштаны және багажды қабылдау беру	Бірінші басшының бұйрықтары мен өкімдері, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы талаптары Жүктерді таңбалауға және буып-түюге қойылатын талаптар, багаждың, жүктің, поштаның сақталуын қамтамасыз ету қағидаттары	Жүктерді пакеттеу құралдарын (ULD) багажды, жүктерді және поштаны шашыратып тиеуді/ түсіруді, арнайы жүктерді (қауіпті, жануарларды, тез бұзылатын, дәрі-дәрмектерді)өңдеу қағидаларын жүргізу	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
1	9120-2-002-1.1 әуе кемелерін жуушы (әуе кемелерін сыртқы жуушы, әуе кемелерінің санитарлық тораптарын жуу жөніндегі маман) 9117-0-001-1.1 ұшақтағы тазалаушы (әуе кемелерін ішкі тазалау жөніндегі маман) (Ұшақ тазалаушылар Ұшақ жуушылар)	1	Әуе кемелерін сыртқы жууды орындау Ұшақ кабиналарын тазалау	Әуе кемелерінің жолаушылар салондары мен пилоттық кабинасын ӘК жинау технологиясы бойынша жинау жұмыстарын орындау	Еңбекті қорғау және техника қауіпсіздігі талаптары ӘК де қолданылатын жуу ерекшеліктері мен түрлі технологиялары	Тұрмыстық техниканы (шаңсорғыш) және жуғыш заттарды практикалық қолдану	Қарым-қатынас Ізгі ниет Орындаушылық Дәлдік Төзімділік

Таблица 8.13 – "Әуежай қызметі" кәсіби тобының "әуе тасымалдарын ұйымдастыру" кіші тобындағы біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
1	2	3	4	5	6	7	8
1 бөлім. Сабақтас және өтпелі басқару процестері							
8	1210-0 мекемелердің, ұйымдар мен кәсіпорындардың бірінші басшылары (жедел қызмет жөніндегі Вице-президент, авиакомпанияның Бас өкілі)	8	Әуежай қызметін басқару Қызметті басқару авиациялық кәсіпорынның (филиалдың)өкілдік тері	Анықтама стратегиялар, басқару процестер мен (оның ішінде инновациялық) ірі ұйымдар деңгейінде шешім қабылдай отырып, қызмет нәтижелері үшін жауапкершілік ірі ұйымдар мен	Пәнаралық және салааралық сипаттағы жаңа білім құру Қажетті ақпаратты бағалау және іріктеу қызмет саласын дамыту.	Мәселелерді шешу зерттеу және жобалық сипаттағы, байланысты арттыру тиімділік процестер	Көшбасшылық Коммуникативтілік Жауапкершілік Ұйымдастыру Әділдік Төзімділік

				(немесе) салалар			
7	1210-0-014 жолаушыларға жерүсті қызмет көрсету жөніндегі бас менеджер (Авиакомпанияның әуежайдан басқа әуежайлардағы өкілі, Тасымалдауды және жерүсті қызмет көрсетуді ұйымдастыру стандарттары мен сапасы бойынша жұмыс жөніндегі Менеджер (бөлім бастығы))		Әуе көлігімен тасымалдауға қызмет көрсетуді басқару	Бөлімшені басқару жолаушыларға қызмет көрсету, багажды және қол жүгін өңдеу барысында авиациялық ұйымның және әуежай қызметін жүзеге асыратын ұйымның құрылымдық бөлімшелерінің өзара іс-қимылын ұйымдастыру. Жұмыс сапасын, қауіпсіздікті және тасымалдаудың жүйелілігін қамтамасыз ету	Түсіну әдістемелік негіздері кәсіби қызмет Жаңа қолданбалы білім құру мінезі белгілі бір облыстар Анықтама дереккөздер және кәсіби қызмет саласын дамыту үшін қажетті ақпаратты іздеу және / немесе ұйымдар)	Мәселелерді шешу кәсіптік қызмет саласын және (немесе) ұйымдарды дамытудың әдістері мен технологияларын, оның ішінде инновациялық Жаңа әдістерді әзірлеу, технологиялар	Көшбасшылық Қарым-қатынас Жауапкершілік Эмпатия Икемділік
7	1325-4-018 жолаушылар тасымалын ұйымдастыру қызметінің бастығы (жолаушылар тасымалын ұйымдастыру бөлімшесінің басшысы)	7	Әуе жолаушылар тасымалына қызмет көрсетуді басқару	Анықтама стратегиялар, процестер мен қызметті басқару, оның ішінде инновациялық, ірі ұйымдар деңгейінде шешім қабылдау немесе бөлімшелер Қызмет нәтижелері үшін жауапкершілік ірі ұйымдардың немесе бөлімшелердің	Түсіну әдістемелік негіздері кәсіби қызмет Жаңа қолданбалы білім құру мінезі белгілі бір облыстар Анықтама дереккөздер және кәсіби қызмет саласын дамыту үшін қажетті ақпаратты іздеу және / немесе ұйымдар	Мәселелерді шешу кәсіптік қызмет саласын және (немесе) ұйымдарды дамытудың әдістері мен технологияларын, оның ішінде инновациялық Жаңа әдістерді әзірлеу, технологиялар	Көшбасшылық Қарым-қатынас Жауапкершілік Эмпатия Икемділік
7	1325-4 Мамандандырылған әуе көлігі бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары) (жүк тасымалдарын		Әуе көлігімен жүк тасымалына қызмет көрсетуді басқару	Анықтама стратегиялар, процестер мен қызметті басқару, оның ішінде инновациялық, ірі ұйымдар деңгейінде шешім қабылдау немесе	Түсіну әдістемелік негіздері кәсіби қызмет Жаңа қолданбалы білім құру мінезі белгілі бір	Мәселелерді шешу кәсіптік қызмет саласын және (немесе) ұйымдарды дамытудың	Көшбасшылық Қарым-қатынас Жауапкершілік Эмпатия Икемділік

	ұйымдастыру бөлімшесінің басшысы)			бөлімшелер Қызмет нәтижелері үшін жауапкершілік ірі ұйымдардың немесе бөлімшелердің	облыстар Анықтама дереккөздер және кәсіби қызмет саласын дамыту үшін қажетті ақпаратты іздеу және / немесе ұйымдар	әдістері мен технологияларын, оның ішінде инновациялық Жаңа әдістерді әзірлеу, технологиялар	
2-бөлім салалық процестер (салалық шекараларды анықтайды)							
6	1325-1-038 ауысым бастығы (көлікте) (жолаушылар тасымалын ұйымдастыру жөніндегі бөлімшенің ауысым бастығы Ұйым бойынша бөлімшенің ауысым бастығы жүк тасымалы)	6	Әуе көлігімен жолаушылар тасымалына қызмет көрсетуді тиімді ұйымдастыруды қамтамасыз ету	Жолаушыларға қызмет көрсету, багажды және қол жүгін өңдеу қызметтерін көрсету	Технологиялық немесе әдістемелік сипаттағы кәсіби білімді қолдану, соның ішінде инновациялық Өзін-өзі іздеу, талдау және Кәсіби ақпаратты бағалау	Әр түрлі типтегі шешім Практикалық міндеттер Жолды таңдау білім негізінде белгілі әрекеттер және практикалық тәжірибе Ағымдағы және қорытынды бақылау, бағалау және қызметті түзету	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық
6	2432-0-003 Тасымалдауды ұйымдастыру жөніндегі Инженер (жолаушылар тасымалдауын ұйымдастыру инженері технологы Жүк тасымалдауды ұйымдастыру инженері технологы Қауіпті жүктер бойынша жетекші маман Аға карго менеджері)		Әуе тасымалдарына қызмет көрсетуді тиімді ұйымдастыруды қамтамасыз ету	Әуе тасымалдарына қызмет көрсету қызметін көрсету	Технологиялық немесе әдістемелік сипаттағы кәсіби білімді қолдану, соның ішінде инновациялық Өзін-өзі іздеу, талдау және Кәсіби ақпаратты бағалау	Әр түрлі типтегі шешім Практикалық міндеттер Жолды таңдау білім негізінде белгілі әрекеттер және практикалық тәжірибе Ағымдағы және қорытынды бақылау, бағалау және қызметті түзету	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық

5	3151-1-012 авиациялық тасымалдау жөніндегі маман (жолаушылар тасымалдарын ұйымдастыру жөніндегі Технолог, жүк тасымалдарын ұйымдастыру жөніндегі Технолог, жолаушылар тасымалдарын ұйымдастыру стандарттары жөніндегі Менеджер, жүк тасымалдарын ұйымдастыру стандарттары жөніндегі Менеджер, қауіпті жүктер жөніндегі маман, үйлестіру жөніндегі маман, жүктерді интермодальды тасымалдау жөніндегі Менеджер жолаушылар тасымалдарын ұйымдастыру жөніндегі шағымдар жөніндегі инспектор, жүк тасымалдарын ұйымдастыру жөніндегі шағымдар жөніндегі Инспектор тасымалдау)		Әуе тасымалдарына қызмет көрсетуді тиімді ұйымдастыруды қамтамасыз ету	Әуе тасымалдарына қызмет көрсету қызметін көрсету Қызметі талдауды қажет ететін практикалық мәселелерді шешуде дербестік көрсете отырып, басшылықпен жағдайлар және оның өзгерістері Өз қызметін жоспарлау және / немесе Жұмыскерлер тобының қызметі тапсырмалар Қойылған міндеттерді шешу үшін жауапкершілік	Түсіну практикалық міндеттерді шешудің ғылыми-техникалық немесе әдістемелік негіздері Арнайы білімді қолдану Ақпаратпен өзіндік жұмыс	Шешім рет-жеке түрлері практикалық тапсырмалар Жолды таңдау білім негізінде белгілі әрекеттер және практикалық тәжірибе Ағымдағы және қорытынды бақылау, бағалау және қызметті түзету	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
5	3151-1-009 авиациялық тасымалдарды (жолаушылар, жүк, халықаралық) ұйымдастыру жөніндегі Диспетчер (жолаушылар тасымалдарын		Әуе тасымалдарына қызмет көрсетуді тиімді ұйымдастыруды қамтамасыз ету	Әуе тасымалдарына қызмет көрсету қызметін көрсету Қызметі талдауды қажет ететін практикалық мәселелерді шешуде	Түсіну практикалық міндеттерді шешудің ғылыми-техникалық немесе әдістемелік негіздері Арнайы білімді қолдану Ақпаратпен өзіндік жұмыс	Шешім рет-жеке түрлері практикалық тапсырмалар Жолды таңдау	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

	ұйымдастыру жөніндегі бөлімшенің диспетчері, жүк тасымалдарын ұйымдастыру жөніндегі бөлімшенің диспетчері, диспетчер-үйлестіруші)			дербестік көрсете отырып, басшылықпен жағдайлар және оның өзгерістері Өз қызметін және/немесе қызметкерлер тобының қызметін жоспарлау тапсырмалар Қойылған міндеттерді шешу үшін жауапкершілік		білім негізінде белгілі әрекеттер және практикалық тәжірибе Ағымдағы және қорытынды бақылау, бағалау және қызметті түзету	
4	4221-0-005-4. 2 жолаушылар авиатасымалдарына қызмет көрсетуді ұйымдастыру жөніндегі Агент (VIP жолаушыларға қызмет көрсету жөніндегі аға агент, жолаушыларға қызмет көрсету жөніндегі Агент, жолаушылардың арнайы санаттарына қызмет көрсету жөніндегі Агент, багажды іздеу жөніндегі Супервайзер)	4	Жолаушыларға және олардың багажына әуе көлігімен қызмет көрсетуді тиімді ұйымдастыруды қамтамасыз ету (билеттерді тіркеу, багажды ресімдеу, жолаушыларды отырғызу және қарсы алу)	Қызметі талдауды қажет ететін үлгілік практикалық міндеттерді шешу кезінде дербестік таныта отырып басшылық етумен жағдайлар және оның өзгерістері қызметкерлер	Технологиялық немесе әдістемелік түсініктер типтік практикалық шешімнің негіздері тапсырмалар Арнайы білімді қолдану: техника қауіпсіздігі және еңбекті қорғау қағидалары Жолаушылар мен багажды тасымалдау ережелері Тасымалдау құжаттарын толтыру ережесі Жолаушылардың арнайы санаттарына қызмет көрсету ережесі	Орындау стандартты тапсырмалар Жолды таңдау бойынша әрекеттер нұсқаулар Түзету іс-әрекеттерді орындау шарттарын ескере отырып (жолаушыларды тіркеу, багажды автоматтандырылған жүйеде және қолмен ресімдеу, VIP, коммерциялық, аз мобильді жолаушыларға қызмет көрсету	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	4221-0-006 пошта-жүк авиатасымалдарына қызмет көрсетуді ұйымдастыру жөніндегі Агент	4	Әуе көлігімен жүк тасымалдарына қызмет көрсетуді тиімді ұйымдастыруды	Қызметі талдауды қажет ететін үлгілік практикалық міндеттерді шешу кезінде дербестік таныта	Ғылыми-техникалық немесе әдістемелік практикалық мәселелерді шешудің негіздері	Шешім рет-жеке түрлері практикалық тапсырмалар	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас

	(жүк-менеджер, қауіпті жүктерді өңдеу жөніндегі маман, жүктерді пакеттеу құралдарын бақылау жөніндегі маман, жүктерді аға қабылдап-тапсырушы)		қамтамасыз ету-жүктерді өңдеуді үйлестіру	отырып басшылық етумен жағдайлар және оның өзгерістері Өз қызметін жоспарлау және / немесе Жұмыскерлер тобының қызметі тапсырмалар Үшін жауапкершілік қойылған міндеттерді шешу немесе қызметкерлер қызметінің нәтижесі	Арнайы білімді қолдану. Дербес ақпаратпен жұмыс Жүктерді әуе көлігімен тасымалдау ережесі, қауіпті жүктерді тасымалдау ережесі Арнайы жүктерді тасымалдау ережесі, жүктерді пакеттеу құралдарын пайдалану ережесі.	Білім негізінде белгілі және практикалық тәжірибе Ағымдағы және қорытынды бақылау, қызметті бағалау және түзету (қызметкерлердің әрекеттерін үйлестіру, жүктерді өңдеудің үздіксіз процесін қамтамасыз ету)	Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	4323-3-001 авиажазба бойынша кезекші (Call-орталықтың агенті, диктор, информатор)		Әуе көлігімен қызмет көрсетуді тиімді ұйымдастыруды қамтамасыз ету	Типтік практикалық есептерді шешу білім мен практикалық негізде әрекет ету әдісін таңдау тәжірибе Іс-әрекеттерді ескере отырып түзету оларды орындау шарттары	Типтік практикалық мәселелерді шешудің технологиялық немесе әдістемелік негіздерін түсіну Арнайы білімді қолдану	Типтік практикалық міндеттерді шешу Жолды таңдау білімге негізделген әрекеттер және практикалық тәжірибе Түзету іс-әрекеттерді орындау шарттарын ескере отырып	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4	4323-9-002 жүктер мен багажды іздестіру агенті (Жүктерді іздеу агенті Багажды іздеу агенті)	4	Әуе тасымалдарына қызмет көрсетуді тиімді ұйымдастыруды қамтамасыз ету	Типтік практикалық есептерді шешу білім мен практикалық негізде әрекет ету әдісін таңдау тәжірибе Іс-әрекеттерді ескере отырып түзету оларды орындау шарттары (жүктерді	Типтік практикалық мәселелерді шешудің технологиялық немесе әдістемелік негіздерін түсіну Арнайы білімді қолдану (Жолаушыларды, багажды, жүктерді тасымалдау ережесі, багажды, жүкті іздестіруді ұйымдастыру)	Типтік практикалық міндеттерді шешу Жолды таңдау білімге негізделген әрекеттер және практикалық тәжірибе Түзету	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

				іздестіруді ұйымдастыру)		іс-әрекеттерді орындау шарттарын ескере отырып (жүктерді іздестіруді ұйымдастыру)	
4	4323-9-018 жүктің келу және келу туралы ақпарат бюросының операторы 4323-9-019 тасымалдау құжаттарын өңдеу жөніндегі Оператор (Есеп және ақпарат жөніндегі маман)	4	Әуе көлігімен жүк тасымалдарына қызмет көрсетуді тиімді ұйымдастыруды қамтамасыз ету	Типтік практикалық есептерді шешу білім мен практикалық негізде әрекет ету әдісін таңдау тәжірибе Іс-әрекеттерді ескере отырып түзету оларды орындау шарттары (құжаттар мен жүктің түсуі мен берілуін есепке алу, клиенттерді хабардар ету)	Типтік практикалық мәселелерді шешудің технологиялық немесе әдістемелік негіздерін түсіну Арнайы білімді қолдану (Жолаушыларды, багажды, жүкті әуе көлігімен тасымалдау ережесі Қаптамаға және таңбалауға қойылатын талаптар Жүк жүккұжатын, багажды, жүк ведомостарын толтыру ережесі)	Типтік практикалық міндеттерді шешу Жолды таңдау білімге негізделген әрекеттер және практикалық тәжірибе Түзету іс-әрекеттерді орындау шарттарын ескере отырып (Жүктердің есебін жүргізу)	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
3	9333-3-001 жүк және багажды қабылдап-тапсырушы (багажды қабылдап-тапсырушы, жүкті қабылдап-тапсырушы)	3	Багажды өңдеуді және сұрыптауды жүзеге асыру жүкті өңдеуді және сұрыптауды жүзеге асыру	Типтік практикалық міндеттерді шешуде дербестік көрсете отырып, басшылық етудегі қызмет Негізінде өз қызметін жоспарлау басшы қойған міндеттен Жеке жауапкершілік (жүктерді клиенттерге, тасымалдаушыға қабылдау-беру, жүктің сақталуын, сапасын уақтылы өңдеуді қамтамасыз ету)	Типтік практикалық мәселелерді шешудің технологиялық немесе әдістемелік негіздерін түсіну Арнайы білімді қолдану (Багажды және жүкті әуе көлігімен тасымалдау ережесі Қаптамаға және таңбалауға қойылатын талаптар Жүк жүккұжатын, багажды, жүк ведомостарын толтыру ережесі,	Типтік практикалық міндеттерді шешу Жолды таңдау білімге негізделген әрекеттер және практикалық тәжірибе Түзету іс-әрекеттерді орындау шарттарын ескере отырып (Таңбалау бойынша багажды және жүкті	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

				(Жолаушыларға багажды қабылдау-беру, тасымалдаушы, багаждың сақталуы мен сапасын қамтамасыз ету, өңдеу уақтылығы)	Коммерциялық жүктемені қабылдау-беру принциптері)	сәйкестендіру, сақтау шарттарын анықтау, сақталуын қамтамасыз ету Жүктердің есебін жүргізу)	
2	8343-3-001 Жүк тиеуші жүргізушісі	2	Әуе көлігімен жүк тасымалдарына қызмет көрсетуді тиімді ұйымдастыруды қамтамасыз ету	Қызметі орындау кезінде дербестік элементтері бар басшылықпен таныс тапсырмалар Жеке жауапкершілік (жүк клиентурасының автомашиналарын түсіру - түсіру және қойма жұмыстарын орындау, Жұмыс берушінің жүк жөнелтімдері мен материалдық құралдарының сақталуын қамтамасыз ету)	Арнайы білімді қолдану: Пайдаланылатын техниканың техникалық-пайдалану сипаттамалары Жүргізу ережелері жүктерді қауіпсіз жылжыту, тиеу және түсіру, төсеу және бекіту жөніндегі нұсқаулықтар; Арнайы жүктерді (қауіпті, жануарлар, тез бұзылатын және т. б.) өңдеу ережесі	Орындау стандартты тапсырмалар Жолды таңдау бойынша әрекеттер нұсқаулар Түзету оларды орындау шарттарын ескере отырып іс-әрекеттер (Жүк тиегішті басқару жүкті, багажды тасымалдау, Жүктерді қоймалық өңдеуді орындау Таңбалау және манипуляциялық белгілердің талаптарын сақтау Тауарлардың сапасы мен сақталуын қамтамасыз ету)	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп
2	8343-3-002 Электрокар жүргізушісі	1	Әуе көлігімен жүк тасымалдарына қызмет көрсетуді тиімді ұйымдастыруды қамтамасыз ету	Қызметі орындау кезінде дербестік элементтері бар басшылықпен таныс тапсырмалар Жеке жауапкершілік (жүк клиентурасының	Арнайы білімді қолдану: Пайдаланылатын техниканың техникалық-пайдалану сипаттамалары Жүргізу ережелері жүктерді қауіпсіз жылжыту, тиеу және	Орындау стандартты тапсырмалар Жолды таңдау бойынша әрекеттер нұсқаулар Түзету	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

				автомашиналарын түсіру - түсіру және қойма жұмыстарын орындау, Жұмыс берушінің жүк жөнелтімдері мен материалдық құралдарының сақталуын қамтамасыз ету)	түсіру, төсеу және бекіту жөніндегі нұсқаулықтар; Арнайы жүктерді (қауіпті, жануарлар, тез бұзылатын және т. б.) өңдеу ережесі	Оларды орындау шарттарын ескере отырып әрекет ету (әртүрлі жүйелердің электр және автомобиль арбаларын басқару. жүк, багажды тасымалдау, Жүктерді қоймалық өңдеуді орындау Таңбалау және манипуляциялық белгілердің талаптарын сақтау Тауарлардың сапасы мен сақталуын қамтамасыз ету)	
1	9333-4 Қоймадағы жүк тасушылар	1	Әуе көлігімен жүк тасымалдарына қызмет көрсетуді тиімді ұйымдастыруды қамтамасыз ету	Қызметі орындау кезінде дербестік элементтері бар басшылықпен таныс тапсырмалар Жеке жауапкершілік (жүк клиентурасының автомашиналарын түсіру-түсіру және қойма жұмыстарын орындау, Жұмыс берушінің жүк жөнелтімдері мен материалдық құралдарының сақталуын қамтамасыз ету	Арнайы білімді қолдану: Техника қауіпсіздігі және еңбекті қорғау қағидалары Жүктерді төсеу ережелері Арнайы жүктерді (қауіпті, жануарлар, тез бұзылатын және т. б.) өңдеу қағидалары	Жүктерді тегтер бойынша анықтау және сұрыптау Манипуляциялық белгілердің талаптарын орындау Көлік құралдары мен қойма үй жайларының шанағы көлемінің орнықтылығы мен ұтымды пайдаланылуын қамтамасыз ете отырып қаптамаларды төсеу	Қарым-қатынас Ізгі ниет Орындаушылық Дәлдік Төзімділік

						Тауарлардың сапасы мен сақталуын қамтамасыз ету	

8.14-кесте – «Авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету» кәсіби тобындағы біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
1	2	3	4	5	6	7	8
7	1325-4-014 Авиациялық қауіпсіздік бөлімшесінің бастығы(авиациялық қауіпсіздік қызметінің басшысы (әуежай); авиациялық қауіпсіздік қызметі басшысының орынбасары (әуежай); Авиациялық қауіпсіздік қызметінің басшысы(авиакомпания немесе аэронавигациялық қызмет көрсетуді жеткізуші); авиациялық қауіпсіздік қызметі басшысының орынбасары (авиакомпания немесе аэронавигациялық қызмет көрсетуді жеткізуші); Авиациялық қауіпсіздік жөніндегі жауапты тұлға.	7	Сараптамалық деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және жұмыс орнындағы әріптестеріне кәсіби тәжірибені беру	Авиациялық қауіпсіздік жөніндегі халықаралық стандарттардың талаптарын зерделеу және қолдану негізінде авиациялық қауіпсіздік сапасын тұрақты жақсарту үшін бақылау	Азаматтық авиацияны дамытудың бағыттарын айқындайтын заңдар мен өзге де нормативтік құқықтық актілер; әуе көлігіндегі авиациялық қауіпсіздік мәселелері жөніндегі нормативтік және әдістемелік құжаттар, оның ішінде жолаушыларды, экипаж мүшелерін, қызмет көрсетуші персоналды, қол жүгін, багажды, поштаны, жүкті және борттық тамақтануды ұшу алдындағы тексеріп қарау жөніндегі жұмысты регламенттейтін құжаттар; әуе кемелерін ұшу алдындағы тексеріп қарау технологиясы; әуе кемелерін күзету қағидалары әуе кемелері мен әуежай объектілері туралы Нұсқаулық;	Кәсіпорында авиациялық қауіпсіздік пен сапа менеджменті саясатын әзірлеу, енгізу, талдау және үнемі жақсарту бойынша іс-шараларды ұйымдастыру және орындау	Көшбасшылық Қарым-қатынас Жауапкершілік Эмпатия Икемділік

					әуежайдың белгілі бір аумағын қорғауға арналған өткізу және объектішілік режимдер туралы Нұсқаулық; жолаушылар мен қол жүгін жеке тексеру технологиясы мен ережесі; атыс қаруын, арнайы құралдар мен дене күшін қолдану тәртібі; объектілерді әдеттегі жағдайларда және төтенше жағдайлар туындаған кезде құқыққа қарсы қол сұғушылықтардан қорғау тактикасы; еңбек заңнамасының негіздері; Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі ереже.		
6	1325-4-014 Авиациялық қауіпсіздік бөлімшесінің бастығы (қауіпсіздік бөлімшесінің бастығы; әкімшілік бөлімшенің бастығы; қауіпсіздік бөлімшесі бастығының орынбасары; рұқсаттама бюросының бастығы, кинологиялық бөлімнің бастығы; тексеру бөлімшесінің бастығы, тексеру бөлімшесі бастығының орынбасары, бақылау және бейнебақылау пунктінің бастығы, авиациялық қауіпсіздік	6	Сараптамалық деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және жұмыс орнындағы әріптестеріне кәсіби тәжірибені беру	Авиациялық персоналды даярлауды және қайта даярлауды ұйымдастыру және жүргізу. ИКАО, ИАТА стандарттарының және авиациялық қауіпсіздік қызметінің мамандарын, авиациялық қауіпсіздік және ұшу қауіпсіздігі мәселелері бойынша азаматтық авиация саласындағы уәкілетті органның лауазымды адамдарын даярлау және қайта даярлау бағдарламаларының талаптарына сәйкес	Азаматтық авиацияны дамытудың бағыттарын айқындайтын заңдар мен өзге де нормативтік құқықтық актілер; әуе көлігіндегі авиациялық қауіпсіздік мәселелері жөніндегі нормативтік және әдістемелік құжаттар, оның ішінде жолаушыларды, экипаж мүшелерін, қызмет көрсетуші персоналды, қол жүгін, багажды, поштаны, жүкті және борттық тамақтануды ұшу алдындағы тексеріп қарау жөніндегі жұмысты	Кәсіпорында авиациялық қауіпсіздік пен сапа менеджменті саясатын әзірлеу, енгізу, талдау және үнемі жақсарту бойынша іс-шараларды ұйымдастыру және орындау	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық

	бөлімінің бастығы, авиациялық қауіпсіздік жөніндегі жетекші маман, авиациялық қауіпсіздік жөніндегі маман) 2634 Психолог (Профайлинг бөлімшесінің бастығы, аға инспектор-профайлер, инспектор-профайлер) 2422-2-002 оқыту жөніндегі үйлестіруші (оқыту жөніндегі нұсқаушы-үйлестіруші) Сапаны бақылау аудиторы; Киберқауіпсіздік инспекторы			оқыту түрлері бойынша бағдарламалар әзірлеу	регламенттейтін құжаттар; әуе кемелерін ұшу алдындағы тексеріп қарау технологиясы; әуе кемелерін күзету қағидалары әуе кемелері мен әуежай объектілері туралы Нұсқаулық; әуежайдың белгілі бір аумағын қорғауға арналған өткізу және объектішілік режимдер туралы Нұсқаулық; жолаушылар мен қол жүгін жеке тексеру технологиясы мен ережесі; атыс қаруын, арнайы құралдар мен дене күшін қолдану тәртібі; объектілерді әдеттегі жағдайларда және төтенше жағдайлар туындаған кезде құқыққа қарсы қол сұғушылықтардан қорғау тактикасы; еңбек заңнамасының негіздері; Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі ереже.		
5	3155-0-001 авиациялық қауіпсіздік менеджері (тексеру бөлімшесінің ауысым бастығы, тексеру бөлімшесінің ауысым бастығының орынбасары; қауіпсіздік бөлімшесінің ауысым бастығы, қауіпсіздік бөлімшесінің ауысым	5	Жоғары кәсіби деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және құзыреті аз мамандарға нұсқау беру	Авиациялық персоналды даярлауды және қайта даярлауды ұйымдастыру және жүргізу. ИКАО, ИАТА стандарттарының және авиациялық қауіпсіздік қызметінің мамандарын, авиациялық қауіпсіздік және ұшу қауіпсіздігі	Азаматтық авиацияны дамытудың бағыттарын айқындайтын заңдар мен өзге де нормативтік құқықтық актілер; әуе көлігіндегі авиациялық қауіпсіздік мәселелері жөніндегі нормативтік және әдістемелік құжаттар, оның ішінде	Кәсіпорында авиациялық қауіпсіздік пен сапа менеджменті саясатын әзірлеу, енгізу, талдау және үнемі жақсарту бойынша іс-шараларды	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

	бастығының орынбасары; әкімшілік бөлімшенің аға инспекторы; қауіпсіздік бөлімшесінің аға инспекторы; тексеру бөлімшесінің аға инспекторы, авиациялық қауіпсіздік жөніндегі аға инспектор, авиациялық қауіпсіздік жөніндегі инспектор; Техникалық жабдықтар мен қауіпсіздік құралдары бойынша тексеру бөлімшесінің аға инспекторы, техникалық жабдықтар мен қауіпсіздік құралдары бойынша тексеру бөлімшесінің инспекторы, бақылау және бейнебақылау пунктінің аға инспекторы, бақылау және бейнебақылау пунктінің инспекторы, өткізу бюросының аға инспекторы, өткізу бюросының инспекторы) 5415-9-005 Кинолог (кинология бөлімінің бастығы, аға инспектор - қызметтік иттердің кеңесшісі (патрульдік-іздестіру итінің жолсерігі), қызметтік			мәселелері бойынша азаматтық авиация саласындағы уәкілетті органның лауазымды адамдарын даярлау және қайта даярлау бағдарламаларының талаптарына сәйкес оқыту түрлері бойынша бағдарламалар әзірлеу	жолаушыларды, экипаж мүшелерін, қызмет көрсетуші персоналды, қол жүгін, багажды, поштаны, жүкті және борттық тамақтануды ұшу алдындағы тексеріп қарау жөніндегі жұмысты регламенттейтін құжаттар; әуе кемелерін ұшу алдындағы тексеріп қарау технологиясы; әуе кемелерін күзету қағидалары әуе кемелері мен әуежай объектілері туралы Нұсқаулық; әуежайдың белгілі бір аумағын қорғауға арналған өткізу және объектішілік режимдер туралы Нұсқаулық; жолаушылар мен қол жүгін жеке тексеру технологиясы мен ережесі; атыс қаруын, арнайы құралдар мен дене күшін қолдану тәртібі; объектілерді әдеттегі жағдайларда және төтенше жағдайлар туындаған кезде құқыққа қарсы қол сұғушылықтардан қорғау тактикасы; еңбек заңнамасының негіздері; Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі ереже.	ұйымдастыру және орындау	

	иттердің нұсқаушысы, ветеринарлық дәрігер)						
4	3160-4-005 авиациялық қауіпсіздік инспекторы (тексеру бөлімшесінің инспекторы; қауіпсіздік бөлімшесінің инспекторы; әкімшілік бөлімшесінің инспекторы; қауіпсіздік бөлімшесінің инспекторы-жүргізушісі)	4	Жоғары кәсіби деңгейде функционалдық міндеттерді орындау	Авиациялық қауіпсіздік қызметінің кезекші инспекторларының әуежайда авиациялық қауіпсіздік жөніндегі нормалардың, қағидалар мен рәсімдердің орындалуын бақылау, заңсыз араласу актілерінің алдын алу және оларға қарсы іс-қимыл шараларын қолдау, жолаушылардың багажына бөгде заттардың рұқсатсыз салыну мүмкіндігін болғызбау, жолаушылар мен багажды тиісті құжаттарсыз тасымалдаумен авиакомпанияға залал келтіруді болғызбау, авиациялық қауіпсіздік қызметінің кезекші инспекторларының әуежайда авиациялық қауіпсіздік жөніндегі нормалардың, қағидалар мен рәсімдердің орындалуын жолаушыларды, экипаж мүшелерін, жердегі персоналды заңсыз араласудан қорғау.	Азаматтық авиацияны дамытудың бағыттарын айқындайтын заңдар мен өзге де нормативтік құқықтық актілер; әуе көлігіндегі авиациялық қауіпсіздік мәселелері жөніндегі нормативтік және әдістемелік құжаттар, оның ішінде жолаушыларды, экипаж мүшелерін, қызмет көрсетуші персоналды, қол жүгін, багажды, поштаны, жүкті және борттық тамақтануды ұшу алдындағы тексеріп қарау жөніндегі жұмысты регламенттейтін құжаттар; әуе кемелерін ұшу алдындағы тексеріп қарау технологиясы; әуе кемелерін күзету қағидалары әуе кемелері мен әуежай объектілері туралы Нұсқаулық; әуежайдың белгілі бір аумағын қорғауға арналған өткізу және объектішілік режимдер туралы Нұсқаулық; жолаушылар мен қол жүгін жеке тексеру технологиясы мен ережесі; атыс қаруын, арнайы құралдар мен дене күшін қолдану тәртібі;	Багажды және қол жүгін қолмен тексеру, әуе көлігімен тасымалдауға тыйым салынған заттар мен заттарды жасыру тәсілдерін тексеру және анықтау кезінде техникалық тұрмыстық заттармен және жабдықтармен жұмыс істеу әдістерін меңгеру	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

					объектілерді әдеттегі жағдайларда және төтенше жағдайлар туындаған кезде құқыққа қарсы қол сұғушылықтардан қорғау тактикасы; еңбек заңнамасының негіздері; Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі ереже.		
3	3160-4-005 Авиациялық қауіпсіздік инспекторы (техникалық жабдықтар және қауіпсіздік құралдары жөніндегі Инспектор; тексеру бөлімшесінің инспекторы; қауіпсіздік бөлімшесінің инспекторы; өткізу бюросының инспекторы; әкімшілік бөлімшесінің инспекторы; қауіпсіздік бөлімшесінің инспекторы) 9622-1-001 күзет дабылы және бейнебақылау операторы (бақылау және бейнебақылау пунктінің инспекторы) 5415-9-005 ит өңдеуші (қызметтік иттердің инспектор-кеңесшісі (патрульдік-іздестіру итінің жолсерігі)	3	Функционалдық міндеттерді өз бетінше және сапалы орындау арқылы АА ұйымының операциялық қызметін қамтамасыз ету	Авиациялық қауіпсіздік қызметінің кезекші инспекторларының әуежайда авиациялық қауіпсіздік жөніндегі нормалардың, қағидалар мен рәсімдердің орындалуын бақылау, заңсыз араласу актілерінің алдын алу және оларға қарсы іс-қимыл шараларын қолдау, жолаушылардың багажына бөгде заттардың рұқсатсыз салыну мүмкіндігін болғызбау, жолаушылар мен багажды тиісті құжаттарсыз тасымалдаумен авиакомпанияға залал келтіруді болғызбау, авиациялық қауіпсіздік қызметінің кезекші инспекторларының әуежайда авиациялық қауіпсіздік жөніндегі нормалардың, қағидалар	Азаматтық авиацияны дамытудың бағыттарын айқындайтын заңдар мен өзге де нормативтік құқықтық актілер; әуе көлігіндегі авиациялық қауіпсіздік мәселелері жөніндегі нормативтік және әдістемелік құжаттар, оның ішінде жолаушыларды, экипаж мүшелерін, қызмет көрсетуші персоналды, қол жүгін, багажды, поштаны, жүкті және борттық тамақтануды ұшу алдындағы тексеріп қарау жөніндегі жұмысты регламенттейтін құжаттар; әуе кемелерін ұшу алдындағы тексеріп қарау технологиясы; әуе кемелерін күзету қағидалары әуе кемелері мен әуежай объектілері туралы Нұсқаулық; әуежайдың белгілі бір аумағын қорғауға арналған	Еңбек шартында, жұмыс берушінің актілерінде және осы лауазымдық нұсқаулықта көзделген еңбек міндеттерін орындау; Қызметтік міндеттерін тиімді орындау үшін еңбек өнімділігін, өзінің кәсіби деңгейі мен біліктілігін арттыру; Осы Нұсқаулықта айтылмаған, бірақ өндірістік қажеттіліктен туындаған басшылық пен қызмет бастығының біржолғы тапсырмаларын орындау;	Жауапкершілік Сенімділік Қарым-қатынас Еңбекқорлық Тәртіп

				мен рәсімдердің орындалуын жолаушыларды, экипаж мүшелерін, жердегі персоналды заңсыз араласудан қорғау.	өткізу және объектішілік режимдер туралы Нұсқаулық; жолаушылар мен қол жүгін жеке тексеру технологиясы мен ережесі; атыс қаруын, арнайы құралдар мен дене күшін қолдану тәртібі; объектілерді әдеттегі жағдайларда және төтенше жағдайлар туындаған кезде құқыққа қарсы қол сұғушылықтардан қорғау тактикасы; еңбек заңнамасының негіздері; Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі ереже.	Бақылау тексеру, тексеру процесі жолаушылардың қол жүгі мен багажында азаматтық әуе кемелерінде тасымалдауға тыйым салынған заттар мен заттарды анықтау бойынша операцияларды шебер жүзеге асырады	

8.15-кесте - "авиациялық персоналды кәсіптік даярлау" кәсіптік тобындағы біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
1	2	3	4	5	6	7	8
8	1210-0 Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары	8	АОО қызметін басқару, Стратегиялық жоспарлау және бақылау. Оқу іс-шараларына қатысу. Азаматтық авиацияда қабылданған нормалардың,	Тиімділікті, бәсекеге қабілеттілікті қамтамасыз етуді, стратегиялық жоспарлауды, іске асыру шарттарын ұйымдастыруды және нәтижелерге қол жеткізу үшін жауапкершілікті көздейтін басқару қызметі.	Ұсынылатын өнімдер мен қызметтердің сапасын үнемі жақсартуды ұйымдастыру әдістері, стандарттары, талаптары мен тәсілдері. Шығындар мен баға есептеулерін есептеу және талдау әдістері.	Қол жеткізуге болатын мақсаттар қою, Қызмет саясатын анықтау, таңдау және персоналды ынталандыру, тиімді коммуникативтілік, материалдық және материалдық емес ресурстарды аналитикалық және	Көшбасшылық Коммуникативтілік Жауапкершілік Ұйымдастыру Әділдік Төзімділік

			ережелер мен рәсімдердің сақталуын қамтамасыз ету.	Ортақ мақсаттарға адал тұтас ұжым құру үшін ұйымдастырушылық, ынталандырушы қызмет. Қызметтің сертификаттық сәйкестігін қамтамасыз ету.	АА саласындағы құжаттар мен регламенттер. Авиациялық қызмет және авиациялық персоналды кәсіби даярлау.	стратегиялық басқару, тәуекел-менеджмент, перспективалық технологияларды енгізуді сәйкестендіру. АА маманының құзыреттері.	
7	1439-9 Б.т.к. басқа да қызмет салалары жөніндегі мамандандырылған бөлімшелердің басқа да басшылары (басқарушылары)	7	Бөлімше қызметін басқару, жоспарлау және операциялық бақылау. Оқу іс-шараларына қатысу. Азаматтық авиацияда қабылданған нормалардың, ережелер мен рәсімдердің сақталуын қамтамасыз ету.	Құрылымның жұмыс істеуі мен даму стратегиясын іске асыруды, оны іске асыру шарттарын ұйымдастыруды, нәтижеге қол жеткізу үшін жауапкершілікті көздейтін басқару қызметі. Кәсіптік даярлық процестерінің әдістемелік және әдіснамалық тұтастығын қамтамасыз ету. Кәсіптік даярлау бойынша іске асырылатын іс-шараларды үйлестіру. Қызметтің сертификаттық сәйкестігі үшін шараларды іске асыру.	Персоналды басқару негіздері, дағдарыс және тәуекел менеджмент, аудит және құжаттаманы басқару құралдары мен процедуралары. Пайдалану процедуралары мен ережелері. Авиация персоналының куәліктерін беру және оны кәсіби даярлау жүйесі. АА саласындағы құжаттар мен регламенттер. АОО нұсқаушысының құзыреті.	Оқу процесін жоспарлау, оқыту формаларын, әдістері мен мерзімдерін анықтау. Оқу процесін жоспарлау және бақылау. Сапалық көрсеткіштерді, тиімділікті талдау қызметтің стратегиялық бағыттары. АОО нұсқаушысының құзыреті.	Көшбасшылық Қарым-қатынас Жауапкершілік Эмпатия Икемділік
6	1439-9 қызметтердің басқа салалары бойынша мамандандырылған бөлімшелердің басқа басшылары (басқарушылары) б.т.к. (техникалық құрамды оқыту және емтихандарды қабылдау жөніндегі Менеджер)	6					
7	1325-4-025 техникалық персоналды оқыту жөніндегі жауапты басшы (Accountable Manager Maintenance Training)	7	- Техникалық персоналды оқыту жөніндегі ұйымның жұмыс істеу процесін қамтамасыз ету	- Ұйымның Қазақстан Республикасының азаматтық авиациясындағы барлық қызметін қаржыландыруды және орындауды қамтамасыз	- Техникалық персоналды практикалық түсіну деңгейінде оқыту жөніндегі ұйымның қызметін реттейтін ережелер;	Қаржылық және адами ресурстарға иелік ету, ұшу қауіпсіздігі проблемаларын және ұшу қауіпсіздігі үшін қауіп факторларын жою бойынша тиісті	- Басқару дағдылары; - - оқу ұйымының Жедел жұмыс істеуі және перспективалық дамуы үшін шешім қабылдау дағдылары; - нәтижеге назар аудару;

				ету үшін, әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдау жөніндегі ұйым үшін-әуе кемелерін тіркеу елінің заңдары мен ережелеріне сәйкес корпоративтік өкілеттіктерге ие болу. - Жауапты басшы міндетті: 1. ұйымның сертификатын қолдау үшін ұйымның міндеттерін орындау үшін барлық қажетті ресурстардың болуын қамтамасыз ету; 2. мемлекетте белгіленген қауіпсіздік саясатын әзірлеу және ілгерілету; 3. ұйым үшін белгіленген қолданыстағы ережелерді түсінуді көрсету.	- ұйымның бюджеті және оның мүмкіндіктері - Ережелерді практикалық түсіну деңгейінде ұшуға жарамдылықты қолдауды басқару жөніндегі ұйымның қызметін реттейтін ережелер,	шаралар қабылдауға жауапты болу, сондай-ақ авиациялық оқиғалар мен оқиғаларға ден қою.	- жұмысқа егжей-тегжейлі және шығармашылық көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.
6	2371-3-002 Кәсіби білім беру бағдарламаларын және оқу-әдістемелік құралдарын әзірлеу жөніндегі мамандар	6	Сараптамалық деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және жұмыс орнындағы әріптестеріне кәсіби тәжірибені беру	Оқу іс-шараларын іске асыру мониторингі, бағалау және осы процестерге тікелей қатысу арқылы курстардың оқу бағдарламалары мазмұнының авиация мамандарын даярлаудың белгіленген стандарттарына	Сала мамандарын кәсіби даярлау әдістемесі. АОО нұсқаушысының және оқу курстарын әзірлеушінің құзыреттері. Валидаторларды мамандандырылған дайындау. Оқу-әдістемелік	Оқу мазмұнын толықтығы мен сәйкестігін тексеру. Оқу материалдарын, оқу құралдарын, жаттығулар мен тесттерді белгіленген мақсаттарға, міндеттер мен ішкі міндеттерге сәйкестігін бағалау. Әзірленген курсты	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық

				сәйкестігін қамтамасыз ету. Кәсіби даярлықтың әдістемелік және әдіснамалық реттілігін қамтамасыз ету.	кешендерді әзірлеу әдістемесі. Сала мамандарының пайдалану қызметінің ерекшелігі. АОО нұсқаушысының және курстарды әзірлеушінің құзыреттері.	бағалауды (валидацияны) жүргізу. Белгіленген есептілікті қалыптастыру. Әзірлеушілерді оқыту және тағылымдамадан өткізу. АОО нұсқаушысының және курстарды әзірлеушінің құзыреттері.	
6	2371-3-001 Курстар әзірлеушісі	6	Сараптамалық деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және жұмыс орнындағы әріптестеріне кәсіби тәжірибені беру	Курстардың оқу бағдарламаларының мазмұнын әзірлеу, дайындық қажеттіліктеріне талдау жүргізу, Оқу материалын әзірлеу және курсты сынақтан өткізу барысында оны бағалау. Кәсіптік даярлықтың әдістемелік және әдіснамалық тұтастығын қамтамасыз ету.	Оқу курстарын әзірлеушілерге арналған арнайы дайындық. ГА-дағы пайдалану қызметінің ерекшелігі. АОО нұсқаушысының құзыреті.	Дайындық мақсаттарын анықтау, оқу жоспарын құру, мақсаттар тізбегін белгілеу және оларды модульдер бойынша топтастыру. Жаттығулар мен тест тапсырмаларын құрастыру, модульдердің құрылымы мен мазмұнын анықтау. Оқыту формаларын анықтау, Оқыту әдістері мен құралдарын таңдау. Оқу құралдары мен көмекші материалдарды әзірлеу, нұсқаушы мен тыңдаушыларға арналған нұсқаулықтар жасау. Баспа, проекцияланатын және аудио-	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық

						бейнематериалдар жасау. АОО нұсқаушысының құзыреті.	
6	2375-0-004 Инструктор (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру)	6	Жоғары кәсіби деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және құзыреті аз мамандарға нұсқау беру	Кәсіптік даярлау жөніндегі іс-шараларды іске асыру. Іске асырылып жатқан іс-шараларға тұрақты бақылау және тікелей қатысу арқылы кәсіби даярлық процестерінің сапалық көрсеткіштерінің, әдістемелік және әдіснамалық тұтастығының сақталуын қамтамасыз ету.	Оқыту ортасын ұйымдастыру, білім алушылардың пайдалану қызметінің қолданбалы аспектілері мен ерекшелігі. Кәсіби ортада оқыту әдістері мен әдістемесі. Құзыреттілікті бағалау принциптері мен әдістері. Уақытты басқару. Ұшу сапасы мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету қағидаттары. Авиация персоналының куәліктерін беру және оны кәсіби даярлау жүйесі. АА саласындағы құжаттар мен регламенттер.	Оқу іс-шаралары шеңберінде нақты міндеттерді тұжырымдау және оқу мазмұнын түсіндіру. Өзара құрмет атмосферасын құру және сақтау. Білім алушылардың қызығушылығын сақтау, оқу материалын баяндаудың тиісті реттілігін және оны игеру қарқынын қамтамасыз ету. Ауызша және вербалды емес қарым-қатынас әдістерін тиімді пайдалану. Белсенді тыңдау және вербалды емес хабарламаларды дұрыс түсіндіру. Оқу материалын құрылымдау, жағдайларға еліктеу кезінде реалистік көзқарас. Уақытты жоспарлау және бөлу. Құжаттаманы жүргізу. Авиациялық қызмет немесе бейіндік пән	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық

						салаларындағы практикалық тәжірибе.	
6	2375-0-008 Теориялық дайындық жөніндегі инструктор	6	Сараптамалық деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және жұмыс орнындағы әріптестеріне кәсіби тәжірибені беру	Кәсіптік даярлау жөніндегі іс-шараларды іске асыру. Іске асырылатын іс-шараларға тікелей қатысу арқылы кәсіби даярлық процестерінің сапалық көрсеткіштерін, әдістемелік және әдіснамалық тұтастығын сақтау.	Оқыту ортасын ұйымдастыру, білім алушылардың пайдалану қызметінің қолданбалы аспектілері мен ерекшелігі. Кәсіби ортада оқыту әдістері. Құзыреттілікті бағалау принциптері мен әдістері. Уақытты басқару. Ұшу сапасы мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету қағидаттары. Авиация персоналының куәліктерін беру және оны кәсіби даярлау жүйесі. АА саласындағы құжаттар мен регламенттер.	Оқу іс-шаралары шеңберінде нақты міндеттерді тұжырымдау және оқу мазмұнын түсіндіру. Өзара құрмет атмосферасын құру және сақтау. Білім алушылардың қызығушылығын сақтау, оқу материалын баяндаудың тиісті реттілігін және оны игеру қарқынын қамтамасыз ету. Ауызша және вербалды емес қарым-қатынас әдістерін тиімді пайдалану. Белсенді тыңдау және вербалды емес хабарламаларды дұрыс түсіндіру. Оқу материалын құрылымдау, жағдайларға еліктеу кезінде реалистік көзқарас. Уақытты жоспарлау және бөлу. Құжаттаманы жүргізу.	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық
6	2375-0-011 Тренажер инструкторы	6	Сараптамалық деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және	Сатып алынатын немесе қолда бар біліктілікке сәйкес белгіленген талаптар жататын	Авиациялық персоналды кәсіби даярлау жүйесі. Теориялық және практикалық оқыту	Тренажер жабдықтарын әзірлеушінің пайдалану құжаттарында сипатталған рәсімдерге	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік

			жұмыс орнындағы әріптестеріне кәсіби тәжірибені беру	персоналды тренажерлік даярлауды жүргізу.	әдістері. Дайындық мақсаттарына жетуді бағалау, қателерді талдау және түзету. Қауіптер мен қателіктер факторларын бақылау принциптерін қоса алғанда, дайындық формасына қатысты адамның мүмкіндіктері мен шектеулері; ГА-дағы регламенттер мен нормалар. Іске асырылатын тренажерлік даярлық бағытына сәйкес құзыреттіліктер.	сәйкес жұмысқа дайындау Практикалық оқытудың максималды тиімділігіне қол жеткізу үшін машинаның мүмкіндіктерін пайдалану Жаттығу аяқталғаннан кейін алдын ала дайындық (Брифинг), нұсқамалар мен талдаулар өткізу. Іске асырылатын тренажерлік даярлық бағытына сәйкес құзыреттіліктер	Тәртіп пен қатаңдық
4 5	2375-0-008 әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткерлерді теориялық даярлау жөніндегі нұсқаушы (бастапқы (модульдік) даярлау нұсқаушысы (Basic Instructor)_	4 5	- A, B1, B2, B3 санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға кандидаттарды оның теориялық бөлімінде бастапқы даярлау сатысында оқыту	- - Авиациялық персоналды кәсіптік даярлауда бастапқы даярлау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- - Оқытылатын модуль пәні, материалды оқыту және беру техникасы.	- Оқу материалын тыңдаушылардың ақпаратты тиімді қабылдауы және алған білімдерін кейіннен Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігінің болашақ иесінің практикалық жұмысында пайдалануы үшін жеткілікті деңгейде оқыту; - курстың бағдарламасын және оны өткізу жоспарын орындаңыз.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

4 5	2375-0-004 нұсқаушы (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру) (B1 санатындағы әуе кемесінің типіне оқытудың теориялық элементінің нұсқаушысы (B1 санатындағы Теориялық элемент type Training Instructor))	4 5	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігіне рейтингті кейіннен енгізу мақсатында курстың теориялық бөлігінде B1 санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігінің иегерлерін оқыту	- Авиациялық персоналды кәсіптік даярлауда қайта даярлау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- B1 санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігінің иегері кәсіби міндеттерін орындау үшін жеткілікті көлемде әуе кемесінің және қозғалтқыштың типі	- Оқу материалын тыңдаушылардың ақпаратты тиімді қабылдауы және алған білімдерін кейіннен Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігінің болашақ иесінің практикалық жұмысында пайдалануы үшін жеткілікті деңгейде оқыту; - курстың бағдарламасын және оны өткізу жоспарын орындаңыз.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.
4 5	2375-0-004 нұсқаушы (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру) (B2 санатындағы әуе кемесінің типіне оқытудың теориялық элементінің нұсқаушысы (B2 санатындағы Теориялық элемент type Training Instructor))	4 5	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігіне рейтингті кейіннен енгізу мақсатында курстың теориялық бөлігінде B2 санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігінің иегерлерін оқыту	- - Авиациялық персоналды кәсіптік даярлауда қайта даярлау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- - B2 санатындағы әуе үрлемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігінің иегері кәсіптік міндеттерін орындау үшін жеткілікті көлемде әуе кемесінің және қозғалтқыштың типі	- Оқу материалын тыңдаушылардың ақпаратты тиімді қабылдауы және алған білімдерін кейіннен Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігінің болашақ иесінің практикалық жұмысында пайдалануы үшін жеткілікті деңгейде оқыту; - курстың бағдарламасын және оны өткізу жоспарын	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

						орындаңыз.	
4 5	2375-0-004 нұсқаушы (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру) (B1 санатындағы әуе кемесінің типіне оқытудың практикалық элементінің нұсқаушысы (practical Element Type Training Instructor B1))	4 5	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігіне рейтингті кейіннен енгізу мақсатында курстың практикалық бөлігінде B1 санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігінің иегерлерін оқыту	- - Авиациялық персоналды кәсіптік даярлауда қайта даярлау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	B1 санаттағы әуе үрлемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігінің иегері кәсіптік міндеттерін орындау үшін жеткілікті көлемде әуе кемесінің және қозғалтқыштың типін	- Оқу материалын тыңдаушылардың ақпаратты тиімді қабылдауы және алған білімдерін кейіннен Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігінің болашақ иесінің практикалық жұмысында пайдалануы үшін жеткілікті деңгейде оқыту; - курстың бағдарламасын және оны өткізу жоспарын орындаңыз.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.
4 5	2375-0-004 нұсқаушы (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру) (B2 санатындағы әуе кемесінің типіне оқытудың практикалық элементінің нұсқаушысы (practical Element Type Training Instructor B2))	4 5	- - Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігіне рейтингті кейіннен енгізу мақсатында курстың практикалық бөлігінде B2 санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін иеленушіге оқыту.	- - Авиациялық персоналды кәсіптік даярлауда қайта даярлау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	B2 санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігінің иегері кәсіптік міндеттерін орындау үшін жеткілікті көлемде әуе кемесінің және қозғалтқыштың типін	- Оқу материалын тыңдаушылардың ақпаратты тиімді қабылдауы және алған білімдерін кейіннен Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігінің болашақ иесінің практикалық жұмысында пайдалануы үшін жеткілікті деңгейде оқыту; - курстың бағдарламасын және оны өткізу жоспарын	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

						орындаңыз.	
4 5	2375-0-004 нұсқаушы (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру) (емтихан алушы функциясы бар қосымша курстардың нұсқаушысы (examiner function көмегімен қосымша курстардың нұсқаушысы))	4,5	- Авиациялық және басқа, авиациялық емес персоналды авиациялық оқу орталығында авиациялық персонал куәлігін алумен немесе оған біліктілік белгілерін енгізумен байланысты емес курстар бойынша оқытуды жүргізу	- Авиациялық персоналды кәсіптік даярлауда қайта даярлау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	Дәлелді құжатпен (дипломмен, сертификатпен, дипломға қосымшадағы жазбамен, курстан өткені туралы өзге де куәлікпен)расталған курс пәні	- Оқу материалын тыңдаушылардың ақпаратты тиімді қабылдауы және алған білімдерін кейіннен практикалық жұмыста пайдалануы үшін жеткілікті деңгейде оқыту; - - курстың бағдарламасын және оны өткізу жоспарын орындаңыз	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.
4	2375-0-004 нұсқаушы (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру) (техникалық персоналды оқыту жөніндегі нұсқаушы (technical Staff Training Instructor))	4	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның және/немесе әуе кемелерінің ұшуға жарамдылығын қолдауды басқару жөніндегі ұйымның персоналын авиациялық оқу орталығынсыз азаматтық авариядаҚазақстан Республикасының Заңымен және ережелерімен рұқсат етілген курстар бойынша өз күштерімен оқыту, бұл Азаматтық	- - Қазақстан Республикасының заңдарымен және ережелерімен азаматтық авиация ұйымдарында оны өткізуге тыйым салынбаған авиация персоналын кәсіби даярлау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері	Тиісті сертификатпен немесе нұсқаушыны оқытуды өткізу жөніндегі жазбамен, мысалы, дипломға қосымшада немесе курстан немесе оның пәнінен өткенін куәландыратын өзге де құжаттарда расталуы мүмкін.	- Оқу материалын тыңдаушылардың ақпаратты қабылдауы және алған білімдерін кейіннен практикалық жұмыста пайдалануы үшін тиімді жеткілікті деңгейде оқыту; - - курстың бағдарламасын және оны өткізу жоспарын орындаңыз	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

			авиацияның авиациялық оқу орталығында осындай нұсқаушының болуын және нұсқаушының осындай курстарды өткізуін жоққа шығармайды	шегінде тәуекелдерді барынша азайту.			
6	2375-0-026 Экзаменатор	6	Сараптамалық деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және жұмыс орнындағы әріптестеріне кәсіби тәжірибені беру	- Іске асырылатын кәсіптік даярлау бағдарламаларын оқыту мақсаттарына қол жеткізу деңгейін тексеру (бағалау). - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау.	Авиация персоналының куәліктерін беру жүйесі. Кәсіби дайындық жүйесі, оқыту стандарттары, тесттер мен тест тапсырмаларын әзірлеу принциптері. АА-дағы пайдалану қызметінің ерекшелігі. АОО нұсқаушысының құзыреті.	Өзара құрмет атмосферасын құру және сақтау. Ауызша және вербалды емес қарым-қатынас әдістерін тиімді пайдалану. Біліктілік стандарттарын түсіндіру. Оқыту мақсаттарына қол жеткізуді бағалау әдістері мен тәсілдерін қолдану. Жиналған объективті деректердің дұрыстығы мен сенімділігін қамтамасыз ету, бағалау бойынша шешімдер қабылдау, бағалау нәтижелері туралы сындарлы ақпарат беру, нәтижелерді талдау. Уақытты жоспарлау және бөлу. Құжаттаманы жүргізу. Авиациялық қызмет	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық

						немесе бейіндік пән салаларындағы практикалық тәжірибе.	
4.2 5.1 5.2 6	2375-0-026 емтихан алушы (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру) (әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігін алуға үміткерлердің базалық дағдыларын емтихан алушы (Basic Skills Assessor))	4,5,6	- - Базалық дағдылар бағдарламасының жекелеген тармақтары бойынша A, B1 және B2 санатты әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға кандидатты бағалау	- - A, B1 және B2 санаттағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәлігін алуға үміткердің базалық дағдылар бағдарламасы бойынша міндеттерді орындау дағдыларын бағдарлама пуктары бойынша бағалау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- - Бағдарлама тармағының пәні; - базалық дағдылар бағдарламасының тармағын орындауда құзыретті болуға, оны Бағдарлама тапсырмасындағы емтихан алушының біліктілігімен, практикалық тәжірибесімен немесе тиісті сертификатымен немесе маманның жазбаларында, мысалы, дипломға қосымшада немесе курстан немесе оның пәнінен өткенін куәландыратын өзге де құжаттарда емтихан алушыны оқыту бойынша жазбамен растауға болады.	- - Емтихан алушының бағалауына жататын базалық дағдылар бағдарламасының пунктінің мақсатын білу, оны белгіленген стандарттарға сәйкес орындай білу.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік. Емтихан алушыға бағалауды орындау үшін авиациялық органдарды тағайындау қажет.
4 5	2375-0-026 емтихан алушы (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру) (әуе кемесінің типіне (knowledge Examiner in Maintenance) бастапқы (модульдік) даярлау және/немесе оқыту кезінде Техникалық	4,5	- A, B1, B2, B3 санаттарындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға кандидаттарды бастапқы (модульдік даярлау)	- Теориялық сабақтарды бағалау мақсатында курс пәнінің (тармақтың, тақырыптың) жекелеген бөліктерін зерделеу жөніндегі Стандартта белгіленген деңгейге сәйкес келетін Емтихан сұрақтарын әзірлеу;	Курс пәнінің көлемі мен тереңдігі бойынша, курстың зерттелетін мәселесі (тармағы, тақырыбы) бойынша белгіленген стандартқа сәйкес келетін деңгейде Емтихан сұрақтарын жасау үшін жеткілікті	- - Емтихан сұрақтарын курс бағдарламасымен анықталған зерттелген бөліктің (тармақтың, тақырыптың) деңгейіне сәйкес дұрыс құрастырыңыз.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

	персоналдың теориялық білімін тексеру жөніндегі емтихан алушы)		немесе В1 және В2 санаттарындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі куәліктердің иегерлері үшін әуе кемесінің типіне оқыту кезінде персоналды қайта даярлау.	- мемлекетте оларды жаңарту бойынша белгіленген ережелерге сәйкес емтихан сұрақтарын жаңарту; - емтихан алушының теориялық білімін сандық бағалаудағы нәтижені анықтау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - курс материалдарымен қамтылған және маман зерттеген сұрақтарды дайындау; - емтихан сұрақтарының деректер банкінің сақталуы және олардың жоғалуы мен ұрлануын болдырмау; - емтихан алушы емтихан кезінде қол жеткізген емтихан нәтижесіне бағыну; - емтихан нәтижесінің тиісті дәлелдерін қамтамасыз ету; - тест сұрақтарының қағаз нұсқасын пайдаланған кезде емтихан өткізілген күні емтихан үшін пайдаланылған тест сұрақтарын жоюға жауапты, емтихан алушының жауаптары мен емтиханда қол			Емтихан алушыға бағалау жүргізу үшін авиациялық білікті тағайындау талап етіледі.

				жеткізген нәтижесін қамтитын сауалнама парағын қоспағанда; Жауапты: - бағаланатын маманның білімін, іскерлігін және жұмысына қатынасын бағалау; - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді азайту.			
4.2 5.1 5.2	2375-0-026 емтихан алушы (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру) (әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша практикалық оқыту емтихан алушысы" (Tasks Training Components Assessor))	4,5	- - Зертханалар мен шеберханалар персоналының әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және оларды жөндеу бөлігіндегі білімін бағалау.	- - Маманды бағалау және оның өз бетінше жұмыс істеуге дайындығын айқындау кезеңінде әуе кемесінің құрамдас бөліктеріндегі жұмыстарды орындау үшін әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның бөлімшесінде персоналды даярлау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - бағаланатын маманның білімін, іскерлігін және жұмысына қатынасын бағалау;	- Маманды оқыту бағдарламалары; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның зертханалары мен шеберханаларында бағалау жүргізу рәсімдері; - маман орындауға тиісті тапсырманы орындау стандарты; - адамдардың психологиясы; - адамдардың міндеттерін орындау және өндірісте қауіпсіздікті сақтау мәдениеттері,	- Маманның біліміне объективті, бейтарап емес, адал баға беру; - - бағалаудың сандық өлшеу әдістемесін меңгеру; - бағалау жүргізілетін құжаттаманы және оның нәтижесін білу.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік. Егер бағаланатын адам болашақта компонентке сертификат беретін болса, емтихан алушы сертификаттаушы персоналдың артықшылықтарына ие болады.

				- өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.			
4 5	2375-0-026 емтихан алушы (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру) (ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеуге Практикалық оқыту емтихан алушысы (Tasks Training Structure Repair Assessor))	4,5	- - Ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеу бөлігінде зертханалар мен шеберханалар персоналының білімін бағалау	- Маманды бағалау және оның өз бетінше жұмыс істеуге дайындығын анықтау кезеңінде ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеу жұмыстарын орындау үшін әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету ұйымының бөлімшесінде персоналды даярлау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - бағаланатын маманның білімін, іскерлігін және жұмысына қатынасын бағалау; - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері	- Маманды оқыту бағдарламалары; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның зертханалары мен шеберханаларында және әуе кемелерінде бағалау жүргізу рәсімдері; - бағаланатын тапсырманы орындау стандарты; - адамдардың психологиясы; - адамдардың міндеттерін орындау және өндірістегі қауіпсіздікті сақтау мәдениеттері.	- Маманның біліміне объективті, бейтарап емес, адал баға беру; - - бағалаудың сандық өлшеу әдістемесін меңгеру; - бағалау жүргізілетін құжаттаманы және оның нәтижесін білу.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

				шегінде тәуекелдерді барынша азайту.			
4 5	2379-2-012 емтихан алушы (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру) (B1 санатындағы әуе кемесінің типіне оқытудың практикалық элементінің емтихан алушысы (practical Element Type Training Assessor B1))	4.5	- Оқу курсының практикалық элементін аяқтау кезеңінде B1 санатындағы әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәліктерінің иелерін бағалау әуе кемесінің түрі.	- - Маманды бағалау кезеңінде әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау және оның өз бетінше жұмыс істеуге дайындығы мақсатында авиациялық оқу орталығында персоналды даярлау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - бағаланатын маманның білімін, іскерлігін және жұмысына қатынасын бағалау; - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- Маманды оқыту бағдарламалары; - - Азаматтық авиацияның авиациялық оқу орталығында бағалау жүргізу рәсімдері; - - бағаланатын тапсырманы орындау стандарты; - адамдардың психологиясы; - адамдардың міндеттерін орындау және өндірістегі қауіпсіздікті сақтау мәдениеттері.	- Маманның біліміне объективті, бейтарап емес, адал баға беру; - - бағалаудың сандық өлшеу әдістемесін меңгеру; - бағалау жүргізілетін құжаттаманы және оның нәтижесін білу.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік. Емтихан алушыға бағалауды орындау үшін авиациялық органдарды тағайындау қажет.
4 5	2375-0-026 емтихан алушы (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру) (B2 санатындағы әуе кемесінің типіне оқытудың практикалық элементінің емтихан	4,5	-- Әуе кемесінің типін оқыту курсының практикалық элементін аяқтау кезеңінде B2 санатындағы әуе кемелеріне	- - Маманды бағалау кезеңінде әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау және оның өз бетінше жұмыс істеуге дайындығы мақсатында	- Маманды оқыту бағдарламалары; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда бағалау жүргізу рәсімдері; - - бағаланатын	- Маманның біліміне объективті, бейтарап емес, адал баға беру; - - бағалаудың сандық өлшеу әдістемесін меңгеру; - бағалау жүргізілетін құжаттаманы және	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық;

	алушысы (practical Element Type Training Assessor B2)		техникалық қызмет көрсету жөніндегі маман куәліктерінің иелерін бағалау.	авиациялық оқу орталығында персоналды даярлау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - бағаланатын маманның білімін, іскерлігін және жұмысына қатынасын бағалау; - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	тапсырманы орындау стандарты; - адамдардың психологиясы; - адамдардың міндеттерін орындау және өндірістегі қауіпсіздікті сақтау мәдениеттері.	оның нәтижесін білу.	- орындаушылық; - дәлдік. Емтихан алушыға бағалауды орындау үшін авиациялық органдарды тағайындау қажет.
4.2 5.1 5.2	2375-0-026 емтихан алушы (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру) (B1 санатындағы персоналдың практикалық тағылымдамадан өту емтихан алушысы (On the Job Training Assessor B1))	4,5	-Куәлік иесінің өзі үшін жаңа санаттағы (санаттағы) әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі куәлікке 1-ші рейтингті енгізуді сұрату ниеті болған кезде әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету дағдыларын игеру. Оқыту және бағалау әуе кемелеріне нақты техникалық қызмет көрсету	- Маманды бағалау кезеңінде әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау үшін әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету ұйымында персоналды даярлау және оның өз бетінше жұмыс істеуге дайындығы; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - бағаланатын маманның білімін, іскерлігін және	- Маманды оқыту бағдарламалары; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда бағалау жүргізу рәсімдері; - - бағаланатын тапсырманы орындау стандарты; - адамдардың психологиясы; - адамдардың міндеттерін орындау және өндірістегі қауіпсіздікті сақтау мәдениеттері.	- Маманның біліміне объективті, бейтарап емес, адал баға беру; - - бағалаудың сандық өлшеу әдістемесін меңгеру; - бағалау жүргізілетін құжаттаманы және оның нәтижесін білу.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік. Егер бағаланатын адам бұдан әрі әуе кемесін пайдалануға рұқсат беру сертификатын беретін болса, емтихан алушы сертификаттаушы персоналдың

			жағдайында жүргізіледі.	жұмысына қатынасын бағалау; - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.			артықшылықтарына ие болады. Емтихан алушыға бағалауды орындау үшін авиациялық органдарды тағайындау қажет.
4.2 5.1 5.2	2375-0-026 емтихан алушы (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру) (B2 санатындағы персоналдың практикалық тағылымдамадан өту емтихан алушысы (J the Job Training Assessor B2))	4,5	-Куәлік иесінің өзі үшін жаңа санаттағы (санаттағы) әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі куәлікке 1-ші рейтингті енгізуді сұрату ниеті болған кезде әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету дағдыларын игеру. - - Оқыту және бағалау әуе кемелеріне нақты техникалық қызмет көрсету жағдайында жүргізіледі.	- Маманды бағалау кезеңінде әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау үшін әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету ұйымында персоналды даярлау және оның өз бетінше жұмыс істеуге дайындығы; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - бағаланатын маманның білімін, іскерлігін және жұмысына қатынасын бағалау; - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз	- Маманды оқыту бағдарламалары; - - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда бағалау жүргізу рәсімдері; - - бағаланатын тапсырманы орындау стандарты; - адамдардың психологиясы; - адамдардың міндеттерін орындау және өндірістегі қауіпсіздікті сақтау мәдениеттері.	- Маманның біліміне объективті, бейтарап емес, адал баға беру; - - бағалаудың сандық өлшеу әдістемесін меңгеру; - бағалау жүргізілетін құжаттаманы және оның нәтижесін білу.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік. Егер бағаланатын адам бұдан әрі әуе кемесін пайдалануға рұқсат беру сертификатын беретін болса, емтихан алушы сертификаттаушы персоналдың артықшылықтарына ие болады. Емтихан алушыға бағалауды орындау үшін авиациялық органдарды тағайындау қажет.

				құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.			
4.1 4.2	2375-0-026 емтихан алушы (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру) (B3 санатындағы персоналдың практикалық тағылымдамадан өту емтихан алушысы (On the Job Training Assessor B3))	4	- Куәліктің иегері әуе кемесіне (немесе әуе кемелерінің тобына) әуе кемесінде тағылымдама өткізу және бағалау арқылы әуе кемесіне техникалық қызмет көрсетуге рұқсат алу ниеті болған кезде әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету дағдыларын игеру, әуе кемесінің типіне оқыту өткізілетін кезде емтихан арқылы рұқсат берудің балама тәсілі ретінде; - - оқыту және бағалау әуе кемелеріне нақты техникалық қызмет көрсету жағдайында жүргізіледі.	- Маманды бағалау кезеңінде әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау үшін әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету ұйымында персоналды даярлау және оның өз бетінше жұмыс істеуге дайындығы; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - бағаланатын маманның білімін, іскерлігін және жұмысына қатынасын бағалау; - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- Маманды оқыту бағдарламалары; - - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда бағалау жүргізу рәсімдері; - - бағаланатын тапсырманы орындау стандарты; - адамдардың психологиясы; - адамдардың міндеттерін орындау және өндірістегі қауіпсіздікті сақтау мәдениеттері.	- Маманның біліміне объективті, бейтарап емес, адал баға беру; - - бағалаудың сандық өлшеу әдістемесін меңгеру; - бағалау жүргізілетін құжаттаманы және оның нәтижесін білу.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік. Егер бағаланатын адам бұдан әрі әуе кемесін пайдалануға рұқсат беру сертификатын беретін болса, емтихан алушы сертификаттаушы персоналдың артықшылықтарына ие болады. Емтихан алушыға бағалауды орындау үшін авиациялық органдарды тағайындау қажет.
4	2375-0-026 емтихан алушы (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру) (әуе кемесінің типіне емтихан	4	- Емтихан әуе кемесінің типіне оқытудың орнына өткізілетін кезде әуе	- Жеке рейтингті немесе оның отырысына толық рейтинг енгізу мақсатында B3 санатындағы жеңіл	- Әуе кемесінің типі немесе бір типті әуе кемелерінің тобы; - маманды оқыту бағдарламалары;	- Емтиханды объективті, біржақты емес, адал өткізу; - емтихан өткізілетін құжаттаманы және	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас;

	алушы (Type Examination Examiner))		кемесінің типіне емтихан өткізу.	авиация әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігі бар маманның білімін, іскерлігін және жұмысына қатынасын тексеру; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Емтихан алушы жауапты: - - бағаланатын маманның теориялық білімін бағалау; - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- емтихан өткізу рәсімдері; - - емтихан алушы орындауы керек тапсырманы орындау стандарты; - адамдардың психологиясы; - адамдардың міндеттерін орындау және өндірістегі қауіпсіздікті сақтау мәдениеттері.	оның нәтижесін білу.	- қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік. Емтихан алушыға бағалауды орындау үшін авиациялық органдарды тағайындау қажет.
6	2144-4-026 Ұшу қауіпсіздігі жөніндегі инженер-инспектор	6	Сараптамалық деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және жұмыс орнындағы әріптестеріне кәсіби тәжірибені беру	АОО кәсіптік даярлау процестерінде ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесінің жұмыс істеуін қамтамасыз ету, қызметтің АА саласындағы регламенттер мен нормаларға сәйкестігін қамтамасыз ету, сәйкессіздіктерді жою жөніндегі іс-шараларды	Ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесі, тәуекелдерді басқару, АОО қызметіне қойылатын талаптар. Сала мамандарын кәсіби даярлау жүйесі, авиация персоналының куәліктерін беру жүйесі. АА саласындағы құжаттар мен	Ұлттық және халықаралық ақпарат көздерімен жұмыс. Сұрауларды қабылдау, талдау және өңдеу, кіріс ақпаратты жинау, жүйелеу және талдау. Тәуекелдерді басқару жүйесін әзірлеу, оларды басқару жөніндегі іс-шараларды іске асыру.	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық

				іске асыру, тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар.	регламенттер. Сертификаттау іс-шараларын және инспекциялық аудиттерді жүргізу тәртібі мен қағидалары.	Оқу процесінің персоналды даярлау саласындағы саясатқа сәйкестігін қамтамасыз ететін рәсімдерді айқындау. Саясат пен стандарттардан ауытқуларды анықтау рәсімдерін анықтау, түзету шараларын қабылдау. Ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелерін насихаттауға қатысу.	
5	2421-0-017 Сапа менджменті жүйесі жөніндегі маман	5	Сараптамалық деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және жұмыс орнындағы әріптестеріне кәсіби тәжірибені беру	АОО кәсіптік даярлау процестерінде сапаны қамтамасыз ету жүйесінің жұмыс істеуін қамтамасыз ету, қызметтің регламенттер мен нормаларға сәйкестігін қамтамасыз ету, сәйкессіздіктерді жою жөніндегі іс-шараларды іске асыру, тәуекелдерді барынша азайту.	Сапаны басқару жүйесі, тәуекелдерді басқару, АОО қызметіне қойылатын талаптар. Сала мамандарын кәсіби даярлау жүйесі, авиация персоналының куәліктерін беру жүйесі. АА саласындағы құжаттар мен регламенттер. Сертификаттау іс-шараларын және инспекциялық аудиттерді жүргізу тәртібі мен қағидалары.	Ұлттық және халықаралық ақпарат көздерімен жұмыс. Сұрауларды қабылдау, талдау және өңдеу, кіріс ақпаратты жинау, жүйелеу және талдау. Тәуекелдерді басқару жүйесін әзірлеу, оларды басқару жөніндегі іс-шараларды іске асыру. Оқу процесінің персоналды даярлау саласындағы саясатқа сәйкестігін қамтамасыз ететін рәсімдерді айқындау. Саясат пен стандарттардан ауытқуларды анықтау рәсімдерін анықтау,	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

						түзету шараларын қабылдау. Сапаны қамтамасыз ету мәселелерін насихаттауға қатысу.	
5	2371-8-001 Оқытудың техникалық құралдары жөніндегі маман	5	Сараптамалық деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және жұмыс орнындағы әріптестеріне кәсіби тәжірибені беру	Оқытудың техникалық құралдарына олардың үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету үшін техникалық қызмет көрсету	Сала мамандарын кәсіби даярлау жүйесі. АА және пайдаланылатын техникалық құралдар саласындағы нормалар мен регламенттер. Ақаулар мен ақаулардың көрінісі. Тиісті нұсқаулықтарда көзделген әдістемелерге сәйкес ТҚҚ және жөндеу, тексеру, ауыстыру, модификациялау немесе ақауларды жою әдістері мен рәсімдері.	Қажетті құралды дайындау, баптауды, баптауды және техникалық құралдардың жұмысқа дайындығын қамтамасыз ету. Ақаулар мен ақауларды анықтау және жою. Қауіпсіздік ережелерін сақтау. Құжаттаманы жүргізу, диагностикалық, регламенттік және жөндеу іс-шараларын жоспарлау.	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
4.2 5.1 5.2	2375-0-027 *) практикалық оқыту Бойынша Мамандар (в 1 санатындағы персоналдың практикалық тағылымдамасының Супервайзері (On The Job Training Supervisor B1))	4,5	- - Практикалық тағылымдама бағдарламасына сәйкес әуе кемесінде міндеттерді практикалық орындауға үйрету. Оқыту және бағалау әуе кемелеріне нақты техникалық қызмет көрсету жағдайында жүргізіледі	Әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды орындау үшін әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда маманға білім беру және маманның міндеттерді (міндеттерді) орындауда шеберлік пен дағдыларды игеруі және оның өз бетінше жұмысқа дайындығы	- Маманды оқыту бағдарламалары; - - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда Практикалық оқыту жүргізу рәсімдері; - - оқушы орындауы тиіс тапсырманы орындау стандарты; - адамдардың психологиясы; - адамдардың міндеттерін орындау және өндірістегі	- - Оқытуды оны орындау үшін белгіленген стандартқа сәйкес жүргізу; - - оқытуды жүргізуді растайтын құжаттаманы дұрыс ресімдеу.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік. Егер білім алушы кейіннен Әуе кемесін пайдалануға рұқсат беру сертификатын беретін болса, супервайзер сертификаттаушы

				кезеңінде персоналды даярлау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	қауіпсіздікті сақтау мәдениеттері.		персоналдың артықшылықтарына ие болады.
4.2 5.1 5.2	2375-0-027 *) практикалық оқыту Бойынша Мамандар (в 2 санатындағы персоналдың практикалық тағылымдамасының Супервайзері (On The Job Training Supervisor B2))	4,5	- - Практикалық тағылымдама бағдарламасына сәйкес әуе кемесінде міндеттерді практикалық орындауға үйрету. Оқыту және бағалау әуе кемелеріне нақты техникалық қызмет көрсету жағдайында жүргізіледі.	- Әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды орындау үшін әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда маманға білім беру және маманның міндеттерді (міндеттерді) орындауда іскерліктер мен дағдыларды игеруі және оның өз бетінше жұмысқа дайындығы кезеңінде персоналды даярлау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау;	- Маманды оқыту бағдарламалары; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда оқытуды жүргізу рәсімдері; - - оқушы орындауы тиіс тапсырманы орындау стандарты; - адамдардың психологиясы; - адамдардың міндеттерін орындау және өндірістегі қауіпсіздікті сақтау мәдениеттері.	- Оқытуды оны орындау үшін белгіленген стандартқа сәйкес жүргізу; - - оқытуды жүргізуді растайтын құжаттаманы дұрыс ресімдеу.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік. Егер білім алушы кейіннен Әуе кемесін пайдалануға рұқсат беру сертификатын беретін болса, супервайзер сертификаттаушы персоналдың артықшылықтарына ие болады.

				- - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.			
4.1 4.2	2375-0-027 *) практикалық оқыту Бойынша Мамандар (B 3 санатындағы персоналдың практикалық тағылымдамасының Супервайзері (On The Job Training Supervisor B3))	4	- - Практикалық тағылымдама бағдарламасына сәйкес әуе кемесінде міндеттерді практикалық орындауға үйрету. Оқыту және бағалау әуе кемелеріне нақты техникалық қызмет көрсету жағдайында жүргізіледі.	- Әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды орындау үшін әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда маманға білім беру және маманның міндеттерді (міндеттерді) орындауда іскерліктер мен дағдыларды игеруі және оның өз бетінше жұмысқа дайындығы кезеңінде персоналды даярлау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- Маманды оқыту бағдарламалары; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда оқытуды жүргізу рәсімдері; - оқушы орындауы тиіс тапсырманы орындау стандарты; - адамдардың психологиясы; - адамдардың міндеттерін орындау және өндірістегі қауіпсіздікті сақтау мәдениеттері.	- Оқытуды оны орындау үшін белгіленген стандартқа сәйкес жүргізу; - - оқытуды жүргізуді растайтын құжаттаманы дұрыс ресімдеу.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік. Егер білім алушы кейіннен Әуе кемесін пайдалануға рұқсат беру сертификатын беретін болса, супервайзер сертификаттаушы персоналдың артықшылықтарына ие болады.

4.2 5.1 5.2 6	2375-0-027 *) Практикалық оқыту бойынша мамандар (базалық дағдыларды оқыту бойынша Супервайзер (Basic Skills Supervisor))	4,5.6	- Негізгі дағдылар бағдарламасына сәйкес тапсырмаларды практикалық орындауға үйрету	- Зертханаларда, шеберханаларда және әуе кемелерінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға кандидаттарды даярлау, үміткердің тапсырмаларды (міндеттерді)орындауда білімі мен дағдыларын игеруі және білім беру кезеңінде; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	- Маманды оқыту бағдарламалары; - - зертханаларда, шеберханаларда, әуе кемелерінде әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда оқытуды жүргізу рәсімдері; - - оқушы орындауы тиіс тапсырманы орындау стандарты; - адамдардың психологиясы; - адамдардың міндеттерін орындау және өндірістегі қауіпсіздікті сақтау мәдениеттері. Бағдарлама тапсырмасындағы супервайзердің біліктілігімен, практикалық тәжірибесімен немесе маманның жазбаларында, мысалы, дипломға қосымшада немесе курстан немесе оның пәнінен өткенін куәландыратын өзге де құжаттарда супервайзерді оқытуды жүргізу жөніндегі тиісті сертификатпен немесе жазбамен	- Оқытуды оны орындау үшін белгіленген стандартқа сәйкес жүргізу; - - оқытуды жүргізуді растайтын құжаттаманы дұрыс ресімдеу.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

					расталуы мүмкін базалық дағдылар бағдарламасының тармағын орындауда құзыретті болуға тиіс.		
4.2 5.1 5.2	2375-0-027 *) Тәжірибелік оқыту бойынша мамандар (А санатындағы механиктің (Category A Tasks Training Supervisor) міндеттерін практикалық орындауға үйрету бойынша Супервайзер)	4,5	- - А санатындағы механикті оқыту бағдарламасына сәйкес әуе кемесінде міндеттерді практикалық орындауға үйрету.	- Әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды орындау үшін әуе кемесіне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда маманға білім беру және маманның міндеттерді (міндеттерді) орындауда шеберлік пен дағдыларды игеруі және оның өз бетінше жұмыс істеуге дайындығы кезеңінде персоналды даярлау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау.	- Маманды оқыту бағдарламалары; - - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымда әуе кемесінде оқыту жүргізу рәсімдері; - - оқушы орындауы керек тапсырманы орындау стандарты.	- Оқытуды оны орындау үшін белгіленген стандартқа сәйкес жүргізу; - оқытуды жүргізуді растайтын құжаттаманы дұрыс ресімдеу.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік. Егер білім алушы кейіннен Әуе кемесін пайдалануға рұқсат беру сертификатын беретін болса, супервайзер сертификаттаушы персоналдың артықшылықтарына ие болады.
2	2375-0-027 *) Практикалық оқыту жөніндегі мамандар (әуе кемелеріне сервистік қызмет көрсету міндеттерін оқыту жөніндегі Супервайзер (service Tasks Training Supervisor))	2	- Әуе кемесіне сервистік қызмет көрсету бойынша механикті оқыту бағдарламасына сәйкес әуе кемесінде міндеттерді практикалық орындауға үйрету	- Азаматтық авиация ұйымында әуе кемелеріне сервистік қызмет көрсету бойынша маманға білім беру және маманның міндеттерді (міндеттерді) орындауда Дағдылар мен дағдыларды игеру және оның өз бетінше жұмыс істеуге дайындығы кезеңінде персоналды даярлау;	- Маманды оқыту бағдарламалары; - азаматтық авиация ұйымында әуе кемесінде оқыту рәсімдері; - - оқушы орындауы керек тапсырманы орындау стандарты. Әуе кемесіне сервистік қызмет көрсету міндетінің пунктін орындауда құзыретті болу керек, ол	- - Оқытуды оны орындау үшін белгіленген стандартқа сәйкес жүргізу; - - оқытуды жүргізуді растайтын құжаттаманы дұрыс ресімдеу.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

				- ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Жауапты: - өз біліктілігінің кәсіби деңгейін қолдау; - ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтау, қауіпті оқиғалар туралы хабардар ету және өз құзыреті мен міндеттері шегінде тәуекелдерді барынша азайту.	бағдарлама міндетіндегі супервайзердің біліктілігімен, практикалық тәжірибесімен немесе маманның жазбаларында, мысалы, өткенін куәландыратын құжаттарда супервайзерді оқытуды жүргізу бойынша тиісті сертификатпен немесе жазбамен расталуы мүмкін.		
4 5	2375-0-027 *) Практикалық оқыту жөніндегі мамандар (ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеуге Практикалық оқытудың супервайзері (Structure Repair Tasks Training Supervisor))	4,5	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның шеберханаларында және әуе кемелерінде ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеу жөніндегі маманды оқыту бағдарламасы бойынша міндеттерді практикалық орындауға үйрету.	- Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету ұйымының шеберханаларында және әуе кемелерінде маманға білім беру және маманның міндеттерді (міндеттерді) орындауда Дағдылар мен дағдыларды игеру кезеңінде ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеу жұмыстарын орындау және оның өз бетінше жұмыс істеуге дайындығы үшін персоналды даярлау; - ҰҚБЖжәне АҚБЖ міндеттерін орындау. Ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді	- Маманды оқыту бағдарламалары; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету ұйымының шеберханаларында және әуе кемелерінде оқыту рәсімдері; - оқушы орындауы керек тапсырманы орындау стандарты. Оқу бағдарламасының міндеті бойынша супервайзердің біліктілігімен, практикалық тәжірибесімен немесе маманның жазбаларында, мысалы, оқудан өткенін куәландыратын	- Оқытуды оны орындау үшін белгіленген стандартқа сәйкес жүргізу; - оқытуды жүргізуді растайтын құжаттаманы дұрыс ресімдеу.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік.

				анықтауға, қауіпті оқиғалар туралы хабардар етуге және өз құзыреті мен міндеттерін қайта бөлудегі тәуекелдерді азайтуға жауапты.	құжаттарда супервайзерді оқытуды жүргізу жөніндегі тиісті сертификатпен немесе жазбамен расталуы мүмкін ұшу аппараттарының конструкциясын жөндеу жөніндегі міндет тармағын орындауда құзыретті болу.		
4.2 5.1 5.2	2375-0-027 *) Практикалық оқыту жөніндегі мамандар (әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша Практикалық оқытудың супервайзері (components Tasks Training Supervisor))	4,5	- Әуе кемелерінің компоненттеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі маманды оқыту бағдарламасы бойынша зертханалар мен шеберханаларда міндеттерді практикалық орындауға үйрету	- Әуе кемелерінің құрамдас бөліктеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын орындау үшін әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету ұйымының зертханалары мен шеберханаларында маманға білім беру және маманның міндеттерді (міндеттерді) орындауда Дағдылар мен дағдыларды игеру және оның өз бетінше жұмыс істеуге дайындығы кезеңінде персоналды даярлау; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтауға, қауіпті оқиғалар туралы хабардар етуге және өз	- Маманды оқыту бағдарламалары; - әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі ұйымның зертханалары мен шеберханаларында оқыту рәсімдері; - оқушы орындауы тиіс тапсырманы орындау стандарты.	- Оқытуды оны орындау үшін белгіленген стандартқа сәйкес жүргізу: - оқытуды жүргізуді растайтын құжаттаманы дұрыс ресімдеу.	- Жұмыс уақытын жоспарлау дағдылары; - нәтижеге назар аудару; - жұмысқа егжей-тегжейлі көзқарас; - қарым-қатынас; - ізгі ниет; - кәсіпқойлық; - орындаушылық; - дәлдік. Егер бағаланатын адам болашақта құрамдас бөлікке сертификат беретін болса, Супервайзер сертификаттаушы персоналдың артықшылықтарына ие.

				құзыреті мен міндеттерін қайта бөлудегі тәуекелдерді азайтуға жауапты.			
4	2371-7 Кәсіптік бағдарламалар жөніндегі әдіскерлер	4	Жұмыстарды орындау алгоритмін мүлтіксіз орындау жолымен АА ұйымының операциялық қызметін қамтамасыз ету	Авиациялық персоналды кәсіптік даярлауға байланысты қызметтің әртүрлі аспектілерін ұйымдастырушылық, материалдық-техникалық қамтамасыз ету және сүйемелдеу жөніндегі міндеттердің кең спектрін тікелей орындау	Ұйым қызметінің аспектілері, авиациялық персоналды кәсіби даярлау жүйесі, іске асырылатын бағдарламалардың құрылымы, оқу іс-шараларын жоспарлау және оларды материалдық қамтамасыз ету принциптері. Кеңсе және көшіру-көбейту техникасы. желілік жабдық, арнайы бағдарламалық жасақтама. Этика және этикет ережелері, құжаттама жасау, хат алмасу және сыртқы агенттермен өзара әрекеттесу ережелері.	Техникалық және кеңсе құралдарын пайдалану және олардың сипаттамаларын анықтау. Құжаттаманы және хат алмасуды жүргізу, алынған ақпаратты жинау және жүйелеу. Оқушылардың әртүрлі топтарының кестесі мен ерекшеліктерін түсіну. Қажетті шығын материалдарын алу, сақтау, сұрыптау және қамтамасыз ету.	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру
2	2375-0-026 емтихан алушы (тренингтер, қайта даярлау және біліктілікті арттыру) (әуе кемесінің типіне (Basic/Type Training Course Invigilator) бастапқы (модульдік) даярлау және / немесе	2	Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету жөніндегі маманның куәлігін алуға үміткер персоналдан немесе әуе кемесінің типіне оқытудан өтіп жатқан осындай куәліктің иелерінен	- Емтиханды өткізу рәсімін сақтай отырып, тыңдаушылардан емтихан қабылдау; - сұрақтарды, таңдалған жауап нұсқалары бар сауалнама парақтарын және жобаларда емтихан алушылар жасаған кез келген жазбаларды әуе	- Курс пәнін білмейді, емтихан нәтижесінің сенімділігі артады; - емтиханды өткізу рәсімдері және бақылаушы мен емтихан алушылар үшін емтиханды қабылдау жөніндегі Нұсқаулық	- Қабылдау процедурасын орындаңыз емтихан бұлжытпай; Әуе кемесінің типіне (knowledge Examiner in Maintenance) бастапқы (модульдік) даярлау және/немесе оқыту кезінде Техникалық	- Адалдық; - әдептілік; - орындаушылық; - дәлдік

	оқыту емтиханында бақылаушы)		емтихандарды қабылдау кезеңі.	кемесінің типіне (knowledge Examiner in Maintenance) бастапқы (модульдік)даярлау және/немесе оқыту кезінде Техникалық персоналдың теориялық білімін тексеру жөніндегі емтихан алушыға беру; - ҰҚБЖ және АҚБЖ міндеттерін орындау. Ұшу қауіпсіздігіне төнетін қатерлерді анықтауға, қауіпті оқиғалар туралы хабардар етуге және өз құзыреті мен міндеттерін қайта бөлудегі тәуекелдерді азайтуға жауапты.		персоналдың теориялық білімін тексеру бойынша бақылаушы бақылаушы мен емтихан алушының құқықтары мен міндеттері.	

8.16-кесте – “Ұшуды медициналық қамтамасыз ету”кәсіби тобындағы біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
1	2	3	4	5	6	7	8
2 бөлім. Салалық процестер (салалық шекараларды анықтайды)							
8	1210-0 Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары (Авиациялық медициналық орталықтың директоры)	8	Авиациялық медициналық орталыққа басшылық жасау, стратегиялық жоспарлау және оның қызметін бақылау	Авиациялық медициналық орталықтың жұмыс істеуі мен даму стратегиясын құруды, оны іске асыру шарттарын ұйымдастыруды,	– - Емдеу ісі", "Жалпы медицина" мамандықтары бойынша жоғары оқу орнын бітіргені туралы диплом, "жалпы практика дәрігері", "Терапия"	- Авиациялық медицина бойынша жұмыс өтілі 1 жылдан 3 жылға дейін; - Авиациялық медицина бойынша қайта даярлаудан	Көшбасшылық Коммуникативтілік Жауапкершілік Ұйымдастыру Әділдік Төзімділік

				нәтижеге қол жеткізу үшін жауапкершілікті көздейтін басқару қызметі	немесе "авиациялық және ғарыштық медицина"мамандықтары бойынша дәрігер-маман сертификаты	немесе біліктілігін арттырудан өту	
7	2216 Сараптамалық-диагностикалық қызмет саласындағы дәрігерлер мен кәсіби мамандар (1-сыныпты авиациялық медициналық сарапшы, 2-сыныпты авиациялық медициналық сарапшы, ЖА және АЖА авиациялық медициналық сарапшысы)	7	Авиация персоналының медициналық тексеруі мен функционалдық диагностикасының нәтижелерін талдау және бағалау және 1-2 сыныпты немесе ЖА және АЖА медициналық куәліктерін беру туралы шешім қабылдау	Дәрігер-консультанттар мен орта медициналық персонал орындайтын операциялық міндеттерді қорытындылайтын кәсіби және / немесе басқарушылық қызмет	- "Емдеу ісі", "Жалпы медицина" мамандықтары бойынша жоғары білім, "жалпы практика дәрігері", "Терапия" немесе "авиациялық және ғарыштық медицина"мамандықтары бойынша дәрігер-маман сертификаты; -Авиациялық медициналық сарапшылар үшін кәсіптік даярлаудың базалық және тереңдетілген курстарынан өту (ИКАО оқыту бағдарламасы мен оқытушылар құрамына қойылатын талаптарға сәйкес теориялық және практикалық даярлықтың жалпы саны 60-120 сағат); - Азаматтық авиация ұйымдарында, оның ішінде ұшу және (немесе) диспетчерлік тренажерде немесе	- Авиациялық медицина бойынша жұмыс өтілі 1 жылдан 3 жылға дейін; - Авиациялық медицина бойынша қайта даярлаудан немесе біліктілігін арттырудан өту; - Ұшқыштың немесе әуе диспетчерінің жұмыс орнында тағылымдамадан өту (J the job training)	Көшбасшылық Қарым-қатынас Жауапкершілік Эмпатия Икемділік

					ұшуда куәландырылатын адамдардың еңбек жағдайларымен танысу (жылына кемінде 10 сағат)		
1 бөлім. Сабақтас және өтпелі басқару процестері							
6	2214-4-002 Дәрігер-оториноларинг (ересектер бойынша) (Врач-консультант ЛОР) 2214-3-002 Дәрігер-офтальмолог (ересектер бойынша) (Дәрігер - кеңесші офтальмолог) 2212-6-002 Дәрігер-невролог (ересектер бойынша) (Дәрігер - кеңесші невропатолог) 2217-1-002 Жалпы хирург дәрігер (жалпы бейін 2212-5-002 Дәрігер-дерматовенеролог (ересектер бойынша) 2214-8-001 Дәрігер акушер-гинеколог (дәрігер-кеңесші гинеколог) 2212-8-007 медициналық психология дәрігері (дәрігер-кеңесші психолог) 1329-1-037 Пункт бастығы (медициналық пункт меңгерушісі)	6	Сараптамалық деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және жұмыс орнындағы әріптестеріне кәсіби тәжірибені беру	Авиациялық медициналық орталық немесе азаматтық авиация ұйымының медициналық бөлімшесі қызметінің стратегиясы шеңберіндегі кәсіптік және / немесе басқару қызметі	"Емдеу ісі", "Жалпы медицина" мамандықтары бойынша жоғары білім, тиісті мамандық бойынша дәрігер-маман сертификаты	Профилактика, диагностика, емдеу, білікті жедел жәрдем және басқа да медициналық көмек түрлерін көрсету. Анамнезді, Клиникалық-зертханалық және аспаптық зерттеулердің деректерін жинау, диагноз қою (растау). Аурулардың ерте және жасырын түрлерін және қауіп факторларын анықтау. Диагностикалық, емдеу-сауықтыру және оңалту іс-шараларының кешенін жүргізу. Пациенттердің еңбекке жарамсыздығының жай-күйін, жеңілдетілген еңбек жағдайларына ауыстыруға көрсеткіштерді анықтау. Тіркелген контингенттің	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық

						денсаулық жағдайын талдау, есептік-есептік медициналық құжаттаманы жүргізу. Ауруларды емдеу мен алдын алудың заманауи әдістерін тәжірибеге енгізу	
5	3212-0-007 Жалпы практика фельдшері	5	Жоғары кәсіби деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және құзыреті аз мамандарға нұсқау беру	Түпкілікті нәтижеге қол жеткізу үшін жауапкершілікті көздейтін кәсіпорын қызметінің технологиялық процесі мен стратегиясы учаскесі шеңберіндегі басқару қызметі	"Емдеу ісі", "Акушерлік іс" мамандықтары бойынша техникалық және кәсіптік медициналық білім беру және "емдеу дело" мамандығы бойынша, сондай-ақ "зертханалық диагностика", "фельдшер-зертханашы", "мейірбике дело" мамандығы бойынша біліктілікті арттыру, "емдеу дело" мамандығы бойынша маман сертификаты немесе мамандығы бойынша жоғары медициналық білім беру "Емдеу ісі", "Педиатрия", "Жалпы медицина" мамандығы бойынша бакалавриат және біліктілігі орта деңгейдегі маман сертификаты	Жіті аурулар мен жазатайым оқиғалар кезінде емдеу-профилактикалық және санитариялық-профилактикалық, дәрігерге дейінгі, жедел медициналық көмек көрсету. Пациенттерді маман дәрігерлердің тексеруіне және консультацияларына дайындау. Ағымдағы санитарлық қадағалау, эпидемияға қарсы іс-шаралар жүргізу. Геморрагиялық синдромды зерттеу әдістерін қолдана отырып, қанның биологиялық материалын, асқазанның құрамын, гельминтикалық - овоскопиялық зерттеуді алу және химиялық макро-және	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

						микроскопиялық зерттеу	

8.17-кесте – "техникалық бақылау және қадағалау"кәсіби тобындағы біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚЖ-дегі кәсіп	ҰБШ деңгейі	Кезеңдер	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Машықтар (Дағдылар)	Жеке құзыреттер
1	2	3	4	5	6	7	8
8	1210-0 Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары	8	АА ұйымының қызметіне басшылық жасау, стратегиялық жоспарлау және бақылау	Мемлекеттік ауқымдағы ірі институционалдық құрылымдардың жұмыс істеуі мен даму стратегиясын құруды, оны іске асыру шарттарын ұйымдастыруды, нәтижеге қол жеткізу үшін жауапкершілікті көздейтін басқару қызметі	Қызметтің және өзара іс-қимылдың кооперативтік жүйелерін құру, макроәлеуметтік және макроэкономикалық жүйелерді модельдеу және басқару әдіснамасы туралы білім	Логикалық әдістерді қолдана отырып, келісілген шешімдер қабылдауға, кәсіби қызмет пен өзара әрекеттесу модельдерін құруға және жоғалтуға жауап береді және жауап береді	Көшбасшылық Коммуникативтілік Жауапкершілік Ұйымдастыру Әділдік Төзімділік
7	1325-4 Мамандандырылған әуе көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	7	Бөлімше қызметін басқару, жоспарлау және операциялық бақылау АА ұйымдары	Өңірлік және салалық ауқымдағы құрылымдардың жұмыс істеуі мен даму стратегиясын құруды, оны іске асыру шарттарын ұйымдастыруды, нәтижеге қол жеткізу үшін жауапкершілікті көздейтін басқару қызметі	Жұмыскерлердің қызметі мен өзара іс-қимылының тұжырымдамаларын, стратегияларын, функционалдық модельдерін құру әдіснамасы туралы, акмеологиялық тәсілдерді қолдана отырып міндеттер мен проблемаларды қою	Инновациялық тәсілдерді, тұжырымдамалар мен қызмет стратегияларын құру әдістерін қолдана отырып, міндеттер мен проблемаларды шешу үшін қабылдайды және жауапты болады	Көшбасшылық Қарым-қатынас Жауапкершілік Эмпатия Икемділік

					және жүйелі шешу тәсілдері туралы білім		
6	2144-4-026 Ұшу қауіпсіздігі жөніндегі инженер-инспектор	6	Сараптамалық деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және жұмыс орнындағы әріптестеріне кәсіби тәжірибені беру	Міндеттерді өз бетінше айқындауды, бағынысты қызметкерлердің норманы іске асыруын ұйымдастыруды және бақылауды, нәтижеге жауапкершілікті көздейтін басшылық етумен норманы іске асыру жөніндегі орындаушылық қызмет	Күрделі әлеуметтік және кәсіби жағдайларда бірлесіп талдау, жобалау және шешім қабылдау әдіснамасы, қарым-қатынас жасау және көзқарастарды үйлестіру тәсілдері, аналитикалық және жобалық құжаттаманы ресімдеу және ұсыну туралы білім	Еңбек қызметінің қиын жағдайларында шешім қабылдайды, өзін-өзі басқару мәдениетін, қарым-қатынас пен көзқарастардың үйлесімділігін, нәтижелерді ресімдеу мен таныстыруды ұйымдастыруды сақтайды, заманауи бағдарламалық өнімдер мен техникалық құралдарды пайдаланады	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық
6	3160-4-005 Авиациялық қауіпсіздік жөніндегі инспектор	6	Жоғары кәсіби деңгейде функционалдық міндеттерді орындау және құзыреті аз мамандарға нұсқау беру	Міндеттерді өз бетінше айқындауды, бағынысты қызметкерлердің норманы іске асыруын ұйымдастыруды және бақылауды, нәтижеге жауапкершілікті көздейтін басшылық етумен норманы іске асыру жөніндегі орындаушылық қызмет	Кәсіби жағдайларды жүйелі талдау және жобалау әдіснамасы, басқару шешімдерін қабылдау әдістері, ұжымдық және командалық білім туралы білім	Еңбек қызметінің қиын жағдайларында шешім қабылдайды, өзін-өзі басқару мәдениетін, қарым-қатынас пен көзқарастардың үйлесімділігін, нәтижелерді ресімдеу мен таныстыруды ұйымдастыруды сақтайды, заманауи бағдарламалық өнімдер мен техникалық құралдарды пайдаланады	Тыныштық пен шешімділік Қарым-қатынас дағдылары Жауапкершілік Тәртіп пен қатаңдық
5	3152-2-001 Ұшу стандарттары жөніндегі менеджер	5	Функционалдық міндеттерді өз бетінше және сапалы орындау арқылы ұйымның операциялық	Міндеттерді өз бетінше айқындауды, бағынысты қызметкерлердің норманы іске асыруын ұйымдастыруды және бақылауды, нәтижеге	Кәсіби міндеттерді қою мен шешудің тәсілдері, принциптері мен тәсілдері, қарым-қатынас этикасы мен психологиясы, ойлау	Жағдайларды дербес талдайды, шешімдер қабылдайды және оларды іске асыруға жағдай жасайды, орындаушылық	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу

			қызметін қамтамасыз ету	жауапкершілікті көздейтін басшылық етумен норманы іске асыру жөніндегі орындаушылық қызмет	мен іс-әрекет рефлексиясы, еңбекті ынталандыру және ынталандыру тәсілдері туралы білім	кәсіпқойлықты арттырудан озық топтық жұмыс контекстіндегі қызметті бақылайды және түзетеді	Өзін-өзі ынталандыру
5	3155-0-001 Авиациялық қауіпсіздік менеджері	5	Функционалдық міндеттерді өз бетінше және сапалы орындау арқылы ұйымның операциялық қызметін қамтамасыз ету	Міндеттерді өз бетінше айқындауды, бағынысты қызметкерлердің норманы іске асыруын ұйымдастыруды және бақылауды, нәтижеге жауапкершілікті көздейтін басшылық етумен норманы іске асыру жөніндегі орындаушылық қызмет	Кәсіби міндеттерді қою мен шешудің тәсілдері, принциптері мен тәсілдері, қарым-қатынас этикасы мен психологиясы, ойлау мен іс-әрекет рефлексиясы, еңбекті ынталандыру және ынталандыру тәсілдері туралы білім	Жағдайларды дербес талдайды, шешімдер қабылдайды және оларды іске асыруға жағдай жасайды, орындаушылық кәсіпқойлықты арттырудан озық топтық жұмыс контекстіндегі қызметті бақылайды және түзетеді	Жауапкершілік Өзін-өзі тәрбиелеу Стресске төзімділік Қарым-қатынас Икемділік және бейімделу Өзін-өзі ынталандыру

9. Кәсіптік топтардағы кәсіптерді көрсете отырып, Кәсіптік біліктіліктің функционалдық картасы

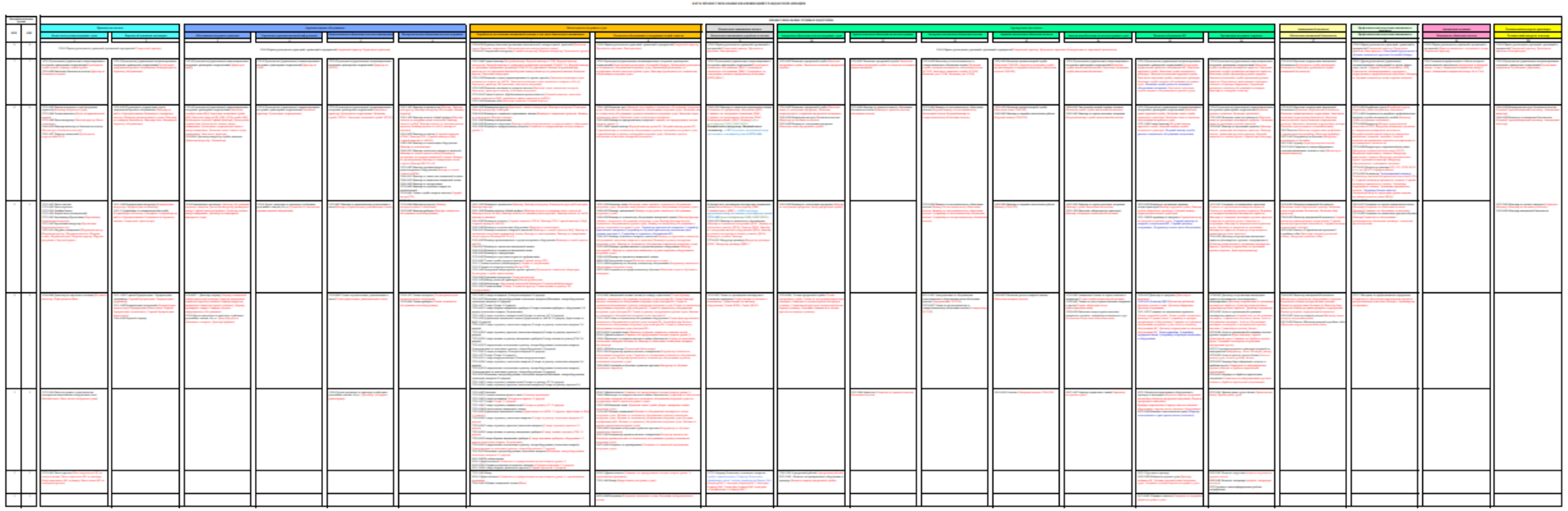

10. СБШ-дағы кәсіптік біліктілік картасы 2008 (ISCO-08) және НКЗ сабақтарының халықаралық стандарттық сыныптамасын ескере отырып

Кәсіби біліктілік картасы (Isco-08, ҚР ҰК НКЗ 01-2017 және ҚР ҰК ЭҚЖК 03-2019 ескеріле отырып)

															Секция ОКЭД	C Обрабатывающая промышленность		H - Транспорт и складирование									
№	2008 сабақтардың халықаралық стандартты жіктемесі (бастауыш топтар)			Совпадение	НАЦИОНАЛЬНЫЙ КЛАССИФИКАТОР ЗАНЯТИЙ РК 01-2017 (начальные группы)			Совпадение	НАЦИОНАЛЬНЫЙ КЛАССИФИКАТОР ЗАНЯТИЙ РК 01-2017 (группы занятий)			Основные группы НКЗ	Уровень навыков	Уровень НРК	Уровень ОРК	Раздел ОКЭД	30. Производство прочих транспортных средств	33. Ремонт и установка машин и оборудования	51. Деятельность воздушного транспорта				52. Складирование грузов и вспомогательная транспортная деятельность					
	Код ҚХСЖ	Ағылшын тіліндегі атауы	Наименование на русском языке		Код НКЗ	Наименование на русском языке	Наименование на государственном языке		Код НКЗ	Наименование на русском языке	Наименование на государственном языке					Группа ОКЭД	30.3 Производство воздушных и космических летательных аппаратов и связанного с ними оборудования	33.1 Ремонт готовых металлических изделий, машин и оборудования	51.1. Деятельность воздушного пассажирского транспорта		51.2. Деятельность воздушного грузового транспорта и космического транспорта		52.2. Вспомогательная транспортная деятельность					
																Класс ОКЭД	30.30 Производство воздушных и космических летательных аппаратов и связанного с ними оборудования	33.16. Ремонт и техническое обслуживание воздушных и космических летательных аппаратов	51.10. Деятельность воздушного пассажирского транспорта		51.21. Деятельность грузового воздушного транспорта		52.23. Вспомогательная деятельность воздушного транспорта			52.24. Транспортная обработка грузов	52.29. Прочая вспомогательная транспортная деятельность	
																Подкласс ОКЭД	30.30.1 Производство воздушных летательных аппаратов	33.16.0. Ремонт и техническое обслуживание воздушных и космических летательных аппаратов	51.10.1. Деятельность воздушного пассажирского транспорта, подчиняющегося расписанию	51.10.2. Деятельность воздушного пассажирского транспорта, не подчиняющегося расписанию	51.21.1. Деятельность грузового воздушного транспорта, подчиняющегося расписанию	51.21.2. Деятельность грузового воздушного транспорта, не подчиняющегося расписанию	52.23.1. Регулирование использования воздушного пространства	52.23.2. Деятельность аэропортов	52.23.9. Прочая деятельность, относящаяся к пассажирским и грузовым перевозкам воздушным транспортом	52.24.0. Транспортная обработка грузов	52.29.2. Технический надзор на транспорте	52.29.9. Прочая транспортно-экспедиционная деятельность
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

1	1120	Managing Directors and Chief Executives	Директора и руководители высшего звена	ч	1210	Первые руководители учреждений, организаций и предприятий	Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары	ч	1210-0	Первые руководители учреждений, организаций и предприятий	Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары	Руководители и государственные служащие	3-4	7-8	8		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
2	1213	Policy and Planning Managers	Руководители в области определения политики и планирования деятельности	ч	1325	Руководители (управляющие) специализированных транспортных подразделений	Мамандырылған көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	ч	1325-1	Руководители (управляющие) специализированных транспортных подразделений (общий профиль)	Мамандырылған көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары) (жалпы бейін)				6-7		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
3				ч				ч	1325-4	Руководители (управляющие) специализированных воздушных транспортных подразделений	Мамандырылған әуе көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)				6-7		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
4	1321	Manufacturing managers	Руководители подразделений (управляющие) в обрабатывающей промышленности	ч	1321	Руководители (управляющие) специализированных производственных (обрабатывающих) подразделений	Мамандырылған өндірістік (өндеу) бөлімшелердің басшылары (басқарушылары)	п	1321-0	Руководители (управляющие) специализированных производственных (обрабатывающих) подразделений	Мамандырылған өндірістік (өндеу) бөлімшелердің басшылары (басқарушылары				6-7		+												
5	1324	Supply, Distribution and Related Managers	Руководители служб по снабжению, распространению товаров и аналогичным видам деятельности	ч	1329	Руководители (управляющие) специализированных производственных, добывающих, строительных, снабженческих и транспортных	Б.т.к. мамандырылған өндірістік, өндіруші, құрылыс, жабдықтау және көлік бөлімшелерінің басқада басшылары (басқарушылары)	ч	1329-1	Руководители (управляющие) специализированных производственных подразделений (технические и инженерные)	Мамандырылған өндірістік бөлімшелердің (техникалық және инженерлік) басшылары (басқарушылары)				6-7		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	

| | | |

10	2112	Meteorologists	Метеорологи	ч	2112	Метеорологи	Метеоролог тар	ч	2112-0	Метеорологи	Метеоролог тар	Специалисты-профессионалы	2-3	3-7	5-6								+				+				
11	2131	Biologists, botanists, zoologists, pharmacologists and related professionals	Биологи, ботаники, зоологи, фармакологи и специалисты-профессионалы родственных занятий	ч	2131	Биологи, ботаники, зоологи, фармакологи и специалисты-профессионалы родственных занятий	Биологтар, ботаниктер, зоологтар, фармакологтар және байланысты кәсіптердің кәсіби мамандары	ч	2131-3	Зоологи	Зоологтар				5-6			+	+	+	+					+				
12	2141	Industrial and Production Engineers	Инженеры в промышленности и на производстве	ч	2141	Производственные инженеры, в т.ч. по продукции	Өндіріс инженерлері, оның ішінде өнім жөніндегі инжинерлер	ч	2141-1	Инженеры-технологи (общий профиль)	Технологиялық инженерлер (жалпы профиль)				5-6	+														
13				ч				ч	2141-4	Инженеры по контролю качества	Сапаны бақылау жөніндегі инженерлер				5-6	+														
14	2142	Civil Engineers	Инженеры-строители	ч	2142	Инженеры-строители	Құрылыс инженерлері	ч	2142-9	Другие инженеры-строители	Басқа құрылыс инженерлері				5-6										+	+				
15	2144	Mechanical Engineers	Инженеры-механики	ч	2144	Инженеры-механики	Инженер-механиктер	ч	2144-1	Инженеры-механики (общий профиль)	Инженер-механиктер (жалпы профиль)				5-6	+														
16				ч				ч	2144-2	Инженеры по промышленному оборудованию и инструментам	Өнеркәсіптік жабдықтар және құрал-саймандар жөніндегі инженерлер				5-6	+														
17				ч				ч	2144-4	Инженеры по авиационной технике	Авиациялық техника жөніндегі инженерлер				5-6	+	+	+	+	+	+	+								
18	2145	Chemical engineers	Инженеры-химики	п	2145	Инженеры-химики	Инженер-химиктер	ч	2145-2	Инженеры-химики (нефть и газ)	Инженер-химиктер (мұнай және газ)				5-6										+	+				
19	2151	Electrical Engineers	Инженеры-электрики	ч	2151	Инженеры-электрики	Инженер-электриктер	ч	2151-1	Инженеры-электрики (общий профиль)	Электр инженерлері (жалпы профиль)				5-6	+														

| | | |

| | | |

34				ч				ч	2371-7	Методисты по профессиональным программам	Кәсіптік бағдарламалар жөніндегі әдіскерлер				4-5			+	+	+	+	+							
35				ч				ч	2371-8	Специалисты-профессионалы по техническим средствам обучения	Оқытудың техникалық құралдары жөніндегі кәсіби мамандар				4-5			+	+	+	+	+							
36				н	2375	Специалисты-профессионалы краткосрочной подготовки (тренинги), переподготовки и повышения квалификации	Қысқа мерзімді даярлау (тренингтер), қайта даярлау және біліктілікті арттыруды ң кәсіби мамандары	н	2375-0	Специалисты-профессионалы краткосрочной подготовки (тренинги), переподготовки и повышения квалификации	Қысқа мерзімді даярлау (тренингтер), қайта даярлау және біліктілікті арттыруды ң кәсіби мамандары				5-6		+	+	+	+	+	+							
37	2149	Engineering Professionals Not Elsewhere Classified	Специалисты-профессионалы в области техники, не входящие в другие группы	ч	2149	Специалисты-профессионалы в области техники, исключая инженеров-электротехников	Инженер-электротехниктерді қоспағанда, техника саласындағы кәсіби мамандар	ч	2149-3	Инженеры по промышленной безопасности, охране труда и технике безопасности	Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қауіпсіздік инженерлері				3-6								+	+				
38				ч				ч	2149-4	Инженеры и специалисты-профессионалы по метрологии и стандартизации	Инженерлер мен мамандар-метрология және стандарттау саласындағы мамандар				5-6		+											
39				ч	2432	Специалисты-профессионалы по логистике	Логистика жөніндегі кәсіби мамандар	ч	2432-0	Специалисты-профессионалы по логистике	Логистика жөніндегі кәсіби мамандар				3-5								+	+				
40	2634	Psychologists	Психологи	ч	2634	Психологи	Психологтар	ч	2634-9	Другие психологи	Басқа психологтар				5-6								+	+				
41	3112	Civil engineering technicians	Техники по гражданскому строительству	ч	3112	Техники в промышленности и на производстве	Техники в промышленности и на производстве	ч	3112-1	Техники-технологи (общий профиль)	Техник-технологтар (жалпы бейін)	Специалисты-...	2	4-5	3-4		+												

| | | |

51	3152	Ships' deck officers and pilots	Капитаны судов и лоцманы	ч	3152	Судовые и авиационные штурманы	Кеме және авиация штурмандары	ч	3152-2	Авиационные штурманы	Авиация штурмандары				4-5				+	+	+	+					+				
52	3154	Air traffic controllers	Авиационные диспетчеры	ч	3154	Авиационные диспетчеры	Авиация диспетчері	ч	3154-0	Авиационные диспетчеры	Авиация диспетчері				4-6								+								
53	3155	Air traffic safety electronics technicians	Техники-электроники по безопасности движения самолетов	ч	3155	Техники-электроники по безопасности движения самолетов	Ұшақтардың қозғалыс қауіпсіздігін қамтамасыз ететін техник-электроник тер	ч	3155-0	Техники-электроники по безопасности движения самолетов	Ұшақтардың қозғалыс қауіпсіздігін қамтамасыз ететін техник-электроник тер				3-5								+								
54	3159	Ships' deck officers and pilots	Капитаны судов и лоцманы	ч	3159	Другие диспетчеры по транспорту и работники родственных занятий, н.в.д.г.	Б.т.к. көлік жөніндегі диспетчерлер және тектес қызметтер саласындағы жұмыскерлер	ч	3159-0	Другие диспетчеры по транспорту и работники родственных занятий, н.в.д.г.	Б.т.к. көлік жөніндегі диспетчерлер және тектес қызметтер саласындағы жұмыскерлер				3-5								+								
55	3160	Inspectors of construction works, quality control and labor safety	Инспекторы строительных работ, по контролю качества и охране труда	ч	3160-6	Инспекторы по контролю качества и технике безопасности	Сапаны бақылау және қауіпсіздік техника жөніндегі инспекторлар	ч	3160-6	Инспекторы по контролю качества и технике безопасности	Сапаны бақылау және қауіпсіздік техника жөніндегі инспекторлар				3-5			+	+												
56	3112	Civil engineering technicians	Техники по гражданскому строительству	ч	3112	Техники в промышленности и на производстве	Өнеркәсіптегі және өндірістегі техниктері	ч	3112-4	Техники по контролю качества	Сапаны бақылау техниктері				3-4			+													
57				н	3160	Инспекторы строительных работ, по контролю качества и охране труда	Сапаны бақылау және еңбекті қорғау жөніндегі құрылыс жұмыстарының инспекторлары	н	3160-4	Инспекторы транспортной безопасности	Көлік қауіпсіздігі инспекторы				3-5											+	+				

58	3345	Professional support staff for human resources management	Вспомогательный профессиональный персонал по управлению человеческими ресурсами	ч	3345	Вспомогательный профессиональный персонал по управлению человеческими ресурсами	Адам ресурстарын басқару бойынша көмекші кәсіби персонал	ч	3345-0	Вспомогательный профессиональный персонал по управлению человеческими ресурсами	Адам ресурстарын басқару бойынша көмекші кәсіби персонал	Служащие в области администрирования			3-5		+	+											
59	4000	Supervisors for document management and other office works	Супервайзеры по документообороту и другим офисным работам	ч	4000	Супервайзеры по документообороту и другим офисным работам	Құжат айналымы және басқа кеңсе жұмыстары бойынша супервайзерлер	ч	4000-0	Супервайзеры по документообороту и другим офисным работам	Құжат айналымы және басқа кеңсе жұмыстары бойынша супервайзерлер				2-4			+										
60	4221	Travel consultants and clerks	Служащие бюро путешествий	ч	4221	Агенты по туризму и служащие родственных занятий	Туризм жөніндегі агенттер және тектес қызметтердің қызметшілері	ч	4221-0	Агенты по туризму и служащие родственных занятий	Туризм жөніндегі агенттер және тектес қызметтердің қызметшілері				2-4								+	+	+		+	
61	4321	Stock clerks	Служащие на складе	ч	4321	Служащие на складе	Қоймадағы қызметшілер	ч	4321-0	Служащие на складе	Қоймадағы қызметшілер		2	3-5	2-4			+										
62	4322	Production clerks	Служащие по учету продукции	н	4322	Служащие по учету на производстве	Өндірістегі есепке алу жөніндегі қызметшілер	н	4322-2	Служащие по учету готовой продукции и производственному планированию	Дайын өнімді есепке алу және өндірістік жоспарлау жөніндегі қызметшілер				2-4			+										
63	4323	Transport clerks	Служащие на транспорте	ч	4323	Служащие на транспорте	Көліктегі қызметшілер	ч	4323-3	Служащие воздушного транспорта	Әуе кемесінің қызметшілері				2-4								+	+	+		+	
64				ч				ч	4323-9	Другие служащие на транспорте, н.в.д.г.	Б.т.к. көліктегі басқа қызметшілер				2-4			+	+	+	+		+	+	+		+	
65	5111	Travel attendants and travel stewards	Обслуживающий персонал в пути, бортпроводники и стюарды	ч	5111	Проводники и стюарды	Жолсерікте р және стюардтар	ч	5111-1	Бортпроводники и стюарды (воздушный)	Бортсерікте р және стюардтар (әуе)	Работники сферы	2	3-4	2-4				+	+	+	+						

66	5419	Protective services workers not elsewhere classified	Работники служб, осуществляющих охрану граждан и собственности, не входящие в другие группы	н	5415	Спасатели	Құтқарушылар	н	5415-9	Другие спасатели, н.в.д.г.	Б.т.к. басқа құтқарушылар				2-4									+	+				
67	7132	Construction painters	Строительные маляры	ч	7132	Строительные маляры	Құрылыс суретшілері	ч	7132-1	Маляры и декораторы фасадов зданий и сооружений	Ғимараттар мен құрылыстардың қасбеттерін бояушылар мен декораторлар	Рабочие промышленность, строительства, транспорта и другие родственные занятия	1-2	2-3	2		+	+											
68	7133	Painters, varnishers and other painters	Лакировщики, покрасчики и другие маляры	ч	7133	Лакировщики, покрасчики и другие маляры	Лактар, бояғыштар және басқа суретшілер	ч	7133-9	Другие лакировщики, покрасчики и другие маляры	Басқа лактар, бояғыштар және басқа суретшілер				2		+	+											
69	7212	Welders and gas cutters	Сварщики и газорезчики	ч	7212	Сварщики и газорезчики	Дәнекерлеушілер мен газ кескіштер	ч	7212-2	Газорезчики	Газ кескіштер				2		+	+											
70	7214	Fabricators and installers of metal structures	Изготовители и монтажники металлоконструкций	ч	7214	Изготовители и монтажники металлоконструкций	Металл конструкциларын өндірушілер мен монтаждаушылар	ч	7214-1	Изготовители металлоконструкций	Металл конструкцияларын жасаушылар				2		+	+											
71	7222	Toolmakers	Инструментальщики	ч	7222	Инструментальщики	Аспапшылар	ч	7222-0	Инструментальщики	Аспапшылар				2		+	+											
72	7232	Aircraft engine mechanics and repairers	Механики и ремонтники летательных аппаратов	ч	7232	Слесари и ремонтники летательных аппаратов	Ұшу аппараттарының механик-слесарлары және жөндеушілері	ч	7232-1	Слесари и ремонтники двигателя и трансмиссии летательных аппаратов	Ұшу аппараттарының трансмиссияларының және козғалткыш тарының слесарлары және жөндеушілері				2-3		+												
73				ч				ч	7232-9	Другие слесари и ремонтники летательных аппаратов, н.в.д.г.	Б.т.к. ұшу аппараттарының басқада слесарлары және жөндеушілері				2-3		+												

74	7412	Electrical mechanics and fitters	Механики и монтеры электрического оборудования	ч	7412	Электромеханики и электромонтеры, кроме линий электропередач	Электр берілісі линияларынан басқа, электромеханиктер және электромонтерлер	ч	7412-4	Механики и монтеры электротехнического производства	Электртехникалық өндіріс монтерлерімен механиктері			2-4		+												
75	7534	Upholsterers and related workers	Обойщики мебели и рабочие родственных профессий	ч	7534	Обойщики и рабочие родственных занятий	Қаптаушылар және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылар	ч	7534-2	Обойщики транспортных средств	Көлік құралдарын қаптаушылар			2		+	+											
76	7549	Craft and related workers not elsewhere classified	Квалифицированные рабочие промышленности и рабочие родственных профессий, не входящие в другие группы	ч	7549	Другие рабочие промышленности, строительства, транспорта и родственных занятий	Өнеркәсіп, құрылыс, көлік және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылар	ч	7549-5	Рабочие в области транспорта	Көлік саласындағы жұмысшылар			2										+	+			
77	3134	Petroleum and natural gas refining plant operators	Операторы нефте- и газоочистных и перерабатывающих установок	ч	8187	Операторы очистки и переработки нефти и газа	Мұнай мен газды тазарту және қайта өңдеу операторлары	ч	8187-1	Операторы нефте-, газоочистных и перерабатывающих установок	Мұнай-, газ тазалау және қайта өңдеу қондырғыларының операторлары	Операторы производственного оборудования, сборщики и	1-2	2-3	2-3									+	+			
78	8211	Mechanical machinery assemblers	Слесари-сборщики механических машин	ч	8211	Сборщики механических машин и оборудования	Механикалық машиналар мен жабдықтарды құрастырушылар	ч	8211-1	Сборщики двигателей, включая турбины	Турбиналарды қоса алғанда, қозғалтқыштарды құрастырушылар			2-3		+												
79				ч				ч	8211-4	Сборщики летательных аппаратов	Ұшу аппараттарын құрастырушылар			2-3		+												

80	8213	Electronic equipment assemblers	Сборщики электронного оборудования	ч	8213	Сборщики электронного оборудования	Электрондық жабдықты құрастырушылар	ч	8213-5	Сборщики инструментов и приборов для измерения, тестирования и навигации, часов	Өлшеу, тестілеу және навигация, сағат құралдарымен аспаптарын құрастырушылар				2-3		+												
81	8214	Product testers	Испытатели изделий	ч	8214-5	Дефектоскописты	Дефектоскописттер	ч	8214-5	Дефектоскописты	Дефектоскописттер				2-3		+	+												
82	8219	Assemblers not elsewhere classified	Сборщики, не входящие в другие группы	ч	8219	Сборщики, н.в.д.г.	Б.т.к. құрастырушылар	ч	8219-9	Другие сборщики, н.в.д.г.	Б.т.к. басқа құрастырушылар				2-3		+													
83	8332	Heavy truck and lorry drivers	Водители грузовых автомобилей	ч	8332	Водители грузовых автомобилей	Жүк автомобильдерінің жүргізушілері	ч	8332-5	Водители моторизованного оборудования в аэропорту и эвакуаторов	Әуежайдағы моторландырылған жабдықтардың және эвакуаторлардың жүргізушілері				2-3										+	+	+		+	
84	8141	Rubber and rubber product operators	Операторы по производству резины и резиновых изделий	ч	8141	Операторы по производству резины и резиновых изделий	Резеңке және резеңке бұйымдары өндіру жөніндегі операторлар	ч	8141-2	Операторы по производству резиновых изделий	Резеңке бұйымдарын өндіру жөніндегі операторлар				2-3		+													
85	8343	Crane, hoist and related plant operators	Операторы кранов, подъемников и аналогичного оборудования	ч	8343	Операторы кранов, подъемников, автопогрузчиков и аналогичного оборудования	Крандарды, көтергіштердің, автотиегіштердің және ұқсас құрылғылардың операторлары	ч	8343-3	Операторы автопогрузчиков, в том числе с вилочным захватом	Автотиегіштердің, оның ішінде айырмен ұстап қалатын автотиегіштердің операторлары				2-3										+	+	+		+	
86	9112	Cleaners and helpers in offices, hotels and other establishments	Уборщики и прислуга в учреждениях, гостиницах и других местах	н	9117	Уборщики самолетов, вагонов и других средств транспорта	Ұшақтарды, вагондарды және басқа көлік құралдарын тазалаушылар	н	9117-0	Уборщики самолетов, вагонов и других средств транспорта	Ұшақтарды, вагондарды және басқа көлік құралдарын тазалаушылар	**Неквалифицированные**	1	1-2	1-2										+	+	+		+	

87	9122	Vehicle cleaners	Мойщики транспортных средств	ч	9120	Мойщики	Жуушылар	ч	9120-2	Мойщики транспортных средств (вручную и автоматизировано)	Көлік құралдарын жуушылар (қолмен және автоматты)				1-2										+	+	+		+
88	9333	Freight handlers	Грузчики	ч	9333	Грузчики и неквалифицированные рабочие складирования	Жүкшілер және қоймалау бойынша біліктілігі жоқ жұмысшылар	ч	9333-3	Грузчики в аэропорту	Аэропорттағы жүк тасушылар				1-2										+	+	+		+
89				ч				ч	9333-4	Грузчики на складах	Қоймадағы жүк тасушылар				1-2										+	+	+		+
90	9629	Unskilled workers	Неквалифицированные рабочие	ч	9629	Неквалифицированные рабочие	Біліктілігі жоқ жұмысшылар	ч	9629-9	Другие неквалифицированные рабочие	Басқа біліктілігі жоқ жұмысшылар				1-2			+											